

sed neque Naupliades facinus defendere tantum. ibid.

Nauplius, piscis est Sepiae similis, de quo vide Plin. lib. 9. cap. 30.
Naupontus, *ναυποντιος*. Strab. lib. 7. oppidum est Istriæ, Tauriscorum colonia, ad fluxum Corcoram.
Nauportus, Istriæ fluvius est inter Æmoniam & Alpes nascens, nomen habens ab Argo naves, quæ Argonautæ humeris eousque delatam per hunc fluxum subvexerunt. Autor Plin. lib. 3. c. 18.
Nauscio, is, de grano fabæ dicitur, quum nascendi gratia se aperit, quod non sit dissimile navis formæ, Festus.
Nauscæa, *ναυσκαία*, *ναυσκαία* *γλοβία*. GAL. *Appetit de vomir, vomissement*. ITA. *Movimento di vomitare*. GER. *Ein vrollen / egentlich ein solcher vroll so das kochen bringt*. HISP. *Alteracion de disposicion para vomitar, vomito*. ANGL. *Appetit of vomiting, or vomitting, lething*. Stomachi ad vomitum ex gravi odore perturbatio, & concitatio. Cic. l. 16. *Familiar*. Festinare te nolo ne nausææ molestiam suscipias æger. Idem ad Atticum 5. *navigavimus sine timore & nausæa*. Plinius l. 20. c. 14. *Nausæas cum sale & polenta in frigida aqua pota inhihet*. A navi deductum nomen, ex cuius sentina movetur vomitus, vel ex cuius frequenti & inordinato motu, subvertitur stomachus, & ad vomitum concitatur. Senec. cap. 1. *tranquil*. Non tempestate, seu nausæa vexor. Accipitur etiam aliquando Nausæa pro quavis molestia, vel fastidio: unde movere nausæam, idem est quod molestiam procreare.
Nauscæla, diminut. à nausæa. *ναυσκαία*, *ναυσκαία*. GAL. *Perit vomissement*. ITAL. *Picciole vomito*. GER. *Ein Eleyner vrollen*. HISP. *Pequeno vomito*. ANGL. *A little appetit or lething*. Cic. ad Attic. lib. 14. *Nauscæolam tibi tum anasam otij dedisse facile patiebar*.
Nauscæsus, *ναυσκαίος*, *ναυσκαίος*. GAL. *Qui induit & provoque à vomir*. ITAL. *Cosa che provoca à vomitare*. GER. *Das vrollen bringt oder zuckogen macht*. HISP. *Cosa que haze vomitar*. ANGL. *That causeth to vomite*. Plin. lib. 16. cap. 18. *Radice crassa, madida, nauscæola*.
Nauscæo, *ναυσκαίω*, *ναυσκαίω*. GAL. *Vomir*. ITAL. *Vomitare, haver nausea*. GER. *Vrollen haben*. HISP. *Vomitar*. ANGL. *To vomite, to loth aching*. Nausæa laboro, & vomitu infestor, ad vomitum impellor, vomendi appetitum habeo, vomo. Cic. Philip. 2. *Non dissimulat p. c. apparet esse commorum: sudat, pallet: quilibet; modò ne nauseat, faciat quod in porticu Numicia fecit*. Plaut. in Amph. *Lassus sum hercle è navi, ut vectus sum hoc, etiam in nausæa*. Cic. Fabio Gallo, tu tamen quum auctus ab Anitio (vidit enim me nausæantem) non modò mittendi causam habuisti, sed etiam visendi Nausæare, pro contemnere & respicere, quod qui nausæant, cibos fastidiunt. Idem 1. de nat. deor. *Quam bellum erat Vellei confitere potius nescire quod nescieris, quam ista efficientem nausæare, atque ipsum sibi displicere*.
Nausæator, verbale Senec. Epist. 54. *Illud scire Vlysses non fuisse irato mati natum, ut ubique naufragia pateretur: nausæator erat*.
Nausæa, *ναυσκαία*, Alcinoi Phæacum regis filia, & Aretes, quæ quum exisset ex urbe cum pedisequis, fuissetque ad flumen lotura vestes, vidit Vlysses, naufragum in littore sedentem, nudam arborum ramis circumtectum, cur oranti & vestes dedit, & in regiam patris sui ire iussit, de hac Martialis lib. 2.
*Si mihi Nausææ patrios concederet hortos,
 Alcinoi posses dicere, malo meos.*
Nausimenes, *ναυσίμηνος*, vir Atheniensis, cuius uxor quum liberos in incestu deprehendisset, indignitate facinoris pertretita vocem amisit.
Nausithoos, *ναυσίθοος*, Rex Phæacum, Neptuni filius, & Peiribææ Eury-medontis filia, & Pater Alcinoi.
Nausitubulum, vas alvei simile, videtur à navis similitudine. Fest.
Naütæa, *ναυτάρα*. ANGL. *Curriers bleache, an herbo that curriers dooe use*. Herba est, inquit Festus, granis nigris, qua utuntur cotiarum, vel aqua coriariorum: vel (ut Nonius inquit) aqua ex navis sentina veniens. Plaut. in Asin. sc. 2. a. 5. *Nauteam bibere malim si necessum est, quam illam oscularier*. Idem in Cure. sc. 2. a. 1. & sc. 2. a. 5. *Omnium unguentum odor præ tuo nautea est*.
Naüticus, vide *Navis*.
Naütilus, *ναυτίλος*, piscis marinus ita dictus, quod à navigantis effigiem habeat: *ναυτίλομα* enim apud Græcos significat navigo. Plin. lib. 9. c. 29. *Inter præcipua autem miracula est, qui vocatur nautilus, ab aliis Pompilos. Supinus in summa æquorum pervenit, ita se paulatim subrigens, ut emissa omni per fistulam aqua, velut exoneratus sentina, facile naviget*. Postea duo prima brachia torquens, membranam inter illa miræ tenuitatis extendit: qua velificante in auras, cæteris subremigans brachiis media cauda uti gubernaculo, sese regit. Ita vadit alto, Liburnicarum gaudens imagine, & siquid pavonis interveniat hausta se mergens aqua.
Nāvūs, a. um, Celer, strenuus, gnarus, assiduus: à navium celeritate dictus: Vel potius, quod in navi sic semper aliquid agendum. Vide & Donatum in *Naviter*. *נָוִי שְׂכֹרֶהבֶּה טֹרֶדֶהבֶּה מַחִיר מַחִיר* *navir mahir*. *נָוִי שְׂכֹרֶהבֶּה*, *נָוִי שְׂכֹרֶהבֶּה*. GAL. *Prompt, diligent, soigneux, soudain*. ITAL. *Diligente, sollicito, presto*. GER. *Eustig, emsig, anhebig, handfest, steisig*. HISP. *Diligente, industrioso, ligero*. ANGL. *Diligent, stirring, quick, active, valiant*. Liu. lib. 3. *ab Vrbe*. In Fabio minus in bono constans, quam navium in malitia ingenium. Huius contrarium est ignavus. Columella lib. 11. cap. 1. *In agresti negotio dici vix potest quid navus operarius ignavo & cessatore præteret*. Interdum navus dicitur, quasi sciens & cognoscens. Idem lib. 8. *Sit autem vigilans, impiger, industrius, navus omnium quas patitur*. Quo tamen in loco *Narus* potius, sive *Gnarus* legendum videtur.
Nāvītās, atis, sive Gnavitas, diligentia, strenuitas. *נָוִי מְהֵרָהבֶּה* *meherab. im. mēra*. GAL. *Soudaineté, diligence, soing*. ITAL. *Diligenza*. GER. *Steis, anhaltung*. HISP. *Diligencia*. ANGL. *Diligence, quickness, valiantness*. Cic. in Epist. lib. 10. *ad Furnium*, istamque operam, navitatem animum in Rempublicam, celeritati præturæ anteponendum censeo. Vnde Ignavia tarditas, desidia.
Navities, idem quod *Navitas*.
Nāvītēr, sive Gnaviter, Diligenter, strenuē. *נָוִי מְהֵרָהבֶּה* GAL. *Diligement, soigneusement*. ITAL. & HISP. *Diligentemente*. GER. *Steisig, Elich, ensigtlich, hurtigtlich*. ANGL. *Quicklie, valiantlie*. Colum. lib. 1.

et. Ut in itinere conficiendo sæpe maturius pervenit is qui naviter, & sine ullis comestationibus permeabit, quam is qui quum unâ profectus sit, umbras arborum, fonticulorumque amœnitatem vel auræ refrigerationem captavit: sic in agresti negotio, &c.
Nāvūs Accius, insignis Augur fuit, qui sub Tarquinio Prisco Romanorum rege floruit: quem Livius l. 1. *ab Vrbe condita* fabulatur novacula cotem discidisse: meminit huius Cicero sæpe in lib. de divinor.
Naxiā, Cos est, signis marmoreis poliendis, & gemmis scalpendis accommodata, *ναξία*, *νάξια*. Invenitur in Cypro insula: ut inquit Plin. lib. 16. cap. 7.
Naxūs, *ναξος*, vulgò *Niesia*, Insula in mari Ægæo, una ex Cycladibus, cæteras superans, antea Strongyle dicta. Hæc Dia post appellata fuit, Verum quum Cates ex Lamia profecti duce Naxo eam occupassent, à Duce Naxum appellarunt. Hanc Dionysiada à vinea: um fertilitate dici scribit. Plin. lib. 4. c. 12. *Vel quia (ut alij volunt) sola Naxiæ mulieres octavo mense pariant, quoto & Liber patem natus creditur. Sive quis fons in ea vino fluat. Distat à Delo septem millibus*.
Naxūs, a. um, *νάξιος*, unde Naxius ardor, apud Columellam, quo significatur Ariadne coronæ syndus. Nam (ut ferunt poetæ) in insula Naxo relicta Ariadne à Theseo, nuptias cum Baccho fecit, coronamque, quam à Venere, & Hortis dono acceperat, inter sydera relata fuit.
Nazaræus, *ναζαρεως*, *ναζαρεως*, Consecratus dicitur: & à Nazareth Nazarenus Christus dictus est. Idem monachorum genus apud Turcas. Leg. gr. b.
Nazareth, *ναζαρεθ* patria Domini nostri Iesu Christi.
Nazarenus, A. titularis, in regno neapolitano, & D. Tranensi.
Nazarenus aliquando idem quod Christianus: qui scilicet ipsum nazarenum servatorem suum confitetur.
Nazianzus, V. Olim. E. postea M. sub P. Constantinopolitano.
NE
Ne, dehortativum, seu prohibitivum adverbium est, & iungitur magis imperativum, quam subiunctivum, inquit Donatus. *ΝΕ* *αλ. μή* GAL. *Ne*. ITAL. *Non, acciocho non*. GER. *Nicht*. HISP. *Porque no*. ANGL. *No, not*. Ne plora. Plaut. *Pseud. sc. 4. a. 4. Ne feceris, (id sup.) Idem Men. sc. 4. a. 2. Ne erres, vide Erro. Vapulare te iubeo. Ne me terites quælo*. Idem *Cure. sc. 4. a. 4. Vel tu ne faceres tale in adolescentia, i. non debuisti facere*. Idem *Pseud. sc. 5. a. 1. Benignè fecit, ne iratus esset*. Idem *Mil. sc. 6. a. 2. Mihi molestus ne sis*. Idem *Men. sc. 2. a. 4. Dum ne ob malefacta peream, pa vi æstimo*. Idem *Capr. sc. 5. a. 3. Idem in Persa, Abi ne iura, satis credo*. Terent. in *Andria*, *ne sivi rastopere*, Virg. 3. *Æneid.*
Tu ne eode malis, sed contra audentior ito.
Terent. in *Eunuch*. Si certum est facere facias: verum ne post confesas culpam in me. *Ibid.* *Hic nebulo magnus est, ne metuas, Peri. P. Ne time*. Plaut. *Men. sc. 2. a. 1. Ne prosit, neve mihi doceat, ne frustra sis, Vi de Frustra. Vtrum pœnne, an salutem te salutem*. Idem *Pseud. sc. 2. a. 5. &c. Item, ne me nequidquam serves*. Idem *Men. sc. 2. a. 1. Iungitur quum iurantis est, & obtestantis, optativo*. Cic. 7. lib. *Epist. ad Gallum*. *Sed ne vivam, si tibi concedo*. Terent. in *Phor.* *Quod utinam ne Phormioni id suadere in mentem incidisset*. Ne pro ut non, ut ne nisi, i. ut non nisi *Cels. lib. 4. c. 4. Cum accessit id quoque ne, ne nisi recta certive spiritus trahatur, opòvovov*. Martial. lib. 1.
*Lex hac carminibus data est iocosis,
 Ne possint, nisi pruriant, iuvare.*
Vbi adiunctivam particulam esse tradunt Grammatici. Ne pro nõ, Plaut. *Nisi tu ne vis*. Terent. *Quid ne es alacris id est, cur non*. Idem in *Andr.* *Ego id agam, mihi qui ne detur, i. vna mi. Lucret.*
*Illaque in solis qua lumine cernere quimus
 Ne quibus id faciant plagis, apparet aperis.*
¶ Quandoque rationalis, pro ergo. Virg. 1. *Æneid.*
— Mene incepto desistere vitam?
Catull.
Alloquar, Audierone unquam tua verba loquentem.
Plaut. *Men. sc. 2. a. 5. Sumne ego mulier misera. Sumne ego infelix*. Vide *Sum*. pro an, & pro certè, antiquè. *Emittere nec nec ne eum manu*. Idem *Plaut. Capr. sc. 5. a. 3. Ne pro quin, idem, Amph. sc. 3. a. 4. Ne te sacrificem nunquam evades, (i. quin.) Ne, pro sine privativa particula plerumque in Latina lingua ponitur, ut scribit. Gell. cap. 2. l. lib. 13. Ne subauditum*. Plaut. *Pseud. sc. 2. a. 1. Amor prohibet faciam, i. ne fac. ¶ Quandoque causalis*. Idem 2. *Æneid.*
Ne recipi portis, aut duci in mania possit.
id est, ut non *ip. q. p. ip. q. r. p. ip. q. r. p. ip. q. r. p.* ¶ Quandoque pro Vt *Cicer. Cure. Vt non veteremur, ne nimis citò mitteremus. Ne nihil, id est. Vt aliquid*. Idem *Pato*, *Ne amicis nihil tribuamus, epulamur; id est, ut amicis aliquid tribuamus. ¶ Quandoque Nedum*. Terent. in *Andr.* *Ne vacuum esse nunc me ad narrandum credas. ¶ Plerumque dubitativa*. Virg. 1. *Æneid.*
Lucretiano prius mures, belline laborem.
Apud oratores, Ne interrogativum raud gemi natur, sed loco posterioris utitur adverbio An, ut, Bonusne, an malus? Aliquando etiam sic. Eundem mihi, necne sit, ignoro. Et per interrogationem, Cic. pro *Dem.* Taménne arbitraris id me posse obtinere? *¶ Idem*. Quidam supervacuum addunt, An, hoc modo, Nescio an benefaciam, necne. ¶ Quandoque confirmativè. Virg. 1. *Æneid.*
*Tantane me tenuit vivendi nate voluptas,
 Vt pro me hostili paterer succedere dextra?*
Quo tamen in loco quidam (quos quantitas reprobatur, nam Ne illie corripitur, ut notum est) exponunt Næ pro utique, cum diphthongo scribètes. ¶ Quandoque interrogativa est. Terent. *Egone?* Tunc ergo. ¶ Quandoque habet vim interrogandi, & dubitandi simul. Idem in *Andr.* *Daturne illa hodie Pamphilo nuptum? Quandoque vim extenuandi habet, & nedum valet. Salus victoriæ temperent, hoc est, tantum fatigant, ne illi corruptis moribus victoriæ temperent, hoc est, tantum abest, ut illi victoriæ temperent. At næ, vni, cum diphthongo Græca dictio est, idem significans quod certè, vel utique, de qua dictum est suo loco. ¶ Composita à Ne, adverbium negandi sunt, Nec, Neque, *μηδὲ, μήτε*, Nequà, Nequo, Nequicquam, Neutiquam, Neutricque, Nequaquam,*

quam melius est. Plaut. *Pseud.* sc. 7. a. 4. Neque hominem magis malum vidi. *Ibid.* sc. 1. a. 4. Neque tibi occupare patrem, neque tibi praeferre postulo. Idem *Men.* sc. ult. a. 5. Neque non, initio periodi. Gell. c. 23. l. 13. Neque non illa quoque, &c. Item, initio orationis. Plaut. *Men.* sc. ult. a. 4. Neque te defraudandi causa posco. Idem *Pseud.* sc. 7. a. 4. Neque quicquam melius est. Neque, quater positum. Vide apud eundem in *Pseud.* sc. 4. a. 1. Necdum, non adhuc. *Idem* GAL. Non poin encore. ITAL. Non ancho. GERM. Noch nicht. HISP. Ni aun, ni agora. Virg. 1. *Eneid.* Necdum etiam cause irarum, siveque dolores Exciderant animo. Cic. *ad Attic.* lib. 6. Cassius ineptas literas misit, necdum Bibuli erant allata. Neque dum, idem quod necdum, id est. Et non dum. Cic. *ad Quint. frat.* lib. 3. Sed eius rei maturitas neque dum venit, & tamen iam appropinquat. Idem *ad Attic.* lib. 14. Nequedum Roma es profectus. Nec eo minus. *Idem* GAL. Non autrement. ITAL. Ne punto manco, ne niente manco. GERM. Nicht desto minder. HISP. No otra mento, pro nihilo secus dixit. Suet. *Tranquil.* in *Orhone*, c. 4. Nec eo minus alium alia vita militum demerebatur. Neque secus eo, pro nihilo minus, idem in *Dom.* cap. 12. Item, nec quicquam aliud, pro Tantum, idem in *Nerone* cap. 43. Neque quicquamquam, pro Tantum, idem in *Claud. Caesar.* Has formulas loquendi non vit. Erasmus in *Suet.* tu inde exempla petito.

Necesse, nomen auctoris, de quo Firmicus l. 8. sic inquit, Hunc locum divinus ille Necesse, ut remedia valetudini inveniret, diligentissime quidem (ut divinum tanti viri potuit ingenium) manifestis tractatibus explicavit.

Necessitas, & necessum indeclinabile. Gell. *cap. 7. lib. 2.* & c. 1. lib. 16. Dicitur quod vi aliqua cogente fieri opus est. *Idem* GAL. Necessa re. ITAL. & HISP. Necesario. GERM. Notwendig, von nöten. ANGL. Needfull, necessary. à Cello verbo deductum, quod non sit in eo cessandum. Olim, telle Donato, declinabatur, hic & hæc Necessis, & hoc Necessæ, & Necessæ, ut, ex quibus hodie manserunt Necessæ, & Necessum. Terent. in *Eunuch.* Sed necesse est, huic ut subvenias. Cicero *ad Atticum.* Eo minus necesse habeo scribere aut etiam cogitare quid sim facturus, id est, eo minus mihi opus est, sive opus habeo. Plaut. in *Stich.* Nunc auctionem facere decretum est mihi, Foras necessum est quicquid habeo, vendere. Cæf. 1. *de bell. civ.* Necessæ habeant ad ultimum supplicium progredi, (i. ne velint.) Plaut. *Asin.* sc. 2. a. 5. Video iurato mihi necesse esse eloqui, quicquid roges. *Ibid.* sc. 1. a. 1. Necessæ est hodie Sicyoni me esse, aut cras mortem exequi. Idem *Pseud.* sc. 1. a. 4.

Necessitas atis, Vis. *Idem* GAL. Necessité. ITAL. Necessità. GERM. Notwendigkeit. HISP. Necesidad. ANGL. Necessity. ut, Necessitas mihi incumbit necesse duram. Necessitas me subigit, ut te rogitet. Plaut. *Pseud.* sc. 1. a. 1. Necessitatis suæ nulli gratiã facit natura. Senec. c. 10. *de consol. ad Polyb.* Nullis necessitatibus adstricti municipes. Gell. c. 13. lib. 16. Famem & cæteras necessitates pati. Suet. in *Cæs.* 68. Idem, necessitas pro inopia. in *Tib.* cap. 47. Apud Quintilian. Necessitas est vis qua quis cogitur aliquid facere. Cic. 10. *Philip.* Sed mihi necessitatem attulit paulo plura dicendi, sententia eius qui rogatus est ante me. Idem *post reditum, ad Quir.* Fatali aliqua quasi necessitate mihi, cum fortuna belligerandum fuit. Idem *pro Cluent.* Necessitate coactus feci. Idem 2. *Offic.* Datur necessitati venia. Nonnunquam pro instantibus & necessariis negotiis sumitur. Plin. lib. 4. *Epist.* Collegæ optimi meique amantissimi, de communis officij necessitatibus proloquuti, excusate me, & eximere tentarunt. Aliquando appellatione necessitatis, ius quoddam & vinculum religiosæ cõiunctionis, hoc est, sanguinis familiaritatisve significatur, *Idem* GAL. Necessitas. Cæsar. in *suasione legis Plautiæ.* Equidem mihi videor pro nostra necessitate, non labore, non opera, non industria defuisse. Necessitas & necessitudo, quid, & an differant, vide apud Gell. *cap. 3. lib. 13.* Necessitas etiam aliquando improprie & catachresticè usurpatur pro infallibilitate, quam barbarè vocamus, h. e. pro ea certa notitia, ob quam falli iudicium alicuius nequit. Necessitas in divinis litteris significat 1. vim cogentem oppositam libertatis. 2. Pro angustia, afflictione, miseria. 3. Pro indigentia, egestate, defectu rerum, quibus opus est, quibus indiget vitæ ulus; quæ egestas nos quasi in arcum cogit. 4. Pro opere, seu onere publico, quod aliqui reipubl. necessitate esset faciendum. Necessitas Diomedea, Dicitur de his qui necessitate aliquid faciunt, Necessitas dulcis & tristis. Calaubon. in *Athen.* lib. 2. c. 3. exponens illud Bacchylidis ἀνάγκη, γλυκεία, ὁ necessitas dulcis, qua venit & oritur de poculo, ait: ἀνάγκη, vocat mellis: illi minus poeta *Idem* GAL. Necessitas, cum potu liberalius vitio, homo suæ spontis non est, neque mentis sanæ. Hanc necessitatem vocat γλυκεία, quia erat aliud olim anancææ potionis genus, cuius tristis necessitas.

Necessitudo, inis, aliquando idem est quod necessitas, hoc est, vis illa urgens, quæ nos ad aliquid faciendum cogit. Salust. in *Iugurth.* Coactus rerum necessitudine statuit atatis cætare. Præterea necessitudo, est coniunctio quædam affinitatis, vel sanguinis, vel etiam metitorum. *Idem* GAL. Necessitas. ITAL. Amicitia stretta. GERM. Freundschaft, verwandtschaft. HISP. Amistad. ANGL. Necessity, friendship. Cic. *famil.* 13. Multos tibi commendari necesse, quando omnibus nota nostra necessitudo est tuâque in me benevolentia. Salust. in *Iugurth.* Etiam antea Iugurthæ filia Boccho nupsit: verum ea necessitudo apud Numidas, Maurorumque levis dicitur. De necessitudine & necessitate legendus Gell. c. 3. lib. 13. Aliquando necessitudo ponitur pro necessario, id est, cognato, vel affine. Suet. in *August.* Remisit tamen hosti iudicato necessitatem, amicisquæ omnes.

Necessarius, a, um, dicitur illud, quod omnino fieri necesse est: ut, necessarius est mihi adventus tuus, *Idem* GAL. Necessaire. ITAL. & HISP. Necesario. GERM. Notwendig. ANGL. A necessary thing. Cic. *Ver.* 5. Quod minus miremini Siculos te necessaria nulla coactus, auxiliium à patronis, à Consulibus, à Senatu, ab legibus, à iudiciis peti visse. Idem 10. *Philip.* Au quam illum necessarium, & fatalem penè casum non tulerimus, hunc feremus voluntarium. Idem *pro Quins. Rosc.* Illa superior fuit oratio necessaria, hæc erit voluntaria. Idem 2. *de nat. deor.* Nos è terræ cavernis ferrum elicimus, rem ad coleandos agros necessariam. Idem 1. *Offic.* Ad usus vitæ necessarios expetuntur divitiæ, Calepini Pars II.

Sic necessarius hæres apud Iurifconsultos dicitur. Servus hæres institutus, quia sive velit, sive nolit omnino post mortem testatoris proterius liber & necessarius hæres fit. Necessarium dictu. Plin. lib. 11. c. 2. 4. autem horum sunt genera, nec dictu necessaria in tanta notitia. Non necessarium bellum suscipere. Item, non necessariis bellum duci (i. magno incommodo.) Cæf. lib. 1. *de bell. civil.*

Necessarius, magis necessarius, ἀναγκασιωτάτος, vel ἀναγκασιώτερος, apud Tertull. & Ambros.

Necessarii, dicuntur cognati, vel affines, vel amici, & hi quibus uti familiariter solemus quod necessaria in eis officia conferantur, auctore Festo. *Idem* GAL. Necessarii. ITAL. Parenti, amici, stretti. GERM. Besippte, verwandte. HISP. Amigos, parientes. ANGL. Nere, freinds, hinsmen. Cic. *Planc.* l. 13. *Epist.* Nec dubito quin scias, in iis necessariis, qui tibi à patre relictis sunt, me tibi esse, vel coniunctissimum. Marcus Cicero *familiar.* 11. Vitio mihi dant quod mortem hominis necessarij graviter fero. Idem *pro Cluent.* Quamobrem tota ista res per Stalenum potius, hominem ab utroque alienissimum, sordidissimum, turpissimum, quam per bonum aliquem virum ageretur, & amicum, necessariumque communem. Vide Gell. *cap. 3. lib. 13.*

Necessariè, & Necessariò, adverb. *Idem* GAL. Necessairement. ITAL. & HISP. Necesariamente. GERM. Notwendiglich. ANGL. Necessarily, of necessity. Cic. 1. *de Invent.* Necessariè demonstrantur, ea quæ aliter ac dicuntur, nec fieri, nec probari possunt. Idem 4. *Tusc.* Nullique unius disciplinæ legibus adstricti, quibus in Philosophia necessariò pareamus. Terent. in *Andr.* Tum necessariò se aperiant & timent.

Neco, as, ani, arum, vel necui necum, Interitio, vel interficere. *Idem* GAL. Necare. ITAL. Necare, amazzare. GERM. Tödien, umbringen. HISP. Matar. ANGL. To slay, to kill. Diomed. lib. 1. & Priscian. ita distinxerunt hæc præterita, necavi, sit quasi ferro occidi. Necui, quasi suffocavi: idemque omnino iudicabant de participiis Necatus & Nectus. Sed hæc differentia sæpissimè confunditur. Valla ita distinguit, ut Necatus generalem habeat significationem, Nectus specialem: putatque hoc posteriori non esse utendum, nisi addito certo genere mortis: idque frequentius in compositis: nam simplex Nectus rard legitur. Liu. l. 21. Fame, frigore, illuvie, squatore enecta. Sic etiam dicimus Enectus sit, Enectus morbo: non autem Enectus ferro, quod teste Valla, nusquam legitur. Necatus autem dicitur tetro, qui ferro, quam valis quovis modo interitit. Auctor ad Herennium l. 3. Si accusator dixerit à teo hominem veneno necatur. Nec de homine tantum dicitur: sed de aliis quoque. Colum. l. 2. Sic omnes radices herbarum præruptæ necantur. Fame neco, *Idem* GAL. Necare. Suet. in *Tib.* c. 54. Hostes fame necavit. Cic. *ad Attic.* lib. 3. Parentem patriam fame necandam putent. Morsu necate. Ovid. 2. *de remedio amoris.*

Parva necat morsu spatiosum viperæ taurum.

Necaturus, participium. Idem 1. *Trist. Eleg.* 2.

Opprimet hanc animam fluctus frustra que precantis Ore necaturas accipiemus aquas.

Composita, Eneco, Interneco, & Perieco. Lien necat, renes dolent, (i. lien valdè me cruciat. Plaut. *Cur.* sc. 1. a. 2. Hæspes necavit hospitem captum manu. Idem *Moss.* sc. 1. a. 2.

Necator, ris, occisor, interfecto, ἀποφόνος. Macrobi. *Saturn.* lib. 1. c. 12. Marti esset dicatus, Deoque plerumque hominum necatori.

Necolatum, stultum. Gl. Isid.

Necolatum, stultum & elanguentem, Legendum, Nicolaum stultum, Vide an, Necolentem dicere possimus.

Necos, filius fuit Psammithici & Egypti rex, cui filius Psammis in regno successit, teste Herodoto lib. 7.

Necromantia, Divinatio, quæ fit evocatis ad sua cadavera spiritibus. *Idem* GAL. Necromancie. ITAL. Negromancia. GERM. Die Kunst des wassagens mit beschwörung der Todten. HISP. Negromancia. ANGL. Necromancie, soothsaying by calling the dead. Vulgus corruptè dicit nigromantia, quasi nigra ars, quia est commercium cum nigro demone. Eius duas faciunt species, Necyomantiam, & Sciomantiam. Necyomantiam vocabant, quum ad recentis cadaver, calido sanguine oppletum, umbra, vel inter aliquis magicis taminibus evocatus, per os ipsius cadaveris futura prædicebat. Huiusmodi Necyomantiam vitam miles recenter occisus, Sexto Pompeio eventum belli Pharsalici prædicit. Sciomantiam autem vocabant, quum evocata tantum umbra futura discerant. Dicta est autem Necromantia ἀποφόνος, quod mortuum significat, vel cadaver: ἡ τῶν μαιμότων hoc est divinatione. Est enim divinationis quoddam genus, fieri solitum per umbras, aut cadavera mortuorum. Hinc

Necromantæ, νεκρομανταὶ dicti sunt, qui hoc magiæ genere utuntur.

Necromanticus, qui necromantiæ deditus, νεκρομαντικός corruptè nigromanticus, GERM. Schwarz hünstler.

Necrocõrinthi, νεκροκόρινθος, hoc est Corinthiorum defuncti, dicebantur vasa Corinthia, tam ænea quam fictilia, quæ eversa Corintho ex mortuorum sepulchris eruebantur. Vide Strab. lib. 8.

Necropõlis, νεκρόπολις, Egypti oppidum est, triginta, non amplius stadiis ab Alexandria distans, ita dictum est, quod ibi Cleopatra, admota uberibus aspide, sese interemerit.

Necrothytus, a, um, νεκρόθυτος, mortuis immolatus.

Nectar, ris, ἑκταρ. GAL. La boisson des dieux des payens. ITAL. Nettare. GERM. Ein tranck der Götter. HISP. La pocion que beuen los dioses, clares. ANGL. The drink of the goddes, of the heathen. Deorum (ut inquit Festus) potionem significat. Cic. lib. 1. *Tusc.* Non enim ambrosia deos, aut nectare, aut inventuræ pocula ministrante lætari arbitror. Ovid. 4. *Metam.*

Protinus imbutum celesti nectare corpus

Delituit, terramque suo madefecit odore.

Dictum putatur nectar à privativa particula νε, & verbo νέω, quod est occido: quod non eorum qui moriuntur, sed immortalium deorum sit potus. Per translationem accipimus pro quovis vino dulci Virg. in *Dalphide.*

Vina novum fundam calathis Arvisia nectar.

Interdum etiam pro melle. Idem i. *Aeneid.*

— aut cum liquentia mella

Stripant, & dulci distendunt nectare cellas.

Pro odore suavissimo. *Lucret. lib. 2.*

Sicut amaricini blandum stactaque liquorem

Et nardi florem, nectar qui naribus balat,

Cum facere instituas.

Pro qualibet re suavi, non tantum corporali, sed etiam spirituali, auctore Ambrosio.

Nectaræus, a, um, *νεκταρεύς*, quod nectaris sapore refert, aut odorem, ut Falernum nectaræum, apud Martialem *lib. 13.* Flores nectaræi, apud Claudianum *de nupt. Honorij.* Est & Nectaræa herba, aliis nominibus Helenion, & Medica, & Symphyton, & Idæa dicta: ex qua conficitur vini quoddam factitij genus quod Nectarites appellatur. Vide *Plin. lib. 14. cap. 16.*

Nectaræa herba, ex qua vinum factitium Nectarites.

Necto, is, nexui, & nexi, nexum, ligo, iungo. *ἔκτυψα κασχάρων ἄλκυονίδων.*

GAL. Attacher, nouer, lier, ensemble. ITAL. Ligare, annodare. GERM. Anupffen, zusammen binden. HISP. Trauar, atar, anudar. ANGL. To knitt,

knitt, to tie. Virg. 6. Ecloga.

Ille dolum ridens, quod vincula nectitis inquit.

Horat. 1. Carm. Ode 29.

Non ante demittis Sabæ

Regibus, horribilique Medo

Nectis catenas.

Propert. lib. 3. Eleg. 9.

At tibi qui nostro nexisti vetia lecto.

Nectere aquam, dixit *Propert.* pro gelu constringere, *lib. 4. eleg. 3.*

Africus in glaciem frigore nectit aquam.

Nectere magicum verbum. *Virg. Eclog. 8.*

Necte tribus nodis ternos Amarylli colores,

Necte Amarylli modo & Veneris dic vincula necto.

Eleganter nectere dolum alicui dicitur pro dolis circumvenire. *Liu. ab Vrbe lib. 1. & lib. 7. bell. Punic.* Vndique dolus Regi nectitur.

Protinus incedunt Charites nectuntque coronas.

Ovid. 5. Fast. Aliquando Nectere est in vincula & compedes conicere quemadmodum divites foeneratores homines nobiles, miseris Operatis qui soluendo non erant, facere solebant. De qua re *Livius ab Vrbe.* Eo anno plebi Romanæ velut aliud initium libertatis factum est, quod necti desierunt. Huius verbi composita Annecto, connecto, Internecto, Obnecto, & Subnecto: quorum significata vide suis locis.

Nexus, Participium, *νεκτώμενος*. *Cic. 3. Tusc.* Omnes enim inter se nexæ & iugatæ sunt, de virtutibus. Aliæ ex aliis aptæ & necessitate nexæ causæ. Idem *5. Tusc.* Causa causæ nexa rem ex se gignit. Idem *de diuin. Manus nexæ ordinae, Ovid. 8. Metam.* Nexa res pignori, *Martianus in l. res quas ff. de iur. fisci.* Res autem nexas pignori distrahere procuratores possunt. Pedes per mutua nexi *Virg. 7. Aeneid.*

Nexus, a, um, Aprus iunctus: item captivus *Iust. lib. 21.* non carcerem nexis sed civitatem cædibus replet. *Cic. in Tusc.* Omnes unitates inter se nexæ exiugatæ sunt. Idem *de diuin.* Cum causa causæ nexa rem ex se gignit. Idem *de fato,* ex æternitate quædam vera esse & ea non esse nexa causis æternis, & à fati necessitate.

Nexa res, alicui pignori obligata. *Lex. l. C.*

Nexi, liberi homines operas suas pro pecunia, aut ære alieno locantes. Nexus, us, ui, *νεκτώμενος*, ipsa ligatio *Plin. l. 8. c. 11.* Bellantisque cum iis perpetua discordia dracones tantæ magnitudinis, ut, & ipsos circumflexu facili ambient, nexuque nodi præstringant. Arcto luctantia pectora, *Ovid. 6. Metam.* Nexus, nodus. *Plaut. in Milit.* Idem & cum nexu in humero lævo, expapillato brachio præinctus.

Nexum, sive Nexus, genus obligationis civilis qua corpus etiam ut pignus afficitur. *Varro. de L. L. lib. 6.* Nexum *Manilius* scribit esse, omne quod per libram & æs geratur, in quo sint mancipia. Mutus, quæ per æs & libram sunt, ut obligentur, præterquam quod mancipio detur. Hoc verius esse, ipsum verbum ostendit de quo querit. Nam idem quod obligatur per æs & libram, neque suum sit inde nexum dictum. Liber qui suas operas in servitute pro pecunia quam debet, dum solueret, nexus vocabatur, ut ab ære obstratus. Hoc *C. Pupillo* vacare *Sylla* dictatore, sublatum ne fieret & omnes qui bonam copiam iurarent, ne essent nexi dissoluti. *Festus l. 12.* In nexu sunt hæc, testamenti factio, nexi datio, nexi liberatio. Nexum æs apud antiquos dicebatur pecunia quæ per nexum obligatur. *Cic. Cecinna,* ut non sustulerint horum nexa & hæreditates. Idem *in Epist.* proprium te esse scribis mancipio & nexu. Vide *Liu. 2. & 8. Cic. in Topicis,* ubi *Manilium* sequitur.

Nexilis, e, nectendo factus.

Nexo, as, vel is, ut *Probo* placet, nexui.

Necubi, Ne alicubi, in nullo loco. *ἔκπυ, ἢ κα μίπυ.* *GAL. Nulle part, en nul lieu. ITAL. Che non è in qualche luogo. GERM. Niemen. HISP. En ningún lugar. ANGL. In no place.* ut *Iulij* necubi mihi præstò sis, id est, ne in alio loco sis. *Varro. de re rust. c. 45.* Si erunt imbres sequuti, videndum necubi aqua consistat. *Id. l. 2. c. 2.* Itaque faciunt stabula lapide, ut vina necubi in stabulo consistant. *Lucan.*

Necubi suppressum pereat gener.

Necua, *νεκεία*, urbs Vmbrosum Gentile, *Necuiates.* *Steph.*

Necunde, ne alicunde Ne ex aliquo loco. *ἔκπυ, ἢ κα μίπυ.* *GAL. De peur que de quelque part. ITAL. Che non da qualche luogo. GERM. Niemen. HISP. De ningún lugar. ANGL. Least out of any place.* *Liu. lib. 2. bell. Pun.* Circumspèctans necunde impetus in frumentatores fieret.

Necunquam, necunquam quemquam. *Fest.*

Necya, *νεκεία*. *GAL. Les festes des trespasses. ITAL. Festa de i morti. GERM. Seelgrât / festag oder erwas anders so man den abgestorbenen zusich halt. HISP. Mortuorios, ò festas de los muertos. ANGL. The feates of the dead.* Quasi mortuaria, necque funebria, & ad mortuos pertinens, & etiam mortuorum festum, quum pro impetranda defunctorum Manibus quiete, mortuorum sepulchra cum facibus & cereis frequentabantur.

Necyomantia, vide *Necromantia.*

Necydalus, i. *νεκύδαλος*. *GAL. Un certain ver dont s'engendre le ver qui fait la soye. ITAL. Vermo cho fa la seta, cavalliero della seta. GERM. Ein scidemvurm. HISP. El guzano de qua se haze la seda. ANGL. A kind of worme wherof the silik worme is engendred.* Quid sit, docet *Plin. lib. 11. c. 2.* his verbis. Est & alia horum origo è grandiore vermiculo gemina protendens sui generis cornua. Hi cruce sunt. Fit deinde quod vocatur Bombylis: ex ea necydalus: hoc in sex mensibus Bombyx. Ex quibus *Plinij* verbis constat, Necydalum genus esse vermiculi, aut certe insecti, quod deinde post sex menses transformatur in bombycem.

Nede, *νέδω*, vel *νέδω*, urbs Arcadiæ à nede Nympha. Inde, *νέδων*, *Stephanus.*

Nedon, *νέδων*, urbs sive locus Laconia, unde *Minerva Nedusia.* *Steph.*

Nedum, significat, Non solum. *ἢ μὴ, ἢ μὴ δὴ, ἢ μὴτι, ἢ μὴτιζα.* *GAL. Non seulement. ITAL. Non pure. GERM. Also fert ist es / ich wist geschweits gen. Item ntehe allein. HISP. No solamente. ANGL. non only.* Duobus modis in oratione collocari solet. Vno, quum utranque sententiam eodem claudimus verbo: ut, Funderem pro te sanguinè, nedum pecuniam. Alterum quum suum utrinque sententiæ verbum accommodamus: ut, Funderem pro te sanguinem, nedum tibi pecuniam crederem. Negativè sic, non funderem pro te obolum, nedum pro te sanguinem funderem. Quum autem affirmamus, id quod gravius est, maiorisque momenti, in prima orationis parte ponendum: quum negamus, id quod minoris. Plus est, enim fundere sanguinem, quam pecuniam: & minus est & levius, perdere, aut credere obolum, quam perdere, aut fundere sanguinem. Hæc *Valla. l. 2. c. 18.* Nedum, aliquando pro non solum, & post se recipit, sed etiam. *Cic. ad Attic. lib. 10.* Tu quoniam quartana cares, nedum morbum removisti, sed etiam gravedinem, te vegetum nobis in Græcia siste, & literatum aliquid interea, & c. Nedum, pro ne. *Plaut. Mil. se. 2. a. 1.* Volo perferutari nostri an alieni simus, & nedum quispiam nos immutaverit. Videtur pro An, vel pro Num.

Nefandus, a, um, quod non est fandum, à nefas, quod ne fari quidem liceat, infandus, execrabilis. *ἢ νεφανδός, ἢ νεφανδός.* *GAL. Chose qui n'est point à dire ne raconter, tant est meschante. ITAL. Nefando, scelerato, da non dire. GERM. Schandlich, das es nicht zuzagen ist. HISP. Cosa illicita por religion, indigna de ser dicha. ANGL. Abominable, execrable, un worthie to be spoken, or hard.* *Cicer. de nat. deor. 1.* At verò nefandum quidem auditu est, crocodilum, aut ibin aut felem violatum ab Ægyptio. Idem *ad Brutum*, Contraque eius arma nefanda, præsidia quæ oblata sunt, Cæsar, consilio & autoritate firmavit. *Virg. 12. Aeneid.*

Hoc caput, ò cives, hac belli summa nefandi;

Ferte faces properè, sædusque reposcite flammis.

Ovid. 6. Metam.

— atque urinam fecisses ante nefandos

Concubitus, vacuas habuisses criminis umbras.

Virg. 3. Aeneid.

— satis est gentem effugisse nefandam.

Ovid. Eleg. 9. lib. 3. Trist.

Ausa atque ausura multa nefanda manu.

Idem Eleg. 4. lib. 4.

— Non invidiosa nefandia

Nec cupienda bonis regna Thoantis erant.

Pro eodem etiam apud antiquos legitur Nefans, antis. *Lucilius lib. 7.*

Tantalus qui poenas ob facta nefantia luit.

Nefandissimus, superlativum. *Iustinus histor. lib. 18.* Aususne es nefandissimum caput, illa purpura & auro ornatus in conspectum tot miserorum civium venire?

Nefans Nonius c. 1. Nefantia pro nefanda. *Lucil. Sat. 3.*

Tantalus, qui poenas ob facta nefantia pendit.

Idem lib. 29. dislociat atque omnia nefantia.

Nefas, Impium facinus & execrabile, quasi non fas. *ἢ νεφανδός, ἢ νεφανδός.* *GAL. Chose si meschante qu'elle n'est point à dire ne raconter. ITAL. Scelerità, sceleraggine. GERM. Ein vnseglliche schand / groß laster / hoch vnd theur verboten. HISP. illicito por religion, ò de no dezir y menos de no hazer. ANGL. An execrable deed.* *Cic. ad Trebonium.* Mihi nefas sit oblivisci. Autor carminis ad *Pisonem.*

Seu capitale nefas operosa diluis arte.

Virg. 4. Aeneid.

Ille dolos, dirumque nefas in pectore versat.

Ovid. 10. Metam.

— at tu dum corpore non es

Passa nefas, animo ne concipe.

Non turpe ab eo vinci, quem vincere nefas, (i. *ἀδύνατον*) *Velleius*

Item, Nefas laudare *Catonem*, idem *Velleius.* Reppulit ille nefas

Ovid. 2. Fast.

Nefas visu, mediis altariibus anguis

Exit.

idem *2. Fast. & Eleg. ult. lib. 4.* Nefas & Pro nefas, irascentis vox. *Diomedes lib. 1.* Nefas sit. *Cic. de amic.* Equè autem nefas sit, tale aliquid & facere rogatum, & rogasse. Nefas dictum. Idem *de senect.* Quorsum igitur, hæc tam multa de *Maximo?* Quia profectò videtis nefas esse dictum, miseram fuisse talem senectutem. Nefas habere. Idem *de natura. 3.* *Mercurius* quem *Ægyptij* nefas habent nominare. Nefas ultimum, id est, parricidium. *Senec. lib. 1. de clementia, c. 23.* Pater tuus plures intra quinquennium culeo insuit, quam nominibus sacculis infutos accepimus. Multo minus audebant liberi nefas ultimum admittere, quandiu sine lege crimen fuit. Nefas, nefarius homo. *Virg. Aeneid. 2.*

Exstruxisse nefas tamen & sumpsisse merentis

Laudabor poenas, i. nefariam facinoram.

Nefas, infamia, dedecus indignum, quod scilicet pati non est iustum,

Idem Aeneid. 5.

— hac vincite cives

Et prohibete nefas.

Ibi *Soturus*, nefas modò opprobrium, quod est viro forti in quocunque certamine

gotij plenus sum. P. Paulus post magis (futurus sup.) quia tibi damnum dabo & malum. Plaut. *Pseud. sc. 3. a. 1.* Magna res est. Quid negotij est? Idem *Cure. sc. 2. a. 5.* Et *Mil. sc. 2. a. 2.* & *sc. 3. a. 2.* Quid hoc negotij est? Neminem meum diu magnificere? Idem *Asin. sc. 4. a. 2.* Transcurrere cito, ita negotium est. (ita res postulat.) Idem *Mil. sc. 6. a. 2.* Propere pellegere, ita negotium est. Idem *Pseud. sc. 2. a. 4.* Celere objectum mihi est negotium. Idem *Cure. sc. 3. a. 2.* Qui cum opulento homine cepit habere negotium, aut rem. Idem *Aul. sc. 4. a. 3.* Cum istoc negotij mihi nihil est. Idem *Cure. sc. 1. a. 4.* Tace. P. quid negotij est? C. Offium crepuit. Idem *Pseud. sc. 1. a. 1.* Teneo quid sit hoc negotij. Idem *Capt. sc. 5. a. 3.* Apage te a me, si quid est negotij. (i. rei.) Idem *Amph.* Quid istuc negotij dicam (esse.) Idem *Men. sc. 3. a. 2.* Quid est negotij quamobrem succenses mihi. Idem *Capt. sc. 4. a. 3.* Neque herile negotium plus curat. (de concubina.) Idem *Mil. sc. 6. a. 2.* Vah? C. Quod negotij est? Idem *Aul. sc. 1. a. 2.* Miror quid sit hoc negotij. Idem *Men. sc. 4. a. 2.* Quid hoc est negotij quid, deliqui? Idem *Capt. sc. 5. a. 3.* Age tuum negotium. Senec. *c. 3. de tranq.* Negotiis alienis se offerunt. *Ibid. c. 12.* Tuum illic negotium actum est. Idem. *c. 6. de consol. ad Mart.* Negotium dare, est Imperatorem in mandatis dare, mandata dare, mandare. *Cæsar. lib. 2. commentariorum.* Ipse quum primum pabuli copia esse inciperet, ad exercitum venit: dat negotium Senonibus, reliquisque Gallis qui finitimi Belgis erant, uti ea, que apud eos gerantur cognoscant. Aliquando negotium, accipitur pro labore & molestia. *περὶ ματαιῶν.* Cic. *Cornificio.* Etsi periniquo patiebar animo, te a me digredi: tamen eo tempore non consolabar, quod & in summum etiam otium te ire arbitrabar, & ab impendentibus magnis negotiis discedere. Idem *Fabio.* adhibui diligentiam, quoties Senatus fuit, ut adessem, plurimumque in eo negotij habui. Idem *Attic. lib. 4.* Nolo enim negotij Quintum fratrem habere quicquam. Terent. in *Prologo Andria.* Poeta quum primum animum ad scribendum appulit, id sibi negotij credidit solum dari, Populo, ut placerent quas fecisset fabulas. Quo in loco Negotium, teste Donato, accipitur pro cura, & molestia. *περὶ ματαιῶν.* Facessere negotium, est molestiam exhibere. *περὶ ματαιῶν.* Cic. *App. Pulchro.* Quum est allatum ad nos de temeritate eorum, qui tibi negotium facessent. Gell. *c. 16. l. 3.* Factumque esse (ei mulieri) negotium (i. in jus vocatam esse.) Quintil. Facere innocenti negotium (pro accusate.) Plaut. *Men. sc. 6. a. 5.* Huic exhibui negotium i. molestiam. Idem *Mil. sc. 5. a. 2.* Quid tibi negotii mecum est? i. cur me moraris, aut mihi molestus es; Idem *Amph.* Illi meus amor infonti negotium exhibuit. Suet. in *Calig. c. 40.* Negotium componere. i. litem. Gell. *c. 16. lib. 3.* Negotio rei tunc parvæ postulante. Idem *c. 15. lib. 1.* Sine iudicii negotio loqui. i. sine ratione & cura. Idem *c. 25. l. 1.* Non id Varro negotium fuit, i. non curavit. *Cæsar. lib. 3. bell. civ.* Negotium unius diei. i. quod facile transigi potest. Sueton. in *Cæs. c. 23.* in magno negotio habere. i. maximi ducere. Est mihi negotium. Terent. in *Adelph.* Mirabar quid hic esset negotii tibi. Aliquando negotium accipitur pro controversia, vel dissensione. Cic. *ad Attic. lib. 7.* verum tamen video mihi cum homine audacissimo, paratissimoque negotium esse. *Cælius Ciceroni l. 8. Epistolarum.* Ut existimarent homines, Pompeio cum Cæsare esse negotium. Item, Negotium dicitur factum, de quo est questio, unde dicta est Constitutio negotialis. Negotium pro remedio apud Plaut. in *Cap. sc. 3. a. 3.* Neque de hac re negotium est, quin malè occidam, id est, nullo remedio occurri potest quin malè occidam. Negotium est, apud eundem in *Milite*, pro, Ita oportet, Sic res postulat. Nullo negotio, pro facillè. Cic. *ad Attic. lib. 8.* Iurabat ad summam, quod nullo negotio faceret, amicissimum mihi Cæsarem esse dicitur. *Ibid. lib. 4.* Cato: qui tenere Siciliam nullo negotio potuit. Negotium pro *περὶ ἀσπίδος.* Quintilian. *lib. 3. c. 5. circa finem.* Causa est negotium, cujus finis est controversia. Negotium est congregatio personarum, locorum, temporum, causarum modorum, casuum, tactorum, instrumentorum, sermonum scriptorum & non scriptorum, Causam nunc intelligimus *ἐπιπέλας*, negotium *περὶ ἀσπίδος*. Peristasis Latine circumstantia dici potest.

Negotiolum, diminutivum. *τὸ πρῶτον αἰών.* Cic. *ad Quint. frat. lib. 4.* Exit nescio quid negotioli.

Negotiorum, aris, Negotia gero & mercaturæ operam do. *ἡ τῶν ἐπιπέλων.* *περὶ ματαιῶν.* GALL. *Transquer, negocier.* ITAL. *Negotiare, trafficare.* GERM. *Wärben, handrieren, Kaufmannschaft treiben.* HISP. *Negotiar, mercader.* ANGL. *To be and sell, to exercise business.* Cic. *lib. 3. Officiorum.* Quum se Siracusas otandi causa, non negotiandi contulisset. Idem *Servius Sulp. lib. 13. Epist. M.* Curius qui Patris negotiatur, id est, mercaturæ operam dat. Negotiari animas, apud *Plin. lib. 29. cap. 1.* est accepto pretio homines interimere, & veluti vendendarum animarum negotiationem exercere. Nec dubium est, inquit, omnes istos famam novitate aliqua aucupantes, animas statim nostras negotiari, hoc est, anima & vita nostra ad questum & negotiationem suam abuti.

Negotiator, Præfectus negotiationis. *ἡ τῶν σοφῶν.* *ἡ πολιτικῶν.* GALL. *Negotiateur, marchand, traffiqueur, facteur.* ITAL. *Mercante, factore.* GERM. *Ein gewerbsman.* HISP. *Negotiador, mercador.* ANGL. *A trafficker, a merchant.* Vnde *Labeo*, Negotiatores servi videntur, qui præpositi sunt negotij exercendi causa, veluti qui ad emendum, aut locandum & conducendum præpositi sunt. Cic. *lib. 1. Epistolarum ad Quintum fratrem.* Improbus negotiator, paulo cupidior publicanus. Idem *5. Verrina.* Qui plus exillimet apud lectissimos senatores pecuniam, quam apud tres negotiatores metum valere. Mercis sordidæ negotiator. *Quintilianus lib. 1. cap. 12.* Quod si tamen rectè quis consideret inter mercatorem & negotiatorem hoc interesse videbit; ut mercator dicatur qui exportandis, aut importandis mercibus operam dat, easque vendit. Negotiator vero non qui merces distrahit, sed qui in coemendo vino, frumento, & vendendo tuendisque & arandis agris, suam industriam ponit. Mancipiorum negotiatores, i. mangones. *Quintilian.* Item, Negotiatores erant, ut decumani, aratores, pecuarii, qui vectigalia publica redimebant, unde perspicuum est, aliud esse à mercatore. *Passer.*

Negotiatrix, *IX*, Paulus *D. lib. 34. tit. 2. l. 32.* Cum testatrix negotiatrix facit.

Negotiatio, *ἡ τῶν ἐπιπέλων* *ἡ τῶν ἐπιπέλων* *ἡ τῶν ἐπιπέλων*. GALL. *Traf-*

fic, marchandise. ITAL. *Traffico.* GERM. *Scwärts, handrierung mit kaufmannschaft.* HISP. *Aquella obra di negociar.* ANGL. *Bying and, selling, merchandise.* pro Mercatura *Quintilianus* est. *Colum. l. 1.* Hæc enim negotiatio curam villici avocet. *Cic. Cecinna lib. 6.* Ut ad reliquias Asiaticæ negotiationis proficiscare. Abominanda negotiatio. *Quintil. de patronis mercedem poscentibus.* Negotiatio dicitur in mercaturis faciendis, veluti negotiatio sagatia. *l. 52. D. pro socio.* *Hotoman.*

Negotiosus, a, um quod est negotiis plenum. *ἡ περιματαιῶν.* GALL. *qui a beaucoup d'affaire.* ITAL. *Difficile, pieno de fattiche.* GERM. *Geschäftig, mit geschäftigen beladen.* HISP. *Lleno de negocios.* ANGL. *That hath muche business to do.* Salust. Prudentissimus quisque quasi maxime negotiosus erat. *Plaut. Asin. sc. 5. a. 3.* Negotiosus est interdius. Idem *Pseud. sc. 2. a. 2.* Negotiosus est, res agitur apud Iudicem. Negotiosa cogitatio. *Cels. lib. 4. ult.* Circumsa omni negotiosa cogitatione, & actione. Est enim res negotiosa, id est, difficilis, & in qua multum sit negotii & laboris. *Plaut. in Stich.* *Ædepol* re negotiosam: quid sit, nihil etiam scio. *Cic. pro Murana.* Habuit hic *Leges Titia* provinciam tacitam & quietam: tu illam, cui quum *Quæstores* sortiuntur, etiam acclamari solet: *Hostiensem*, non tam gratiosam & illustrem, quam negotiosam, & molestam. Negotiosi dies, hoc est, profecti, diebus factis oppositi. *Tacit. lib. 13.* Eoque oportere dividi sacros, & negotiosos dies, queis divina colerentur, & humana non impediret. Negotiosum tergum, Cui facessitur negotium. *Plaut. Mil. sc. 5. a. 2.* nihil moror, negotiosum mihi esse tergum.

Negotiosior, comparativus. *Seneca. 2. de ira. c. 11.* Quid crudelitate negotiosius.

Negotialis, e, Ad negotium pertinens. *ἡ περιματαιῶν.* GALL. *Appartenant à charge ou negoce.* ITAL. *Pertinente à carico, à negocio.* GERM. *Dos zu einem geschäft geort.* HISP. *Perteneciente à negocio.* ANGL. *Belonging to business.* Zut, Constitutio negotialis apud *Rhetores.* Cic. *1. de inventione* Hæc constitutio partes duas videtur habere, juridicalem & negotialem. *Quintil. lib. 1. c. 21.* Etque locum in Ethice negotialem assignant, id est, *πραγματικῶν.*

Negotiarius, adject. *Spatian. in Firmo.* Naves quoque ad Indos negotiarias sæpe misit. *Lamprid. in Alex. Severo.* Aurum negotiatorium & coronarium Romæ remisit, id est, quod negotiatores principibus pendeere solebant.

Negumate, in carmine *C. N. Marci* vatis significat negare, cum ait: *Quamvis moventium duorum negumate.* *Scaliger, lego, inquit, neginate, vel negunare.* *Neginare* pro *negate*: ut *natare* pro *natare*.

Nehustan, *2. Reg. 15. 4.* de serpente æneo, quem *Ezechias* confregit, *Vocabaturque nomen eius Nehustan.*

Necium, *ἡ ἰθάκη*, mons *Ithacæ*, à quo *ἡ ἰθάκη* dicitur, vel, ut alij volunt quod versentur, *ἡ τὰ ἰθάκη*, id est, ad aquas: inde *ἡ ἰθάκη*, vel *ἡ ἰθάκη* & *ἡ ἰθάκη* compositum.

Ne iure, iniuria: à *ne, i.* non.

Neiuare. Ita quidam legunt *Plaut. Trinum sc. 2. a. 2.* Deserere illam, & neiuare in rebus adversis pudet. *al. deiuare, Lips. desivare, vel desinere, i. deserere.*

Neleus, *ἡ λείων*, *Neptuni* filius ex *Tyro* *Nympha Salmonei* filia, qui à *Pelia* fratre pulsus, in *Laconiam* venit, ubi *Pylon* urbem condidit: cujus rex fuit, teste *Homero Odyss. 11.* Huic uxor fuit *Chloris*, *Amphionis* *Oichomeni* regis filia, ex qua duodecim filios suscepit, quos postea omnes præter unicum *Nestorem* tum fortè ablegatum, *Hercules* everso *Pylo* interfecit.

Nelides, *ἡ λείων*, *Parronymicum* à *Neleo* *Pyli* rege, & *Patre Nestoris* formatum. *Ovid. 12. Metam.*
Bis sex Nelida fuimus conspecta iuventus.

Nema, *ἡ νῆμα*, filum *Dig. 39. 4. 16. 7.* *Nema* sericum, i. e. stamen, seu filum.

Nemausus, teste *Strab. lib. 4.* Civitas est *Narbonensis Gallie* olim florentissima, utpote quæ quatuor & viginti vicorum fuerit metropolis. vulgò *Nimes*. & *Nymis*. Vnde *Nemausenses* populi. *Sueton. in Tiber. cap. 13.*

Nemæa, vel *Nemee*, es, *νῆμα*. Sylva est *Achaicæ* inter *Cleonas* & *Phliuntem*, ubi in honorem *Herculis*, qui in ea sylva leonem occiderat, sacra quædam certamina celebrari consueverunt, quæ ab hac sylva *Nemæa* dicta sunt. Hoc etiam nomine dicta est tota regio sylvæ huic vicina. *Martial. lib. 1.*
Mon Marathon saurum. Nemee frondosa leonem,
Arcas Menalium non timuisset aprum.

Nemæus, a, um, per quatuor syllabas, quod est ex *Nemæa* sylva, vel regione, *νῆμα*. *Ovid. in Epist. Deian. ad Herculem.*
Nempe sub his animam pestis Nemæan lacertis Edidit.

Nemæa, *νῆμα*. Sacra fuerunt *Græciæ* certamina, ita appellata à *Nemæa Peloponnesi* sylva, in qua fieri consueverunt in honorem *Herculis*, qui in ea sylva leonem fertur occidisse, seu potius in honorem *Archemori* pueri in ea sylva à serpente occisi. *Nemæorum* victores apio coronabantur. Vide supra dictione *Certamen*.

Nemesis, *νῆμις*, Nomen cuiusdam deæ, quæ facinorosos & delinquentes punire putabatur, ut ex *Catullo* & *Ausonio* licet intelligere. Ea quoque *Rhamnusia* dicitur, quod in *Rhamnunte* *Asiæ* oppido templum, & simulachrum *Phidiacum* habuerit. Insuper eadem fertur remuneratrix benefactorum, unde apud *Statium lib. 13.*
Est dea, quam Nemesis dicunt, dea magna, potensque,
Qua bona caelestum concessu cuncta deorum
Possidet.

Hanc quidam *Fortunam* dixerunt, cui primus *Adrastus* rex templum ædificavit. Vnde & *Adrastia*, *ἀδραστία*, cognominatur. *Romani* quoque huic deæ templa dicaverit. Hoc etiam nomine dicta *Tibulli* amica. *Martialis lib. 4.*
Ussit amatorem Nemesis lasciva Tibullum.

Nemesis, *νῆμις*, appellativè est indignatio, & specialiter ea, quæ ex improborum prosperiore successu nascitur: sicut misericordia est dolor ex proborum ærumnis.

Nemesis, *νῆμις*, est distributio; à *νῆμα* distribuo. *νῆμα* à particulone *Nemesis*, orum, *νῆμισ*, factum *Nemesis*, quo parentabant defunctis.

Harpocr.

cuique naturam esse ad vivendum ducem. Hujus nominis prima corripitur. Manil. lib. 2.

— pietate ad sydera ducam
Erigonem, id est que nepem, spoliisque leonem.

Natura hujus est, ut in parietum latibulis delitescat, & quam aliquid senserit, retrocedat Plaut. *Casin.* Recessim cedam ad parietem, imitabor nepem: Captandus est horum clanculum sermo mihi. Festus, Nepa Afrorum lingua sidus, quod Cancer appellatur: vel, ut quidam volunt, Scorpius. Nepa etiam herba. Sic Latine vertit Gaza eam, quae Theophrasto *νεοροπι*: genista spinosa.

Neparcus, non parcus. Respondet Graeco *ἀπειδής*.
Nepenthes, neutri gen. *νεπενθής*. Herbae genus est, quae vino injecta tristitiam discutit, animique hilaritatem inducit: unde à quibusdam eadem esse putatur cum buglosso, quae teste Plinio, eandem habet vim. Ab hac exhilarandi virtute huic herbae nomen creditur inditum, à *νεπενθής* particula, & *πενθής* luctus. Plinius *lib. 21. c. 21*. Atribunt & hilaritatis vim eidem potae in vino, quam nepenthes illud praedicatum ab Homero, quod ea tristitia omnis aboleatur.

Nepeta, *νεπέτα*. Suidae, civitas Hetruriae, quae Plinio Nepes, & vulgò dicitur *Nepi*, *Nepes*, sive à qua Nepefini, *νεπεσίνος*. Silius,
Hos juxta Nepefina cohors, aequique Phalisci.

Nepeta etiam, sive Nepita nomen est herbae, quam Dioscorides secundam calamitae speciem facit. Vulgus herbariorum à pulegij similitudine, Pulegium vocat agreste. GERM. *Nagenkraut*. De hac inquit Plin. *lib. 20. c. 14*. & Colum. *lib. 8. c. 7*.

Nephalus, a, um, *νεφελικός*, sobrius: à *νεφω* sum sobrius.
Nephalia, *νεφάλια*. Sobriorum festa erant, in quibus non vinum, sed aqua multa libabatur. Graeci enim *νεφάλιος*, sobrios vocant. Apud Athenienses fiebat *νεφάλια θυσία*, id est, sobrii sacrificium, Soli, Lunae, Memoriae, Nymphis, Aurorae, & Veneri, in quo *ζύλα νεφάλια*, id est, ligna sobria cremabantur, quae scilicet ex vite, ficu, & moro non essent. Vide Chiliad. Erasmi.

Nephele, *νεφέλη*, Latine sonat nubem. Nomen proprium uxoris. Athamantis, & matris Phryxi & Helles. Vnde Ovidius, Hellen, Nephelaida dixit.

Nepheleus, adject. *νεφελικός*. ut, Pecus Nepheleum Aries qui Phryxum & Hellen per mare vexit. Valer. *G. Argonaut.*
I decus & pecoris Nephelei vellera Graio
Redde tholo.

Nepheleococcygia *νεφελαικόκυγία*. Confectum urbis nomen apud Aristoph. Comicum & Steph.

Nepthalica, *νεφθαλίται*, populi denominati in Oriente, ut scribit Josephus. Steph.

Nephritis, *νεφρίτις*, è lumborum vertebra prima, sicut postrema, *ἀσκαρίτις*.

Nephritis, *νεφρίτις*, scil. *νέσος*, Renum morbus, quum scilicet calculo aut ulcere renes infestantur, *νεφροί* enim Graecis renes sunt; propriè sic vocatur lithiasis. Vnde Nephritici dicti, *νεφρίτικοί*, qui renum morbo laborant.

Nepria, vide supra *Nepeta*.

Nepros, qui ex filio filiave natus est, teste Festo: quod natus post sit patri quam filius. (722) *νεψος*. *νεψος* *νεψος*. GALL. *Nepveu*. ITAL. *Nepote*. GERM. *Ein enckel*, *ein kindstindt*. HISP. *Nieto*. ANG. *A nephew*. Cic. *pro Deiotaro*, Crudelis Castor, ne dicam sceleratum & impium, qui nepos avum in discipulum capitis adduxerit. Ejus relativum est Avus, sicut Proavus relativum est Pronepotis, & Proavia Pronepotis. Etenim Proavus, avi paterni, vel materni pater: & Abavus proavi paterni, vel materni pater: item proavia paterne vel maternae pater à quo Abavia: relativumque ejus Abnepos, à quo Abnepotis. Hujus rursus pater dicitur Atavus, Atavi autem pater Tritavus: quibus respondent relativa Atnepos, & Trinepos, Atnepotis, & Trinepotis. Qui vero post trinepotem sunt, Minores dicuntur: sicut post tritavos Majores. Nepos ex fratre, idem est qui nepos fratris. Nam quod hic antea scriptum erat, Nepotem ex fratre aut sorore esse, nihil aliud quam filium fratris, aut sororis, ineptum est. Appellatur enim ille non nepos fratris, sed filius. Paul. *in l. ult. ff. de grad.* Illud, inquit notandum est, non quemadmodum patris matrisque fratres & sorores: ita fratris sororisque filios filiasque nomen speciale cognationis habere: sed ita demonstrari fratris sororisque filios & filias. Nepotem autem ex fratre post fratris filium constitui aperte docet Cajus *in l. 7. D. de legit. tutor.* Veluti, inquit, frater eodem patre natus fratris filius neposve ex eo. Item Imp. *l. 7. C. de nuptiis*. Quod vero eruditi nonnulli illa verba Suetonij *in Caesar. cap. 83*. ita loquentis, sed novissimo testamento tres instituit (Caesar) haeredes sororum nepotes, C. Octavium, &c. ita interpretantur, Nepotes ex sororibus id est, sororum filios, plane absurdum est: quum satis constet Octavium ex Accia Juliae sororis C. Caesaris filia natum esse. Ex Hotomano. Nam, ut ex Sueton. *in August. c. 4*. Clarum est Juliae soror Caesaris, mater fuit Acciae, sive (ut ibi legit Cassaubonus) Atiae, quae mater fuit Octavij, praeterea *ibidem cap. 7*. ipsa Julia vocatur. Avia Octavij, & ipse Caesar, major ejus avunculus. Aviae maternae frater. Caeterum quem vulgò vocant nepotem, (GALL. *Nepveu*) aperte vocat eum Suetonius sororis filium *cap. 63*. & aperte *cap. 64. infra ibidem*, ubi nepotes Augusti appellat filios ex Juliae ejus filia natos GALL. *Petits fils, arriere fils*, Neptes ejusdem Juliae filias. Vide *Nepes*. Sic itaque intelligendus est Velleius cum ait, Nepos sorori Caesaris Juliae Cajus Octavij, i. filius filiae sororis ipsius Caesaris. (*le petit fils*.) Idem Vell. Nepos Africani ex filia Tiberius Gracchus. Et Quint. *mitio lib. 4*. Nepotes sororis. Plaut. *Mil. se. 1. a. 1*. Bombomachides Neptuni nepos, &c. Invenitur tamen interdum positum pro filio sororis: quem Galli vocant *Nepveu*, ut apud eundem *Amph. se. 4. a. 4*. Ego sum Amphitruo Gorphone nepos. Atqui Gorphone fuit Amphitruoni Amita, non Avia, ut notat Passer. quippe soror fuit Alcei patris Amphitruonis. Hic Alceus Plauto *prologo Amphitruo* dicitur Argus, i. Argivus Nônio interprete, quia Argis oriundus. Quandoque nepotes, Posterii, *ἀπογονοί*, vocantur Virg. *6. Aeneid.*
Fortè recensabat numerum, claroque nepotes,
id est, posteros & ex stirpe sua nascituros. Per translationem etiam

Nepotes dicuntur tenellae vitium fruticationes, quae postremo loco exoriuntur, ita dictae, vel quod nulli alteri rei sint utiles, quam absumendis vitis alimentis quum ipsae uvae non ferant: vel quod ad successionem veterum palmitum, veluti nepotes in majorum suorum locum succrescant. Colum. *lib. 4. cap. 6*. Ex eo loco unde nepotem ademeris, confestim alterum fundit. *Ibidem*. Omnes eius intra id spatium nepotes enatos sapius decerpemus. Nepos etiam dicitur de mulis. Idem *lib. 6. cap. 37*. Itaque ejusmodi emissarius nepotibus magis, quam filiis utilior est. Item nepotes dicuntur homines nequam, dissoluti & decoctores, *ἀσώτοι*. Cic. *2. Catilina*, Quis ganeo, quis nepos, quis adulter, quis perditus inveniri potest, qui cum Catilina non familiarissimè vixisse videatur? Idem *in Rull.* Ut in rebus tuis ita in Republ. luxuriosus nepos. Sine dubio autem dissolutos & homines perditos, nepotes, veteres appellaverunt, quod qui pueri, patre mortuo, in avi tutelam veniunt, tales evadere consueverunt. Nam & indulgentiores patribus ferè sunt avi, & si severi esse velint, facile propter aetatis imbecillitatem à pueris patrio metu solutis contemnuntur. Sextus Pompeius Nepotem dictum putat, quod res familiaris ei maior non sit, quam ei cui pater & avus vivunt. Nam quod antea hic scriptum fuit à Nepa, scorpione dicitur nepotem, vel inde falsum esse intelligitur, quod Nepa Africum vocabulum est, teste Festo: Romani autem tam longè suae linguae originem petere non consueverunt. Nepos autem antiquis, & de foemina dicebatur. Eanius apud Nonium, Dia nepos quas ærumnas retulisti. Sed nunc *neptis* dicitur. Nepos in divinis literis per periphrasim dicitur *filij filij*. Deinceps numerantur *filij tertiorum*, seu tertianorum, *filij quattorum*. Nepos proprium aliquando est: ut Juven. *Satyr. 8*.

Segnipedes dignique molim versare Nepotis, i. molere in pistrino,
Ille Nepos Romae habebat pistrinum, de quo & Martial.
Bis vicine nepos.

Nepotalis, nepotibus conveniens, luxuriosus.
Nepotulus, diminutivum, *νεπότης*. Plaut. *in Milite bis se. ult. a. 5*. Sic te salvum hinc mittimus ite Venerium nepotulum.

Nepotus, Luxuriosus & prodigè vivo. *ἀνοήτως αἰσώ*. GAL. *Vivre ou faire prodigement*. ITAL. *Lussuriare, vivere prodigamente*. GERM. *Im faul leben, prassen, dempffen*. HISP. *Luxuriar, gloriarse*. ANGL. *To live in dissipation*. Seneca *de beneficiis lib. 1. c. 15*. Veto liberalitatem nepotari, hoc est, in prodigalitate verti, & in eum conferri qui nequiter profusus sit. Tertul. *in Apologetico*, Aristipus in purpura nepotatur.

Nepotatus, huius nepotatus, Voracitas, & vitae luxuries, *ἀσώτια*. Asia securitate ac nepotatu nobilis.

Nepotes, is, quae ex filio filiave nata est. Est enim foemininum à nepos. *νεπέτις*. GAL. *Nepce*. ITAL. *Nepote*. GERM. *Ein findstochter, ein nâsin*. HISP. *Nieta*. ANG. *A niece*. Cic. *de clar. Orat.* Ergo illam patris elegantia tinctam videmus, & filias ejus Mutias ambas, quarum sermo tuit notus, & neptes Licinias. Sueton. *in Cas. cap. 27*. Octaviam sororis suae neptem, conditione Pompeio detulit. (GAL. *La petite fille ou l'arriere fille de la sœur*.) Vide in *Nepos* Ovidius *Epist. 8*.
Arbitrium neptis habebat avus.

Neptacula, parva neptis. Item vestis brevissima. Pap.
Neptulus, a, um, ad nepotem pertinens: & *νεπότης* item luxuriosus, *ἀσώτος*. GAL. *Desordonné, déréglé*. Suet. *in Calig.* Neptulini sumptibus omnium prodigorum ingenia superavit.

Nepotor, nepotem ago, nepotinis sum moribus, i. e. luxuriosus.
NEPTUNUS, *νεπτούνη* Saturni & Opis filius, maris deus dictus est à nado, mutatis literis primis (ut inquit Cic. *lib. 1. de nat. deor.*) vel ut Varro placet) à nubendo, hoc est, tegendo, quod ut caelum nubes, ita mare terras tegat. Dicit enim Varro, Neptunus est deus maris, vel ipsū mare, quod terras nubat, id est, cooperiat. Neptunum autem, ut est in fabulis, mater abscondit, ne à patre devoraretur, eique postea, expulso Saturno, aquae in sortem ceciderunt, ut supra de Iove dictum est. Uxorem habuit Amphitritem, ex qua plurimas nymphas suscepit. Tridentem habet pro sceptro. Muros Troianos juvante Apolline condidit. Habet nuptune gratiam tibi. Plaut. *Mol. se. 2. a. 2*. Neptunus in Tragediis (Latinis.) Idem *prologo Amph.* Haec ad Neptuni pecudes condimenta. Idem *Pseud. se. 1. a. 3*.

Neptunus equestris, *νεπτούνη*. vide supra *Hippius*.
Neptuni equi. Turn. *lib. 2. 6. 23*. Equos Neptuni intelligo hippocampos, qui priores pedes habeant, posterioribus careant, sed pontū legant & natent.

Neptunus, a, um, *νεπτούνη*, possessivum. Tibull. *lib. 4*.
Cessit & atnae Neptunius incola montis.

Plaut. *Mil. se. 5. a. 1*. In locis Neptunus templisque turbulentis.
Neptuniae aquae. Liv. *lib. 39*. Molem ad Neptunias aquas, ut iter populo esset.

Neptunalia, *νεπτούνηα*, Neptuni sacra, quae & Salacia à Salo dicuntur. Diodor. *lib. 1*.

Neptunioes, Patronymicum est foemininum à Neptunus, Catul. *in Arg.*
Tene Thetis genuit pulcherrima Neptunioes?

Nequa, adverb. significat Ne per aliquem locum, aut Ne aliqua ratione, *οὐ πῃ*. Virg. *1. Aeneid.*
Ne qua scire dolos, mediisve occurrere possit.

Est & nequa compositum à Ne, & quis, quae, quod: pro Ne aliqua. Cic. *in Verr. act. 1*. Tamen nequa deductio fieret, magna ex parte tua potestas erat.

Nequalia, detrimenta Festi, i. nugae à nequam pro pravo.
Nequam, nomè indeclinabile, quod apud veteres significabat hominem nullius pretij, quod ne tanti quidem sit, quanti quod habetur minimi. *βελιχῆ* *belijahal*. *ἀχρηστος, ἀχρηστος*. GAL. *Vauneant, meschant*. ITAL. *Uomo da niente*. GERM. *Ein nichts sollender menschlein* (schalt, Lotterbub). HISP. *Hombre de poca estima*. ANG. *A man of no price à knave*. Varr. Nequam ex Ne & quicquam, media syllaba ext. ita componi ostendit *lib. 4. de ling. Lat.* Quidam à nequeo, quod nihil queat, nullique rei sit aptus. Capet docet nequam significare non malum, sed inutilem: quod vel ex eo apparet, quod Cic. *2. de Orat.* Servo nequam opponit Servum frugi. *Ibidem* (inquit) verbis & laudat frugi servum possumus: & si est nequam, iocari. Nequam vitis, Inutilis. Colum. *lib. 3. c. 10. ad finem*, Nisi tamen (quod est absurdum) crediderint id translatione

latum & abscissum à sua stirpe, destitutumque materno alimento, frugiferum, quod in ipsa matre nequam fuisse. Aliquando etiam Nequam accipitur pro lascivo, petulanti, libidinoso, & prodigo. Cic. 2. Philipp. O hominem nequam (nihil enim possum magis proprie dicere.) ergo ut te catamitum nec opinato quum ostendisses, præter spem mulier aspiceret, idcirco urbem terrore nocturno, Italiani multorum dierum metu perturbasti? Gell. li. 7. c. 11. Persuadenti cuidam adolescenti Luciano, qui apprimè summo genere natus erat, sed luxuria & nequitia pecuniam magnam consumperat, &c. Plura de ea re exempla vide apud Gell. Cic. pro Deiot. Dij te perdant fugitive, ita non modò nequam & improbus, sed & fatuus & amens es. Nequam pro nequitia & malo. Vnde iocus Plauti. Vin tu illi dare nequam nunc? Cupio. M. I. ea medato, ubi ludit ex ambiguo, quia ea nequam malum hominem significat. Pro nequiter verbum est Plaut. in Pœnula. Dicatque locum sibi velle liberum præberet, Vbi nequam faciat clam, nequis sit arbiter. Malum & nequam est servus. Idem Pseud. sc. 7. a. 4. Vbi sunt nequam homines, qui potentiam pinstant. Idem Asin. sc. 1. a. 1. Sectatus es homo nihili nequam bestiam. (i. simiam.) Idem Mil. sc. 3. a. 2. Quamquam nequam es equus. Idem Asin. sc. 3. a. 3. Quamquam nequam homo es, rectè mones. Idem Pseud. sc. 4. a. 4. Dives malus, frugi habetur: si pauper haud malus, nequam Idem Men. sc. 4. a. 2. Opus est, ut mendices, (here) tanto nequior es, (quod servus mendici.) Ibid. sc. 4. a. 5. Item homo ingenuissimè nequam C. Curio Velleius. Sycophanta nequam est. i. non satis callidus. Plaut. Pseud. sc. 5. a. 1.

Nequior. & Nequissimus. Plaut. Pseud. sc. 3. a. 1. Si (ego emoriar) te sit Athenis nemo nequior. Item Nequius videtur opponi prudente apud Livium lib. 1. decad. Ego sum in usu nimio factus nequior. Plaut. Mostell. lib. 2. a. 1. Utius adiuus nequior. Ibid. Colum. lib. 1. c. 1. Nulla est nequissimi hominis amplior custodia, quam quotidiani operis exactio. Nam illud verum Maici Catonis oraculum, Nihil agendo homines malè agere discunt.

Nequitèr, à Nequam, Luxuriosè, imtemperanter, profusè. ἔνευλάω. GALL. Meschamment. ITAL. Malvagiamente. GERM. Ederlich. HISP. Malamente, y luxuriosamente. ANGL. wickedly, ik a knave. Cic. 3. Tusc. Aderit temperantia, quæ est eadem moderatio, à me quidem paulò antè appellata frugalitas, quæ te turpiter, & nequiter facere nihil patiar. Idem 2. de finib. Ille porro malè, pravè, nequiter, turpiter, cenabat, id est, cum nequitia. Eius contrarium est frugaliter, quemadmodum Nequitia frugalitas opponitur. Cato apud Gell. c. 1. lib. 16. Nequiter facere, & nequiter factum, Idem, Nequiter ferre malam malè disci manus, Plaut. Amph. Fugere & facere nequit. Idem Men. sc. 1. a. 1. Nimis propeol nequit. Ibid. sc. 5. a. 5. Quis illum surripuit factum ædpeol nequit. Ibid. sc. 2. a. 4. Item, De subito facere nequiter cuivis facilè est, pro improbatè. Idem Most. sc. 1. a. 2.

Nequitia, x, Improbitas, malitia, denique vitium omnia cetera in se complectens. X. Frugalitas. בעליהאל. בעזכות, בעזכות, בעזכות. GALL. Meschanceté. ITAL. Malvagità. GERM. Schalkheit/ bosheit/ oppstet. HISP. Maldad. ANGL. Wickedness, knavary. Vt enim Frugi à fruge, id est, à fructu per quandam annorum fecunditatem: ita Nequitia à sterilitate, hoc est, à nihilo nominata est. Nihil est enim quicquid fluit, solvitur, liquescit, & semper perit. Hinc nequam iudem & perdit ac profligati, postremique omnium hominum dicti. Cic. 3. Tusc. Reliqua igitur, & quarta virtus, ut ipsa sit frugalitas necesse est: eius enim videtur esse proprium, motus animi appetentis regere: & sedare, semperque adversantè libidini moderatam in omni re servare constantiam: cui contrarium vitium Nequitia dicitur. Frugalitas, ut opinor, à fruge, quia nihil melius è terra oritur. Nequitia ab eo (et si hoc erit fortasse durius: sed tentemus, & nihil putetur, si nil sit) nequitia est in tali homine, ex quo lusus ille dicitur. Sæpè tamen Nequitia pro lascivia & libidinosà illecebra, & pro cultu vitæ prodigo, atque effuso accipitur. Hinc Aphricanus (referente Gellio) cap. 11. lib. 7. scripsit, Mala, probra, flagitia, quæ homines faciunt, in duabus rebus esse, Malitia, & Nequitia. Nequitia, inquit Donatus, proprie libidinosà inertia dicta est, quod nihil queat, nullique rei apta sit. Terent. in Adelph. Id misero restat mihi mali si illum potest, qui alicui rei est, etiam eum ad nequitiam adducere. Cic. pro Roscio Amerino, Si donus hæc potius habenda est, quam officina nequitia & diversorium flagitiorum omnium domus ejus. Ovid. 1. Fast.

Nequitia est quæ te non sinit esse senem.

Cic. in Verr. Ex mulierum morfu vestigia libidinis atque nequitia. Nequitia pro improbitate Senec. Epist. 42.

Ludi quoque semina præbent Nequitia.

Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist. Nequitia pro inertia. Liv. lib. 2. bell. Punic. vide Gell. lib. 7. cap. 11.

Nequitias, ei. בעליהאל. Horat. 2. Serm. Satyr. 2.

Illum aut nequitias, aut vafri inficitia juris, Postremum expellet certè vivacior hares.

Nequitus, prodigè, scelestè, Fest.

Nequando, Ne ullo tempore. ἔνευρα. GAL. Asin que quelquefois ou quelque temps. ITAL. Acio che à niun tempo. GERM. Das nicht erwan. HISP. En ningun tiempo. ANGL. Least at any tyme. Sicut, Siquando, si aliquo tempore. ἔνευρα. Cic. ad Attic. lib. 10. Tu tamen eas epistolas quibus asperius de eo scripsi, aliquando concerpito, nequando quid emanet: ego item tuas.

Nequaq̄ an, adverb. negandi: significat enim Non, vel nullo modo. ἔνευρα. GAL. Nullement, en nulle façon. ITAL. A niuna maniera, à guisa alcuna, per niente, à niun modo. GERM. Gar nicht/ in keine weis noch wdg. HISP. En ninguna manera. ANGL. No or no wis. Cic. in Catone Maiore, Est illud quidem Latini aliquid: sed nequaquam in isto sunt omnia.

Nequè, vide Nec.

Nequò, nequivi, & nequi, nequitum, nequire, ἀδυνατία, ἀδυνατία. Non ite interpretatur Festus. Significat autem Non posse, Cicero. de Amic. Cuius autem aures clausæ veritati sunt, ut ab amico verum audire nequeat, huius salus desperanda est. Plaut. Milite. heu mihi, nequeo, quin fleam. Quum abs te abeam Horat. 2. Serm. sat. 5.

Quam nequire proci recto depellere cursu.

Calcpini Pars II.

Si dictis nequis perducere, ut hæc credas Plaut. Most. sc. 3. a. 1.

Heud timio si jam nequam descendero crimen,

Ovid. 13. Metam. Si id facere nequeat, det illi locum, qui queat. Plaut. Pseud. sc. 5. a. 1. Nequecon te facere mansuetam. Idem Asin. sc. 1. a. 3. Nequeo me continere, quin loquar. Idem Men. sc. 1. a. 1.

Nequitum, & nequitur pro non posse dixerunt veteres. Pacuvius, Sed quum contendi nequitum, ut clam intendenda est plaga. Plaut. Most. sc. 1. a. 2. Nequit facta: (aliàs facta nequitia.) Idem in Satyrione. Retrahi nequitur: quoque progressa est semel.

Nequicquam, adverbium, Non, nullo modo. ἔνευρα. GAL. Non, pour neant. ITAL. Non. GERM. Nir. HISP. No. ANGL. No. Virg. Georg.

Nequicquam pinguis palea teret area culmos.

Sed hoc rariùs: frequentius in usu est pro frustra. ἔνευρα. GAL. En vain. ITAL. In vano. GERM. Dumbfunst/ vergäbentlich. HISP. En vano. ANGL. In Vaine. Idem Aeneid. 2.

Arma diu senior deserta tremantibus ævo

Circumdat nequicquam humeris.

Vera dico, sed nequicquam, quia non vis credere Plaut. Amph. Cupio id, quod te nequicquam cupere intelligo. Idem Asin. sc. 1. a. 1. Ne istuc nequicquam dixeris. i. impune. Ibid. sc. 3. a. 3. Nolo faciat. C. At enim nequicquam nevis. Idem Pseud. sc. 5. a. 1. Ne me nequicquam serves hodie, dicam scortum. Idem Men. sc. 2. a. 2. Nequicquam exornata es benè, si malè morata es. Idem Most. sc. 3. a. 1.

Ne tua dicta vagis nequicquam credita venis,

Catull. ad Ortalum.

Nequinum, Vmbriæ oppidum: teste Plin. lib. 2. c. 14. quod nunc Narnia dicitur: ob incolarum libidinosam inertiam. A quo Nequimates, qui nunc Narnienses, vulgò Narni.

Nequiunt, pro Nequeunt, id est, Non possunt, dixerunt antiqui. Fest. Nequis, ἔνευρα. GAL. Qu'aucune. ITAL. A fine che alcuno non. GERM. Das nicht einer/ das nicht jemandts. HISP. Ningun. ANGL. Least any. Ex Ne & quis, pro Ne aliquis, hoc est, ut nullus Prop.

Vere, nequis eat liber amore deis.

Vide Nequa.

Nequid nisi. ἔνευρα. GAL. Quo quelque chose ne. ITAL. Accio che niuna cosa. GERM. Nicht zunt. HISP. Que ninguna cosa. ANGL. Least any thing to much. Sententia pervulgata: admodum in rebus omnibus esse utile, ut nequid nimis.

Nerabus, βι, ἔνευρα. Syria oppidum, apud Stephan. cujus incolæ Nerabij appellentur.

Nereides, ἔνευρα. Maris nymphae, Nerei, & Doridis filia, humanam effigiem habentes, quarum nomina sunt Nersæ, & Cymothoë, & alia: quæ apud Hesiodum in Theogonia enumerantur. Nominativus singularis est Nereis, penultima indifferente. Ovid. 1. Metam.

Sed memor admissi Nereida colligit orbam

Nereisus, ἔνευρα, oppidum est in Cea insula, cujus meminit Æschines Epist. 1. ad Polycratem.

Nereus, ἔνευρα, Deus maris est (ut docet Hesiodus in Theogonia) Oceanus & Tethyos filius, qui ex Doride uxore, eademque sorore maximam Nympharum tubam suscepit, quæ à nomine patris Nereides appellatur. Hinc Ophius in Argonaut. deorum antiquissimum appellatur, unde & Grandævus à Virgilio dicitur 4. Georg.

Grandævus hunc & Nympha veneratur, & ipse

Grandævus Nereus.

Tibull. 1. lib. 4.

Vexit & Æolios placidum per Nerea ventos.

Figuratè usus est pro mati. Perius Satyr. 1.

Et qui caruleum dirimebat Nerba delphin.

Nerionis, vel Neriene, es, & apud antiquissimos Nerio, x. ἔνευρα, Martis uxor. Plaut. in Truc. Mars peregrè adveniens salutatur Nerionem uxorem suam Gell. lib. 13. c. 21. docet Sabinum esse vocabulum, quod significatur virtus & fortitudo, unde & pro vi, potestate & maiestate Martis accipitur, Vide Gellium.

Neris, idis, ἔνευρα, oppidum est Peloponnesi, in agro Messeniaco. Stephanus. Est item Neris D'oscoridi nardi montani generis, in Syria Cilic: aquæ nascentis, ramulis & folio eryngij, ejusdem naturæ cum Nardo Gallico.

Neritæ, ἔνευρα. Sunt ex concharum genere, quæ per maria navigant: præbentes concavam sibi partem, alteram verò flanti auræ instar veli opponentes. Hæc Plin. lib. 9. c. 33.

Neritius, ἔνευρα, mons est in Ithaca insula: cujus meminerunt Strab. lib. 10. Plin. lib. 4. c. 12. Hinc Neritius, adject. quo nomine Vlysem intelligit Ovid. 1. Trist. Eleg. 4.

Pro duce Neritio docti mala nostra poeta

Scribite: Neritio nam mala plura tuli.

Est item Neritus, sive (ut apud Plin legitur) Neritis, peninsula Acarnaniæ adhaerens, alio nomine Leucadia appellata opere accolarum olim à continenti abscissa deuvòque reddita ventorum flatu congeriem arenæ accumulantiæ. Virg. 3. Aeneid.

Dulichiumque Samumque, Neritos at d'ua saxis.

Neritus item, sive Neritum, neutri generis, peninsula huius oppidum est, quod recentiores Leucadem appellant, teste Plinio lib. 4. cap. 1.

Nerium, ἔνευρα, frutex est, foliis amygdalæ, sed majoribus & pinguioribus, quæ quadrupedibus sunt venenum homini autem contra serpentes pro fidium Rhodophane aliàs dicitur, quod florem rosæ, folium lauro simile habeat. Vulgò in officinis dicitur Oleanther. Meminit Plin. lib. 24. cap. 11.

Nerium, ἔνευρα. Prolem. lib. 9. cap. 9. Promontorium Tarracoenis Hispaniæ juxta Artabo, vulgò Finis Terra.

Neris, ἔνευρα, teste Gellio lib. 12. c. 21. verbum Sabinum est, quo significatur virtus & fortitudo. Itaque ex Claudis, quos è Sabinis oriundos accepimus, vir egregia ac præstanti fortitudine, Nero appellatus est. Sabini autè id nomen à Græcis accepisse videntur, qui vincula & firmamentum membrorum νεύρα dicunt, nostri nervos. Ex hac familia

H 4. 441

fuit Claudius ille Nero qui Afrubalem Annibali fratri superbas ferentem junctis cum Livio collega copiis, superavit. Fuit item hoc cognome Romanorum Imperatoris illi ex Claudij principis adoptione partum: omnium quos terra tulit, crudelissimi. Imo prænomen fuit hujus, non cognomen. Suet. in *Claud.* 1. Olim Decimum; mox Nerone prænomen, &c. At Tiberij cognomen. Nero fuit, non prænomen. Idem *Suet. in Tib.* 1. Hinc proprium nomen in appellativum commutatum est, ut Neronus nunc crudelis dicitur. A Nerone autem sunt duo Adjectiva. Neroneus & Neromanus, quorum illo utitur Stat. 1. *Sylv.* hoc Martial. *lib.* 12.

Nervā, xlii. Romanorum Imperator fuit. Flavio Domitiano, cui successit, dissimillimus. Hic quum liberos sibi nullos genuisset, Elium Trajanum sibi adoptavit, qui illi etiam in Imperio successit.

Nervūs, i. *νεῦρον*. GAL. *Nerv.* ITAL. *Nervo.* GERM. Ein spanader oder sehnader. HISP. *Niervo.* ANG. *A sinew.* Prima sunt in corpore animalis sensus motusque instrumenta, à cerebro & spinali medulla orta, totius corporis membris movendi sentiendique vim conferentia. Cic. 2. *de nat. deor.* Nec enim dij venis, nervis, & ossibus continentur. Et paulo post. Huc adde nervos, à quibus artus continentur, eorumque implicationem toto corpore pertinentem. Ovid. 12. *Metam.*

*Nec grave vulnus erat, sed rupi vulnere nervi
Deficiunt, motumque negant, virisque volandi.*

Nervus unde dicitur sit, docet Gell. 2. 22. *lib.* 3. Quandoque Nervus pro robore & viribus usurpatur: in nervis enim robur maximè existit. Horat. 2. *Serm. satyr.* 11.

*— sine nervis altera quicquid
Composui, pars esse putat.*

Terent. in *Eunuch.* digna adedres, est, ubi tu nervos intendas tuos hoc est, ubi univ'ersas ingenij tui vires exprimas. Et enim nervos intendere, sive omnibus nervis contendere, vel, Omnes nervos contenderes totis viribus conari, & omnem sollicitudinem, atque operam adhibere, summa vi, summoque studio niri. Cic. 5. *Verr.* Omnibus enim nervis mihi contendendum est, atque in hoc elaborandum ut omnes intelligant. &c. Idem 2. *Verr.* Magnum fortasse onus, & mihi periculosum, veruntamen dignum in quo omnes nervos atatis, industriæque meæ contenderem Ovid. *Eleg.* 4. 1. 4. *Trist.*

Non caveat nervis candor ut iste suis.

¶ Nervus pro chorda arcus. Virg. 5. *Aeneid.*

*Primaque per calum nervo stridente sagitta
Hyrtac da juvenis volucres dirverberat auras.*

Idem 10. *Aeneid.*

— nervosque aptare sagittas.

Nervos retrò tendimus expulsi tela. Quint. ¶ In nervum ire, proverbium ductum à sagittariis, qui nimium contendendo arcum, aut arcus nervum rumpunt, aut nervum sibi aliquem lædunt. Terent. in *Phorm.* Cæterum quum argentum repetat, nostra causa scilicet in nervum potius, ibi, id est, decipiet, ait Donatus. Vide Erasnum in *Chiliadibus.* ¶ Nervos Reipub. Cicero pro lege Manilia appellat milites, classes & vectigalia, quod in his consistat omnis Reipublicæ fortitudo & robur. Etenim (inquit) si vectigalia nervos esse Reipublicæ semper duximus, cum certè ordinem, qui exercet illa, firmamentum cæterorum ordinum rectè esse dicemus. ¶ Nervus etiam vinculi genus est, quo pedes, aut cervices impediuntur. *νεῦρον*. Ex quo est illud Catonis. Fures privatorum furtorum in nervo, atque in compedibus a tatem agunt, fures publici, in auro atque in purpura. Plaut. in *Aul.* & *Asin.* 2. 2. 3. Nervos, catenas numellas, pedicas, boias. Idem, Perfidiosè captus, eo ædèpol nervo cervices probat. Nudus aleator in nervo, Quintil. Item, Ego te in nervum: haud ad prætorum hinc rapiam. Plaut. *Aul.* 3. 2. 4. Tu in nervo jam jacebis, nisi mihi argentum redditur, *Ibidem.* Ita te nervo torquebo, ut Cacabulæ solent. (de debitore.) *Ibidem.* Credo deos voluisse, ut te apud me in nervo enecem. (de fure.) Idem *Aul.* 3. 2. 4. ¶ Item nervi dicuntur chordæ citharæ. Cicero 1. *Tuse.* Summam eruditionem Græci sitam censebant in nervorum vocumque cantibus. Propertius,

— hac carmina nervis Aptat

Nervorum spatia complere (in cithara.) Quintil. Vox, ut nervi, quo remissior, eo plenior. Idem. ¶ Est & Nervus membrum virile. Juven.

— Mensura incognita nervi.

Nēvūlus, dimin. *νεῦλον*. GAL. *Petit nerv.* ITAL. *Picciolo nervo.* GERM. Ein spanaderlin. HISP. *Pequeño niervo.* ANG. *A little sinew.* Cic. *lib.* 10. *ad Attic.* Si nervulus tuos adhibueris.

Nervix, ab antiquis dicitur sunt fides, chordæ musicorum instrumentorum. *νεῦρον* metharim. *νεῦρον*. GAL. *Cordes d'instrumens de musique.* ITAL. *Corde de stromenti.* GERM. *Seiten.* ITAL. *Cuerdas de niervo en la musica.* ANG. *String y es of instruments of musick.* Vatro. in *Satyra.* quæ *νεῦρον* *πρὸς λόγους* inscribitur, Scientia doceat, quemadmodum in Psalterio tendamus nervias. Gell. 7. *lib.* 9. Nervix in fidibus certo tempore sponte sonant. ¶ Observatum est & Nervium neutr. gener. Vatro *ibidem.* Et id dicunt suam B. iseidem producere, quæ eius nervia tractare solebat Ex Nonio. Revisor nusquam talia reperit in Nonio. Neruina, crumena. Sic Priscianus legit illud in Plaut. *Truc.* 4. 5. Pecua ad ad hanc collo in neruina ego obligata defero.

Nervōsus, a, um, quod multos habet nervos. *νεῦρον*. GAL. *Nerveux,* plein de nerfs. ITAL. *Nervoso, nervuto.* GERM. *Aderechtig.* item, stark inn glieden. HISP. *Cosa de muchos niervos.* ANG. *Pithie, that hath grosse and many sinewis.* Plin. *lib.* 11. c. 37. Ideo nulla est ei caro, sed nervosa exilitas. ¶ Per translationem Nervosus dicitur fortis & vehemens, quod omne robur in nervis consistat. Sic nervosus orator, qui magnam vim & copiam ad dicendum affert. Cic. *de clar. Orat.* Quis Aristotele nervosior? ¶ Hinc fit Nervo è pro audacter, validè firmiter. *νεῦρον* *δύναμις*. GAL. *Vigouusement, puissamment.* ITAL. *Arditamente, vigorosamente.* GERM. *Wit stercke.* HISP. *Poderosamente, fuertemente.* Plancus *ad Cic.* *lib.* 10. Ut vigilanter, nervosèque nos, qui stamus in acie, subornes. Idem *de Orat.* Dicitur enim non Peripateticorum more (est enim illorum exercitatio elegans, jam inde ab Aristotele constituta) sed aliquando nervosus.

Nervōsitās, apud Plin. *lib.* 19. c. 1. Nervositas filo æqualior. *νεῦρον* *δύναμις*.

GALL. *Vigueur, force.* ITAL. *Vigore, forza.* GERM. *Stercke* HISP. *Nervosidad, fuerça.* ANGL. *Strength or havingh of many sinews.*

Nēvīcūs, a, um, quod est ex nervo. *νεῦρον*. GAL. *De nerv.* ITAL. *Di nervo.* GERM. *Das auß adem ist.* HISP. *Cosa de materia de nervios.* ANGL. *Of asinew.*

Nēvīcūs, a, um, dicitur qui nervis laborat, *νεῦρον*. GAL. *Qui a douleur de nerfs qui a les nerfs debilitex.* IT *Che patise infirmita di nervi.* GERM. *Der an dem geader erwas trancheit oder gepadsten hatt.* HISP. *El que padece el mal de los nervios.* ANG. *That hath the goustor douleur in the sinews.* Vitruv. *lib.* 4. Aquæ nervicos & podagricos efficiunt sulphurosi fontes nervorum labores reficiunt Ita enim legit Cælepinus, quum tamen in omnibus exemplaribus *Nervicos* legamus, ut proculdubio legendum est. Fit enim à Græca dictione *νεῦρον*, quæ nobis nervum sonat.

Nervij, *νεῦρον*, fuerunt populi inter Belgas Atrebatibus vicini, ad Scaldem fluvium omnium Belgarum fortissimi, & maximè feri: de quibus Cæsar *lib.* 2. *comment.* meminit: Hi nunc *Tornacenses* dicuntur, vulgò *Tornay.* *Das Henningero oder Dömitic.*

Netulani, populi in Latio juxta Romam, quorum meminit Plin. *lib.* 5. *cap.* 5.

Nerulum, oppidum in Lucanis, quod vi captum repentino adventu Æmiliij: statur. Liv. *lib.* 9. *ab urb. cond.* Inde Nerulonenses dicti sunt. Suet. in *August.* Manibus colybo decoloratis Nerulonensis mensarij.

Nesla, Regio montana juxta Ætnam.

Nesapus, qui non sapit, (inquit Terent. Scaur. *de Orthographia*) quia ne pro non, antiqui dicebant.

Nēsçio, Ignoro, me fugit, me præterit: ex Ne, & scio. *νεῦρον* *μη* *λο* *jadhab.* *νεῦρον* *μη* *οἶδα.* GAL. *Ne sçavoir, ignorer.* ITAL. *Non sapere.* GERM. *Nicht wissen.* HISP. *No saber.* ANGL. *No to know, to be unskifull or ignorant.* Nescio debet profertur, ut scilicet posteriori syllabæ hæreat.

Nam venit à Ne i. Non, scio Terent. Scaurus *de Orthog.* Plaut. *Amph.* Me miseram, quid agam nescio. Idem *Asin.* 1. 1. 1. Ve: um meam uxorem nescis qualis fiet. Idem *Aul. prolog.* Illa illum nescit. Idem *Mil.* 5. 2. 2. Quin ex hoc rogem quod nesciam? Idem *Curc.* 3. 2. 5. Vehementer te petire cupio. Ne tu me nescias Idem *Mil.* 3. 2. 2. Quid fuit me nescio. Idem *Psud.* 1. 1. 1. Atque id, unde futuum dicam, nescio. Cic. 1. *de Orat.* Nemo in eo, quod nesciat disertus esse potest. Terent. in *Eunuch.* Tu pol si sapias, Quod scis, nescis, neque de Eunuch, neque de vitio virginis. Donatus admonet esse proverbium. Quod scis, nescis, sumptum à Dialecticorum ludis, in quibus hujusmodi quidam scrupi proponi solēt, Facio, & non facio, Sum amicus, & non sum amicus, Audio, & non audio. Hoc autem p. overbio summa taciturnitas, certaque in tacendo fides significatur: dum quis videlicet, quod scit perinde continet, ac dissimulat quasi nesciat. Simile est in *Heaut.* Tu nescis quod scis, Dromo, si sapias. D. mutum dices. ¶ Nescio quid, locutionis forma, quoties rem aliquam, ejusve causam nobis ignotam esse volumus significare. Idem *Ibidem.* Nescio quid tristis est, nō temerè est, metuo, quid fiet. Cic. *pro Quintio.* Posteaquam nescio quid impedit, & in commune contulit, mediocri quæstus contentus esse non poterat Terent. in *Heaut.* Faciam, sed nescio quid profectò mihi animus prælagit mali. Plaut. *Men.* 2. 2. 5. Nescio quid velitati estis inter vos.

Tu breve nescio quid victa telluris habebas.

Ovid. 2. *Fast.*

Hoc quoque nescio quid nostris appone libellis,

idem. ¶ Nescio quis, Cic. *de Amic.* Quinetiam si quis asperitate ea est, & immanitate naturæ, ut hominum congressus fugiat, atque oderit, qualem fuisse Athenis Timonem nescio quem accipimus. Ibi nescio quis maxima voce exclamat. Plaut. *Amph.* Ibi nescio quis me accepit. Idem *Curc.* 2. 2. 5. Nescio quem loqui autumat. Idem *Amph.* Cum altero nescio quo osculantem vidi. Idem *Mil.* 3. 2. 1.

Terraque nescio quo non placet ista modo.

Ovid. *Eleg.* 3. *lib.* 3. *Trist.* Nescio qui herum sublimem ferunt. Plaut. *Men.* 3. 6. 4. 5. ¶ Nescio quomodo Cic. *de Amic.* Serpit enim nescio quomodo per omnem vitam amicitia. Nescio quo pacto. Idem *de Amic.* ¶ Nescire Latine. Idem *de clar. Orat.* Non enim tam præclarum est scire Latine, quam turpe nescire. ¶ Nescitur. Idem *ad Attic.* *lib.* 7. Inde utrū consistere uspiam velit, an mare transire nescitur. Idem 4. *Acad.* Ut stellarum numerus par an impar sit, nesciatur. Nescite aliquid pro Non cognoscere. Plaut. *Menach.* Quem tu hominem me a bitrare v. nescio te ego? M. Scis tu me me? v. non te novi? Vbi Nescio te ego? significat, Putas te mihi non esse notissimum. Nescio, cum Infinitivo. Nescis nec in pace nec in bello vivere. Cicero.

Nescienter, negligenter. Plud.

Nēsçius a, um, Ignarus, qui aliquid nescit, sive ignorat. *νεῦρον* *μη* *οἶδα.* GAL. *Qui ne sçait, ou ne cognoit point, ignorant.* ITAL. *Ignorante, che non sa.* GER. *Unwissend* das kein wissen tregt. HISP. *No sabidor, ignorante.* ANGL. *Unskilfull, ignorant.* Cicero *famil.* 1. *ad Lucium.* Neque tamen hæc quum scribebam eram nescius, quantis oneribus premere susceptarum rerum, & jam institutarum, id est neque tamen ignorabam. Idem *pro Deiotaro.* Iratum te regi Deiotaro fuisse non erant nescij. Virg. 1. *Aeneid.*

Nescia mens hominum fati, sortisque futura.

Idem 4. *Georg.*

Nesciaque humanis precibus mansuescere corda.

Vivit (attonitus) & est vita nescius ipse sua.

Ovid. *Eleg.* 3. *lib.* 1. *Trist.*

Nesciaque est vocis quod barbara lingua Latina.

idem *Eleg.* 3. *lib.* 5. *Trist.* Quod nescibo id nescium tradam tibi. Plaut. *Men.* 3. 2. 5. & *cap.* 2. 2. 2. ¶ Interdum passivè accipitur pro ignoto, sive incognito. Idem in *Rudente.* Nunc tibi amplectimur genua egentes opum, quæ in locis nesciis Nescia spe sumus, ut tuo recipias tecto, servèsq; nos, id est, in locis incognitis & incerta spe. Vide Gell. 1. 12. *lib.* 9.

Nēsçidēs, es, sive *νεῦρον* *μη* *οἶδα.* Nympha marina, Nerei & Doridis filia, *νεῦρον* *μη* *οἶδα.* hoc est, à natando dicta. Autor Hesiodus in *Theog.*

Nesci, populi Indiæ, Oceano proximi, de quibus Plin. *lib.* 6. c. 20.

Nesū pro sive; positum est in lege ædis divinx, Aventinensis. Fest.

Nēsōn, *νεσών*, insula in Campano litore inter Fauſilypna & Puteo-
los, quæ alio nomine dicitur Nefis, *νεσός*. Lucan.

Tali spiramine Nefis.

Hujus nominis obliquos producit Papinius, sylvâque quæ fixam Pe-
lago Nefida coronat. Item Sannazar *Eclog.* 2.

Huc illuc dum Pausilyps laurus omne pererro.

Piscosâmq; lego celer, Nefida Phaselo.

Senec. *Epist.* 54.

Nesperus, *νεσπερ*, urbs Italiæ, Gentile. Nespeſinus. Steph.

Nelson, *νεσον*, urbs Theſſaliæ, Gentile Nelsonites Steph.

Nēsūs, *νεσός*, nomen, est Centauri Ixionis, & Nubis filij : qui quum
Deianiram rapere veller, ab Hercule sagitta confixus est. Vide fabu-
lam latius apud Ovid. *lib.* 9. *Metam.* Inde

Nēsūs, a, um, pen. prod. Ovid. in *Epigr.* Deianira.

Illira Nesſeo miſi tibi terta veneno.

Nēsōt, *νεσότης*, & *νεσότης*. ANG. A place or coope voliore *Arakes* or
aukes or *keapt* to be *madefatte*. Locum ubi anates clauſæ aluntur &
paſcuntur. *νεσότης* anates Græcis dicuntur, & *νεσότης*, alo. *Col.* *lib.* 8. *c.* 15.
Media deinde partus neſſotrophij lacus defoditur in duos pedes alti-
tudinis, spatiumque longitudinai datur & latitudinai quantum loci con-
ditio permittit.

Nēsōt, *νεσότης*. Filius fuit Nelei & Clodidis, teste Homero *lib.* *Odyſſ.* 11.
qui adhuc adoleſcens bellum geſſit etiam tum vivo patre, adverſus
Epeos Peloponneſi populos, qui poſtea Elij dicti ſunt: & deinde quum
Pytiithoi nuptiis intereſſet, adverſus Centauros, qui Hippodamiam ra-
pete conabatur, ſtrenuè pugnavit. Poſtremò belli Trojani tempore,
jam ſenior effectus, ut idem Homerus in 2. *Iliadis* ſcribit, quinquaginta
navibus cum reliquis Græcis principibus ad Trojam venit, quum
natus annos nonaginta, jam tertiam hominis ætatem viveret, ut ipſe
ait apud Ovid. 12. *Metam.* quum trecentefimum annum ageret: ubi
conſilij, dexteritate tantum Græcorum rebus profuit, ut Agamemnon
proſiteri non dubitaret, brevi ſe Ilium fuiſſe expugnaturum, ſi decem
ſibi contigiſſent Neſtores. Nam præter ſummam prudentiam ætatis
diuturnitate collectam, tanta præterea eloquentia excelluit, ut ex
ejus ore melle dulcior ſuere diceretur oratio. Vxorē habuit Eury-
dicem Clymeni filiam, ex qua ſeptem filios, & unicam filiam ſuſce-
pit. Ovid. *lib.* 13.

Qui licet eloquio fidum quoque Neſtora vincat.

Non tamen efficiet deſertum, ut Neſtora crimen

Esſe rear nullum.

idem 13. *Metam.*

Nestoriani, populi Chriſtiani per Syriam, & alias provincias Orientales.

Nēsōrides, *νεσώριδες*, patronymicum, & Neſtorius, *νεσώριος*, poſſeſſivum.

Nēsōs, *νεσός*, urbs & fluvius Illyriæ, hinc Neſtius, *νεστίος*, regio, *νεστίος*, Steph.

Vide *Nafus*, & *Nefus*.

Nēſtus, *νεστός*, Thraciæ fluvius eſt, in Hæmo monte naſcens, & Abde-
ram urbem præterfluens. Vide Plin. *lib.* 4. *c.* 11.

Nēſus, *νεσός*, Græcè, quod Latine inſula. Eſt & Neſus urbs Iberica Steph.

Nēſus, *νεσός*, Thraciæ urbs condita à Conſtantino Imperatore, patria
ejuſdem. Steph. autor.

Nete, *νέτη*, ad verbum eſt noviffima.

Nete ſyncemmenon, *νέτη συνκμίνων*, ultima colligatarum, ſcil. chordarum.

Nete hyperbolæon, *νέτη υπερβολαίων*, ultima excellentium.

Netorſum fuſum, fuſile gl. Iſid. fortè *Netorium*, *fuſus*, *fuſile*.

Netum, filium.

Neu, pro Néve, abjecta ultima litera per apocopen & *νή* vel *νί*. GAL.

Que non. ITA. *Che non*. GERM. *Das nicht*. HISP. *Que no*. ANG. *That*

neither. Virg. 2. *Aeneid*.

Neu recipi potis, aut duci in mœnia poſſit.

Hæc particula geminata elegantem vim habet, Cæſar. *lib.* 1. *bell. civ.*

Flenis Petreius manipulos circuit, militelſque appellat: neu ſe, neu Pom-
peium abſentem Imperatorem ſuum adverſarij ad ſupplicium tradant,
obſecrat. Operam obſecro mihi des, neu ſinas mihi fieri tantam in-
juriam. Plaut. *Men.* *ſc.* 7. *a.* 5.

Nucerina, *νυκέρια*, urbs eſt Vmbriæ, vide *Nucerina*.

Nēvè, idem quod Ne aut: & interdum idem quod Neque. *νέπ*. Cicero,

Peto, à te ne id à me, néve in hoc reo, néve in aliis quæras. Idem in 2.

Orat. Néve vaſtiùs ſyllabæ deducantur.

Nevus, vide *Nevius*.

NEVMA, *νεμα*, Iubilus, Voc Eccl. Cath.

Neumaticus, modulator dulcis. Cath.

Neunquam, nullo modo.

Nēvōlo, nevis, nevult, quaſi non volo, vel Nolo. Plaut. in *Trin.* Filiam
meam tibi deſponſatam eſſe, audio, niſi tu mevis. Nolo faciat. At enim
nequicquam nevis. Idem *Pſeud.* *ſc.* 5. *a.* 1. Niſi nevis. Idem *Curc.* *ſc.* 1. *a.* 1.

Nevult. Idem *Moſt.* *ſc.* 2. *a.* 1. & *ιδίω*. Titinus *Serina*, Ipſius quidem,
hercle, ducere ſanè nevult. Ex Nonio.

Nēvās, *νεβάς*: Ionum, lingua herba appellata eſt, quæ alio nomine
Poterior dicitur, nervorum diſſolutiones juvenans: unde & nomen accep-
pit. Nam quos nervos Latini, Græci τὰ νέρω appellat. Hæc etiam in
vivo pota, ranarum quas Rubetas nominant, veneno medetur. Vnde &
Phrynon vocatur. Plin. 2. *c.* 10. Sunt & ranis venena, rubetis maxi-
mè. Auxiliatur ei Phrynon in vino potum. Aliqui neurada appellant,
alij poterion. &c. Eadem & Paronychia appellatur, quod τὰς παραγών-
χιας, hoc eſt, abſceſſibus circa unguis medeatur.

Neuris, *νευρίς*, inſula eſt Propontidis, Cyzico adjacens, aliis nomini-
bus Elaphonneſus, & Proconneſus dicta. Autor Plin. *lib.* 5. *c.* ult.

Nēvī, *νεύρι*, populi Scythiæ Europeæ, ad Boryſthenem amnem, quorum
meminit Plin. *lib.* 4. *c.* 12.

Nēvīs, *νεύρις*. Herba quam alij ſolanum, alij veſicariam appellant.
Dioſc. *lib.* 4. *c.* 74. Hermolaus in eundem.

Nēvūbātæ, *νευροβάται*. Qui omnifariam protepunt, qui ambulant ſuper
nervos, & funes nervos. Nam τὰ νέρω Græci nervos dicunt. Iul. Firm.
lib. 7. *Mathæſcos*, Oriente Ingeniculo, quem *ινγόνναος* Græci appellant,
natum teſtimonio vero Martis & Lunæ, erunt Funambuli, oibātæ,
& qui talia pertractent.

Nēvōidōs, *νευροειδός*, ſpecies eſt ſylveſtris lactucæ: quæ alio nomine

Limonium appellatur, multo minoribus foliis quàm Beta ſativa, un-
decim interdum caules habens. Autor Plin. *lib.* 20. *c.* 8.

Neuroſpāſtōn, *νευροσπαστός*, herba eſt quam Græci *νευροσπαστός*, Lat.
Rubum caninum appellaat. Folium habet veſtigio hominis ſimile,
uam autem nigram, in cujus acino nervum habet: unde & nomen
accepit. Autor Plin. *lib.* 24. *c.* 14. Sunt item Neuroſpāſtia, imagunculæ,
quæ nervis quibuſdam, & ſidiculis oculis moventur, perinde ac ſi
viverent. Horat. 2. *Serm.* *Satyr.* 7.

Ducris ut nervis alienis mobile lignum.

Vide Cælium Rhod. *lib.* 7. *c.* 16. Vt, inquit, ſidiculis neuroſpāſtia mo-
ventur, ſic tuâ libidine, ut nervis, aut ſidicula traheris. Hæc Turne-
bus. Hoc ſe habuiffe in ſuis adverſariis Lambinus etiam affirmat, ubi
eum locum interpretatur.

Nēvēr, a, um, à ne, i non, & uter. & *νέδρις*, & *νέδρις*. GAL. *Ne l'ut*
ne l'autre. ITA. *Ne l'uno ne l'altro*. GER. *Neiner, weder diſer noch*
thener HISP. *Ni uno ni otro de dos*. ANG. *Neither the one nor the other*.
In genitivo Neutrius, olim etiam Neutri Neutræ, quemadmodum
Nullus Solus, & ſimilia. ¶ Eſt autem Neuter, Vtrique contrarium,
ſignificatque. Nec hic, nec ille. Dicendum autem eſt, Neuter alterum,
non autem Neuter neutrum: nam ſi ita efferimus, Neuter alterum
diligat, hoc ſignificat, neque ille hunc diligit, neque hic illum. Quò ſi
Neuter neutrum dicimus, perinde eſt ac ſi hoc dictum ſit, ne ſiquidem
ipſum utrumque diligeret. Quoties edixi ut neuter ieris ad me cum
querimonia. Plaut. *Men.* *ſc.* 2. *a.* 5. P. Nōs non noviffi P. Neutrum
novi. Idem *Men.* *ſc.* 5. *a.* 2. Sit in neutrum conſpiciendus eques. (i. ne-
que divitiis, neque paupertate.) Ovid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Trift.*

Neutrè, & Neutrò, adverbium ſignificat nec ad unam partem, nec ad
aliam. & *νέδρις*. GAL. *Ne vers un coſté, ne vers l'autre*. ITAL.
Nell' uno, nell' altro luogo. GER. *Weder auf diſe noch auf thene ſiten*.
HISP. *Ni à una parte ni à otra*. ANG. *Neither to the one part nor to*
the other. Liv. 5. ab Urbe, Et neutrò inclinata ſpe torpebat, id eſt,
in neutram partem.

Nēvtrālis, e, vulgò Grammaticis vox uſitata. & *νέδρις*. GAL. *Neutrè*.
ITA. *Neutrale*. GER. *Das der zweien ſeits iſt / Unparteylich*. HISP. *Cosa neutral, de ninguna parte*. ANG. *Neutrall, of none of the two*.
¶ Quint. *lib.* 1. *c.* 4. Aut quæ ſæminina poſitione mares, aut neutrāli
ſæminas ſignificant.

Neutrālia, veſtimenta, quæ in neutra parte villos habent. Plin.

Nēvtrōbī, idem quod Neutrò, apud Plaut. in *Aul.* *ſc.* 4. *a.* 1 & te utar ini-
quiore, & meus me ordo irrideat, Neutrobi habeam ſtabile ſtabulum.

Nēvtrūq; Neququam vel nullo modo. & *νέδρις*. GAL. *Neutrūq;*
Nullement, en nulle maniere. ITA. *In niuna maniera, per niente*,
a niſſun modo. GER. *Sanz gar nicht, keins wegs*. HISP. *En ninguna*
manera. ANG. *No in no wiſe*. ¶ Habet enim aliquid aſſertionis, Ter. in
Hecyr. Illud viſum eſt Pamphilio neutiquam grave. Id neutiquam mihi
placet. Plaut. *Capt.* *ſc.* 4. *a.* 3. Vide Gell. *c.* 13. *lib.* 16.

Nēvciſ, Propriè mors, quæ ferro, aut alia vi fit, violenta mors: & *νέδρις*
μάθηθ. φόνος. GAL. *Mort*. ITAL. *Morte*. GERM. *Der todt*. HISP. *La*
muerite violenta. ANG. *Death*. ¶ Neci datus dicitur, qui quovis modo
interfectus eſt: quamvis Feſtus necidatum intelligi velit, qui ſine vul-
nere interfectus eſt, ut veneneno, aut fame Aufonius in *Monofyllabis*.

Sera veneno potu abſulit Annivalem nex Siſanna.

Quoniam neque mea nex neque interceſſio poſſe videret illorum de-
mentem reprimere audaciam. Cic. *pro Milone*, Inſidiatori vero, & la-
troni quæ poſſeſt aſſerri in juſta nex? In necem alterius aliquid facere;
id eſt, in damnum & fortunarum everſionem. Vlpian. *de crim. ſtillio-*
natus. Si quis impoſturam fecerit, vel colluſionem in necem alterius,
Cæſ. 9. *bell. Gall.* Viri in uxores, ſicut in liberos, vitæ necisque habent
poſteſtatem. Artifices necis, qui novum aliquid necis genus comminif-
cantur. Ovid. *de Arte*,

neque enim lex juſtior ulla eſt,

Quàm necis artifices arte perire ſua.

Tantus amor necis eſt. Idem *Eleg.* 8. *lib.* 3. *Trift.* Eſt illi pro mercede
complexus dedit. Idem *Eleg.* 4. *lib.* 4. *Trift.*

Ergo aut exilio vires ſubducit Achivis,

Aut necis (alamedis.)

Idem 13. *Metam.* Necem à Græco dici certum eſt (inquit Feſtus)
νεύρις enim mortuum dicunt Græci.

Necula, parva nex. Cath.

N I

Ni, pro Niſi, per apocopen, id eſt, ſi non ſubjunctivo jungitur. & *νί* vel *νί*
λέ. εἰ μὴ. GAL. *Si non, ſi ne*. ITA. *Si non*. GERM. *Wo nicht*. HISP. *Si no*.
¶ Terent. in *Phorm.* Nam ni hæc ira eſſent, cum illo haud ſtaret. Dij me
perdat ſi ego tui quicquid abſtuli, néve adeò abſtuliſſe vellem. Plaut.

Aul. *ſc.* 3. *a.* 1. Dij me faciunt quis volunt, ni te libe aſſo, & niſcapham
enicaiſſo. Idem *Moſt.* *ſc.* 3. *a.* 1. Ni mala, ni ſtulta ſis, ni indomita, pro ni-
ſi eſſe. Idem *Men.* *ſc.* 2. *a.* 1. Quid ego ni negem, pro Quidni. Idem *Amph.*
ſc. 1. *a.* 1. Quippe ego te ni contemnam. (i. quidni) Idem *Pſeud.* *ſc.* 1. *a.* 4.

Ni piget. vide *Piget*. ¶ Niſi ſi, Seneca ſæpius, ut *c.* 13. *de tranq.* & Plaut.
Men. *ſc.* 1. *a.* 2. Niſi ſi hiftoriam ſcribimus pro niſi. Idem, Niſi ſi ali-
quam aſtutiam machinor. Idem *Capt.* *ſc.* 3. *a.* 1. Pudica eſt niſi ſi eſt of-
culando impudicior. Idem *Curc.* *ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Niſi ne, *ibidem*. ¶ Niſi ne-
vis, vide *Nevolo*. ¶ Niſi pro ſi non. Quid tibi in meis adibus erat ne-
gotij niſi ego juſſeram. Idem *Aul.* *ſc.* 2. *a.* 3. ¶ Pro Sed: Exit don o. S.
Domo P. Te vidente. Vide. Niſi mitum eſt facinus, qui potuetic
hunc tranſire. Idem *Mil.* *ſc.* 4. *a.* 2. ¶ Pro Prater:

Si tamen extinctis aliquid niſi nomina reſtant.

Ovid. *Eleg.* *ult.* *lib.* 3. *Trift.* Niſi minanti: Niſi mihi vaſa reddi jubet,
Plaut. *Mil.* *ſc.* 3. *a.* 2. Niſi reſers. Idem *Aul.* *ſc.* 1. *a.* 1. ¶ Quandoque
etiam indicativo. Terent. in *And.* Mirum ni domi eſt. Vbi ſciendum eſt
eſt Ni, Niſi, Quàm, & Praterquam ſemper repetere eo ſdem caſus qui
præceſſerunt: ut, Quid eſt animal, niſi corpus cum anima concretum,
ὅτι μὴ. Nulli placet, præterquam mihi, Præter verò ſemper exigit ad-
cuſativum: ut, Nulli placet, præter me. ¶ Ponitur interdum Ni, pro
Ne. Virg. 3. *Aeneid*.

Inter utramque viam tibi diſcrimine parvo,

Ni ſeneam curſus, certum eſt dare linxea retro.

H 5

Quem

Quem in locum vide ea, quæ annotavit Servius Plaut. in *Menach.* Nihil aliud, nisi stulta sis. i. ne. Hæc particula etiam nonnunquam usurpata est in sponsonibus, & in iudicio recuperatorio. Cic. in *Ver. ult. 4.* Sponson facta est cum cognitore tuo Apronio de fortunis tuis omnibus, nisi socium te sibi in decumis dicitur. Idem P. Rabirius Apronium in sponsonem laceravit, nisi Apronius distaret te sibi in decumis esse socium. Hæc Bar. in *Epist.* Interdum Nisi adverbii participulæ vim habet, ut idem ferè significet, quod Sed. Cic. *lib. 13. Epist. famil.* De te nihil possum iudicare, nisi illud mihi certè persuadeo, te talem virum nihil temerè fecisse. *Ibidem.* Ne cur illa tantopere contendat video, nec cur tu repugnes, nisi tamè multo minus tibi concedi potest, quam illi, laborare sine causa. Quid mihi, nisi malum, vestra opera est. Plaut. *Pseud. sc. 2. a. 1.* Nihil metuo, nisi ne medius disrumpat miser. Idem *Cure. sc. 1. a. 2.* Nisi occupo mihi aliquod consilium, hi me ad se auferent. Idem *Men. sc. 2. a. 5.* Id unde futurum dicam nescio, nisi quia futurum est. Idem *Pseud. sc. 1. a. 1.* Meus est nisi me. *Ibid. sc. 3. a. 1.* Hoc te nisi fortè non vis monitum volui. Idem *Capit. sc. 2. a. 2.* Nisi quidem ambulavi dormiens. Idem *Mil. sc. 3. a. 2.* Nisi quis meliorem conditionem afferat. Idem *Capit. sc. 2. a. 1.* Non sum qui sum, nisi hanc injuriam ultus fuero. Idem *Men. sc. 2. a. 3.* Quis igitur nisi vos narravit mihi. Idem *Amphit.* Eo ad forum nisi quid vis. Idem *Asin. sc. 1. a. 1.* Nisi quidem navis agitari virgis. Idem *Milit. sc. 1. a. 2.* Nisi unum hoc faciam, ut in puteo cenam coquant. Idem *Aul. sc. 4. a. 2.* Nisi quidem vestra crura nihil penditis. Idem *Men. sc. 6. a. 5.* Nihil paveo, nisi unum, *Ibidem, sc. 2. a. 4.* Item Hortensius, Omnibus oratoribus, nisi M. Tullio, clarior. Gell. *cap. 5. lib. 1.* Cum adverbio Mirum venustè conjungitur. Cic. *de Orat. 2.* Quid ploras pater? mirum ni cantem. Plaut. *Pseud. sc. 7. a. 4.* Tu nisi mirum est, perdidisti mulierem. Nisi pro præterquam, vel præterquam quod, *πλὴν οὗ, nisi quod, πλὴν αὐτοῦ.* Salut. *Ingruth. 120.* Quid responduros creditis, nisi, sese liberos quàm optimos voluisse?

- Niethos, lege Neathus.
- Nibarus, splendidus. Gl. Isid.
- Nibarus, splendidus, *Nivarus*, vel potius *Nivetus*.
- Nibatismus, genus saltationis barbaricæ.
- Nibis, *νίβις*, urbs Ægypti. Gentile Nibites Steph.
- Nibita, aqua ex nubibus facta. Fortasse *Nimica*, aqua ex nubibus facta, vel *Nivata* aqua ex nubibus facta Petronius: pueris *nivatum* infundentibus, id est in frigidatam nivibus aquam. Gloss. Isid.
- Nicarchus, *νικάρχης*, pictor fuit sua ætate eximius; qui inter alia Venerem inter gratias & Cupidinem pinxit; & Herculem tristem insanitæ penitentia. Plin. *lib. 35. cap. 11.*
- Nicandrus, *νικάνδρος*, vel Nicandrus. Colophonius Grammaticus & Poëta Medicus tempore Artali illius, qui Gallogræcos vicit. Scripsit de Theriacis, alexipharmacis, & de agricultura, præterea Curationum collationes, & Prognostica Hippocratis versibus edidit, aliâque complura. Autor Suidas. Cic. *de Orat.* Nicandrus homo ab agro remotissimus, de agricultura tamen diligentissimè scripsit, tanta vis eloquentiæ.
- Nicanor, *νικάνωρ*, Alexandrinus Grammaticus, sub Adriano principe, æqualis Hermippo Berytio; cujus scripta enumerantur à Suid.
- Nicarchus, *νικάρχης*, Philosophus fuit Corinthius, sub Periandro, cujus meminit Plutarchus in *symposio septem Sapientum*.
- Nicasia, *νικασία*, insula est exigua circa Naxum; à qua insulani Nicasij *νικασιοί*, appellantur. Steph.
- Nicator, *νικῆτωρ*, cognomen fuit Seleuci potentissimi regis, (ut Appianus auctor est in *Syriacis*) bello semper invicti.
- Nicatoris, *νικητορείς*, Syriæ oppidum, à Seleuco Nictore conditore, ita appellatum; cujus incolæ dicuntur Nicatoriæ. Stephanus.
- Nicerotianum, *νικηρωτιανόν*. Laudatissimi unguenti genus, ita dictum ab artifice Nicerone. Martial. *lib. 6.* Laudas pingua Nicerotiana.
- Nicea, sive potius Nicæa per diphthongum, *νίκαια* Stephan. & Suidæ, multarum urbium nomen est, quarum una est Galliæ, non procul à Vato fluvio à Massiliensibus condita. Altera Asiæ & Bithyniæ metropolis, quam primus Antigonus Philippi filius condidit, & Antigoniæ nominavit. Postea Lyfimachus à nomine uxoris, Antipatri filiæ, Nicæam appellavit. Urbis ambitus stadiorum sexaginta fuit, in figura quadrata in campo sita. Habuit quatuor portas ad rectos angulos; quæ ex uno lapide, qui ad medium gymnasium positus erat, omnes cernebantur. Hic jubente Constantino clarissima illa synodus celebrata est, trecentorum decem & octo Episcoporum, in qua perfidum Arrii dogma convulsim sublatumque est. Tertiæ hujus nominis urbem Stephanus apud Loeros Epicnemidios constituit; quartam in Illiride; quintam in India; sextam in Corsica insula; septimam in Leuætiis Bœoticiæ; & octavam in Thracia.
- Nicephorium, *νικηφορίον*, oppidum est Mesopotamiæ, non procul ab Euphrate fluvio, ab Alexandro magno conditum. Autor Plin. *lib. 6. cap. 26.*
- Nicetes, *νικητης* Smyrnæus sophista, Adriano principi gratissimus ab eoque Museo Ægyptio ascriptus. Quum causas tentaret, foro etiam apertissimus videbatur. Adeo ingenium ad utranque dicendi rationem accommodavit, ut genus judiciale sophistica quadam facultate exornaverit; sophisticum verò & umbratile forensibus aculeis roboraverit. Genus dicendi antiquum, & politum retinuit, lascivus nihilominus, & dithyrambicis visus. Ex Philostrato.
- Nicias, *νικίας*, Pythi medicus, qui olim ad Fabricium veniens, ei promissit Pythum se veneno necaturum. At ille averfatus facinus Pytho referpsit, ut à Nicia sibi caveret. Curtius. Necias Grammaticus Romæ familiaris Pompeio & Ciceroni, qui ejus in epistola quadam ad Articum meminit; item Epistola ad Dolabellam. Tranquillus. Nicias item nomen viri Atheniensis nobilissimi. Aristoteles scribit tres viros Athenis eodem tempore æquè potentes fuisse, Niciam Nicerati, Thucydidem Mylesium, & Theramenem Auonis. Thucydides hic natus, aliquantum major, multa cum Pericle clara pro Republica gessit. Post mortem Periclis Niciam primæ partes delatæ sunt. Missus igitur Imperator unâ eum Demosthene altero duce contra Syracusanos, qui Gilippum Lacedæmoniorum ducem auxilio accessiverant, infelici-

ter pugnantibus ambo à Syracusanis in bello capti sunt, in carceremque conjecti, sibi manus intulere. Nicias Marco Ciasso ex nostris comparatur à Plutarcho in Parallelis, quod & divitiis abundaverit, & eundem ferè exitum hic apud Siculos, ille apud Parthos invenerit. Nicias alius Atheniensis pictor, qui, teste Plin. *lib. 35. cap. 11.* diligentissimè mulieres pinxit, luxen & umbras custodivit: atque ut eminentè tabulis picturæ maximè curavit. Hic eam in athen tanta contentione animi incubuisse dicitur, ut cibum sumere sæpe oblitus sit. *Ælianus de varia historia.*

Niceteria, *νικητήρια*. ANGL. *Rewards of game fers victorie, as rings collars of gold* } Sunt præmia relata ex victoria, ut torques. Juven. *Sat. 3.* Et cerematio fert niceteria collo. Dicitur Niceteria, à *νικῆω*, quod est vinco. Niceteria præterea dicuntur sacrificia, & publica convivia, quæ victoria adepti victores facere solent Budæus in *Pand.*

Nico, *νικω*, fuit unus ex tredecim principibus Tarentinorum, qui conjurarunt in Annibalem: tandemque comprehensus cum Philomele, ad Annibalem deductus est. de quo Liv. *decad. 3.*

Niocinia, substantiæ. Gloss. gr. b.

Nicoerëon, *νικοερών*, Cypriorum tyrannus, qui Anaxarchum philosopho hum malleis ferreis cædi jusfit. Vide *Anaxarchum*.

Nicollëus, Damascenus, *νικολάου ὁ δαμασκηνός*. Peripateticæ sectæ philosophus, Herodi Judæorum tetrarchæ, & Augusto Cæsari familiaris, qui universorum rerum historiam libris 80. complexus est. Nicolaus alius fuit ex Myra Lyciæ civitate, flagrantissimus. Christianæ religionis propagator, qui sub Constantino Cæsare vixit. Fuit item Nicolaus quidam Sophista, ex eadem urbe ortus, Dioscoridis Grammatici frater, qui artem Rhetoricam conscripsit, & Meditationes quasdam. De his omnibus vide plura apud Suid.

Nicolai panes, placentæ ab Augusto ita appellatæ, quod iis donatus fuerit à Nicolao Damasci. Pallud.

Nicolaitæ hæretici uxorum communionem admittentes.

Nicomachus, *νικμάχος*. Nomen patris Aristotelis philosophi. Nicomachos quinque tradit Suidas: primum ex Alexandria Troadis poetam tragicum, qui scripsit tragedias undecim. Secundum Atheniensem, item tragicum, qui vicit Euripidem & Theognium, Nicomachum item Medicum, Machæonis filium, Æsculapij nepotem qui scripsit de medicina libros sex, & de philosophia unum. Reliquos duos, patrem & filium Aristotelis recenset ambo medicos: quorum filius scripsit commentarios in Physica patris. Sextum Nicomachum, addit Plinius pictorem, Aristodemi filium & discipulum, qui pinxit raptum Proserpine (quæ tabula fuit Romæ in delubro Minervæ Capitolio, supra ædiculam Inventutis) Scyllamque quæ erat in templo pacis. Autor Plin. *lib. 35. cap. 2.*

Nicomædes, *νικομηδης*. Nomen regis Bithyniæ, Romanorum maximè studiosi, qui olim raso capite sumpsit pileum, & se Romanorum libertum vocavit. Hic in adolescentia eo nomine malè audivit, quod turpi obsequio sibi Cæsarem creditur conciliasse.

Nicomediæ, *νικομηδία*. Vulgò *Nichor*, nautis *Comidia*. Civitas Bithyniæ à Nicomede rege qui eam condidit, appellata. In hujus urbis villa Magnus Constantinus obiit, qui quum vellet in Iordane fluvio baptizari, atque idcirco Hierosolymam peteret, morte præventus ab Eusebio Nicomediensi Episcopo, Anianæ perfidie sectatore baptizatus est. Quæ res Christiani principis fidem apud plerosque in dubium vertit. Sed non est verisimile eum principem, qui per omnem vitam Aniani dogmatis hostis fuerat, in extremo spiritu ei dementiæ consensisse, quam summo studio de suo imperio prius eliminaverat.

Nicon, *νικων*, in Hierosolymitana obsidione, maxima Judæorum helepoleis.

Niconiæ, *νικονία*, oppidum est Ponti ad Istri fluminis ostia, cujus incolæ dicuntur Niconiæ. Autor Steph. & Strabo. *lib. 7.*

Nicophanes, *νικοφάνης*. Nomen pictoris insignis cujus meminit Plin. *lib. 35. cap. 10.* Annumeratur (inquit) his & Nicophanes, elegans & concinnus, ita ut vetusta opera pingeret propter æternitatem rerum impetuosum animi, & cui pauci compatentur. Cothurnus ei, & gravitas artis.

Nicophæus, *νικοφῆος*, frutex est, ex generibus hederæ, alio nomine, Smilax appellatus. Vide Plin. *lib. 24. cap. 100.*

Nicopolis, *νικωπολις*, vulgò *Prevesa*, civitas Epiri à victoria Augusti sic appellata, qui quum Cleopatram, & M. Antonium apud Actium prælio superasset, in proximo littore urbem condidit, & à victoria sua Nicopolin appellavit. Est & Nicopolis alia in Bithynia: item tertia in minori Armenia: & quarta inter Ciliciam & Syriam, ab Alexandri victoria ita appellata, qui ibi Darium superavit, quum antea Issus diceretur.

Nicostriatâ, *νικωστράτη*, Evandri mater, quæ quod fatidica esset, à carminibus Latinè Carmenta est appellata.

Nicostriatus, *νικοστράτης*, Macedo, orator inter decem secundus, tempore M. Antonij, & Dionis Chrysostomi, & Aristidis Oratoris æqualis. scripsit nonnulla, ut auctor est Suidas. Fuit item alter Nicostriatus poëta comicus, cujus meminit Athenæus in *Dipnosoph.* Nicostriatus citharædus, & Laodocus, qui inter se certarent, dixit Nicostriatus Laodocum esse in magna arte parvum, se autem in parva magnum, satiusque esse non domum divitiis, sed artem studio & diligentia augere. *Ælianus de varia historia.* Nicostriati Quiatilianus meminit, quem senem se adolescentem ait vidisse. Sed intelligit Pancratiastem, de quo Pausanias.

Nicere (unde nictere, id est, signum facere, ut manum movere, aut caminari Plaut. in *Trucul.* Emotiere, ocyus si manus nictis. Quid si manum nictis?)

Nicotiana, herba, quæ & hyoscyamus Peruvianus, herba sacra, aut sancta herba, Nicolao Monardi *Tab. co. Americæ insulæ perum* appellant.

Nictoris, Ad canes pertinet, quum sentiant odorem leporem, seu perdicum. *ἡ βέλτα. GAL. Japer, urler. ITA. Abbatiare. GERM. Dem Gesspott nach leis bellen / vint eigentsthyon den hunden verstanden. H. SP. Gassir, ladrar. ANG. To yamipe lyk a dogge when he hath the sense of a thing.* Festus, Nictit canis in odorandis vestigiis ferarum teniter gonnens: ut Ennius *lib. 10.* Veluti si quando vincis venatica velox opta silet canis

canis fortè ferat, si nare sagaci sensit, voce sua nictit, ululata ibi acutè. Vnde ipsa gannitio. Hæc Festus.

NICTO, as. frequentativum verbi niveo, es. Est oculis signum dare, altero vel utroque clauso. ἔνιπ κάρυς. ἀκάρυμ πότιω. GAL. Cligner les yeux. ITAL. Far di cenno, accennare. GERM. Mit den augen winken oder ein geucken geben. HISP. Hazer d dar señal con los ojos. ANGL. To wink to winkle with the eyes. Plaut. in Asin. sc. 1. a. 4. Nec illa ulli homini nictet, nictet, annuat. non herclè nuto, neque nicto tibi. Idem Menach. sc. 2. a. 4. Plin. lib. 11. Pleisq; verò naturale est, ut nictare non cessent, quos pavidiores accepimus. Pro eodem etiam legitur nictor nictor, ex-nens. Ibidem cap. 37. Graviore alicui obsecrante. Nictari (inquit Festus) est oculorum, & aliorum membrorum nisi sæpè aliquid conari. Lucet. lib. 4. Hic ubi nictari nequeunt insistereque alis. Hinc deducuntur verba nictatio & nictus. Cæcin. in Pugil. Tamen inter laudandum hunc timidum Tremulis palpebris percutere nictu; hic gaudete & mirariet, Compositum est Annictio, quod est nictu alicui quippiam significo. ἄφθαλμῶν Festus, Annictat, sæpe leviter oculo annuit. Festus non affert exempla pro nictatio, sed universim dicit eam vocem à nonnullis usurpatam.

NICTATIO, oculorum conclusio & apertio. ἔνιπ GAL. Clignement des yeux. ITAL. Effo accennare con gli occhi. GERM. Winckung oder nictung mit den augen. HISP. Obra de hazer d dar señal con los ojos. ANGL. A winking, or towynckling. Plin. lib. 11. c. 37. Nec genæ quidem omnibus; ideo neque nictationes iis, quæ animal generant.

NIDAMENTUM, locus ubi nidulantur aves, apud Plaut. in Rud. In nervo mille hodie nidamenta congeret.

NIDEO, es, ui, cuius compositum, Renideo in frequentiori est usu, Resplendo, splendo. ἔνιπ nagháb. ἔνιπ. GAL. Resplendir, reluire. ITAL. Splendero. GERM. Scheinen, gleissen. HISP. Resplandecer. ANGL. To shyne or glister. Plin. lib. 10. Theb. Emicat effigies, & sparsa orichalca renident. Plin. lib. 7. Neque in recessu gemmæ, aut in deiectu renident. Horat. lib. 2. Carm. Non ebur neque aurum Mea renidet in domo lacunar. Modò redoleo, unde nidor, oris, de quo infra.

NIDUS, i. Avium domicilium, à nidore (ut putatur) quod mali odoris sunt avium cubilia. ἔνιπ κεν. νοτίω, καλίω. GAL. Vn nid. ITAL. & HISP. Nido. GERM. Ein vogelndst, Nást. ANG. A nest. Quandoque tamen Nidus accipitur pro fœta avium, quasi continens pro contento. Virg. lib. 4. Georg.

ipsaque volantes Ore ferunt dulcem nidis immixtus escam.

Quandoque pro quodam vasis genere à nidorum similitudine. Varro, Lymphaque è lacuna fontium allata nidos impleat. Et nidi dicuntur, in quibus merces in tabernis separatim tenentur, ἰνιδίονοι. Martial. lib. 1.

De primo dabit, alteròve nido Rasum pumice, purpuræque cultum.

NIDULUS, diminutivum. Parvus nidus, ἔνιπ νοτίδιον. GAL. Petit nid. ITAL. Nidetto. GERM. Ein nâstlin. HISP. Pequeno nido. ANG. A little nest. Gel. lib. 2. c. 29. De aviculæ nidulo lepidè, atque jucundè præmonet hæc fabula quod, &c.

NIDIFICO, Nidum facio. ἔνιπ κινέν. νοτίω. GALL. Faire un nid, nicher. ITAL. Far nido. GERM. Nisten. HISP. Anidar d hazer d poner nido. ANGL. To build or make a nest. Virg. in quodam Epigram.

Sic vos non vobis nidificatis aves.

Col. lib. 8. c. 11. Pedalia in quadratum cubilia, quibus nidificent aves. Nidificus, adjectivum, apud Senec. in Moden, Quodcunque tellus Vere nidifico creat.

NIDULORIS, Nidifico. ἔνιπ κινέν. νοτίω. Plin. lib. 11. Aliud rursus eorum genus, qui è fimo ingentes pilas aviculis pedibus volutant, parvosque in his contra rigore hyemis vermiculos fetus sui nidulatur. Callista in his tractaturque in segetibus, Gell. c. 29. lib. 2. Aliquando est ovis incubare. Varro. Deinde dies illos, quibus halcyones hyeme in aqua nidulantur, eos quoque septem esse dixit. Gell. c. 10. lib. 3.

NIDOR, is, ἔνιπ réuach. κίωα. GAL. L'odeur & flair de quelque chose qui est au feu ou brûlé. ITAL. Odore di cosa arrostita. GERM. Ein geschmackt eines gebratenen odet getoffen dings. HISP. Odor suave del manjar asado. ANG. To savour or smelbosany thing burned or roasted. Odor rei aduictæ; ut apud Virg. 12. Æneid.

illi ingens barba veluxit, Nidorèmq; ambusta dedit.

Propriè tamen de carnibus assis & cæteris epulis coctis dicitur, à nidore ignis, Martial. lib. 1.

Pascuis & nigra solo nidore culina.

Suet. in Claud. c. 33. Idèsiq; nidore prandij. Plaut. Mostell. sc. 1. a. 1. Exi nidor è culina, de homine. Interdum pro rixu. Horat. Serm. sat. 7.

Nasum nidore supinor;

Sic enim Porphyrio interpretatur. Acton: verò Nasum (inquit) nidore supinatur, qui nimium detestatur, & inclinatur odoribus pulmentariorum. Nidor autem à nimio odore tractum. Nidor pro putore, apud Apuleium Nidor differt ab odore. Plin. lib. 13. c. 1. Cedri tantum & citri suorum fruticum in sacris fumo convolutum nidorem verius quam odorem moverant.

NIGELLA, æ, ἔνιπ κέρυχ. μέλας. Frutex est pusillus, ramulis tenuibus altitudine palmorum duorum, foliis parvis, senecionis herbæ similibus, in cacumine capitulum habens exiguum ceu papaveris, in quo semen nigrum, acre, odoratum includitur, in officinis etiam hodie nomen servat, à Gallis Poyvreta appellatur.

NIGER, a, um, nigri coloris, ater. ἔνιπ schachôr. μέλας. GAL. Noir. ITAL. Nero, oscuro, moro. GERM. Schwarz, HISP. Negro, oscuro. ANG. Blacke. Cic. lib. 2. de divin. Nescio, qui ille divinus si oculis captus sit, ut Tiresias fuit, possit quæ alba sint, quæ nigra, dicere. Plaut. in Capt. sc. 4. a. 3. Macilento ore, naso acuto, corpore albo, & oculis nigris. Ovid. Ep. 17.

Ipsa vides calum pice nigris, & freta ventis Turbi da.

Idem Eleg. 1. lib. 4. Trist.

Stamina de nigro vellere facta mihi.

Virg. 4. Georg.

Et nigram maculabis ovem lucumque revises.

Vva nigerima. Catullus Epigram. 17. ad Coloniam. Per translationem tamen ponitur quandoque pro mortuo. Iuven. Satyr. 1.

Instituitque rudes melior Locusta propinquas Per famam & populum nigras efferre maris.

Quandoque pro noxio Virg. 2. Georg.

& nigris exesa chelydris.

Creta.

Quandoque pro malo. Iuven. Satyr. 3.

Nigrum in candida verrunt.

Solebant enim prisco, quod bonum & laudabile erat, creta, vel alba lineâ notare, contra, quod turpe fuisset, nigra signabant. Petrus,

Quaque sequenda forent, & qua vitanda vicissim, Illa prius creta, mox hac carbone notasti.

Niger homo pro perfidioso, malisque moribus prædito. Horat. Serm. lib. 1. Sat. 4.

absentem qui rodit amicum,

Qui non defendit nio culpante, solutos

Qui caprat risus hominum famamque dicacis,

Fingere qui non visa potest, commissa tacere

Qui nequit: hic niger est, hunc tu Romane caveto.

Cic. pro Cecinna, Nec minus niger, nec minus confidens, quam ille Terentianus est Phormio. Niger lapis in Comitio locum funestum significat, ut alij, Romuli morti destitutum, sed non usu obvenit, ut ibi sepeliretur, sed Faustulum nutritium ejus ibi sepultum fuisse. Fest.

Niger pro alto & profundo. Virg. in Georg.

Qua niger humectat flaventia culta Galefus.

Sic apud Homerum, πύρη μέλας. Aqua profunda nigra apparet, quia ad fundum non penetrant lucis radij. nigerrimus superlativus. Plin. lib. 15. c. 25. Cerasorum Aproniana maximè rubent, nigerrima sunt Actia. Nigra vena, id est, mediana.

NIGELLUS, a, um, Subniger. ἔνιπ schachôr. μέλας. GAL. Vn petit noir. ITAL. Alquanto nero. GERM. Schwarzlichte, zimlich schwarz. HISP. Negro un poco. ANG. Somewhat black, blackish.

NIGRITIES, ei, & NIGRITIA, æ, Color niger. ἔνιπ schachôr. μέλας. GAL. Noirceur, noirceté. ITAL. Negrezza. GERM. Schwarz. HISP. El negro. ANG. Blackness. Plinius, Capillorum nigrum dixit, lib. 9. c. 26. Nimiaque ejus nigritia dat austeritatem. Idem lib. 13. c. 9. Materies nigrity nihil differens a loco. Cornel. Celsus lib. 8. c. 2. Si nigrity est, aut si caria ad alteram quoque partem ossis transierit, erit icidi.

NIGRITUDO, is, ἔνιπ schachôr. μέλας. Plin. lib. 10. c. 36. Nulla Veris initio apparet nigrity in rostro, quæ ab æstate incipit, de passeribus.

NIGREO es, Niger sum, à quo nigresco, niger sis. ἔνιπ schachôr. τὴν καθάρ. μέλας. GAL. Devenir noir, se noircir, estre noir. ITAL. Divenire nero, farsi nero. GERM. Schwarz sein / schwarz werden. HISP. Ennegrecerse. ANG. To waxe black. Claud. lib. 3. de rapt. Proser. Nunc sibi mutatas liceat nigrescere vestes. Colum. lib. 12. cap. 48. Olivæ quum niguerint, nec adhuc maturæ fuerint, sereno celo, distingere manu convenit. Plin. lib. 8. cap. 32. Tunc rostra eorum nigrescunt. Virg. 11. Æneid.

& tenebris nigrescunt omnia circum.

Æquora nigrescunt ventis, Ovid. 1. Trist. Eleg. 3. Cælum nigrescit ab Austris, idem 5. Fast. Venæ nigrescunt sanguine, idem 3. de Arte.

NIGRO, as, Nigrum reddo, denigro. ἔνιπ hikâr. μέλας. GAL. Noircir, faire noir. ITAL. Far nero. GERM. Schwartzen. HISP. Negrecer, d hazer negro. ANG. To make black. Lucret. lib. 2.

Aut ea qua nigrans, nigro de semine nata.

Vnde denigro, as, Hieronymus, Denigrata est facies. Interdum est nigrum esse. Colum. lib. 7. Parandi sunt boves no velli, quadrati, magnis membris, cornibus proceris, & nigrantibus, & robustis, &c. Plin. lib. 9. Rubens color nigrante deterior.

NIGROR is, Nigredo, nigritydo. ἔνιπ schachôr. μέλας. GAL. Noircetur. ITAL. Nerezza. GERM. Schwetze. HISP. Negrura. ANG. Blackness. Cic. lib. 1. de divin. Noctisque & nimborum occæcat nigror.

NIGREFACIO, is, ἔνιπ hikâr. μέλας. GAL. Noircir, faire noir. ITAL. Far nero. GERM. Schwartzen. HISP. Hazer negro. ANG. To make black. Nigrefacio, nota significationis.

NIGRICO, as, Parum nigresco. ἔνιπ μελαίνομαι. GAL. Estre noir, ou river sur le noir. ITAL. Essere neretto, oscuro. GERM. Schwetzen / sich auff die Schwetze ziehen. HISP. Negrecer por de suero. ANG. To waxe somewhat black. Plin. lib. 10. c. 3. Viribus præcipua, colore nigricans, sola aquilarem fœtus suos alit, id est, aliqua nigredine tincta, vel subnigra.

Idem lib. 9. c. 38. Color sanguinis concreti nigricans aspectu.

NIGIDULUS, sigulus, Philosophus Pythagoricus Romæ floruit Cæsaris, Ciceronis & Varr. tempore. Hic, teste Gellio, multa de re grammatica edidit volumina, quæ ad nostra secula non pervenerunt.

NIGRIS, sigyris, fluvius est interioris Æthiopiæ, ejusdem cum Nilo naturæ. Nam calamum gignit, teste Plin. lib. 5. cap. 8. & papyrus, ejusdemque generis animantes, quæ in Nilo gignuntur, iidemque etiam temporibus auferunt. Dicitur Nigris propter solitudines nigri pulveris eminentibus interdum velut exultis caulis. Stephanus Nigretem, νιγρέτα, appellat, accolâsque ipsos Nigretas: quorum inimit & Strabo lib. ult. Plinius lib. 5. cap. 8. Nigrity nominat. Item Nigris fons est in Æthiopia, quem nonnulli caput Nili esse crediderunt. Idem lib. 5. cap. 9.

Nihil, vide Nihilum.

NIHILUM, ἔνιπ ἄφθες ἰσὶμῶν βολίμῶν. ἔνιπ, ἔνιπ ἔνιπ. GAL. Rien. ITAL. Niente. GERM. Nichts. HISP. Nada. ANG. Nothing. Ex non, & nihilum componitur: quod, autore Festo, significat id quod grano fabæ adhaeret. Cic. 1. Tuscul. Tum illud quod Sisyphus versat saxum sudans nitendo nec proficit hilum. Inde sunt Nihilum & Nihil per apocopen, quæ significat quantitatis privationem. Invenitur etiam pro adverbio negandi positum. Terent. in Andr. Nihil circutione usus es, id est, non. Nunquid iratus es mihi? nihil profecit. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 5. Nihil te mei miseret. Ibidem sc. 3. a. 1. Nil tu me saturum meo mueris.

neris. (i. non.) Plaut. *Curc. sc. 1. a. 3.* Nihil est, quæ huc transire possit, i. nulla via. Idem *Milit. sc. 3. a. 2.* ¶ Invenitur etiam Nihili *ἄδεις ἀζίον* erium generum, quasi qui nihili quidem, hoc est, nullius pretij sit Cic. 4. *Tusc.* Nequitia ab eo quod nequicquam sit in tali nomine, ex quo idem Nihili dicitur. Possit tamen non absurdè, Nihili, in hujusmodi locutionibus genitivus à Nihilum existimari. Dicitur enim, Nihilo in ablativo. Plaut. *Pseud. sc. 1. a. 4.* Minus nihilo est. Et *Mostell. sc. 3. a. 1.* Quid ad lavationem messis. Nihilo plus quam lavatio ad messem. *Ibidem*, Nihilo quam tu amata fui. (sub. minus.) Nihil secius, vide *Socius*. Item, Nihilo hercle magis facietis, &c. Idem *Merc. sc. 9. a. 5.* Atrienis? L. Nihilo magis intus est. Idem *Asin. sc. 3. a. 2.* Item, De nihilo, id est, pro nihilo, sive nulla causa. *Liv. lib. 4. a. 4.* Nihilo sum certior, &c. Plaut. *Curc. sc. 3. a. 2.* De nihilo dicunt contumeliam alteri. (i. nulla de causa) *Ibid. sc. 1. a. 4.* Item, Nihili imperium heri servus facit. Idem *Pseud. sc. 7. a. 4.* Nihili servus (i. nequam.) *Ibidem*, Madidus, nihili, inopinatè; cui opponitur siccus, frugi, continens. Idem *Asin. sc. 2. a. 5.* iis, qui nihili sunt, quid pretij detur. Idem *Men. sc. 6. a. 5.* Sive sim nihili. Idem *Pseud. sc. 3. a. 1.* (de amante) Vetus est nihili coctio. Idem *Asin. sc. 3. a. 2.* Nihili bestia (simia.) Idem *Milit. sc. 2. a. 2.* Homo nihili sectatus nequam bestiam. *Ibid. sc. 3. a. 2.* Prospicio vos nihili meam gratiam facere. Idem *Curc. sc. 2. a. 1.* Me nihili faciat, nec saluum velit. *Ibid. sc. 1. a. 2.* ¶ Nihil ex nihilum, per apocopen. Istuc quidem nihil est (elevantis sua facta) Idem *Mil. sc. 1. a. 1.* Nihil est quicquid ille dicit. (i. nugatur.) Idem *Curc. sc. 2. a. 5.* Nihil hac docta doctius. Idem *Mostell. sc. 3. a. 1.* In hoc (penu) aut jam nihil est, aut jam nihil erit. Idem *Capt. sc. 3. a. 4.* Postquam nihil fit clamore, hominem posco de lento debitore. Idem *Curc. sc. 3. a. 5.* Nihil equidem paveo nisi unum. Idem *Men. sc. 1. a. 4.* Postquam nihil fit clamore, hominem posco (de lento debitore.) Idem *Curc. sc. 3. a. 5.*

Luce nihil gestum, nihil est Diomede remoto. Ovid. 13. *Metam.*

Quid facit interea qui nil nisi praliam nosti? idem 13. *Metam.* Quando nihil est amator amare desinat. Plaut. *Pseud. sc. 3. a. 1.* ¶ Nihil ago tecum, verba I. C. Idem *Curc. sc. 2. a. 1.* Nec nihili nec multo plus. Nihil est, quod perdam domi. Idem *Men. sc. 2. a. 4.* Nihil metuo, nisi no dirumpar. Idem *Curc. sc. 1. a. 2.* Nihil hoc confidentius. Idem *Men. sc. 2. a. 4.* Nihil hoc nomine audacius. *Ibidem*. Nihil est ad illum ignotum mittere. (i. nihil proderit.) Idem *Capt. sc. 2. a. 2.* Nihil est (i. nihil promoveo.) Idem *Asin. sc. 4. a. 2.* Vbi nihil habebis, gemes. Idem *Men. sc. 1. a. 2.* Nihil mihi tecum, te non appello. *Ibid. sc. 2. a. 4.* Nihil moror, vide *Moror*, Nihil quicquam, vide *Quicquid*. Nihil verbum, pro vili. Plautus *Sticho*, Nihil quidem hercle verbum, ac vilissimum, Nihil junctum cum genitivo, ut nihil falsi. Nihil gratiæ, &c. Terent. *Adria*. Me miseram nihil pol falsi dixi senex. ¶ Nihil pro non, adverbij vice aliquando ponitur. Vide infra *Nil*.

Nihil censi, nihil judicati. Gl. Isid.

Nihilidum. Nondum, vel nihil adhuc, ἄδεις πᾶ. GAL. Rien encor. ITAL. Niente sin hora. GERM. Noch nichts. HISP. Aunino. ANG. Nothing yet. Cic. *Cass.* Et quantum nihilidum audieramus, nec ubi esses, &c. Nihil etiam dum. Vide infra in *Nil*.

Nihilifacio, Nihili æstimo, ἄδεις πᾶ. GAL. Ne faire, ou tenir compte de quelque chose, ne l'estimer rien. ITA. Disprezzar. GERM. Nichts schenken, nighens fürhalten. HISP. Estimar nada. ANGL. To esteem regard, or set at nothing. ¶ Plaut. in *Milit.* Sed me excepit, nihili facio quid faciat cæteris.

Nihil pendō, is, ere, Nihili facio. ἄδεις πᾶ. GAL. Ne pendere omnes homines præphilolache. Vide supra *Nihil*.

Nihilominus. Non minus. ἄδεις ἴ. GAL. Neantmoins, ee nonobstant. ITA. Non meno. GERM. Nichts desto minder. HISP. No menos. ANG. Nevertheless. ¶ Cic. *Figulo*, Tamen nihilominus eis conficior curis; ut ipsum quod vivam peccare me existimem. Dicitur & nihilo minus; & minus nihilo, divisim, de quo vide *Nihil*.

Nihilosecius, non aliter. Pap.

Nil. Per syncopen factum est à Nihil. ἄδεις πᾶ. GAL. Rien. ITA. Niente. GERM. Nichts. HISP. Nada. ANG. Nothing. ¶ Et modò nomen est, ut Nihil bonitatis. Nihil loci, vide *Locus*. Nihil est hic Sycophantis quæstus. Plaut. *Pseud. sc. 7. a. 4.* Quibus sui nihil est, nisi una lingua. (de leonibus.) Idem *Curc. sc. 2. a. 4.* Nihil pudet. Idem *Men. sc. 2. a. 4.*

Nec dare tura libet, nil exorantia divos. Ovid. *Eleg. 13. lib. 3. Trist.* Nihil etiamdù harpagavit. Plaut. *Pseud. sc. 2. a. 4.* Modò adverbium. Terent. in *Andr.* Nil me falsis. Nil agis, vide *Ago*.

Nilum, nihilum. Lucr.

Nilion, ἄδεις, gemma est colorem habens fumidæ topazij, aut aliquando melleæ. Plin. *lib. 37. c. 8.* India & has generat, & nilion fulgore hebeti, & brevi, & quum intueare, fallaci. Est autem color fumidæ topazij, aut aliquando melleæ. Iuba in Æthiopia gigni tradit, & in littoribus fluminis, quem Nilum vocavimus, & inde nomen trahere.

Nilis, ἄδεις, lacus est inferioris Mauritaniæ, non procul ab Oceano, quæ Nili aquæ stagnantes efficere creduntur. Vide Plin. *lib. 5. cap. 9.*

Nilus, ἄδεις, schichôr. ἄδεις. ¶ Ægypti fluvius fluviorum maximus. Gell. *7. lib. 10.* à Nileo rege sic dictus, vel à novo inferendo luto, quòd sua inundatione totam feracem reddat Ægyptum. Servius Nilum dici existimat, quasi *νίλον*, hoc est, novum trahentem limum, quòd obliquet Ægyptum & oppleat. Vnus est ex majoribus totius orbis fluvij. A quibusdam Geon dictus, quasi terra, antea Melo vocabatur. Habet septem ostia. Virg. 6. *Æneid.*

Et septem gemini turbant trepida ostia Nili. Nomina ostiorum hæc sunt, Canopicum, Bolbiticum, Sebenniticum, Phanicum Meudeticum, Taniticum & Pelusiaticum. Nascitur in monte inferioris Mauritaniæ, non longè ab Oceano, stagnante ibi lacu, quem vocant Nilidem: deinde condit se itinere aliquot dierum, rursumque erumpit alio lacu majore in Mauritania Cæsariensi, iterumque arenis receptus: per desertam viginti dierum spatio fertur ad proximam Æthiopas, & denuò profilit fonte, qui Nigris dicitur. Inde Africam ab Æthiopia determinans, moxque Æthiopas medios, scans,

pleraque insulas facit, quarum clarissima est Meroë, cujus metropolis etiam Meroë vocatur. Æthiopes Astapum vocant, quod illarum gentium lingua significat aquam è tenebris profluentem, Circa Meroën in duo dispergitur brachia, Astabores lavo alveo dictus; dextero Astufapes; nec antequam concordibus aquis junxerit, Nilus appellatur. Postremò septem (ut dictum est) ostiis exonerat se in mare Ægyptium, Ægyptique inferiorem partem, dextra, lævæque divisus, amplexu suo determinat, Canopico ostio ab Africa, ab Asia Pelusiaco; propter quod aliqui Ægyptum inter insulas posuere, ita se dividente Nilo, ut triquetram terræ figuram faciat. Idcirco multi à Δ Græcæ litteræ similitudine Delta vocaverunt. Augetur Nilus circa æstivum solstitium mirum in modum, & per totam spatiatur Ægyptum, terram pluviis omnibus destitutam aquis suis irrigat, fecundissimoque limo obducit. Causas incrementi Nili vide apud Lucan. *lib. 10.* A Nilo fiunt adjectiva Niloticus, ica, icum, ἄδεις, ut, Nilotici pisces; & Niliacus, a, um, ἄδεις, Mart.

Niliaci primum puer hic sit natus in oris.

¶ Nili quoque apud veteres capiuntur pro fossis, seu canalibus, quæ spectaculis circumdari solent, aut quibus aqua ad privata ædificia duci consuevit: qualibus etiam hodie videmus magnatum insulas esse circumdatis. Cic. 1. *de legib.* Ductus verò aquarum, quos isti Euripos, & Nilos vocant. Vide latius in dictione *Euripus*. Niligenus, aliud adjectivum à Nilo fluvio, apud Ovid. 1. *de Arte*,

Neu fuge Niligena Memphisica sacra juventa, id est Isidis.

Nilus, regio quædam. Strab. *lib. 16.* ubi de chelonophagis: In mediterranea est regio quædam fluvialis, quæ Isidis dicitur, & alia quæ Nilus.

Niligena, Νειλογενής, genitus à Nilo, vel Ægypto.

Niliacus, & Niloticus, ad Nilum pertinens, Ægyptiacus: ut Nilotica papyrus, Tunica Nilotis, acu picta ab Ægyptiis.

Nimbus, insula non longè à Gyato, quam Callimachus Agathulam vocat.

Nimbūs, i. Repentina & præceps pluvia, imber. ἄδεις. GAL. Vne gelée, une ondée de pluie froide, qui vient tout à coup. ITAL. Pioggia subita, nimbo. GERM. Ein geschroinder plötzregen. HISP. Nevada de lluvia, d viento buelto con agua. ANGL. A shower of raine. ¶ Liv. 1. ab *Prbe*. Subitò coorta tempestas cum magno fragore tam deasò regem operuit nimbo, ut conspectum ejus concioni abstulerit. Ovid. 1. *Metam.*

densi funduntur ab æthere nimbi.

Virg. 1. *Æneid.* Involuere diem nimbi, & nox humida calum Abstulit.

¶ Accipitur & pro vento. *Ibidem*, Nimborum in patriam, loca fœta furentibus austris, Æoliæ venit. ¶ Interdum pro nube, ἄδεις, quæ dii dicebantur in terras descendere. Lucilius, Cum nimbo exlitis descendit Jupiter. Nimbus per translationem pro repentino & præcipiti casu. Cic. *Attic. lib. 15.* Quid autem iste in domo tua casus armorum, Sed hunc quidem nimbum citò transisse lætor. ¶ Nimbus item valis genus, quo vina, unguenta, & alij liquores funduntur. Mart. *lib. 14. Epig. 112.*

A lœve qui veniet, mîscenda ad pocula largas Fundet nimbus aquas, hic tibi vina dabis.

¶ Nimbus pro ornamento muliebri, vide *Nimbata*.

Nimbosus, a, um, Nimbium inducens, vel imbii & ventis obnoxius & infestus, pluviosus, ἄδεις. GAL. Pluvieux. ITAL. Piovoso. GERM. Mitterig, das vol plötzregen und ungewitters ist. HISP. Lluvioso. ANG. Full of shower, raine or stormi. ¶ Virg. 1. *Æneid.* Fluctu nimbosus Orion. Plin. *lib. 8. c. 10.* Campus est montibus subjacens nimbosus. Virg. 3. *Æneid.* Mox & Leucata nimbosa cacumina montis.

Nimbifer, hoc est, ferens nimbos. ἄδεις.

Nimbatus, a, um, Unguentatus, sive unguento perfusus, à nimbo vase. Plaut. in *pæn.* Quam magis aspecto, tam magis est nimbata, & nugæ mæx. Alij nimbo ornata, ideo fucata. Est verò Nimbus (teste Isidoro *lib. 20. cap. 30.* fasciola transversa ex auro alluta in linteo, quod est in fronte forminatum.

Nimirum, adverbium confirmandi, sine dubio, certè, videlicet, nempe. ἄδεις, ἄδεις, ἄδεις, ἄδεις. GAL. Certainement. ITAL. Certamente. GERM. Gewisslich, onzweifel, freilich. HISP. Ciertamente. ANG. Truly, without doubt, that is to say. ¶ Componitur ex particula Ne (qua veteres pro Non) & mirum quasi dicas, Mirum non est. Cic. *Attic.* Itaque nimirum hoc illud est quod Cæsar scripsit, se velle uti consilio meo. ¶ Aliquando ad responsionem adhibetur. Quintil. *lib. 12. c. 1.* Demus id quod nullo modo fieri potest, idem ingenij, doctrinæ, studij pessimo atque optimo viro, uter melius dicitur orator, nimirum, qui homo quoque melior.

Nimis, Plus æquo, plus satis. ἄδεις. GAL. Trop. ITA. Troppo. GERM. Zuviel. HISP. Demasiado. ANGL. To much. ¶ Terent. in *Andr.* Ne quid nimis. Cic. 1. *de Orat.* Nō sumus nimis avidi: tua ista mediocri eloquentia contenti sumus. Nimis stultè faciunt. Plaut. *Men. sc. 1. a. 1.* & *sc. 1. a. 5.* Nimis metuebam malè. Idem *Pseud. sc. 1. a. 4.* & *Aul. sc. 1. a. 1.* Scire nimis lubet ubi sient? Idem *Curc. sc. 3. a. 2.* Nimis verecundè tandem. Idem *Men. sc. 3. a. 4.* Legionem educant suas nimis pulchris armis præditas. Idem *Amph. sc. 1. a. 1.* Nimis sumills est mei. *Ibid.* Nimis verecunda es. Idem *sc. 2. a. 3.* Nimis lepidè verba fecit ad parsimoniam. Idem *Aul. sc. 5. a. 3.* Nimis vellem habere perticam. Idem *Asin. sc. 2. a. 3.* Nimis sollicitum me habuit. Idem *Men. sc. 2. a. 4.* Si pulcra est, nimis ornata est. Idem *Most. sc. 3. a. 1.* Nimis diu abstineo manum. *Ibid.* 6. Nimis doctum dolum. Idem *Mil. sc. 2. a. 2.* Nimis velim lapidem. Idem *Most. sc. 3. a. 1.* Nimis velim (dari mihi sup.) qui certum faciat. Idem *Pseud. sc. 2. a. 2.* Nimis beat, quod commecat est trans jam parietem. (Aliàs transtinet parietem.) *Mil. sc. 6. a. 2.* Sed nimis sum stultus, nimum sui indoctus. Idem *Pseud. sc. 2. a. 1.* Nimis superbè P. Nimis molestus. *Ibid.* Nimis ea lenta vincula esclaria. Idem *Men. sc. 1. a. 1.*

¶ Nimis quàm. Idem *Capt. sc. 2. a. 2.* Nimis quàm cupio, ut impetret. Et Gell. *c. 1. lib. 14.* Nimis quàm, &c. Item *Quintil.*

Nimum, nomen pro adverbio, Nimis multum. ἄδεις. GAL. Trop. ITA. Troppo. GERM. Zuviel. HISP. Demasiado. ANGL. To

Cælicolam regi maclabam in littore taurum.

Quæ saginata sunt nitere dicuntur.

Nitescis, ere, Nitidum fieri. ἤνυ ἰσάχ. ἀπορίδω. GAL. esro poli & net, reluiso de nesteré. ITA. Esser polito, risplendere. GERM. Gleissend oder scheimend werden. HISP. Resplendecer, ser folido. ANG. To waxe glistering or neare. Cic. 1. Tusc. Cælum nitescere, aibores frondescere. Plin. lib. 37. c. 12. Et aliàs omnes gemmæ mellis decoctu nitescunt. præcipuè Corficæ. Composita sunt Eniteo, quod est clarè, seu valde nitescere. Per translationem verò significat celebrem esse, ἰνδοκίμω. lib. 4. ad Heren. Hoc signi est, ipsos artis scriptores non potuisse in omnibus elocutionis partibus enitere. Et ab eo enitescio, de quo suo loco. Nitore, is, Splendor in quacunq; re dicitur. ἤνυ nohab. εἰδωύτν. GAL. Netteté, beauté reluisante. lueur, resplendeur. ITA. Splendore, politezza. GERM. Glanz/schein. HISP. Limpieza ó resplendor. ANG. Glistering, neatness. Cic. in Catone, Tum Lysandrum intuentem purpuram ejus, & nitorem corporis. Ipse nitor galeæ prædet latentem. Ovid. lib. 13. Metam. Columel. lib. 2. Verum ex his maximè sciendum quod robur dicitur, quoniam & pondere, & nitore præstat. Eloquij nitor. Ovid. 2. de Ponto Eleg. 2.

Nunc tibi & eloquij nitor ille domesticus adsit, Quo poterat trepidis utilis esse reis.

Generis nitor, ibid. Eleg. 9. Marmorum nitor. Plin. lib. 22 cap. 1.

Flammæ ut rapidi solis nitor obscuratur,

Catul. de com. Beren.

Nitidus, a, um, Splendidus, clarus, lucens. ἤνυ ἰσάχ. δειδωύτν, κομψός. GAL. Resplendissant, nec bien poli. ITA. Splendido, rilucente. GER. Glanzig/glisterig. HISP. Luzido ó resplandeciente. ANG. That shyneth, neate gay. Plaut. in Stich. Facite, iultris, ut nitidæ ædes mea sint quum redeam domum Idem in Milit. Tum autem illa ipsa est nimium lepida, nimisque nitida femina. Cic. in Orat. In picturis alios, horrida, incul-ta, abdita & opaca: contra alios nitida, lata, collustrata delectant. Colum. lib. 12. Far quod appellatur Clusinum candidioris & nitidi coloris. Nitidumque Orionis ense. Ovid. 13. Metam.

Integer est melior nitidis gladiator arenis.

idem Eleg. 6. lib. 4. Trist. Item Nitidissimum caput oleo & unguento. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 1.

Si bene floruerint olea, nitidissimus annus (erit sup.)

Ovid. 5. Fast. Plaut. Anl. sc. 5. a. 3. Aliquãtò facias rectius, si nitidior sis.

Nitiditas, Accius. Formæ nitiditate hospes regit. Non.

Nitidus, Nitidius Nitidissimè, Adverb.

Nitidusculè, diminutivum. A Nitidius comparativo καθαρώτερον. Plaut. in Pseud. Neque ego amatorem mihi invenire ullum queo, Qui amet me, ut curet tandem nitidiusculè.

Nitido, as, Nitidum facio. ἤνυ ἰσάχ. καθωύω. GAL. Rendre ou faire net & reluisant. ITA. Lustrare. GER. Glanzend oder glanzend machen. HISP. Limpiar, ó hazer luzir. ANG. To cause, to glister and mak neate. Colum. lib. 11. cap. 3. Feramenta deterfa nitidentur, atque rubigine liberentur. Item, Ennius & Accius apud Non. innitidant.

Nitela, æ, Nitore. Solinus cap. 35. Nam præcipua vitis gloria est in armorum nitela. Apud eundem cap. 36. Depurgant in minium nitelas pulveris. Nitelas interpretantur micæ pulveris auti, quæ inter arenas reperiuntur.

Nitellæ, æ, dicitur res quæ lævigat sordes, & expolit. ἤνυ ἰσάχ. καθωύω. GAL. Un instrument d'atourneresse, curedent. ITA. Curadenti, nettadenti. GERM. Das glat vnd gleissend machr. HISP. Mondadienti. ANG. A tooth or ear piker or any such lyck instrument. Vnde Apuleius utitur pro dentificio os ipsum & dentes honestante. Misi (inquit) ut petisti tibi munditias dentum: Nitellas oris, ex Arabis frugibus, tenuem, candificum, nobilem pulvisculum Complatanorem tumidæ gingivulæ, Converteritorem pridianæ reliquiæ, nequa videatur tetra labes sordium, restrictis fortè si labellis rifeis.

Nitellæ, neutrones, parviores, deminuti lege Nitellæ, nitores, parvi, nitores, deminuti.

Nitidulæ, æ, Muris exiguus genus esse docet Servius, alij vermem esse putant nocte lucentem, quæ etiam dicitur noctiluca. ἤνυ ἰσάχ. ἡ λυμπεύα, ἡ λυμπεύα. GAL. Une espece de souris, ou plustot ver luisant, qui apparait quand les blés sont meurs. ITA. Specie di topo picciolo. GERM. Ein kleine maus. HISP. La luxiernaga que luze de noche. ANG. A globerd or gloworm. Cic. pro Sestio, Quoniam id etiam fatum civitatis fuit, ut illa ex vepreculis extracta nitedula Rempub. conaretur arrodere. Est & Nitedula, cicindela, quæ noctu lucet.

Nitobriges, populi Narbonensis Galliæ apud Ptolemæum, vicini Ruthenis Hodie Montem Pessulanum vocant. Vulgò Montpellier. Meminit Cæsar bell. Gall. lib. 7.

Nitōr, eis, nixus, & nifus. Conari sub onere. ἤνυ ἰσάχ. ἡνυ hamál ἡνυ haráh ἡνυ samách. ἰσάχ. GAL. S'efforcer. ITAL. Sforzarsi. GERM. Vnderstehn mit arbeit/stråben. HISP. Esforzar, esforzarse. ANG. To endeavour, to labour, to tak paine, to leane to. Virg. 3. Georg.

Pōst valido nitens sub pondere faginus axis

Instropat.

Interdum incumbere, firmari, sustentari. ἰσχυρίζομαι, ἰπποκρίτομαι, ἀντιπρῆσσομαι. Idem 6. Aeneid.

Illo vides pura juvenis qui nititur hæta.

Ab hac significatione manaverunt translationes & variæ & multæ Cic. pro Milone, Ei autem viro mors parabatur, cujus in vita nitetur salus civitatis. Idem lib. 1. Offic. Est igitur adolescentis majores natu veteri, ex hisque deligere optimos ac probatissimos, quorum consilio atque autoritate nitatur, id est, fulciatur, gubernetur, instituat.

Niti gradu apud Pacuvium legitur, pro Ambulare. Ardua per loca agresti & trepidante gradu nititur. Niti alis, id est volare. Virg. lib. 4.

Hic primium paribus nitens Cylleuius alis

Constitit.

Niti læva, vide Nixus. Sumptu suo labore nituntur, ut alij sibi similes expectant. Plaut. Most. sc. 2. a. 1. Sibi confidere, & in se niti. Gell. c. 29. lib. 12. Quandoque etiam significat dare operam, laborare, conari, πειράσσομαι. Terent. in Adelph. Quapropter nitat, experiat,

Te tamen aggrediar, mecumque reducere nitat.

Ovid. 13. Metam.

A terris surgere nititur aer,

Tibull. lib. 4. Niti in adversa (de ascensu) Quintil. Regem nihil contra se nisum existimabat, Cæsar. de bell. civ. Cicero. de senect. Moderatio modò virium adsit, & tantum quantum quisque potest, nitatur. Hujus composita sunt Annitor, Connitor, σωτηρίομαι, ἀντιμάχομαι, quod est totis viribus nitor, Cic. lib. 2. Offic. Quare quantum conniti animo potes, quantum labore contendere (si discendi labor est potius, quàm voluptas) tantum fac ut efficias. Enitor, παίο, ἀπτιντο, Plaut. Amph. Geminus Alcæna enitur. Vnde enixæ dicuntur mulieres, quæ partus dolore levatae sunt. Item Eniti, est multo conamine & labore aliquid perficere, φιλοκίμωθω, Salust. Jugurth. Ab adolescentia ita se enixum, ut ab optimo quoque probaretur: id est, multo conatu, & labore id se perfecisse, ut ab optimo, &c. Colum. lib. 2. Sed nec in media parte versuæ consistat, deique requiem in summa, at spe cessandi totum spatium bos agilis enitatur: id est, exaret, perficiat. Hinc enixæ, adverbium, σωτῆρος. Quod & enixim dicitur. Innitor, inhæreo, sitmor. Idem lib. 6. Quò plus solis mediæ aibores, quibus vitis applicata, & religata innititur, accipiant. Obnitor, ἀντιπρῆσσομαι, ἀντιπρῆσσομαι, ἀντιπρῆσσομαι, ἀντιπρῆσσομαι, contra nitor, obluetor, induitor, obfirmor, Virg. lib. 3. Georg.

Versaque in obnixos urgentur cornua vasto

Cum gemitu, id est, contra obluetantes.

Hinc adverb. Obnixè, ἀντιπρῆσσομαι. Pernitor, valde nitor, Serv. Pernix, perseverans, à pernitendo tractum est. Renitor, ἀντιπρῆσσομαι, ἀντιπρῆσσομαι, contra nitor. Subnitor, suffulcior. Virg. lib. 3.

Parva Philoicta subnixæ Petilia mero.

Aliquando est sursum nitor, Cæcilius in Annal. Et Latini subnixi animo ex victoria consilium ineunt. Habent autem omnia hæc pe-nult. prod.

Nixæ aditus, i. e. parturientium dolores, à nitendo, i. e. enitendo, Nixè munitè. Gl. Isid. à niti, quatenus est salvum esse.

Nifus, hujus nifus, Conatus. Virg. 1. Aeneid.

nifusque immotus eodem,

Corpore tela modo atque oculis vigilantibus exit.

Colum. lib. 1. c. 3. Quia minoris appotentur eò, quò facili nifu perveniatur. Nifus pro gradu. Cic. 2. Tusc. Sedato nifu.

Nixus, a, um, participium. Innixus, vel incumbens, fultus, sustentatus, ἤνυ ἰσάχ. ἡνυ samách. ἰσάχ. ἡνυ ἰσάχ. GAL. Qui s' est appuyé. ITA. Appoggiato, sustentato. GER. Erstützt, angelant. HISP. Sostenido. ANG. That taketh paine, thath leaneth to. Cic. 7. Verr. Sterit soleatus Prætor populi Romani cum pallio purpureo, tunicæque talati nixus in littore. Ecce autem avortit se, nixus (aliàs nifus) leva. Plaut. Adlit. sc. 2. a. 2.

Ille Deus, bene quo Romana potentia nixa est.

Ovid. Eleg. 2. lib. 5. Trist. Nixi genibus, pro supplices, Liv. lib. 2. d. 5. Et Sueton. in August. cap. 52.

Nixus, us, substantivum, Parturientium labor. ἤνυ ἰσάχ. ἡνυ ἰσάχ. ἡνυ ἰσάχ. GAL. Peine & travail, d'enfant. ITA. Travaglio di donna che s' affatica per partorire. GER. Die geburts arbeit, die arbeit sa die weiber haben mit gebären. HISP. El ostribadero ó dolor del parto. ANG. Child bearing, delivrance of child. Virg. 4. Georg.

haud sætus nixibus edunt.

Gell. lib. 12. c. 1. Quàm diutinum puerperium, & quàm laboriosi nixus fuissent. Dicitur etiam Nixus de alio quovis conatu. Quintil. lib. 2. cap. 13. qui totius corporis nixus in id quod semel in valet, incumbit

Ovid. 5. Fast. Hunc stirps Oceani maturis nixibus Æthra

Edidit.

Nixus, i, Sidus cæleste, quod Iulius Firm. Ingeniculum vocat, ἰγγύουσις. Cic. in Arato, iam dextrum genu, & decoratam lumine suram Erigit, ille vagans vulgato nomine Nixus. Quem nocte extinctum atque exortum vidimus una. Ibidem, Hic ille exoritur convulso corpore nixus, Alvim, crura, humeros, simul & præcordia lustrans, Et dextræ radios cum læto lumine jactans. Hunc Hyginus Hirculem esse ait, qui dextro genu nixus, sinistro pede, capitis Draconis dexteram partem opprimere conatur.

Nixi dij, qui (ut Iuno Lucina, sive Ithylia, i. εἰλυθία) parientium nixibus præsidere putabantur. Festus, Nixi dij appellatur tria signa in Capitolio ante cellam Minervæ genibus nixa, velut præsidentes parientium nixibus. Itaque legendum cum antiquis codicibus apud Ovid. in Meta-

Tendensque ad calum brachia magno

Lucinam, Nixosque pari clamore vocabam.

Opigenam etiam (inquit Festus) Iunonem matronæ colebant, quòd ferre eam opem in partu laborantibus credebant.

Nixurō, is, nixurij, Niti volo, seu cupio, aut conor facere. φιλονεικία Nigid. apud Nonium, nixurij qui niti vult, & in conatu sæpius aliqua re perpellitur.

Nixor, aris, nixatus sum, nixari. Nitor, hoc est, fulcior, sustentor. ἤνυ ἰσάχ. samách. ἰσάχ. ἡνυ ἰσάχ. Lucet. lib. 4.

Et violare fidem primam, & convellere tota

Fundamenta, quibus nixatur vita, salisque.

Idem lib. 3.

Hoc est adverso nixantem tradere monte

Saxum.

Nixij dij, inquit Festus tria signa in Capitolio ante Cellam Minervæ genibus nixa, velut præsidentes parientium nixibus. Vide Partus.

Nitibundus, a, um, Vehementer nitens. πρῶτον ἡνυ ἰσάχ. Gell. lib. 1. c. 11. Sed enim Achæos Homerus pugnam indipisci ait, non fidularum, tibiarumque concentu, verum conspiratu tacito nitibundos.

Nitria, mons in Ægypto circa Scetin.

Nitrites nomos, νιτριτικός τόπος. Straboni, Præfectura est in ea parte Ægypti, quæ est supra Memphim, nomen habens à duabus nitriatis, quæ plurimum ferunt nitri. Vnde Plin. lib. 4. c. 49. & Strab. lib. 16.

NITRUM, succus concretus, sali finitimus. ἤνυ ἰσάχ. ἡνυ ἰσάχ. GAL. Nitre. ITA. Nitro. GER. Zwitter. Saspeter. HISP. Salitre. ANG. Salreperer. ἀντιπρῆσσομαι, ut quidam putant, eò quòd abluendi purgandique habeat

habeat facultate: sive, ut alij malunt, à Nitria Ægypti regione, in qua copiosissime provenit. Non multum distat à salis Ammoniaci specie, nonnullique existimant esse salis gentis. Sicut enim salè fervor conficit Solis, in petram aquas marinas durando, ita in nitrariis, ubi æstate pluviz prolixiores telluri infunduntur, ardor nimis aquas excoquit in petram salii simillimam, sed nihil gelidi rigoris nisi falsi saporis habentem, quæ tamen iuxta naturam salis durare in caliditate, & nubilo aëre fluere ac liquefcere solet. Gignitur copiosissime in Nitrite Ægypti nomo, aqua Nili in nitrarias immissa; parcius apud Medos canescentibus siccitate convallibus; præstantissimum autem in Cliris Macedoniæ. Dioscorides fossile præfertur, quod levius est, & sine pondere, roseo colore, aut albo; & spongietum modo fistulosum. Putant nonnulli inter Nitri species esse numerandum, quod vulgi (ut Phinac) vocabatur pro nitro utuntur, decepti corrupta Plinij lectione lib. 31. c. 10. Sal nitrum sulphuri concoctum in lapidem convertitur. Ita enim vulgò legitur, quum tamen castigatiora exemplaria sic habeant, Sal & nitrum sulphuri concoctum, &c. Verisimilius est itaque illud quod hodie vulgò Sal nitrum vocant, veteribus fuisse incognitum, novitiumque esse inventum, non ita pridem ad bellicorum tormentorum usum excogitatum.

Nitrosus, a, um, *νετρώδης*, quod nitrum habet, vel nitri saporem. Plin. lib. 1. c. 10. Aquæ vero nitrosæ pluribus locis reperiuntur, sed sine viribus defendi. Nitrosus locus. Idem lib. 20. c. 19.

Nitraria, a, *νετρωία, νετρωία*, locus ubi nitrum fit, aut effoditur. Plin. lib. 31. c. 10. Sunt ibi nitrariæ, in quibus & rusum exit à colore terræ.

Nitratus, adiectivum, à *νετρωτος*, cui nitrum admistum est. Martial. lib. 13.

Nitrata viridis brassica fiat aqua.

Colum. lib. 12. c. 55. Nitrata aqua suffundito.

Nitura, genitura. leg. *genitura* contractè: aut natura.

Nivalis, niveus, vide *Nix*.

Nivè, es, nixi, nictum, quod minimè est in usu, à quo conniveo. Vide in dictione *Nictò*.

Nivesco, albesco. Tertull. *de Pallio*.

Nivitor, nive conspergor. Gloss. Cyr.

Nix, nivis, notæ significationis. *ἡ νίξ* schelegh. *νίξ*. GAL. *Neige*. ITA. *Neve*. GERM. *Schnee*. HISP. *La nieve*. ANGL. *Snow*. Plin. lib. 17. c. 2. Quando nix, aquatum celestium spuma est. Virg. 10. *Ecolg.*

Pérque nives alium, pérque horrida castra secuta est.

Nive candidiores equi, Ovid. 8. *Metamorphos.* Eluctari nives. Tacitus 1. 19. Et vix quieto agmine nives eluctantibus, patuit quantum discriminis adendum foret. Capitis nives, apud Horat. 3. *carm. Ode 13.* pro capillis canis, te quia rugæ Turpent, & capitis nives.

Nix iacet & iactam non sol pluviazque resoluunt:

Indurat Boreus perpetuamque facis.

Ovid. *Eleg. 10. lib. 3. Trist.* Iterum, Nix iacet: &c. Nix iactata sub arcto. *Ibid.* Vino nivem diluere & glaciem addere. Senec. *Epist. 79.* De nive, manat aqua. Ovid. *Eleg. 1. lib. 3. Trist.*

Vere prima flores æstu numerabis aristas,

Poma per Autumnum, frigidibusque nives.

Idem *Eleg. 1. lib. 4. Trist.* De Nivis potatione, Mart. *Epigr. 117. & 118. lib. 14.* Ab antiquis Ninguis appellabatur. Lucretius Gelidas effundere ningues. Vide in verbo *Ningo*. Nix, aquarum celestium spuma alitæ prima, pro spuma.

Nivalis, e, quod ad nivem pertinet, ut Nivalia loca, obnoxia nivibus in quibus plurimum ningit, *ἡ νιβάδης, νιβαδής*. GAL. *De neige*. ITA. *Neuale, neuoso*. GERM. *Schneyer*, *judem Schnee gehdrend*. HISP. *Cosa de nieve, ò cosa fria*. ANGL. *Of snow*. Plin. lib. 26. c. 8. Nasctur in petrosis, apricis, & iidem nivalibus. Nivalis dies, hoc est, nivofus, quo scilicet plurimum nivis è cælo dilabitur. Liu. 1. *bell. Punic.* Erat fortè brumæ tempus, & nivalis dies. Nivalis aqua. Gell. Qui aquam nivalem frugibus sanè & arboribus fecundam diceret, sed hominibus potu nimio insalubrem esse. Col. 1. 3. c. 1. Nivale cælum dixit, quod sæpe nives inducit; ait enim, Cælum potè neque nivale vinea, neque rursus æstuosum desiderat. Osculum nivale, metaphoricè pro frigido. Mart. *lib. 7.*

Audes tu tamen osculo nivali

Ommes obvius hinc & hinc tener.

Nivarius, a, um, ut Nivarium colum. *ἡ νιβάδης, νιβαδής*. GAL. *Où on met la neige, ou par où on la coule*. ITA. *Sacco da colar neve*. GERM. *Etn schneefechte / etn sacf oder geschirr das durch man das schneewasser seigt*. HISP. *El coladero para nieve*. ANGL. *A colander or strainer Wherein snow was strained*. Bayfius, Colum. Nivarium, vas quo aqua ex nivibus colati solebat. Nos hodie colo utimur ad lac colandum, & est vas ligneum quod fundum linteum habet annexum. Saccus nivarius. Plin. lib. 24. Nitrosæ, aut amaræ aquæ, polenta addita mitigantur, ut intra duas horas bibi possint. Qua de causa & in saccos nivarios additur polenta. Bayfius, Vtebantur Romani & sacco nivario, quo liquidius merum potarent; & erat lineus. Nivaria lagena. Mart. *Epigr. 116. lib. 14.*

Nivatus, splendidus, *Lege Nivatus*.

Nivatus, a, um, quod est nive refrigeratum. *ἡ νιβάδης, νιβαδής*. GAL. *Mesté ou rafraichi avec de la neige*. ITA. *Rinfrescato di neve*. GERM. *Mit Schnee festet*. HISP. *Mezclado ò cubierto de nieve, resfriado con nieve*. ANGL. *Covered or made cold with snow*. Suet. in *Neron.* Refotus sæpius calidus piscis, ac tempore æstivo nivatis.

Nivesco, albesco. Tertull.

Nivèus, a, um, quod est ex nive. *ἡ νιβάδης, νιβαδής*. GAL. *Neigeux, qui est de neige*. ITA. *Neuoso, cio che è di neve*. GERM. *Das aus Schnee ist*. HISP. *Cosa de nieve ò cosa blanca*. ANGL. *Of snow*. ut, *Malla nivea*. niveus liquor. Cic. 2. *de divin.* Virg. 3. *Georg.*

Sed iacet aggeribus nivis informis & alio

Terra gelu latè.

Vsus est Martialis pro candido, & Virg. *lib. 8. Æneid.*

Dixerat, & nivis hinc atque hinc diina lacertis

Cunctantem amplexu molli fouet.

Ebur nivèum, Ovid. 10. *Metam.* Interea nivem mira feliciter arte Sculpit ebur, &c.

Nivica, aqua ex nivibus. Gloss. Isid.

Niviet, *νίφει*. Gloss. Phil. Leg. *niues vel niuit, νίφει, vel νίφει*, Gloss. Gr. *νίφει*. Ninguit.

Niviter, nive consperget. Gloss. Cyr. *νιφίζουμαι*. niviter.

Nivosus, a, um, Niue abundans. *ἡ νιβάδης, νιβαδής*. GAL. *Neigeux, abondant en neiges*. ITA. *Neuoso, che abonda di neve*. GERM. *Schneyer rig / schneechtige vol schnee*. HISP. *Cosa llena de nieve*. ANGL. *Full of snow*. Colum. lib. 2. cap. 9. Ea locis prægelidis ac nivofis, ubi æstas est humida, & sine vaporibus rectè committitur. Nivosæ hyems. Liu. lib. 5. *ab Urb.* Nivosæ grandis. Idem 1. *bell. Pun.* Et mox aqua levata vento, quum super gelida montium cacumina concreta esset, tantum nivofæ grandinis deiecit, ut omnibus omnis procumbentem homines. Ovid. *El. 4. lib. 5. Trist. Eleg. 3.*

Adusque nivofum

Strymona venisti.

Nixū, ò, Nixus, a, um, nixus, huius nixus, vide *Nitor*.

N O

No, nas, navi, natum, proprium est piscium. *ἡ νῆπις, νηπις*. GAL. *Nager*. ITA. *Nuotare*. GERM. *Schwimmen*. HISP. *Nadar*. ANGL. *To swimme*. Plin. lib. 9. c. 17. de accipencte, Vnus omnium squamis ad os versis contra aquam nando meat. Quanquam & de aliis rebus rectè dicitur in aqua fluitantibus. Ovid. 1. *Metam.*

Nat lupus inter oues, uluos vehis unda leones.

Virg. 1. *Æneid.*

Apparent vari nantes in gurgite vasto.

Inter gemina nantem consinia mortis, (i. nauigantem.)

Tibull. lib. 4.

Cumque iuventus

Per medium classe barbara nauit Athon.

Catull. *de com. Beren.* Nare sine cortice, proverbialis metaphora est, de iis dici solita qui suo iam maie sibi possunt consulere, nullo alieno egentes subsidio. Translatio sumpta est ab iis qui natandi non satis periti, suberis corticem corpori subiiciunt, donec cum in arte profectum fecerint, ut cortice deinceps non egeant. Quasi pueris, qui nare discunt, scirpea induitur ratis facilius ut nent, laut. *Ant. se. 1. a. 4.*

Hic artem nandi præcipit, ille trochi.

Ovid. *Eleg. 1. lib. 2. Trist.*

Inter gemina nantem consinia mortis, (i. nauigantem.)

Tibull. lib. 4.

Cumque iuuentia

Per medium classe barbara nauit Athon.

Catull. *de com. Beren.*

Nabilis, e, ad nandum habilis, à no. Ver. dict.

Natò, as, frequentatiuum est verbi No, nas, & proprium est piscium, *ἡ νῆπις, νηπις*. GAL. *Nager*. ITA. *Nuotare*. GERM. *Schwimmen*. HISP. *Nadar*. ANGL. *To swimme*. Mart. 1. 1. Sacris piscibus hæc natantur undæ. Cicero. *Tusc. 5.* Natura bestias nantes aquarum incolas esse voluit. nant, seu natant tamen & volucres, & bestia & homines etià industria. Virg. *Æneid. 1.*

Apparent vari nantes in gurgite vasto.

Cic. *de nat. duor.* In quo quidem magis tu mihi natare visus es, quam ipse Neptunus. Col. *de Arbor.* per translationem enata fuerit, vim inutilem habebit, summa parte terræ natantibus radicibus. Quandoque pro trepidare. Ovid. lib. 6. *Fastor.*

Nox erat, & vivis oculique animique natabant.

Dicitur etiam de nauibus. Virg. 4. *Æneid.*

& listore celsas

Deducunt toto naves: natat uncta carina.

Interdum pro madere, manare, seu difluere. Cic. *Philipp. 2.* Natabant pavimenta vino, maderant parietes, &c. Virg. 3. *Æneid.*

Sanique aspersa natarent

Limina.

Huius composita sunt Abnato, Annato, *πνευνήζουμαι*, iuxta nato, sive ad aliquem locum navigo. Virg. lib. 1. *Æneid.* Hiuc pauci vestris annavimus oris. Sic & lib. 6. Connato, *συγκολληθῆναι*, simul nato. Plaut. connatat nobiscum, id est, rivalis est. Denato, deorsum nato, *κατανήζουμαι*. Obnato, contra, seu citra nato: ut in æquore fulvis Obnata umbra fretis. Prænato, ante nato. Plinius, Prænatante pisciculo frontem suam spargit. Renato, rursus nato, vel natando revertitor, *ἀνανήζουμαι*. Supernato, super undis sto, non mergor, *ἐπιπήζουμαι*. Plin. 1. 2. Postea supernatans aqua tollitur spongiis. Transnato, ultra nato, *διανανήζουμαι*, *διαναπορεύθῆναι*. Livius, Magonem cum equitatu flumen transnataste.

Natatus, us, ipse natandi actus. *ἡ νηπις*. GAL. *Nagement*. ITA. *Esso nuotare*. GERM. *Das Schwimmen*. HISP. *Obra de nadar*. ANGL. *Swimming*. Claud. lib. 3. *de raptu Proserpina.*

Lucis erat propè flumen Arim, quod candida præfert

Sæpe mari, pulchroque secat Galatea natatu.

Segnis natatus, Idem de *Torpedine*.

Natàbula, *ἡ νηπις*. GAL. *Lieux où l'on nage*. ITA. *Luoghi dove si nuota*. GERM. *Orter da man schwimmet*. HISP. *Nadadero, lugar de nadar*. ANGL. *Places to swimme in*. ab Apuleio dicuntur natationes, hoc est, piscinæ natatoria.

Natator, is, verbale, qui natat. *ἡ νηπις, νηπις*. GAL. *Nagement*. ITA. *Esso nuotare*. GAL. *Nageur*. ITA. *Che nuota*. GERM. *Etn schwimmet*. HISP. *Nadador*. ANGL. *A swimmer*. Ovid. 1. *de remed. amor.*

Pugnat in adversus ire natator aquas.

Natatorius, a, um, Ioan. 9. 7. 11. Lava in natatoria Siloè.

Natatorium, & Natatio à natando dicuntur, & à Græcis *κολυμβήσας*, *βασίλειον* dicuntur.

Natàtilis, qui natat, vel natare potest: sicut Volatilis, qui volat, vel volare potest. *ἡ νηπις, νηπις*. GAL. *Qui peut nager*. ITA. *Che nuota*. GERM. *Schwimfertig / Das da schwimmet oder schwimmen fan*. HISP. *Cosa de*

agua

generi imponimus, quod Grammatici nomen appellativum vocant: ut quum animal utens ratione Hominem dicimus nominari. At singulis rebus peculiare nomen imponimus, quod illi cum alio non sit commune. Hoc à Grammaticis nomen proprium appellatur. Quod sic definitur à Cicerone, nomen est quod unicuique personæ attribuitur, quo quæque suo proprio & certo vocabulo appellatur. Hoc rursus dividitur in prænomen, nomen, Cognomen, & Agnomen, ut Publius, Cornelius, Scipio, Africanus. Prænomen interdum una, interdum duabus, interdum tribus litteris notabatur: ut, C. Caius, Gn. Gneius, Sex. Sextus. Fuitque nonnulla ratio prænominis: nam & Quintum idè dixerunt, quod quinto fortassis loco natus esset: Lucium, quod initio lucis exortus: Manium manè: Gneium, à corporis effigie. Nomen, quod gentis & familie originem declarat, quodque omnibus, qui ex eadem gente sunt, commune est, ut Cornelius. Cognomen, quod nomini subiungitur tractum ab aliquo vel corporis vitio, vel commo- do, vel aliquo eventu, ut Scipio. Agnomen quod cognomen sequitur, & quemadmodum cognomè, à corporis, sive mentis adiunctis, aut aliis eventis ducitur, ut Africanus à devicta Africa. Sæpe autem Cognomen pro Agnomine ponitur. Cicero, Scipio ille, cui Africano fuit cognomen. Idem ad Astic. Téque non cognomen solùm Athenis deportasse, sed humanitatem & prudentiam intelligo. Romani plerùmque tribus uti solent nominibus, nonnulli etiam quatuor: ut P. Cornelius Scipio Africanus: ubi Publius est prænomen, Cornelius nomen propriè dictum, Scipio cognomen, Africanus agnomen. Et nomen quidem atque cognomen omnium eiusdem familie commune erat, prænomen veidè tantum singulorum. Prænomen enim erat, quo fratres, aut gentiles à se in tuo distinguebantur: ut pater appellabat ex duobus filiis alterum Publium, alterum Lucium, nec se aliter inter se fratres ipsi vocabant. Prænomina Patritiorum Improborum non debeant alius. Gell. c. 2. lib. 9. Quidam etiam à vestimento cognomen sortiti sunt, ut Antonius Caracalla, Quidam à pecore minori, ut Porcius, Scrophæ. Quidam à pecore maiori, ut Equitius, Taurus. Quidam à piscibus, ut Sergius, Orata, Muræna. Quidam ab arboribus, ut Fronditius. Quidam ab ea re quam optimè seiebant, ut Fabius, Lentulus, Cicero, Pilo, quamvis hoc nonnulli à piscendo dictum putent. Piloni autem cognomen inde tractum putatur, quod qui primus in ea familia hoc cognomine dictus est, pili usum invenit. Aliquando nomen pro decoro, gloria, fama, estimatione, prædicatione & sermone hominum usatur. Virg. 2. Æneid.

Anulsumque humeris caput, & sine nomine corpus

Ibidem. — *nos aliquod nomenque de usquo Gessimus.*

Ovid. in Metam. — *Magnum & memorabile nomen.*

Multo nomine Grammaticis. Gell. cap. 9. lib. 20. Nomen clarum inter patronos meruit. Quintil. nomen captare, (i. famam.) Senec. cap. 9. de tranquill. Nomen etiam accipitur pro gente: ut apud Virg. nosti unque in nomen ituras. Nomina præterea dicuntur, teste Budæo capita vel (ut hodie loquimur) articuli rationis argentariæ, in quibus descripta sunt nomina debitorum, quibus pecuniæ expensæ feruntur. Cic. 3. Verr. Satis te elapsurum omni suspitione a bitrabare, si quibus pecuniam credidisti, his expensum non ferres? neque in tuas tabulas ullum nomen referres, quum tibi tot nominibus acceptum Cunctij referent? quid prode at tibi expensum illi non tulisse? Nonnunquam nomen accipitur pro ipso debitore. Colum. lib. 1. cap. 7. Vel optima nomina non appellando fieri mala. Fœnerator Alphius dixisse verissimè fertur, hoc est, etiam si optimi sint debitores, si tamen diutius debitum exigere distuleris, negligentia tandem eos fieri non solvendo. Cic. in Epist. Ego sum assecutus, ut bonum nomen existimer. Sæpe etiam Nomen accipitur pro ipso debito. Idem ad Astic. lib. 16. Nomina mea per Deos expelli. Idem ad eundem lib. 6. Salaminios autem adduxi, ut totum nomen Scaptio vellent solvere. Nomen est quicquid in accepti vel expensi tabulas refertur. Nomina facere (de debitore.) Senec. cap. 1. & 14. lib. 1. de benefic. Nomen profiteri & edere, pro dare, dixit Livius lib. 2. ab Urb. Item, nomina collis habet, pro nomen. Ovid. 3. Fast. Nomen deferre, vide Deserre. Nomina recipere. Lu. P. ab Urb. Est ut opinor, redigere in reorum tabulas. Nomina in locos transcribere. Idem. Perdidi meo nomine CCC Sueton. in August. c. 71. De nomine, prænomine, cognomine, vide Plaut. in Coriol. & in Mario. Item videtur nomen quoque accipi pro ipso creditore. Cic. pro Quint. Cum æris alieni aliquantum esset relictum, quibus nominibus pecuniam Romæ curari oporteret, &c. Ponitur etiam nomen al quando pro causa. Cic. de Amic. ab amicitia. Qu. Pöpeij meo nomine se remove at ut scitis Scipio. Idem in Vat. Non tam tuo, quam Reip. nomine. Cæf. 3. bell. Gall. Odisse etiã suo nomine Cæfarem, & Romanos. Quo nomine mirari eos convenit, Velleius, i. qua de causa. Cæf. lib. 6. in cæf. aculor. Et acres tibi non alio magis nomine his nocet, quam quod lacrymas movent. Nomen cum pars orationis est, aliquando transit in adverbium: ut Torvumque tuetur: id est, toruè deservit. Item adverbium in nomen, ut apud Persium iam cras heste, num consumpsimus, ecce aliud cras, nomina tamen in adverbium migrantia suam sæpe servant quantitatem: ut apud Virg. 3. Eclog. Transve, sa tuentibus hircis. Nam Transversa quum adverbium sit, a tamen brevitas, quia venit ex nomine, quum sint in à terminata adverbialia longa. Nomina per diversos casus loco adverbiorum ponuntur. Per nominativum, ut Fois pro Fortè, Recens pro Recente. Per genitivum, Militiæ pro in Militia. Per dativum, ut Vespèi Ruri. Sorti, per sortem. Per accusativum, ut Torvum pro Torvè, Clarum pro Clare, Per ablativum, ut Rure. Domo.

Nō nō, as Appello, nomen impono, nomen indo. Κατὰ κατὰ ἀνομιαν. GAL. Nommer. IT. Nominare. GERM. Nennen/cin nahmen geben. HISP. Nombrar, à poner nombre. ANGL. To name. Cic. de Amic. Amor enim ex quo Amicitia est nominata, princeps est ad benevolentiam coniungendam. Interdum accipitur, pro nominati in compello. Plaut. in Most. Hem quis me nominat? Idem in Asin. Alienum hominem intro- mittat neminem, Quod illa aut amicum, aut patronum nominet. Contumeliæ causa aliquem nominare. Sueton. in Tiber. c. 27. Quem te

nominem Deum. Plaut. Asin. sc. 3. a. 3. Quem vides cum ignoras, eum nominas quem non vides. Idem Capt. sc. 4. a. 3. nominandi istorum, quam edundi copia. Ibid. sc. 1. a. 4. Nominare aliquando est Proferre, declarare, ut vulgò dicimus, & exprimere. Cic. pro Calp. Multi à me summi viri prædicarentur, quorum partim nimia libertas in adolescentia, partim profusa luxuries, magnitudo æris alieni, sumptus, libidines nominarentur. Est etiam Nominare, præsentem sistere, & ut iuris Pontificij scriptores dicunt, Ius patronatus habere: hoc est, nominare designandum, de quo vide testimonium in dict. one Nominatio. Denomino quod idem est, quod nomino, seu nomen alicui impono: κατὰ ἀνομιαν. Colum. lib. 4. Quippe universæ regiones, regionumque singulæ penè partes habent propria vitium genera, quæ consuetudine sua denominant.

Nōmīnātūs, nomen ex participio, pro celebri. Κατὰ κατὰ νικητῆρα κατὰ κερῆ. GAL. Nommé venommé. ITAL. Nominato, celebrato. GERM. Genandt/ Namhaft. HISP. Nombrado, bien afamado. ANGL. Named, redoromed. Cic. 6. Ver. Quid illa Attalica tota Sicilia nominata ab eodem Heio peripetasmata emere oblitus es? Plin. l. 11. c. 19. Vicina est Bactriana, in qua Bdelium nominatissimum. Nominati coloni. Velleius.

Nōmīnātīm, adverbium Per singulorum nomina. ἡ ἀνομιαν ἐξ ἀνομιαν ἀνομιαν. GAL. Nommement, par nom & surnom, expressément. ITAL. Nominatamente, nominando uno à uno. GERM. Namlich/ Mit namen. HISP. Nombradamente. ANGL. Name by name namely. Plin. Quum villico omnes nominatim assignati essent. Liu. lib. 2. ab Urbe. Dimisso Senatu, Consules in tribunal ascendunt, citant nominatim iuvenes. Dicitur tamen & de uno: ut Tenens cruentum pugionem Brutus, nominatim Ciceronem inclamavit. Aliquando etiam accipitur pro Expressè. Cic. l. 3. Offic. Quidquid enim est in prædio vitij, id statuerunt, si venditor sciret, nisi nominatim dictum esset, præstati oportere. Nominatim. X. Generatim. Idem ad Ast. lib. 9. Tanta erat in illis crudelitas, tanta cum barbaris gentibus coniunctio, ut non nominatim, sed generatim proscriptio esset informata. Nominatim civitatis fortissimum quemque evocare. Cæf. lib. 3. de bell. civ.

Nōmīnāō, nis, verbale. Κατὰ κερῆ. ἀνομιαν, ἀνομιαν. GAL. Nomination, denombrement. ITAL. Effe nominare. GERM. Nennung/ benamsung. HISP. Obra de nombrar. ANGL. A naming. Plin. Epist. 73. Mihi veidè etiam illud gratulatione dignum videtur, quod successori Iulio Frontino principi viro, qui me nominationis die per hos continuos annos inter sacerdotes nominabat, tanquam in locum suum cooptaret. Budæus. Nominatio est, ut vulgò hodie appellatur: id enim nomen in ea significatione vulgus nostrum retinuit. Brutus ad Cic. Bibulus in Panfæ locum petere constituit: eam nominationem à te petimus. Nominatio, figura Rhetorica, de qua autor ad Heren. lib. 4. Nominatio est prima quæ nos admonet, ut cui rei nomen aut non sit, aut satis idoneum non sit, eam nosmet idoneo verbo nominemus, aut imitationis, aut significationis causa.

Nominativus casus, ἀνομιαν, à Grammaticis dicitur quod nominat rem, & rectus, quod a nullo cadit.

Nominalia, dies quo nomina imponebant infantibus.

Nōmīnāō, nis, ἀνομιαν. Nomen est Censuræ Grammaticæ. Diomedes Grammatices lib. 1. Vbiq; enim deficit Latinus sermo, ideo quia duo appellativi nominales sunt copulati.

Nōmīnāō, nis, Vlp. D. lib. 27. tit. 8. l. 1. Nec nominatores magistratum ex hac causa tenebantur.

Nōmīnāō, as, ar, sequentivum à nomino. Κατὰ ἀνομιαν. GAL. Nommer souvent. ITAL. Nominare spesso. GERM. Ofte vud diet nennen. HISP. Nombrar muchas veces. ANGL. To name often. Lucr. lib. 3. Sufficere hunc motum, quem sensum nominatamus. Idem l. 4. Quæ quasi membrana, vel cortex nominatanda est.

Nōmēnciāō, nis, vel (ut quibusdam placet) nomenclator, à nomine callando, id est, vocando, qui memoriter unumquemque nominatim vocare, & nomina omnium de memoria subiicere potest. Κατὰ ἀνομιαν ἀνομιαν. GAL. Nommieur, celui qui sçait les noms d'une multitude. ITAL. Colui che sa il nome d'ogn' uno. GERM. Der einem jeden mit seinem namen ruffen kan. HISP. El que llama à los otros, y que tiené los nombres de todos. ANGL. That calleth the names of a multitude by order. Cic. ad Astic. lib. 4. Ad urbem ita veni, ut nemo ullius ordinis homo nomenclatori notus fuerit, qui mihi obviam non venerit. Horum opera utebantur potissimum candidati, ut sibi in prensando suffragatores, nomina civium suggererent. Unde laudatur Cato, quod legem servavit quæ candidato nomenclatores adesse vetat, ut per seipsum sine nomenclatore nominatim salutaret cives Romanos. Hi & Factores quoque dicebantur, quod saluatorum nomina (ut ait Festus) velut infarcirent petitorum auribus. Cicero etiam Monitores vocat in Muraniana. Nam si nomine appellari abs te cives tuos honestum est, turpe est eos notiores esse servo tuo quam tibi. Si etiam noris, tamen per monitorem nec appellandi sunt, Nomenclator servus. Suet. in Aug. c. 19. Et Nomenclatores. Idem in Calig. c. 41. Nomenclator per salutatus. Senec. cap. 12. de tranquill.

Nōmēnciāō, & Nomenclatura, pro nuncupatione, & nominatione. Κατὰ ἀνομιαν ἀνομιαν ἀνομιαν. GAL. Denombrement de noms & surnoms de plusieurs choses. ITAL. Il nominare. GERM. Ruffung mit dem namen/ Benamsung. HISP. Obra de llamar por nombres. ANGL. A numbring and calling of names by order. Coll. l. 3. c. 2. Quare prudentis magistri est, eius nomenclationis aucupio, quo potius nequeat studiosos non demorari. Plin. l. 2. Iovem quidem, aut Mercurium, aliterve alios inter se vocari, & esse caelestis nomenclaturæ.

Nominosus, famosus celebris. Gl. Isid.

Nōmētum, ἀνομιαν: Stephano, vulgò Lamentana, Oppidum in Latio, non procul ab Roma. Mart. lib. 13.

Si vicina tibi Nomento rura coluntur.

Hinc Nomentana via Roma. Suet. in Neron. c. 48. quæ itur Nomentum: & Nomentani, ἀνομιαν, qui Nomentum habitant. Dictum Nomentum à Nomento conditorie.

Nōmīma, ἀνομιαν, vide Numus, & Numisma.

Nōmīus, ἀνομιαν, dictus est Apollō, quasi pastor, sive quod cælo exulans

lans (ut fabulantur poetæ) Admeti regis pecus paverit sive (ut se habet res) quod solis calore omnia hæc inferiora pascantur & vegetentur.

Nomia dea, νομία θία Pales, Gloss. nempe dea νομίω pastorum.

Nomós, Græca dictio est, quæ quum accentum habet in posteriori νομός, significat præfecturam: qua etiam voce Latini utuntur in hac significatione. Plin. lib. 5. cap. 9. Summa pars contermina Æthiopiæ Thebais vocatur: dividitur in præfecturas oppidorum (quas Nomos vocant) duodecim. ¶ Inde Nomarchæ dicti sunt qui nomis præfunt, quos Præfectos Latini vocant. Et Nomarchia pro Nomo, vel præfectura. ¶ Nomos etiam legem significat, vel institutum: sed tunc apud Græcos scribitur νόμος, cum accentu in priore. Suet. in Neron. cap. 20. Inchoatum absolvere nomon musica. i. cantilenam numeris constantem.

Nomódidactēs, qui legem docet, νομοδιδάκτες.

Nomodidasalus, νομοδιδάσκαλος, legis doctor.

Nomodotes, Primicerius lectorum, Iurisperitus. Suid. Lex. g. b.

Nomophylacēs, νομοφύλακας, Legum custodes & servatores, δὲ τῶ νόμου, id est, à lege, καὶ φύλακας, hoc est, custode. Cœl. lib. 12. Non satis visum est bonas leges habere, nisi custodes earum diligentissimos cives creassent, quos Græci νομοφύλακας appellant.

Nomos, νόμος, lex, à νόμιω rego, est enim regula vitæ & morum. ¶ Item præfectura, regio cujus est certus præfectus & administrator.

Nomos. Profopites, præfectura Ægyptiaca, sic dicta apud Herod. Ptolomæum & Stephanum.

NOMOTHESIS, de legibus tractatio, legislatio.

Nomothetæ, νόμοθεταί, μέτρον καὶ νόμον ποιοῦντες. GAL. Legislatores. ITAL. Legislatori. GERM. Gesetzgeber. HISP. Los que dan, ò ponen la ley. ANG. A lawmaker or prescriber of laws. Latinè legiferi dicuntur: unde Solon apud Athenienses Nomothetes dictus & Lycurgus apud Lacedæmonios.

NON, negativa, dictio. ἡ ἀρνητικὴ ἐν τῷ ὄνοματι. GAL. Non, ne, non pas. ITAL. Non no. GERM. Nein, nicht. HISP. No. ANG. No. Accommodari potest omnibus modis præterquam Imperativo, Indicativo, Ter. in Eunuch. Non te dignum Chærea fecisti. Optativo, Plaut. in Men. Non negem, si noverim. Subjunctivo, Virg. 1. Georg.

non illa quisquam me narve per altum

Ire, neque à terra moneat convellere funem.

Infinitivo. Ter. in Phorm. Amo te, & non neglexisse habeo gratiam. Non tu scis quantum isti morbo facias mali (pro Num) Plaut. Men. se. 5. a. 5. Non hinc emigraisti (pro nonne.) Ibid. se. 2. a. 5. Sic, Non tu scis quapropter, &c. Non equidem scio. Ibid. se. 1. a. 5. Non tu istas meretrices novisti. Ibid. se. 4. a. 2. Si credis, numo; si non, ne mina quidem. Idem Pseud. se. 1. a. 3. Tibi credam? Cur non? Ibidem se. 3. a. 1. Non tu istinc abis? Ibid. se. 7. a. 2. Non taces? Non hercle verò taceo. Idem Menach. se. 2. a. 4. Non ego te vidi indutum palla exire? Ibid. se. 2. a. 3. Non tu abis quo dignus es? Ibidem. ¶ Non loquens, pro Muto. Gell. cap. 9. lib. 5. ¶ Non subauditam: Sed id quam facillè mihi sit, haud sum falsus (pro quam non.) Plaut. Men. se. 2. a. 5. ¶ Non sine, vide Sine, Non si. Tibull. lib. 4.

Ipse mihi non si præscribat carmina Phœbus.

Ovid. Eleg. 4. lib. 4. Trist.

Aut sine me fieri non meminisse mei.

Doli non sunt doli, nisi astu colas. Plaut. Capt. se. 1. a. 2. ¶ Non pro necne: sit Non sit nescio. Idem Asin. se. 4. a. 2. ¶ Non, pro non solum Velleius, Non sæculi sui, sed omnis ævi optimus. ¶ Non usitator, (pro minus usitata) Gell. c. 13. lib. 15. ¶ Non, dum negationi præponitur affirmat: ut nonnihil tibi debeo: id est, aliquid tibi debeo. Quum verò postponitur, magis affirmat: ut si dixero, Nihil non tibi debeo, significat omnia tibi debeo Ovid. lib. 3. Fastorum,

Multa tibi memores, nil non debemus Elisa,

id est, debemus multa tibi, quum fueris de nobis merita, sed Elisa debemus omnia. ¶ Non autem, rectè dicimus: at non dicimus, Non verò. ἢ ἀπὸ τοῦ, ut Amicus Cæsaris sum, non autem assentator: vel, Assentator verò non. ¶ Non ita pridem, hoc est, non multo tempore antè: ἢ πρὸ παλαιῶ, πρὸ μικρῶ. ¶ Non modò significat non solum. μήτε, ἢ χεῖτε, ἢ ὅπως ἢ μόνον, GAL. Non solum. ITAL. Non solamente. GERM. Nicht nur, nicht allein. HISP. No solamente. ¶ ut, Non modò te diligo, sed etiam amo. Non utique, id est, non restrictè, non præcisè. Vlpian. l. 21. D. de mand. Sed si non utique unius, sed utriusque mandatum intuitus id fecerim. Sic Pomponius ad leg. Aquil. Dominum enim lex Aquilia appellat, non utique eum, qui tunc fuerit, cum damnum daretur. ¶ Quandoque ponitur pro Nodum. Treb. Ciceroni, Non enim nescit quanti te faciam, & quam pro veterissimo amore omnibus tuis etiam minimis commodis, non modò tanto bono gaudeam. ¶ Nonnullus, aliquis. ἢ εἰς τὸ, ἢ ἰσ. GAL. Aucun, quelqu'un. ITAL. Alcuno. GERM. Etwar, etlicher. HISP. Alguno. ¶ Cic. pro Murana, Consilium tuum nonnulla in te forsitan emendare possim. Nonnullum periculum est, ne id mihi eveniat. Plaut. Capt. se. 1. a. 1. ¶ Nonnunquam significat aliquando, ἢ ὅτε, ἢ ἰσ. ¶ Non sobrius, pro ebrio accipitur. ἢ ἢ ἀφαι. GAL. Yvrongne. ITAL. Inbrriaco. GERM. Nicht nüchtern, das ist / Doff vnd truncken. HISP. Borracho, embriago. ¶ Martialis.

Et non sobria verba subnotasti.

¶ Non tacendus, hoc est, nominandus & laudandus ἢ πρὸς, Mart. ad Zicianum, vir Celtiberis non tacende gentibus. Num non vis. Vide Nolo.

Non putativum est, non est, dubium, Lege Non putativum est. Num, est dubium.

Nondum, ἢ πρὸ, ἢ ἀπὸ, ἢ ἰσ. GAL. Non encore. ITAL. Non ancora. GERM. Noch nicht. HISP. Ann no. ANG. Not yet. Adverbium, significans Nendum, neque dum, nihil dum, etiam nunc, non. Cic. in Epist. fam. Nondum satis constitui. Idem in som. Scipio. Cujus quidem anni nondum vicissimam partem scito esse conversam: de magno anno loquitur.

Nōne, Adverbium interrogaadi, ex Non & ne compositum. Virg. 1. Georg.

nōne vides, croceos ut Tmolus odores,

India misere eburt &c.

Calepini Pars II.

Cic. 7. Verr. Nōne publicè vindicaremus? Nonnihil, indeclinabile, Aliquid, vel Aliquantum. Cic. pro Quintio. Nonnihil commoveor. Nonnihil æstimate. Cic. 4. de fin. Non quia bonum sit valere, sed quia nonnihil æstimandum.

Nonnullus, vide in Non.

Nonnunquam, vide in Non.

Nonnunquam, adverb. in aliquibus locis, sive alicubi. Gell. cap. 23. lib. 13. Plin. lib. 14. cap. 19. Nonnunquam vini fœce acetòque condiunt.

Nonna, una ex Parcis, Latini nonam. Decimam, & Mortam, Parcæ dixerunt: quod tempestivum tempus partus, sit & nono & decimo mense, qui verò ante hoc tempus in lucem prodeunt, aut mortui nascantur, qui paulò post moriantur. Vide ea quæ annotavimus in dictione Morta, & quæ ea de re scripta sunt apud Gellium lib. 3. c. 16.

Nōnacrīs, νόνακρῖς. Plin. lib. 4. cap. 6. Mons est Arcadiæ: aut (ut alij malunt) regiuncula montosa, cum oppido ejusdem nominis. Vitruv. lib. 8. c. 3. Est in Arcadia Nonacrīs nominata, quæ habet in montibus stilantes ex saxo frigidissimos humores. Hæc autem aqua νονάς ὕδωρ appellatur, quam neque argenteum, neque æneum, neque ferreum vas potest sustinere, sed diluit ac dissipatur: conservare autem eam & continere, nisi ungula mulina nil potest.

Nōnacrūs, a, um, νονακρῦς, νονακρῖτης, νονακρῖάτης. Ovid. in Fast. Et matri & vati parat nonacrūs heros. ¶ Item nonacrinus, crina, num. Idem, Quid fuit asperius nonacrina Atalanta?

Nonæ, arum, ἢ ἰσ. GAL. Les nones du mois. ITAL. Le none de ciascun mese. GERM. Etliche gewisse tag in einem seden Monat so bey den alten Nonæ geheßen haben. HISP. Las nonas de cada mes. ANGL. Certaine dayes of the month called nones. ¶ Quasi novæ, propter initium observationis: vel quòd ab eo die semper ad Idus novem dies putentur: sive ad imitationem Tuscorum, qui nonas vocabant novum quemque diem, quo regem suum salurabant, & de propriis negotiis consultabant. ¶ Erant autem nonæ, in Martio, Maio, Junio, & Octobri, sex illi dies, qui Calendas sequuntur: reliqui verò menses, quatuor tantum habebant nonas, juxta vulgatos versus.

Sex Majus Nonas, October, Julius & Mars.

Quatuor ad reliqui.

Nonæ, dies inauspicatus. Suet. in Aug. c. 92. Nonæ caprotinæ quæ Plutarch. in Rom.

Nonæ, & decimæ, de partibus frugum in N. ver. legib.

Nonageni, nonagies, nonaginta, noningenti, vel nongenti, nonariæ, Nonus, vide Novem.

Nonarius, a, um, ad nonam pertitens.

Nonaria, impura mulier, ineretrix Persius Sat. 1.

Si cynico barbam petulans nonaria vellat.

Ideo sic dicta, ut Cornutus annotat, quòd non nisi à nona hora talibus liceret prostare, ne consuetæ exercitationes manè à juventute intermitterentur. Consuetudo erat olim apud Romanos, ut usque ad horam nonam de comodo republ. disputarent, neque alicui delectationi ante horam nonam vacarent. Gemm. gemmar. nonaria est meretrix, quoniam ad nonam usque dormit, etiam quia ante nonam non licuit ire ad lupanaria.

Noncolæ vocantur papillæ, quæ ex faucibus caprarum dependent. Pal. apud Fest. Quidam legunt navola. In Gloss. Isid est nomicolæ, tubercula, quæ sub mento capræ sunt. Var. lib. 2. de R. R. c. 3. vocat sub rostro mammillas pensiles. quas quæ capræ habent, eas fœcundiores dicit, Nonna, feminiuum à nonnus. Hier. de custod. Virg. ad Eustoch. Castæ vocantur & nonnæ. Ita nunc quoque vulgò vocantur monachæ virgines.

Nonnulla rete ad capiendas aves. Gl. Isid.

Nonnus vox Ægyptiaca Gloss. Arabicol. nonnus major, nempe in monasterio.

Nōnus, poeta Panopolitanus, qui Dionysia de Bacchi progenie & rebus gestis scripsit, & Joannem Evangelistam carmine heroico transtulit.

Nonnuncium, quòd novem unciarum sit.

Nonnullis, vide infra verb. Novem.

Nonymna, νόνημνα, urbs Sicilia, cujus nonymneus. Steph.

Norax, peccator, criminofus, Fortasse Noxax G. Isid.

Nōrbā, Cæsarea, Lusitaniæ urbs, Ptolemæo lib. 2. cap. 5. Vulgò Alcantara.

Nōricum, νορική. Regio est Germaniæ habens ab Occasu Ænum Aquivium, qui medius est inter Vindelicos & Noricos: à Septentrione Danubium, ab ortu Solis montem Cecium, qui Pannoniam Superiorem determinat à norico: à Meridie montem Curvancam qui est super Istriam. ¶ Das Beyerland mit sampt dem Teal. ¶ Eam nunc regionem bona ex parte Bavariam appellant. Sunt qui vulgò Styria & Carintia vocent.

Nōricūs, a, um, νορικός. Horat. lib. 1. Carm.

quas neque Noricus

Deterrat ensis.

Virg. 3. Georg.

Tum sciat æriæ Alpes & Norica siquis.

Castella in tumulis, &c.

Nōrmā, a, ἢ ἰσ. καὶ ἰσ. πέλος νορμῶν νορμῶν νορμῶν. GAL. Une esquierre, ourcigle. ITAL. Norma, regola, squadra. GERM. Ein winkelmass. HISP. La squadra de cantero, regla. ANG. A rule or squire. ¶ Fabricium instrumentum quo omnia dirigunt, metiuntur: que, quæ & Regula dicitur. Plin. lib. 36. c. 22. Structuram ad normam & libellam fieri, & ad perpendiculum respondere oportet. Vitruv. lib. 7. Longitudines ad regulam & lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normam respondentes exigantur. Nostrates Quadrantem vocant. Unde quæ recta, dimensaque sunt, ad normam facta dicuntur. ¶ Per metaphoram etiam norma accipitur pro lege, formula & præscripto. Cic. pro Mur. Et primum M. Catoni vitam ad rectam rationis normam dirigenti, & diligentissimè perpendiculari momenta officiorum omnium, de officio meo respondebo. Cic. in Lelio. Nunquam ego dicam C. Fabricium M. Curium, Tiber. Coruncanum, quos sapientes majores nostri indicabant, ad istorum normam fuisse sapientes. ¶ Norma loquendi, Horat. de Arte,

volet usum

Quem penes arbitrium est, & vis, & norma loquendi

A norma sunt adjectiva Anorme, & Enorme.

Normālis, e, Ad normam factus. ἰκανός & ἰσός ὑπόμνημα. GAL. Fait à l'esquiere. ITAL. Fatto in squadra. GERM. In das wintelmaß gestellt. HISP. Hecho à la squadra. ANGL. Made of ter a rule or square. & ut, Normalis angulus. Quintil. lib. 11. cap. ultim. de pronuntiationis gestu loquens. Sinistrum brachium eoque allevandum est, ut quasi normale n illum angulum faciat, super quod ora ex toga duplex æqualiter sedeat.

Normalis linea ἰκανός : linea, quæ ad perpendicularum cadit, i. e. ἰσός ὑπόμνημα.

Normālis, a, um, quod est ad normam factum, & directum, ἰκανός ὑπόμνημα. Col. lib. 2. cap. 13. Antiquam illam ciconiam infiximus, ut tanquam supposito vasi ad perpendicularum normata insisteret.

Noto, as, novi, scio.

Normānia, Regio Gallie ultra Sequanam flumen, quæ à Carolo Magno devicta, fidem Christianam suscepit: ita dicta à Normannis Cimbricæ Cheronsi populis qui eam regionem occuparunt. Normannix autem nomen, Germanorum proculdubio vocabalum est, qui Nori, Septentrionem appellant, & Man, virum. A Cæsare totus ille tractus inter Aremoricæ civitates numeratur.

Norvegia, Regio in Europa, Septentrionali, versùs Oceanum Germanicum sita: sub imperio regis Danorum. Vulgò Norvegia.

Nos, nostrum, vel nostri, plurale est ab Ego, mei, vel mis. ἰκανός ὑπόμνημα. GAL. Nos. ITAL. Noi. GERM. Wir. HISP. Nos otros. ANG. we. Nos inter nos. Cic. ad Pompeium lib. 5. illud non dubito, quin si te mea summa erga te studia parum mihi adjunxerunt, Resp. nos inter nos conciliatura conjuncturaque sit Terent. in Adelph. Quasi non norimus nos inter nos. Nos jam defessi sumus (dicendo tu.) Plaut. Men. sc. 2. a. 4. Item, Nullus huc com meatus à nobis (i. ex domo nostra). Idē Milit. sc. 3. a. 2. Nosmet, pro Nosiphi. Item in Rud. Si non moueas nosmet meminimus. Nosmetipsi. Cic. 4. de fin. Sed primum posuim fit, nosmetipsos commendatos esse nobis. Nosmetipsi inter nos Cic. ad Attic. lib. 4. sed ut nosmetipsi inter nos conjunctiores sumus, quam adhuc fuimus.

Noster, a, um, pronomen possessivum. ἰκανός ὑπόμνημα. GAL. Nostra. ITAL. Nostra. GER. Unser. HISP. Nuestra. ANG. Our. Noster absolute pro nostro filiusfamilias. Ter. in Phorm. Noster quid ageret nescire: & illam ducere cupiebat, & metuebat absentem patrem. Languida non noster peragit labor otia. Tibull. lib. 4.

Uque tui mihi sic fiat tibi copia nostrum.

Ita vetus editio, pro Nostri. Ovid 13. Metamorphos. Deum virtute & majorum nostrum Plaut. Capt. sc. 2. a. 2. Nostrum amborum vicem Ibid. sc. 3. a. 2.

Incundum nostri nescia tempus agis.

Ovid. Eleg. 3. lib. 3. Trist. Hic noster est circiter triennium. (in servorum numero.) Plaut. Milit. sc. 3. a. 2. Tacere nostrorum solus scio. (i. familiarium, & conservorum.) Ibid. sc. 2. a. 2. Noster nostræ qui est magister curiæ. Idem Aulul. sc. 2. a. 1. Tu me alienabis nunquam Noster. Idem Amphitr. Item periscutari volo, nos nostri, an alieni sumus (i. ex nostra familia.) Mox: Certe equidem noster sum. Idem Milit. sc. 2. a. 2.

Non te deficient nostra memorare camæna.

Tibull. lib. 4.

Vestrum est dare, vincere nostrum est.

Ovid. 4. Fast.

Flagrant odio tua pectora nostro.

idem Eleg. 9. lib. 4. Trist.

Qua nos non fecimus ipsi

Vix ex nostra voce.

idem 13. Metam. Nos, pro Nostras. Terent. in Eunuch. Haud similis virgo est virginum nostrarum. Donatus, nostrarum civium scilicet, id est, terræ ac patriæ nostræ: ut Virg. 2. Georg. Non eadem arboribus pendet vindemia nostris. Nostra pro mea, moraliter dictum, auctore Donato, Terent. Eunuch. Estne ut fertur fama? p. Sanè. CH. at nihil ad nostram hanc.

Nostre apte culpa Terent. in Phorm. Nostrapte culpa facinus.

Nostri, as, nostratis, omnis generis à Noster, significatque è nostra gente, vel patria. ἰκανός ὑπόμνημα. GAL. De nostre pays. ITAL. Di nostra patria, di terra. GER. Unser lands. HISP. De nuestra tierra, de vando. ANG. Of our son tray or household. Cic. Pato, lib. 7. Mirificè capior facetiis, maximè nostratibus. Plin. lib. 15. cap. 11. Quæ candidiora uostratia, odoris præstantissimi.

Nosco, is, novi, notum, quod & Gnosco olim dicebatur, unde agnosco, cognosco, Notum, & cognitum habeo, noticiam alicujus habeo. ἰκανός ὑπόμνημα. GAL. Connoistres, savoir. ITAL. Cognoscere. GER. Kennen. HISP. Conocer. ANG. To know. Cic. 1. Tuscul. Et nimirum hanc habet vim præceptum Apollinis, quo monet ut se quisque noscat. Quam igitur, Nosce te dicit: hoc dicit, Nosce animum tuum. Ego te finitu novi cum Parthone. Plaut. Menach. sc. 1. a. 5. Quasi quid in rem sit possimus noscere. Idem Pseud. sc. 3. a. 2. Tam facile hanc novi, quam me. Idem Curc. sc. 2. a. 6. Si me novisti minus, ego sum Lyconides. Idem Aulul. sc. 6. a. 4. Carnifex, ego te non novi, Abin ab aspectu meo Idē sc. 4. a. 3. Neque qui sitis novi, neque scio. Idē Milit. sc. 5. a. 2. Quid istuc sit neque noscere. (i. intelligere & assequi quid dicas.) Idē Asin. sc. 1. a. 1. Sauream non novi. L. At nosce sanè. Ibid. sc. 4. a. 2. Herus istanc novit, atque herum hic. (de spectata fide.) Ibid. Hæc dextera ut nosti regem macchavi. Idem Amphitr. Vt meam sententiam noscere possis. Idem Aulul. sc. 2. a. 3. Nosce imaginem: mox, Cognosce signum. Idē Pseud. sc. 2. a. 4. Vt magis noscas (ingenium hominis.) Idem Capt. sc. 2. a. 2. Etiam derides, quasi nomen non noveris. Non negem si noverim. Idem Menach. sc. 2. a. 2. Signum noscis (annuli sup.) Quidni noverim, Idem Curc. sc. 1. a. 3. De forma novi. De colore non queo novisse. Ibid. sc. 1. a. 2. Da mihi operam Tametsi non novi dabo. Ibid. sc. 2. a. 2. Nunquid aliud me vis? e me noveris. Ambiguè, id est, ne curiosè observes quid agam, vel ne meam vim experiare. Idem Pseud. sc. 7. a. 4. Novi hos pugnos meos. Idem Curc. sc. 3. a. 5. Cylindrus ego sum. Non nosti

nomen meum. Idem Men. sc. 2. a. 2. Ego te non novi: Neque novissimè volo. Idem ibidem. Terent. in Andr. — Nam antea Qui scire posses, aut ingenium noscere, Dum ætas, metus magistri prohibebant? Bene nosse, ἰκανός ὑπόμνημα, quod de discipulo atque auditore dicitur. Cic. 4. Acad. quæst. Bene autem nosse Carneadem Stratonicus Metrodorus putabatur. Vbi Carneadis discipulum fuisse significat. Idem 1. de Orat. Erat (inquit) Metrodorus, qui cum illis, unà ipsum illum Carneadem diligentius audierat. Ex factis noscere rem Plaut. Mostell. sc. 3. a. 1. Novisse motes tuos, me decet. Idem Milit. sc. 4. a. 1.

Clypei celamina novit, mox intelligit,

Ovid. 13. Metam.

At simul intonuit, fugiunt nec noscitur ulli.

idem Eleg. 4. lib. 1. Trist.

Tanquam nova vulnera novit. (i. sentit.)

idem Eleg. 1. lib. 4. Trist.

Vt tempora novit.

ibid. Eleg. ult. lib. 4.

Quid facis interea, qui nil nisi pralia nosti?

Idem 13. Metam. Neque istum Pseudolum mortalis quid sit non novi, neque scio Plaut. Pseud. 7. a. 4. Noscere, aliquando vim suam auget, & planè cognitum, testatum, compertum, exploratum habere significat, clarum habere. Virg. lib. 4. Georg.

Et patriam sola & certos novere penates.

Habet & alia composita, ut Dignosco, Internosco, Pernosco, quæ vide suis in locis. Fit autem nosco à Græco: nam Græci ἰκανός ὑπόμνημα, dicunt cognoscere: ἰκανός cognitum, ἰκανός, noticiam. Hinc Latini veteres non nosco, sed Gnosco dicebant, & Gnotum, cognitum, & Gnotro pro scio.

Notus, a, um, Cognitus, perfectus, exploratus. ἰκανός ὑπόμνημα. GAL. Connu. ITAL. Conosciuto. GERM. Bekant. HISP. Conocido. ANG. Known. Plin. lib. 16. cap. 18. Alpina & hæc arbor, nec vulgò nota. Date viam noti atque ignoti. Plaut. Curc. sc. 3. a. 3. Notos hospitesque quærebat. Cæsar. lib. 1. de bell. civil. Omnibus amicis notisque edico meis à me ut caveant. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 11.

Notum spectantia exelum,

Ovid. Eleg. 3. lib. 4. Trist.

Notaque non tardè facta Thalia mea est.

idem Eleg. ult. lib. 4. Trist. Notum facere Senarui. Sueton. in Aug. c. 63. & 88. Notus, pro gnaro, vel eo qui novit. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 4. Ita herus meus est imperiosus. B. novi: notis prædicas. Notus, ἰκανός ὑπόμνημα, dorsum, tergum. Notus, ἰκανός ὑπόμνημα, ventus, auster, ventus à meridie flans, est humidus. Hinc Ovid.

pluvioque madescit ab austro.

Notus, notior, notissimus, nomen ex participio. Cic. pro Muren. Tua verò nobilitas Servi Sulpiti, tametsi summa est, tamen hominibus liceratis & historicis est notior: populo verò & suffragatoribus obscurior. Idem 4. Academ. Cui erant, quæ pauld antè dixi, notissima. Notus, amicus, & charus. Virg. lib. 7.

Et notis compellat vocibus ultrò.

Idem 2. Eclog.

Hic inter flumina nota.

id est, chara: ut inquit Servius.

Notio, nis, Cognitio, demonstratio, manifestatio. ἰκανός ὑπόμνημα. GAL. Connoissance, intelligence. ITAL. Cognizione, dimostrazione. GERM. Erkantnuß. HISP. Obra de conocer, conocimiento, demonstracion. ANG. Knowledge, understanding quaerance. Cic. lib. 3. Offic. Explicata atque excute intelligentiam tuam, ut videas quæ sit in ea species, forma, & notio boni viri. Propriè autem Boëtius comment. 3. Topic. Notio, intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio, quæ ad res plures pertineat à se invicem differentes. Plin. lib. 17. cap. 28. Cujus rei rationem, notionemque eodem volumine tradidit Cic. 1. de Leg. Dei notionem nullum animal est quod habeat, præter hominem. Notio pro cognitione causæ. Tacit. lib. 3. Tiberius dilata notione de jure flaminis, Gellius cap. 18. lib. 17. Notiones Censorias exerceat. i. Iudicia & animadversiones.

Notitia, æ, Cognitio, à Notus, quæ & Notio dicitur. ἰκανός ὑπόμνημα. GAL. Connoissance. ITAL. Notitia. GERM. Ein erkantnuß, wissensheft. HISP. Conocimiento. ANG. A knowing kor navoledge. Terent. in Heaut. Quamquam hæc inter hos nuper notitia admodum est. Cic. de senect. Qui sermo, quæ præcepta, quanta notitia æquitatis. Quint. lib. 4. cap. 2. Protinus index notitia rerum instituendus videtur.

Et sunt notitia multa minora tua,

Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Augurium ratio est & conjectura futuri.

Hæc divinari, noticiamque suli.

idem Eleg. 8. lib. 1. Trist. Notitia etiam est amor, & in specie conjugalibus, per Synecdo. Ita ἰκανός de eo Scriptura loquitur: etiam aliquando scriptores profani. Cæsar. lib. 6. de bell. Gall. Intra annum verò vicissimum feminæ noticiam habuisse, in tussissimis habent. Ita Ovid. de illicito amore.

Turpiter illa virum cognovit adultera virgo,

Notitia, brevis, vel libelles, quo descriptio status administrationis & diæcescos continetur, ut ille, qui dicitur, Notitia utriusque imperij.

Notitiæ alicujus subtrahere, id est, impedire ne resciscat. Cell. lib. 1. cap. 5. Itaque si quæ sunt quæ exasperatura eorum animos sunt, optimum ea dum ægrotant, eorum notitiæ subtrahere. Rursus lib. 6. in cura oculor. Vitandaque cura domesticorum, quorum etiam si quid tale incidit, ejus notitiæ subtrahendum.

Notitiæ, ei, Notitia. Vitruvius lib. 6. in Proëm. Ideo notitici parum est assecuta. Luct. 1. 5. Notitias hominum divis inde insita primum.

Notus, es, iiii, à quo Notesco, notus fio. ἰκανός ὑπόμνημα. GAL. Venir en bruis & connoissance, estre notoire. ITAL. Essere fatto noto. GERM. Bekant werden. HISP. Ser notorio, y conocido. ANG. To become known. Lactant. lib. 1. Quod quia fieri non potuit, ut hujusmodi per

per seipfam ratio divina notesceret, non est passus hominem diutius errare, Propertius.

Nec minus hac nostri notescet fama sepulchri.

Notifico, as, Notum facio. ... Notum facio. ... Notum facio. ...

Notifico, as, frequentativum a nosco. ... Notifico, as, frequentativum a nosco. ...

Notificandus, a, um, ... Notificandus, a, um, ...

Notorius, qui aliquid notum facit, a nosco verbale. ... Notorius, qui aliquid notum facit, a nosco verbale. ...

Notorius, a, um, adjectivum manifestus. ... Notorius, a, um, adjectivum manifestus. ...

Notosion, ... Notosion, ...

Nosonarius, sponsus. Gl. g. b. ... Nosonarius, sponsus. Gl. g. b. ...

Noster, vide Nos.

Nota, a nosco, is, deducitur, Cujuscunque rei signum. ... Nota, a nosco, is, deducitur, Cujuscunque rei signum. ...

Grandibus in tumulis marmore cade nota,

Ovid, Eleg. 3. lib. 3. Trist. ... Ovid, Eleg. 3. lib. 3. Trist. ...

magister literarum federat, Verba notu brevibus comprehendere cuncta peritus, Raptimque punitis dicta praeperibus sequi.

Iterum, Fictis notare verba signis imbuens. Aliud enim esse notis, aliud literis scribere ostendit Manilius, Hic & scriptor erit felix, cui altera verbum est. Quisque notu linguam superet cursumque loquentis. Notis scribere opponitur quod dicebant scribere sermonibus. Varro

apud Servium, In foliis palmae interdum notis, interdum sermonibus scribebant. ... apud Servium, In foliis palmae interdum notis, interdum sermonibus scribebant. ...

Ille notas veteres & longi dedecus avi sustulit,

Ovid, 5. Fast. ... Ovid, 5. Fast. ...

Ille Numantina traxit ab urbe notam.

Idem 6. Fastor. ... Idem 6. Fastor. ...

Nota, a nosco, is, deducitur, Cujuscunque rei signum. ... Nota, a nosco, is, deducitur, Cujuscunque rei signum. ...

Nota, a nosco, is, deducitur, Cujuscunque rei signum. ... Nota, a nosco, is, deducitur, Cujuscunque rei signum. ...

Notabilis, e, qui notari, hoc est, considerari debet & nosci. ... Notabilis, e, qui notari, hoc est, considerari debet & nosci. ...

Notabiliter, adverbium. ... Notabiliter, adverbium. ...

Notaria, scripturae compendium. Buling. ... Notaria, scripturae compendium. Buling. ...

Notarius, ij, scriba publicus, servus publicus qui acta in judicio, vel extra judicium notis, vel literis excipit. ... Notarius, ij, scriba publicus, servus publicus qui acta in judicio, vel extra judicium notis, vel literis excipit. ...

Notas, frequentativum a nosco. In quo est animadvertendum, quomodo a Notus sit deductum, corripitur tamen penultimam. ... Notas, frequentativum a nosco. In quo est animadvertendum, quomodo a Notus sit deductum, corripitur tamen penultimam. ...

Notus, a nosco, is, deducitur, Cujuscunque rei signum. ... Notus, a nosco, is, deducitur, Cujuscunque rei signum. ...

Qua tennis laevum venientem prima notavit Mercurium, Nec titulus minio nec cedro charta notetur, Idem Eleg. 1. lib. 1. Trist.

Vidi ego confusos vultus, visosque notavi, idem Eleg. 5. lib. 3. Trist. ... Vidi ego confusos vultus, visosque notavi, idem Eleg. 5. lib. 3. Trist. ...

Cum te delicta notantem, ibid. Eleg. 1. lib. 2. Trist. ... Cum te delicta notantem, ibid. Eleg. 1. lib. 2. Trist. ...

Genitale notantia tempus. (liba) ibid. Eleg. 13. lib. 3. Trist. ... Genitale notantia tempus. (liba) ibid. Eleg. 13. lib. 3. Trist. ...

Ut neque divitiis, nec paupertate notanda est (domus.) Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist. ... Ut neque divitiis, nec paupertate notanda est (domus.) Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist. ...

noto, Prænoto, de quibus suis locis.
 Nōtātūs, a, um, participium. Scriptus, item celebris. Ἰσημεροῦσις. GAL. Noté. ITA. Notato. GER. Verleimbrt. HISP. Notado. ANG. Noted, marked. } vel nomen ex participio. Cic. 3. Tusc. Verbis Latinis melius quàm Grecis hæc notata sunt. Idem pro domo sua, Notatissimus omnium scelerum, libidinūque maculis.
 Nōtāō, notationis, verbale. Animadversio, quæ & Nota dicitur. Ἰσημεροῦσις. GAL. Note, notation, remarquement. ITA. Avvertimento. GER. Warnemung/ generē. HISP. Nota, d notacion. ANG. Marking, noting, or observing of any thing. } Cic. 2. de divinac. Cæli enim distributio, quam antè dixi, & cæterarum rerum notatio, docet unde fulmen venerit, quò concesserit. Ibidem, Chaldæis in prædictione & in notatione cujusque vitæ ex natali die, minimè esse credendum. Temporum notatio. Idem de clar. Orat.
 Nōtāō, vide Notio, in verbo Nofco.
 Nō ha peregrina. Ah.
 Nō hīa, ἰσημεροῦσις. Græci vocant portionem illam bonorum, quæ ex testamento patris no his poterat obvenire. Crudele enim judicabant, quibus vitam dedissent, nihil ad vitæ alimenta relinquere: neque rursus æquum videbatur nothum filio legitimo adæquari. Ea itaque moderatio adhibita est, ut liceret parenti à lege statutam portionem nothis relinquere: quæ Nothia ab illis vocabatur.
 Nōthūs, apud Græcos dicitur, teste Quint. lib. 3. c. 8. qui ex uxore non legitima natus est. Ἰσημεροῦσις. GAL. Bastard. ITA. Bastardo. GERM. Ein cantari/ ein lediges oder vnehlicher. HISP. Bastardo, d no legitimo. ANG. A bastard. } Latinum ejus rei nomen (ut Cato quadam ratione testatur) non habemus: idèoque utimur peregrino. Virg. lib. 7. Supposita de matre nothos furata creavit. Nothus ante legitimum natus, legitimus habetur: post tantum civis. Quintil. ibid. cap. 8. lib. 3. } Nothum Græci appellant quicquid non legitimum, verum nec germanum est, ut Nothum Atticismum dicunt, non verum schema Atticum, sed adulterinū, spuriumque. } Nothi pulli. Col. lib. 8. c. 10. Omnium autem horum generum nothi sunt optimi pulli, quos conceptos ex peregrinis matribus nostrates edideunt. } Nothos etiam appellant Arabicos elephantes. Indicis minores: teste Plin. lib. 8. c. 1.
 Nōtia, ἰσημεροῦσις, gemma est cum imbribus cadens, unde & Ombria aliò nomine dicitur, eandem vim habens quàm Brontia. Auctor Plin. lib. 36. cap. 10.
 Notizos, i Dorzago, medulla dorsi. Reliqua quæ in vertebis continentur. Spondilious occupant nomen, ut inquit Iulius Pollux.
 Notifico, Notio, Notitia, Notitia, vide Nofco.
 Nōtium, ἰσημεροῦσις, oppidum est Ionix non procul à Colaphone: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 29. } Est item Notium Calydnæ insulæ oppidum. Idem lib. 5. cap. 31. Calydnæ insula cum tribus oppidis, Notio, Nisyro, Mendetero. Vulgò Cabo de Mar.
 Nōtium Mare, ἰσημεροῦσις, à Græcis dicitur ea maris Mediterranei pars quæ est inter Ligusticum & Siculum: alio nomine à Tuscia, quam alluit, Tuscum appellatum. Plin. lib. 3. c. 5. A Ligustico usque ad Siciliam insulam, Tuscum, quod ex Græcis alij Notium, alij Tyrthenum, è nostris plerumque Inferum vocant.
 Nōtūs, i, ἰσημεροῦσις. GAL. Le vent de Midi. ITA. Austro. GERM. Der Sude wind / wind von Mittag. HISP. Viento de medio dia. ANG. The south wind. } Ventus meridionalis quem nos Austrum appellamus: ita dicitur ἰσημεροῦσις hoc est, ab humiditate. Virg. l. 1. Æneid. Vnà Eurūque, notūque, &c.
 Nōtūs, a, um, ἰσημεροῦσις. Idem quod Australis, & humidus. Nam Græci ἰσημεροῦσις, vocant, quem nos Aust. um.
 Nōvācūlā, a, Culter rasiōis, cu' ter tonsorius. Ἰσημεροῦσις. GAL. Va rasoir. ITAL. Rasore, rasio. GER. Ein schärffer. HISP. La navaja para raser pelos. ANG. A razor. } A NOVO, as, quòd faciem novare, id est, novam quodammodo & recentiore facere videatur. Cic. 1. de Divin. Ita cotem in comitium allatam inspectante & rege & populo novacula esse discissam. Aliquādo etiam accipitur pro quovis cultro. Col. lib. ult. cap. 45. Raporum quàm rotundissima sumito, eaque, si sine lutola detegito, & summam cutem novacula decerpito. Novacula secare fauces. Suet. in Calig. cap. 45.
 Nōvālis, is, gen. fœmin. & Novale genere neutro secundum Servium. diversis modis exponi solet. Ἰσημεροῦσις. GAL. Terre qu'on seme de deux ans l'un, varet ou gueret. ITAL. Terra non seminata gia due anni. GERM. Ein Brachfeld / oder ein Neuwet / Aushbruch eines Felds oder Ackeris. HISP. La sembrera echa en Baruccho. ANG. A fallow field that is to be sowed the next year. } Paulus Iure consult. dicit esse terram proscissam, quæ anno cessat. Sic Varro, Qui interimitur à novando Novalis ager dicitur. Sic Plin. Novale est (inquit) quod alternis annis feritur. Idem sentire videtur Festus, Novalis, inquit, ager novæ relictus sementi. Servius Novalem esse arvom credit tunc primam ad sementem proscissam. Alibi tamen novalem interpretatur terram quæ per singulos annos semine renovatur. Virg. 1. Eclog.
 Impius hæc tam culta novalia miles habebit.
 Deplorabat enim agrum, in quo instruendo magnopere laborasset, Quint. in Milite Mariano, Mox ingentibus lacertis humum fodere, legnem futuris novalibus eruere sylvam. Sed Virgilius in sensum pnoem accipit. Alternis, inquit idem, terras cessare novales. Et legnem patiēre sru durescere campum.
 Novā Mœniā, ἰσημεροῦσις, Sarmatiz urbs in Europa. Ptolem. lib. 3. c. 5. Hodie Album castrum appellant. Stephanus quoque ejusdem nominis urbem in Æolide constituit, cujus cives Neotichitas ait appellari Vulgò Weiffenburg.
 Nōvānūs, i, fluvius est in agro Pisinatæ trans Apenninum, qui æstivis solstitiis supra modum augetur, & circa biuam siccatur. Vide Plin. lib. 2. cap. 103.
 Nōvāiā oppidum est Italiæ in tractu transpadano; cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 17. Vulgò Novara.
 Nōvellūs Torquatus, Medolanensis quidam fuit temporibus Tiberij Cæsaris, qui gestis honoribus è Prætura ad Proconsulatum usque pervenit. Hic Tricongius cognominatus est, quòd tres congios vini uno impetu epotaverit, adcoque siccaverit, ut nihil prius, reliquerit quod

ad pavimentum posset elidi. Auctor Plin. lib. 14. c. 22.
 Nōvem, à Novus, quòd sit novissimus, id est, ultimus numerus inter simplices. Numeri nomen. Ἰσημεροῦσις. GAL. Neuf. ITAL. Nove. GERM. Neun. HISP. Nueve. ANG. Nynne. } Virg. 5. Æneid. Iamque dies epulata novem gens omnis & aris factus honos. Cic. Quinto Frat. In novem & dies & liberos distributus sermo.
 Novemque
 Addiderat lustris altera lustra novem.
 Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist.
 Novies, Advetivium. Ἰσημεροῦσις. GAL. Neuf fois. Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist. Millia qui novies distat ab urbe decem
 Nōvēmāsiās, rij, Ἰσημεροῦσις. GAL. Neufvième, Neufvain, ITA. Numero di nove. GERM. Das Neunte / oder das neun inn sich be greift. HISP. Cosa de nueve. ANG. The ninth, of nynne. } Novenarius, a, um, Vario, Quo pacto erunt in mulis & pastoribus novenæ partes ubi nec admittuntur, nec fœturæ observantur? Sed do in hominibus posse novenarium retinere numerum. Plin. lib. 17. cap. 11. Sulco qui novenarius dicitur.
 Nonus, ἰσημεροῦσις, Adject. numerale. Plin. lib. 18. c. 21. Et à semente non nisi nonis mensibus in arcam redeunt.
 Nonarius, a, um, Persius Satyr. 1. Si Cynico barbam petulans nonaria vellat
 Nonariam metetricem hinc dicit, quia apud veteres, à nona hora, hoc est, tertia pomeridiana prostabant, ne manè omnia exercitatione illò irent adolescentes.
 November, mensis inter Octobrem & Decembrem. Ita dicitur à novem, quia nonus à Martio, qui olim apud Romanos ordiebatur annum, & arque ita Februarius clauderetur. Ber autem est productio vocis flexæ. vide December. Germanis est Wintermonath, i. e. hibernus mensis. Attingit hiemem & frigore suo adducit.
 Nōvēmūs, a, um, Ἰσημεροῦσις. ANG. Nynne. } Martial. lib. 10. Annos addite ter precor novenos. Plin. lib. 3. c. 5. Novenorum ira concepta dierum. Liv. 7. belli Pun. Decevere item Pontifices, ut virgines ter novenæ per urbem euntes carmen canerent. Terga novena boum, Ovid. 12. Metam.
 Nōvēmūm, Novem dierum spatium. Ἰσημεροῦσις. GAL. Espace de neuf jours. ITAL. Spazio di nove giorni. GERM. Neun tag lang. HISP. Espacio de nueve dias. ANG. Tho space of nynne dayes. } à quo Novendiale sacrificium dicebatur, quòd novè diebus continuis fieri solebat ad expiationem prodigiorum. Liv. lib. 1. ab Urbe, Romanis quoque ab eodem prodigio novendiale factum publicè susceptum est, seu voce cælesti ex Albano monte missa, (nam id quoque traditur) seu aruspicum monitu. Mansit tertiè solemne, ut quandoocunque idem prodigium nuntiaretur, feriat per novem dies agerentur.
 Novendialis, e. Plaut. Aul. sc. 1. a. 2. Cocus ille novendialis est, in nonum diem solet ire coctum. Item, Liv. lib. 1. ab Urbe. Novendiale factum, de quo vide in præcedente dictione.
 Nōvūm, ium, ἰσημεροῦσις. Dodrans, hoc est, pondus, vel mensura novem unciarum.
 Nonagesimus, ἰσημεροῦσις, ultimus ex nonaginta. Cic. de senect.
 Nonagenarius, qui nonaginta annos natus est.
 Nonagenarius, pro Nonagesimo, ut Nonagenarius motus. Plinius lib. 2. cap. 15.
 Nōnāgēnī, a, tantum, pluraliter. Ἰσημεροῦσις. Numerus est distributivus à Nonaginta.
 Nōnāgēs, ἰσημεροῦσις. GAL. Nonante fois. ITAL. Novanta volte. GERM. Neunzig mal. HISP. Noventa veces. ANG. Nynety tymes. } à Nonaginta numerale adverbium.
 Nonaginta, novies decem: à nonus, sicut ἰσημεροῦσις ab ἰσημεροῦσις. Ginta est ut ἰσημεροῦσις.
 Nōvīngētī, vel (quòd usitatus est) per syncopen Nongenti, a, a. Ἰσημεροῦσις. GAL. Neuf cens. ITAL. Novicento. GER. Neunhundert. HISP. Novecientos. ANG. Nynne hundred. } Idem quòd novies centum, pro eodem etiam dicimus Noningeni, & per syncopen Nongenti.
 Nonullis, novem assium numus, Varr. lib. 5. LL.
 Nōvēm viā, ἰσημεροῦσις, Stephano, Civitas Thraciæ, quæ & Amphipolis ἀμφίπολις dicitur.
 Nōvērca, a, dicitur quam pater meus post matris obitum, novam uxorem duxit, & dicitur respectu privigni. Ἰσημεροῦσις. GAL. Marastre. ITA. Matrigna. GERM. Ein stiefmutter. HISP. Madastro. ANG. A step-mother, à mother in law. } à Novus & herisco: quia est nova divisio familiæ; vel ex ἰσημεροῦσις & ἰσημεροῦσις, quia est nova gubernatio familiæ. Virg. in Buc. Est mihi namque domi pater, est injusta noverca. Cic. in Orat. Ab hac indole jam illa natura, uxor generi, noverca filij, filiz peller, Istuc apud Novercam querere. Plaut. Ps. sc. 3. a. 1. (Ambiguè de eo, qui est iniquus & infestus.) Quorum est noverca Italia. Velleius. Item Quorum est mea Roma noverca. Petronius.
 Nōvērca, e. ἰσημεροῦσις. GAL. De marastre. ITAL. Dimatrigna. GERM. Stiefmutterlich. HISP. De madastro. ANG. Of a step-mother. } Quòd novercæ proprium est: ut, Odium novercale, quo noverca privignum prosequitur. Tacit. lib. 1. Manus novercales. Senec. Herc. fur. Stimuli novercales, Claudianus, lib. 2. de rapt. Prosep. Quintil. Decl. 327. facta novercalia.
 Novercaliter, more novercarum.
 Nōvērca, est novercarum more agere, hoc est, malignè & inimiciteri ἰσημεροῦσις.
 Novissimus, Novitas, Novitius, vide Novus.
 Novidunum, seu Equestrium civitas la ville de Nion, entre Geneve & Lausanne, in provincia Lugdunensiquana.
 Novium, ἰσημεροῦσις, Tartaconensis Hispaniæ urbs, in tractu Artabrorum, non procul à Neio promontorio.
 Novius, fluvius Britanniz. Ptolem. lib. 2. c. 3.
 Novo, novas, vide Novus.
 Novum comum, ἰσημεροῦσις, Galliæ Cisalpinæ oppidum est ad Latium lacum situm: antea Comum appellatum, donec deductis eò à Divo Iulio quinque coloniarum millibus auctius factum, Novum conum appellatum est, & oppidani Novocomenses. Vide Strabonem lib. 5.
 Nōvūs,

Novus, a, um, propriè dicitur recens, & quod nuper factum est, vel ce-
 ptum. $\chi\eta\eta\eta$ chadhâsch. $\nu\acute{o}\nu\acute{o}\varsigma$. GAL. *Novveau, neuf*. ITA. *Novo*.
 GERM. *Nero*. HISP. *Nuevo*. ANG. *Novo fresh*. Ovid. *Metam.*
In nova fert animus mutatas dicere formas Corpora
 Terent. in *Adelph.* Novus maritus anno demum quinto & sexagesi-
 mo Piam, atque anum decrepitam ducam? *Ibid.* Et nova nupta eadem
 hæc disce. Nova nupta, vide in *Nupta*, Novarum ædium similis est ho-
 mo quando natus est. Plaut. *Most. sc. 2. a. 1.* Ut Spinter ad aurificem
 ferres, ut fieret novum. (intrâ reconcinnari.) Idem *Men. sc. 3. a. 4.*
Nec nova quod tecum loquor est injuria nostra,
 Ovid. *Eleg. 4. lib. 4. Trist.*
 — *Admonitu sit novus ipse dolor,*
 idem *Eleg. 6. lib. 3.*
Supplicium patitur non nova culpa novum,
 idem *Eleg. 1. lib. 2. Trist.* Novus amator Catulo subblanditur. Plautus.
Asin. sc. 3. a. 1. Neque mirum neque novum facit, nec secus, quam alij
 solent. *Ibid. sc. 2. a. 5. & Most. sc. 4. a. 1.* Facinus apud nos natum no-
 vum. Idem *Mil. sc. 3. a. 2.* Vult te novus herus veteri domino operam
 dare. Idem *Capt. sc. 2. a. 2.* Iubeas novum spinter reconcinnari. Idem
Menech. sc. 3. a. 3. Novo consilio opus est, nova res objecta est. Idem
Pseud. sc. 2. a. 2.
Fortior in sulva novus est luctator arena.
 Ovid. *Eleg. 7. lib. 4. Trist.* Nova pictura interpolare vis opus lepidissi-
 mum. Plaut. *Mostell. sc. 3. a. 1.* Novæ modo qui provenit in scenam
 novum aliquid afferre addecer. Idem *Pseud. sc. 5. a. 1.* Accipitur
 quandoque pro magno & mirando, incredibili & inopinato, $\pi\alpha\alpha\delta\delta\epsilon$
 Virg. 3. *Eclog.*
Pollio & ipse facit nova Carmina.
 Idem,
Quis furor ista novus,
Ut genitor luctuque novo tardetur.
 (ingenti & inopinata.) Ovid. *Eleg. 9. lib. 3. Trist.* Nova re (i. inopinata.)
 Cæf. *lib. 1. de bell. civ.* Et Novus adventus. Idem *lib. 3. de bell. civ.*
 Novus pro ignoto. Plaut. *Pf. sc. 4. a. 2.* Iste Pseudolus novus mihi est. (i.
 ignotus.) Ætate anni novi. (i. veri.) Gell. *c. 1. lib. 18.* Novæ Tabulæ, vi-
 de *Tibula*. Novis auctus hymenæis. Catull. *de com. Beren.* Irupere no-
 vum mare. *Ibid.* Novum orbem. Tibull. *lib. 4.* Novi homines dicuntur:
 quorum nulli majores clari fuere, sed ipsi per seipsos clari esse iaci-
 piunt, & magistratus in civitate assequi. Plutarch. in *Catonæ Censore*.
 Cicer. *T. Fabio. lib. 4. Epist.* Adeptus es, quod non multi homines novi:
 amisisti quæ plerumque homines nobilissimi. ¶ Novum pro claro, per
 meron. causæ & Synecd. gen. quia novitas quædam, ut jucunda, amo-
 rem gignit. ¶ Novi soles, i. verni dies. Virg. *Georg.* ¶ Novis rebus stu-
 dere, novas res moliri, dicuntur, qui statum reipubl. innovare sata-
 gunt per Synece.
Novè, & Noviter adverbia, $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$, $\nu\acute{o}\nu\acute{o}\varsigma$, $\nu\acute{o}\nu\acute{o}\varsigma$ GAL. *Nouvellement*,
 ITA. *Contra l'uso, & il costume*. GERM. *Neulich*. HISP. *Nuevamente*.
 ANG. *Novolie, lately*. ¶ Autor ad Herennium *lib. 1.* Nequid ambigere, ne-
 quid novè dicamus Plin. in *Paneg.* Vidimus delatorum judicium, quasi
 grassatorum, quasi latronum: non solitudinem illi noviter, sed tem-
 plum, sed forum infederant.
Novissimus, superlativum. Ultimus, postremus: quia quæ recenter fiunt,
 ultimum locum habent. $\chi\eta\eta\eta\eta$ *acharon. ixar*. GAL. *Le dernier*.
 ITA. *Vitimo*. GERM. *Das allerletz*. HISP. *Vitimo*. ANG. *The last of all*.
 Gell. *c. 2. lib. 20.* Fallus est, cum asserit nusquam fuisse usum verbis
 his (novissimus & novissimè) Ciceronem, cum non semel usus fuerit.
 Cic. *lib. 1. de Orat.* Quæ duo sunt ad judicandum novissima. Idem *pro*
Roscio Comædo, Itaque per brevi tempore qui ne in novissimis quidem
 erat histrionibus, ad primos pervenit comædos.
Hæc est Ausonio sub jure novissima (tellus)
 Ovid. *Eleg. 1. lib. 2. Trist.*
Dum me terrarum pars pendè novissima Ponti, &c. habet.
 idem *Eleg. 13. lib. 3. Trist.*
Barbara me tellus orbisque novissima magni Sustinet,
 idem *Eleg. 2. lib. 5. Trist.*
Novissimè, adverbium, Postremò. $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$ $\nu\acute{o}\nu\acute{o}\varsigma$. GA. *Finalment*.
 ITA. *Finalmente, ultimamente*. GERM. *Sum allerletzten*. HISP. *Ultima-
 mente*. ANG. *Last of all, finally*. ¶ Suet. in *Neron. c. 11.* Novissimè naves,
 Insulæ, agri. Item pro postremò, aut tandem, Senec. *cap. 2. de consol. ad*
Helviam. Ad postremum dixit Plancus *Epist. ad Cic. faml. 10.* Denique
 quodd ad omnes casus conjunctior Reipublicæ esse volebam, ut no-
 vissimè ab omni omnium sollicitatione averfus, eos tales vobis præsta-
 re possem, quales adhuc fuerunt. Gellius hæc fallitur: ut in *Novissimus*
 diximus. Gell. *lib. 7. c. 7.* Primum id fieri non potest Deinde, Novissimè
 eum humor aliquis, &c. id est postremò, tandem, ultimò. ¶ Novissimè
 etiam ad tempus postremum refertur, ut $\nu\acute{o}\nu\acute{o}\varsigma$, vulgò *dernierement*,
 Plancus Ciceroni *Epist. lib. 10.* Quo ego interprete novissimè ad Lepi-
 dum sum usus.
Novitas, atis. ¶ Vetustas, antiquitas. $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$ GAL. *Nonveauté, nouvelle-
 té*. ITA. *Novità*. GERM. *Dei neuwe*. HISP. *Novedad, d'innovacion*. ANG.
Novoness, freshness. ¶ Cic. *de Amic.* Novitates autem si spem afferunt,
 ut tanquam in herbis non fallacibus fructus appareat, non sunt illæ
 quidem repudiandæ: vetustas tamen suo loco conservanda est. Novita-
 tas rei pro re inopinata & inexpectata ac repentina. Cæf. *2. de bell. civ.*
Cumque sefellit amans aliqua novitate maritum,
 Ovid. *Eleg. 1. lib. 2. Trist.* Virg. *1. Æneid.*
Res dura, & regni novitas me talia cogunt.
 Molivi.
 Ovid. *4. Metam.*
 — *dulcique animos novitate tenebo.*
 Cic. *2. de divin.* Etiamque errorem, quem tibi rei novitas attulerit, na-
 turæ ratione depellito. ¶ Novitas pro generis ignobilitate, quemad-
 modum homines novi dicuntur ignobiles. Sallust. in *Jug.* Novitatem
 meam contemnant, ego illorum ignaviam: mihi fortuna, illis probra
 objectantur. Cic. *ad Lentulum*, Novitati esse invisum meæ. Velleius,
 Cicero novitatis nobilissimæ.
Novitiū, a, um, quod est novum. $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$ GAL. *Novice*,
 Calepini Pars II.

Novitiū, a, um, quod est novum. $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$ GAL. *Novice*,
 Calepini Pars II.
Novitiolus, parvus novitius Tertull.
Novo, as, Novum facio, innovo, invenio. $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$ GAL. *In-
 novaver, faire quelque chose de nouveau*. ITA. *Far di novello, rinovella-
 re*. GERM. *Erneuern, etwas neuemachen*. HISP. *Renovar d'innovar*. ANG.
To mak new. ¶ Sallust. in *Catil.* Consul optimum factu rarus, noctem que
 instabat ante capere, nequid eo spatio novaretur. Cic. *ad Caton. faml.*
15. Qui novari aliquid volebant Cic. *3. de legib.* Nihil habui sanè, non
 modò multum, quod putarem novandum in legibus, Novare item est
 verbum Jurisconsultis usitatum, pro debitum in aliam obligationem
 transferre. Ovid. *1. Fast.*
Ingratos nulla prole novare viros.
 Tibull. *lib. 4.*
 — *Nam cura novatur*
Cum memor accisos semper dolor admonet annos.
 Unde Novatio, de qua paulò post. Hujus composita sunt, *Innovo, &
 novatio, & renovatio*, & *Renovo, & renovatio*, de quibus vide suis locis.
Novans, participium $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$ GAL. *Novans*.
Æneam fundantem arces, ac tecta novantem Conspicit.
Novandus, a, um, Ovid. *8. Metam.*
 — *etiam mihi sæpe novandi*
Corporis, d'juvenes numero finita potestas.
Novatus, a, um, $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$ GAL. *Innové, renouvellé*,
 ITA. *Rinovellato*. GERM. *Erneuert, neu gemacht*. HISP. *Renovado*,
 ANG. *Make new*. ¶ Ovid. *2. de remedio.*
Admonitu recreatur amor, vulnusque novatum,
Scinditur, infirmis culpa pusilla nocet
Novator, Novatrix Ovid. *15. Metam.*
 — *rerumque novatrix.*
Ex aliis alias reddit natura figurat.
Novatio, nis, $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$ GAL. *Innovation, renouvellement*. ITA. *Rino-
 vamento*. GERM. *Ein neuerung*. HISP. *Renovamiento*. ANG. *A making
 new, or renewing*. ¶ Dicitio est Jurisconsultis usitata, qua illi utuntur
 pro prioris debiti in aliam obligationem aut naturalem, aut civi-
 lem transfusione, quod tripliciter fit, primum cum unus personæ
 obligatio in alterius personæ obligationem novatur: secundo, cum
 alterius generis obligatio, in verborum obligationem novatur: ter-
 tiò, cum verborum obligatio in alteram formam commutatur. Hoto-
 manus.
Novellus, a, um, diminutivum. $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$ GAL. *Nouvel-
 let, nouveau planté*. ITA. *Novello*. GERM. *Ein neueschopf, das neuwechse*
 ist. HISP. *Novillo*. ANG. *New, fresh*. ¶ Virg. 3. *Eclog.*
Atque mala vites incidere falce novellas.
 Cic. *5. de finib.* Itaque & vivere vitem, & mori dicimus: arbori quæ
 novellam, & vetulam, & vigere & senescere. Ovid. *4. de Pont. Eleg. 12.*
 — *tu duxque, comisque fuisti*
Quum vegetem tenera frana novella manu
 Novellæ constitutiones, & elliptice *Novella*, i. e. novæ, vel extremæ
 quia post codicem editæ erant, atque ita extremæ, ideo à Græcis. $\nu\acute{o}\nu\acute{o}\varsigma$
 & aliquæ post $\nu\acute{o}\nu\acute{o}\varsigma$ libros.
Novello, as, aie, Novum agrum colere, seu novas vites pangere. $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$
 GAL. *Planter de nouveau*. ITA. *Piantare di nuovo*. GERM. *Ein
 netwen auffbruch oder ein neuwech machen*. HISP. *Poner vides en ma-
 juelo*. ANG. *To mak new*. ¶ Suet. in *Domitiano*, Edixit nequis in Italia
 novellaret. ¶ Hujus compositum est *Renovello*, de quo vide suo loco.
Novellitum, Vineæ ex novellis vitibus confita. $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$ GAL. *Un
 lieu complanté de jeune ou nouvelle vigne*. IT. *Virg. male novo & giova-
 ne*. GERM. *Ein neuesch mit ræben*. HISP. *Lugar plantado de vides nue-
 vas en majuelo*. ANG. *A place planted with new vines*. ¶ Paulus Iure-
 consult. in *l. veluti, ff. de impens. in rebus dotalibus fact.* Veluti si no-
 velleum in fundo factum sit.
Novellitas, novitas Tertull.
Nox, noctis, à noceo, quòd oculis noceat: vel à Græco $\nu\acute{o}\varsigma$. Hinc enim &
 Nyctelius dicitur Bacchus, quòd ejus sacra noctu celebrarentur. $\chi\eta\eta\eta\eta\eta\eta$
 GAL. *Nuit*. ITA. *Noite*. GERM. *Die nacht*. HISP. *Noche*. ANG.
Night. ¶ Est autem Nox, terræ umbra, vel (ut Speusippus a t v m-
 bra dici contraria, & Solis privatio. Cic. *2. de nat. deor.* Ipsa umbra
 terræ Soli officiens, noctem efficit. Virg. 2. *Georg.*
Et quantum longis carpent armenta diebus,
Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.
 Idem 2. *Æneid.*
 — *& jam nox humida calo*
Præcipitat, fundentque cadentia sidera somnos.
 Ovid. 2. *Amor. Eleg. 11.*
 — *lasciva gaudia noctis.*
 — *Quorum nox conscia sola est.*
 idem 12. *Metam.*

Et veniunt astus, & nox immensa videtur.
 idem *El. 3. lib. 4. Trist.* Neque diem me morari decet, neque nocti nocerier. *Plaut. Curcul. sc. 3. a. 2.* Vna nocte & die perdocere. Idem *Capt. sc. 3. a. 3.* ubi alterum vacat. Ea si memoroim, Nox diem adimat. *Ibidem sc. 3. a. 2.*

Ille tegi caeca condita nocte velim,
 Ovid. *El. 6. lib. 3. Trist.* Hic ero usque ad noctem, saltem intromittar domum. *Plaut. Mep. sc. 5. a. 5.* Ut esset noctes & dies hunc anam totum, idem *Asin. sc. 1. a. 4.* Dies noctesque potent. Idem *Asin. sc. 3. a. 3.* Nox Immunis est ab expeditione redeuntum militum. *Senec. e. ult. de tranq. Diem, aquam, Solem, Lunam, noctem, Hæc argento non emo.* *Plaut. Asin. sc. 3. a. 1.* Pactus legibus noctem hujus, & cenam sibi dare. *Ibid. De nocte Cæsar. lib. 1. de bell. civ. nocte hac emigrasti.* *Plaut. Men. sc. 2. a. 5.* Noctem hujus opto, & vini cadum. Idem *Asin. sc. 3. a. 3.* Hanc tibi noctem dono dabo. *Ibid. sc. 3. a. 1.* Alterna noctes amica frui. *Ibid. sc. 2. a. 5.* Adjudicato cum utro istam noctem sies. Idem *Men. sc. 3. a. 1.*

— Spero noctis que hostisque periclo,

Cujus equos presium pro nocte poposcerat hostis.

(.i. opera nocturna exploratoris.) Ovid. 13. *Metam.* Noctem incustoditam speculari. *Tacit. lib. 2.* Dies noctesque bibite. *Plaut. Most. sc. 1. a. 1.* ¶ Nox pro noctu. Idem *Asin. sc. 2. a. 3.* Nox, si voles, mauebo. ¶ Equare nocti ludum, est, ludere totam noctem. *Virg. 9. Æneid.*

— felix, si potius illum

Equasset nocti ludum in lucumque tulisset.

¶ Supremam noctem agere. Idem 6. *Æneid.* ¶ Dare noctes alicui, de meretricibus dicitur. *Horat. Epod. 15.*

Non ferat assidua potiori se dare noctes.

¶ Hinc locare noctes. Ovid. 1. *Amor. Eleg. 10.*

Sola locat noctes, sola locanda venit.

Negare noctem, quum admittere amatores noctu negant. Idem 1. *Amor. Eleg. 8.*

Sape nega noctem capitis modo finge dolorem, &c.

¶ Poscere noctem, Rogare noctem amatorum sunt. Ovid. 1. *Amor. Eleg. & lib. 2. Amor. Eleg. 2.* ¶ Nox pro somno: ut exturbare noctem. *Stat. 10. Theb.* Talia vociferans noctem exturbabat, &c. ¶ Nox æterna, pro morte. *Virg. 10. Æneid.*

— in æternam clauduntur lumina noctem,

¶ Nox animi, hoc est, ignorantia, & cæcitas. Ovid. 6. *Metam.*

Tantaque nox animi est.

Nox pro nocte, aut noctu Decemviri, in XII. tabulis posuerunt, ut ex Gellio intelligitur *c. 1. lib. 8.* Lex enim erat hæc. Si nox furtum faxit, &c. ¶ Noctes & dies: id est, continuè, semper. *Plaut. Merc.* Objurgare pater ob hæc me noctes & dies. *Virg. 6. Æneid.*

Noctes atque dies patet atri janua Ditis.

¶ Noctis partes sunt Vespera, Crepusculum, Prima fax, Concubium. Nox intempestiva. Ad mediam noctem, Media nox, De media nocte Gallicinium, Conticinium, & Diluculum. Vide *Censorinum de die natali,* & ea quæ suprà annotavimus in dictione *Dies.* ¶ Dividunt etiam milites noctem in vigilias quatuor, quæ singulæ trium horarum spatio supputantur, quoniam servant castra vicissim per vigilias. Hinc prima vigilia, Secunda, Tertia, & Quarta. Vide *Lucan. lib. 7.* Tertia jam vigilies commovet hora secundas. ¶ A Nox sunt Pernox, *noctis*, Noctua, Nocturnus, noctesco, Pernox, noctivagus, noctiluca, Binoctium, Trinoctium, Quadri-noctium, & hujusmodi.

Nocticula, parva nox. Item nocticula id est, lana.

Noctianus, nocte custos, vigiliis *noctianus* Gloss. leg. vigil.

Noctu, pro nocte, utebantur antiqui. *ἄνκτῆς*. GAL. *De nuit.* ITAL. *Di notte.* GRÆC. *Su nacht*, bay nâchtlicher weil. HISP. *De noche.* ANGL. *In time of night.* ¶ Quadrigarius convenit Senatui noctu multa domum dimitti. *Plaut. Milt. sc. 4. a. 2.* Haud falsum evenit somnium, quod noctu hæc somniavi. Idem *Curcul. sc. 1. a. 1.* Hac noctu quod somniavi. Idem *Amphit.* Nonne hæc noctu, nostra navis huc ex portu Persico venit. Hac noctu in portum advecti sumus. Idem *Ibidem,* Item, Credo hæc noctu nocturnum obdormisse ebrium, *Ibid. & Capt. sc. 2. a. 1.* Vide *Gell. cap. 1. lib. 8.* ¶ Noctu verò adverbium, *noctis*, significat per noctem. *Salust. Diu, noctuque laborare, festinare.* *Plaut. P. sc. 3. a. 1.* pietatem istam amplexator noctu pro Phœnicio, *Ibid. sc. 7. a. 4.* Noctu in vigiliam quando ibat miles. ¶ Aliquando etiam legitur Nox pro noctu, ut est in XII. Tabulis, Si nox furtum factum sit, si im aliquis occisit, jure cæsus esto, Vbi im, accusativum dixerunt ab is, & Occisit pro Occiderit. Vide *Macrobius lib. 1. Saturn. cap. 4.* & *Gell. cap. 1. lib. 8.*

Noctua, vide suprà.

Nocturnus, a, um, quod est noctis. *ἄνκτῆς, ἄνκτῆς*. GAL. *Chose de nuit, nocturne.* ITAL. *Di notte.* GRÆC. *Nächtlich*, das der nacht ist. HISP. *Cosa de noche.* ANGL. *Of the night.* ¶ ut nocturna lux: sicut à Die Diurnus. *Claudianus,*

Omnia qua sen su voluntur vota diurno,

Tempore nocturno reddis amica quias.

Cic. 4. Ferr. Sic etiam fortunis hominum abutebatur ad nocturna vota cupiditatum suarum. Somnia nocturna. *Horat. 4. Carm.* Visus nocturni. *Tacit. lib. 20.* Nocturni temporis licentia. *Cæsar. lib. de bell. civ.* Nocturnum iter. *Suet. in Tiber. cap. 6.* Nocturnum vinum edormire. *Gell. cap. 10. lib. 6.*

Dulcia nocturna portans vestigia rixa,

Catull. de com. Beren. Opera ut largus ex nocturna. *Plaut. Asin. sc. 3. a. 3.* Nocturni pro furibus, quod noctu præcipuè gratientur fures. *Petron. Arbiter.* Advocati tamen, jam pænè nocturni, qui volebant lucri facere, flagitabant ut apud se utraque deponerentur. ¶ Nocturnus pro noctis Deo. *Plaut. in Amph.* Credo Nocturnum obdormivisse ebrium. ¶ Nocturnus etiam, i. vesper, *Papinius,*

Rosida jam novies calo driviserat astra

Lucifer, & totidem luna prævenerat ignes

Mutato nocturnus equo.

Dicitur etiam Noctifer à *Catullo.*

Noctivagus, a, um, *Plaut. Curo. sc. 3. a. 1.* Tu cum noctivagis oculis, id est noctuæ,

Nocturnus, i. noctis Deus *Plaut. Amph.* Credo ego hæc noctu nocturnum obdormivisse ebrium,

Nocticolor. *Gell. c. 7. lib. 19* ex *Lævio Poëta* Memnonem nocticolorem.

Nocticorax, vide *Nycticorax.*

Noctifer, Perpetuum epitheron est stellæ vespertinæ, quam Hesperum, sive Vesperum appellamus. *ἄνκτῆς*. GAL. *Qui apporre la nuit.* ITAL. *Chi porta la notte.* GER. *Der abenstern* so die nacht bringe. HISP. *Que trae la noche.* ANGL. *That bringeth or toke, nosh night.* ¶ *Catull. in carmine nuptiali,*

Nimirum Eos ostendit noctifer ignes.

Dicitur etiam nocturnus, vide suprà.

Noctifuga, qui noctem fugit *ἄνκτῆς*.

Noctiluca, dicitur luna quæ noctu luget. *ἄνκτῆς*. GAL. *La lune qui luit de nuit.* ITAL. *La luna che luce di notte.* GER. *Das nachtsleucht* / *Der mon.* HISP. *La luna que luce de noche.* ANGL. *The moone that shyneth by night.* ¶ *Horat. 4. Carm. Ode 6.*

Læbium servate pedem, meique

Pollicis ictum,

Ritè Latone pueram canentes,

Ritè crescentem face Noctilucam.

Prosperam frugum, celeremque pronos

Volvere menses.

¶ Noctilucam etiam quidam appellarunt animalculum exiguum, quod nocturno tempore luget, ætate præsertim, segete jam matura, & mellis vicina. Alio nomine *Nitedula* dicitur. *Varro* etiam noctilucam dixit pro lucernâ aut lampade apud *Non. c. 4. in Animâ.*

Noctipuga, *Lucilius* vocavit obsecra, quod noctu pungant, atque excitent *Venerem.*

Noctescere, & obtenebrari. *ἄνκτῆς*. GAL. *Se faire nuit.* ITAL. *Farsi notte.* GER. *Nachten*, nacht werden. *Anochecer, hazerse noche.* ANGL. *To waxe night or dark.* *Furius* apud *Nonium,*

Omnia noctescunt tenebris caliginis atra.

Gell. cap. 11. lib. 18.

Noctes Atticæ, *ἄνκτῆς ἀττικῆς*. *Gellij* opus ita appellatum (ut ipse testatur *c. ult. totius operis*) quod hybernis noctibus in Attico agro fuerit elucubratum.

Noctivagus, qui nocte vagatur. *ἄνκτῆς*. GAL. *Errant, & vagant de nuit.* ITAL. *Che va vagabundo di notte.* GER. *Der zu nacht um beis nander schweiff.* HISP. *Cosa que anda de noche.* ANGL. *That errethor wandereth by night.* ¶ *Virg. 10. Æneid.*

— almaque curru

Noctivago Phœbe medium pulsabat Olympum.

Deus noctivagus, *Sopor.* *Stat. 10. Theb.* *Streptus noctivagus Faunorum.* *Lucret. lib. 4.*

Noxâ, delictum, sive culpa. *ἄνκτῆς* *aschmah* *no* *nezek* *ἄνκτῆς* *rahab*. *ἀντία*. ANGL. *An offence or fault.* ¶ *Cajus l. plebis. D. de verb. sign.*

Noxæ appellatione omne delictum continetur. *Liv. lib. 3.* Alia omnis penes milites noxa erat, qui nequid ductu atque auspicio tectè gereretur, vinci se per suum atque illorum dedecus patiebantur. ¶ Noxa item damnum & vitium ex aliqua re contractum significat. *Die straff* von wegen einer missethat, oder die missethat selbst, vbersthat. ¶ Hinc capere noxam & concipere & contrahere, apud *Columellam*, dicuntur servi ex nimio labore. Hinc noxam nocere apud *Livium*, i. noxam committere, & noxius servus, qui noxâ nocuit i. damnû intulit, & ob eam causam obnoxius est. Hinc eundem servum vel quadrupedem quæ dânum dedit, noxâ dedere præcisa locutione dicimus, pro noxæ nomine dedere, i. ob damnum & noxam quam intulit. Quemadmodum *Ferr. 5.* *Luci* & accessionis dare frequentissime pro *lucris* & accessionis nomine. ¶ Transfertur autem eleganter hoc à *Livio*: *Obrui*, inquit, *Ætææ* ignibus, aut mergi fretis illi *Insulæ* satius esset, quam velut dedi noxâ inimico *Consuli*, Hinc noxis solutus dicitur servus, noxio cõtrarius ob cujus noxam nihil debetur, vel qui nemini est obnoxius, quasi liber & solutus omni obligatione quæ ex noxa contrahitur. Ex *Hortomano* *Eximere* noxæ, est gratiam criminis facere, hoc est, Remissionè dare. *Liv. lib. 8. ab Urb.* Tum dictator silentio facto. Bene habet (inquit) *Quirites*, vicit disciplina militaris: vicit imperij majestas, quæ in discrimine fuerunt an ullæ post hanc diem essent: nõ noxâ *Eximitur*. *Q. Fabius* qui contra edictû *Imperatoris* pugnavit, sed noxâ dânatu donatur populo Romano, donatur *Tribunitiæ* potestati, pecuniâ non justum auxilium ferenti. *Budæus* *Noxâ* luere pecunia. *Liv. 8. d. 4.* *Noxa* liberare reum. *Quint.* *Noxâ* sarcire de furto. *Gell. cap. 18. lib. 12.* *Liv. lib. 9. ab Urb.* In noxa esse. Idem in crimine Idem *lib. 2. d. 4.* *Suet. in Aug. c. 67.* *Noxæ* arguere, (i. culpæ & criminis) *Liv. 3. d. 4.* Nihil his, aut sociis eorum noxæ corû, fraudive. Idem *lib. 4. d. 4.* ¶ Noxam caput sequitur, i. obligatio à pœna suum auctorem. ¶ *Heroum* filij noxæ. Id *Græci* sic efferunt, *ἀνδρῶν ἑκάστου τίκτα πηματα*. Sensus est; præstantium & clarorum parentum liberum plurimum à paterna virtute degenerare, & damna reip. evadere. *Noxa* ergo hic est res noxia, seu inutilis.

Noxâlis, e, unde *Noxalis* actio, dicitur quæ adversus nos instituitur, non propter vitium à nobis cõtractum, aut culpam, sed ob noxam, hoc est, damnum à servo, aut pecude nostra datum *βλάβος δίκης*. *Cajus in l. 1. ff. de noxalibus action.* Noxales actiones appellantur, quæ non ex contractu, sed ex noxa, atque maleficio servorum adversus nos instituntur: quarum actionum vis & potestas hæc est, ut si damnati fuerimus, liceat nobis deditioe corporis, quod deliquit, evitare litis æstimationem. Vide suprà in *Noxa.*

Noxas, criminofus. Acc.

Noxiâ, Culpa. *ἄνκτῆς* *aschmah* *no* *nezek* *ἄνκτῆς* *rahab*. *ἀντία*. GAL. *Faute*, offence, coulpe. ITAL. *Colpa.* GER. *Die schuld* einer sünd oder vbersthat. HISP. *Culpa.* ANGL. *An offence or fault.* ¶ *Tert. in Phorm.* *Memini*stin' olim ut fuerit nostra oratio in re incipiunda ad defendendam noxiam? *Plautus.* Amicum castigare ob meritam noxiam. *Tert. in Eunuch.* — unam hanc noxiam Mitte, si aliam unquâ ullam admittero, occidito. ¶ *Noxiæ* esse, hoc est, fraudi esse, aut vitio, vel culpæ adscribi. *Livius*, Si domum abire vellēt publica fide accepta, nihil eam rem noxiæ futuram, quod se hostibus junxissent. ¶ *Noxiam* & noxam pro

na est nupta. Idem Prologo Amph. Quid ego tibi deliqui, si cui nupta sum. Idem Amph. sc. 3. a. 2. ¶ Nupta verba, hoc est, obsecra, & laceriosa, qualia sunt mulierum, quæ viro tradita verecundiam dedidicunt: ea autem virgines nequaquam decent. Idem in Dyscolo, referente Festo. Virgo sum, nondum didici verba nupta dicere. ¶ Hujus antitheton est, innupta, ἄγαμος, quæ nondum accepit virum, ut innuptæ puellæ, apud Virg. 2. Æneid.

Nūptūs, i. Nuptæ maritus. ἄγαμος. GAL. Espoux, le nouveau marié. ITAL. Sposo, marito. GERM. Ein breutigam/ der man welchem etne vermählt ist. HISP. Novio, esposo. ANGL. A bridegroom or new married man. ¶ quævis raro sit in usu, nisi apud veteres, ut apud Plaut. in Cas. Lubet Chalinum quid agat scite novum nuptum, id est maritum, ut exponit Priscianus l. 8.

Nūptā, a, substantivum, quæ nupsit. ἄγαμος. GAL. Qui est maritæ ITAL. Sposa. GERM. Ein brant. HISP. Novia, d. esposa. ANGL. A bride. ¶ Unde Novam nuptam dicimus, quæ jam recens viro tradita est. Catull. in Epithalamio Mallia.

Prodeas nova nupta venit dies.

Ter. in Adelph. Ea nova nupta eadem hæc dicit. Apud duos una nupta esset. Gell. cap. 23. lib. 1. Dum tete abstineas, nupta, vidua, virgine. Plautus Cure. sc. 1. a. 1. Vna ex duabus nupta fietet. Gell. loco citato & Plautus Men. sc. 1. a. 5. Estne novis nuptis odio Venus; Catull. de com. Ber.

Sic aquet tua nupta virum bonitate,

Ovid. Eleg. 5. lib. 4. Trist. Nova nupta rapiebatur trans flumen. Plutarch. in Rem.

Nūptūs, us, pro ipso nubendi actu. ἄγαμος. GAL. Mariement, mariage. ITAL. Il maritarsi. GERM. Das mannen/ verheirathung. HISP. Obra de casarsi. ANGL. Marriage, wedding. ¶ Hinc nuptui date, vel nuptui collocare: ἄγαμος. Cæc. lib. 1. bell. Gall. Et sorores suas nuptui in alias civitates collocasse. Plin. de viris illustr. Eo die Numantini fortè soleanni nuptu filias locabant. Nuptum & tedas passa. Statius 5. Sylvarum.

Nūbīlis, is, quæ est apta & matura viro, viripotens. ἄγαμος. GAL. Mariable, & se dit des filles. ITAL. Da marito. GERM. Mannbar. HISP. Donzella casadera. ANGL. Apt or ready to be married. ¶ Virg. 7. Æneid. Jam matura viro, jam plenis nubilis annis. Cic. pro Cluent. Nubilis filia, & Liv. 9. de bell. Punico, Nubilis virgo. Ovid. l. 2. Trist. El. 1.

Nubilis hac virgo, matronaque virgo, puerque spectat.

Nūptū, lo, is, Nubere cupio, ἄγαμος. GAL. Desirer de se marier, avoir faim d'estre marié. ITAL. Bramare di maritarsi. GERM. Begird haben zu mannen oder sich zu verheirathen. HISP. A ver gana de se casar. ANG. To desire to be married. ¶ Apuleius in Apolog. Ea si nupsisset homini rusticano, indecepto leni sponte, cam diceret sine ulla magia jam olim nuptuisse.

Nūptiæ, arum, Matrimonium, conjunctio maris & fœminæ omnis vitæ consortium continens. ἄγαμος. GAL. Noces. ITAL. Nozze. GERM. Hochzeit. HISP. Casamiento, d. bodas. ANGL. The solemnity or tyne of marriage. ¶ Propriè tamen dicuntur cæremonia, & solemnitates in ducendis uxoribus, ipsæque nuptiarum dies, ita dictæ proculdubio à nubendo, quod propriè significat Velo, vel tegeo Sed quoniam nova nupta, dum viro tradebatur flammæ præ pudore caput obvolvbat, factum est, ut Nubere accipiatur pro Tradi viro: & Nuptiæ pro maris & fœminæ conjunctione. Cic. pro Cluent. Nuptiæ plenæ dignitatis, plenæ concordia. Ibid. Nuptiæ non matrimonii dignitate, sed sceleris societate conjunctæ. Cœnabis apud me hodie, sicut nuptiæ. Plaut. Cure. sc. 5. a. 5. Cedo, Nuptias adorna. Idem Aul. sc. 3. a. 1. Sed nuptias hodie quin facimus? num quæ causa est? (Mox) Ibo igitur & parabo, nunquid me vis! Ibid. sc. 4. a. 1. Venimus coctum ad nuptias. (i. pro nuptiis.) Ibid. sc. 2. a. 3. Repudium rebus paratis & exornatis Nuptiis? Ibid. sc. 6. a. 4. Nuptiis similia omnia hominum negotia. Senec. cap. 15. de tranq. Veteres id nuptiis maximè omina observabant, id quod Virgil. ostendit — primisque jugarat Ominibus. Et rursus 4. Æneid.

— prima & tellus & Pronuba Iuno dant signum.

Ita & Stat. de infautis Adrastris nuptiis, commemoratis prodigiis ait.

— Cunctos tamen omnia rerum dicta movent, variisque metum sermonibus augent.

Hæc ex Turnebi Adverbar.

Nūptiālis, e, quod ad nuptias pertinet. ἄγαμος. GAL. De nocces, nuptial. ITAL. Noziale. GERM. Hochzeitlich. HISP. Cosa de casamiento, d. bodas. ANG. Pertaining to marriage. ¶ ut, Nuptialis thalamus, nuptialis cœna Plaut. Cure. sc. 2. a. 5. Tu ut hodie adveniens cœnam des sotoriam, hic nuptialem cras dabit. Nuptialis vox. Liv. ab Urbe. Nuptiales faces, & Nuptial a dona. Cic. pro Cluent.

Nūptiālitēr, adverbium, quod significat more nuptiarum. ἄγαμος. Nūptiālitūs, idem quod nuptialis, ἄγαμος. Vlp. l. 194. de verb. signif. Munus esse donum cum causa ut puta natalitium, nuptialitium.

Nūptorium, domus & locus nubentium. gl. Ifid. Nūcāmētā, nūcāmētā, nūcāmētā, teste Plin. lib. 16. cap. 10. dicuntur quædam quasi paniculæ dependentes ex ramis abietis & piceæ. Ruellius, Cæterum ea quæ callo squamacim compactili pendent è ramis nucum, roborum, picearum, appellantur Nucamenta: vel ideo quod sint quasi quædam naturæ rudimenta, pineam nucem facere cõmmisscentis, vel quod apertissimè in nucibus propendere cernantur. Græci etiam Cytara appellare consueverunt.

Nūceria, vespix, vulgò Nucera. Civitas Campaniæ, cujus populi dicti sunt Nucerini, & ager Nucerinus. Plin. lib. 3. c. 5. Haud procul à monte Vesuvio ager Nucerinus est, & novem M. passuum à mari ipsa Nuceria.

Nuces, vide Nux. Nucleus, vide Nux. Nūctutiæ navium, sive navigii genus. Gell. cap. 25. lib. 10. Nudipedalia, vide Nudus.

Nuditanum, Hispaniæ Bæticæ oppidum est, apud Plin. lib. 3. c. 11. Nudo, as, vide Nudus.

Nūdiūstertiūs, ἄγαμος. schilischôm. πρὸς τὴν. GALL. L'autre, hier, de vant hier. ITAL. L'altre hieri. GERM. Dorigstem. HISP. Anteahier. ANGL. Two dayes ago. ¶ & Nudiusquartus, composita sunt inquit Festus) à Nunc, & die tertio, & quarto & quasi dicas, & nunc est tertius, & nunc est dies quartus: semperque de die præterito dicuntur. Nuper die quarto. Idem Gell. cap. 24. lib. 10. Dicitur & Nudiusquintus, & Nudiussextus. Plaut. in Mostell. Nam heri & nudiustertius, Quartus, quintus, sextus, usque postquam hinc peregrè eius pater abijt. Idem in Cure. sc. 1. a. 1. & sc. 3. a. 1. Nudiusquartus parasitum misi in Cariam. Cic. 5. Phil. Recordamini qui dies nudiustertius decimus fuerit, quantum consensus vestrum, quanta virtus, quanta constantia.

Nūdūs, a, um, à nudus, i. nunc dies, scilicet aspicit sine veste. Nisi malis ex nã & udus, quod est sine tegmine, apertus, inlectus. ἄγαμος. herom. γυμνός. GALL. Nud. ITAL. Nudo, ignudo. GERM. Nactend/ bloß. HISP. Desnudo. ANGL. Naked. ¶ Virg. 1. Æneid.

Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentis.

Nuda pulchra mulier, quam purpurata pulchrior. Plaut. Most. sc. 3. a. 1. Nudus vincens centum pondo es. Idem Asin sc. 2. a. 2. Nudus in nervo (aleator) apud Quintil. Nudo pede pressa vna. Ovid. El. 6. lib. 4. Trist. ¶ Nudus pro paupere & egente. Cic. pro Flac. Quoniam nudus te delectarat, semper nudū esse voluisti. Qui iocus est in ambiguo: quo nudo inquit, in flore ætatis oblectatus es, cum semper nudum, hoc est, fortunis omnibus spoliatum atque eversum esse voluisti. nudum nudes legere. Iocus ex similitudine apud Cic. l. b. de Orat. 2. Cum innumera-

bilem Magio præfecto pecuniam dixisset datam: idque Scaurus tenuitate Magii redargueret; Erras, inquit, Scaure. Ego enim Magium non conservasse, dico, sed tanquam Nudus nudes legeret, in ventrem abstulisse. ¶ Nudus ab amicis, & nudus à propinquis, qui nullos habet amicos, aut propinquos. Cic. pro domo sua. Tam inops autem ego ab amicis; aut tam nuda Respubl. à magistratibus? Sic, Nuda ubi præsidio. Idem Att. lib. 7. Nudum in cæusa destituere, apud eundem. ¶ Nudo vestimenta detrahere, est commodum sperare ab eo qui nihil habet quod auferri queat. Plaut. in Asin. Me defraudato. L. Maximus nugæ agis: nudo detrahere vestimenta me jubes. Nudus item Insepultus, sive Mortuus. Virg. 5. Æneid. Nudus & ignota Palinure iacebis arena. Idem Ecl. 13. Et freta destituent nudos in littore pisces. Servius Sic,

Traduntur ducibus mania nuda suis, (cæsis principibus.

Ovid. 2. Fast. Ipsa virum vapui, simulachraque nuda reliqui. (i. Cæsaris Idem 3. Fast.

— Nudos sine arbore campos,

Idem Eleg. 10. lib. 3. Trist. — Et mensas, ossaque nuda videt,

Idem 2. Fast. Sub nuda positum cernere possit humo,

idem Eleg. 5. lib. 1. Trist. Nudæ valles, apertæ. Livius lib. 8. d. 4. Sueton. in Tiber. c. 17. In nudo cespice cibum capere. ¶ Nudus per metaphoram accipitur pro plano & claro, & quod nullo prætextu, aut coloribus est velatum, ψιλός, ut quum Nudam veritatē dicimus, & Nudam simplicitatem. Nudæ artes Rhetorum quorundam. Et Nuda præceptorum traditio. Quintil. Nudos artus probationum & velut carne spoliatos. Idem Quint.

— Vixque meus capiet nomina nuda liber.

Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist. Nuda vina Ibid. Eleg. 10. lib. 3. Nudam Cæsaris iram. Nuda pax. Eleg. 11. lib. 3. Trist. Nudum certamen habetur. (i. solum) Idem 13. Metam. Item, Turpi ac nuda fuge. Velleius.

Nūdē, adverbium, simpliciter, & non fucatè. ψιλός. Nūdītās, aris, Simplicitas: & quandoque sumitur pro inopia. ἄγαμος. herom. γυμνότης. GAL. Nudis, pauvre. ITAL. Nudica. GERM. Die bloße. HISP. Desnudez. ANG. Nakedness, want of any thing. ¶ Quintil. l. 10. c. 2. Tenuitas ac nuditas, placuit, &c.

Nūdo, as, Nudum facio, detego, aperio, nudum constituo. ἄγαμος. paschat ἄγαμος. γυμνός. GAL. Desnuer, mettre nud, découvrir. ITAL. Nudare. GERM. Entblößen/ nactend machen. HISP. Desnudar. ANGL. To mak naked or bare, to uncover. ¶ Cicet. 7. Verr. Repentè hominem proripi, atque in foro medio nudari, ac deligari, & virgas expediri iubet. Nudatur arbor foliis. Plin. lib. 16. c. 22. Quum quædam primæ germinent, & inter novissimas nudentur. Nudare viscera. Virg. 1. Æneid.

— Tergora diripiunt costis, & viscera nudant.

Nudare gladios, pro distringere. Liv. 8. bell. Punic. Nudata castra Cæsar 2. bell. Gall. Nudatus defensoribus murus. Ibid. Nudare scelus aliquod, indicare, patefacere. Liv. 5. bell. Macedon. Jam enim & id magis in dies, Ætoli defectionem nudabant. Nudare animos. (i. aperire voluntatem.) Idem 3. d. 4. & 4. d. 4. Et Nudare littora. (i. deferere se præfidiis.) Cæc. 3. de bell. civ. ¶ Nudati opere censorio. Vide Sueton. in Cæs. c. 41. A Nudo fit compositura Denudo, Enudo. pen. prod. ἀπογυμνός, de quo infra suo loco.

Nūdpēdālīā, Sacra erant Hierosolymis, ut scribit Hieronymus contra Jov. γυμνιπέδια. De his meminit Egesip. lib. 2. bell. Ind. Nudipedalia Ethnicorum quoque erant, quæ pro pluvia impetranda indicebant. Tertull.

Nudipes Gloss. ut Græcis γυμνίπους; qui nudo pede est, nec calceato, ἀνοπόδητος.

Nūgā, arum, a, Non & ago, componi videtur, quod qui nugatur, nihil agat ἄγαμος. φλοαρία, λῆρος, ἄθλος. GAL. Baveries, bourdes, gaberie. ITAL. Ciancie, baie. GERM. Dnnunge, nicht sollende dung es seyn wort oder wetet. HISP. Los desvarios de vana palabras. ANGL. Triffles toys. ¶ Sunt enim aut res nullius pretii, aut sermones levium rerum ac nullius ponderis, & plerumque scurriles, ioculatoriæque. Hinc Catullu, poemata sua vocat Nugæ, ut de inanibus minimeque seriis rebus agentia. Plaut. in Men. Nugæ sunt meræ. Idem in Trin. Hic postulet frugi esse, nugæ postulat. Nugæ garris. C. Solco, propterea vivo facilius. Idem Ps. 6. a. 4. Item, Quid dicit tibi nugæ theatri. Verba, quæ in Comœdiis solent. (q. d. res nihili, ridicula, sive facetias. Idem Cure.

sc. 2.

se. 2. a. 5. Hanc amat, nugas meras. *Ibid.* sc. 3. a. 1. Non fuit liber, nugas agit. i. loquitur. Idem *Capt.* sc. 4. a. 3. Non potes probare nugas. (i. persuadere) te nihil habere quod fallum est. Idem *Aul.* sc. 1. a. 5. Maximas nugas agis. (i. dicis) Idem *Afin.* sc. 1. a. 1. Hæ sunt non nugæ. Non enim mortalia. *Ibid.* sc. 1. a. 4. Nugas iudificabitur, garriet. Idem *Capt.* sc. 4. a. 3. Sycophanta nequam est, nugis meditat. Idem *Pseud.* sc. 7. a. 4. ¶ Nugarum ludus, de quaestionibus frivolis. Gell. c. 13. lib. 6. ¶ Nuga, de unguentis. Marcial. *Epig.* 102. lib. 5.

Nugarium, futile, inutile. Nugarium unguentum. *Narrensalz.*
 Nūgāx, cis, trium, generum, & Nugator, qui meras nugas loquitur, nugigerulus, inutilis. Gloss. pro nugar, vel nugal. ¶ *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* *Φλόαυ.* GAL. *Vain, plein de baveries.* ITAL. *Cianciatore.* GERM. *Ein teichfertiger / der gern mit unnutzen dingen umgheht oder darvon redt.* HISP. *Vano, loco, que mucho desvaria.* ANGL. *That speaketh only trifles or toys.* ¶

Nugicus, nugas cavens. Cath.
 Nūgīgērūlūs, qui vana nuntiat, qui nugas circumfert. Plaut. *Aul.* sc. 1. a. 3. Vbi nugigerulis res soluta est omnibus. ¶ *ἄγχι λοςῆς ἢ λος ὀδλοφ.* GAL. *Portant baveries.* ITAL. *Che porta Ciancie.* GERM. *Ein mdr tetrdger / der unnuz ding umgheh tregt zo klappern.* HISP. *El que trabe nuevas vanas.* ANGL. *Ateller of trifles.*

Nūgīgēr, a, um, idem, ut Nugigera manus, hoc est, vana, & quæ seipsam fefellit. Cic. *ad Att.* lib. 4. Dices, Vellem jam pridem scio te voluisse & me: at nugigeram manum fuisse. Aliqui codices sic habent: At me mastigiam germanam fuisse, emendat Mala spina, ut in malis non inale. Est enim planè corruptus, & depravatus locus.

Nugiparus, qui nugas parit. Gloss. *Idid.*
 Nugipolyloquides, vox Plauti, per comicam licentiam ficta, in *Pers.* sc. 4. a. 6. Est autem qui nugas ποῶδες, i. multas loquitur. Jan. Guilielm. legit *Nugidoiloquides*, qui nugas dolosas loquitur.

Nūgīvēndūs, i, ab antiquis dicebatur (inquit Nonius) qui aliquid mulieribus venderet. ¶ *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* GAL. *Vn vendour de bourdes.* ITAL. *Che vende baie.* GERM. *Der schlechte unnuzer wahr vers kuffers als kinderding oder weyberding.* HISP. *joyero de joyas de mugeres.* ANGL. *A seller, or triffler or toys.* ¶ Nam omnia quibus mulieres utuntur, pro rebus vanis atque inutilibus habentur. Plaut. in *Aulul.* sc. 5. a. 3. Nugivendis res soluta est omnibus.

Nūgōr, aris, Vana loquor & nugas ago. ¶ *ἄγχι λος.* GAL. *Dire bourdes, baveries, resur.* ITAL. *Cianciare.* GERM. *Mit eytelen vnd unnuzen dingen umghehn.* HISP. *Desvariar en vanas palabras.* ANGL. *To triffler, to speak a thing vaneer for the purpose.* ¶ Cic. 2. de *divin.* Democritus tamen non inicitè nugatur.

Nūgātōr, qui meras nugas loquitur. ¶ *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* GAL. *Jaieur, bavur, causeur.* ITAL. *Cianciatore, che sempre dice parole vane.* GERM. *Der mitt eytela unnutzen dingen umgheht.* HISP. *El que desvaria en vanas palabras.* ANGL. *A triffler, a dailer.* ¶ Plaut. in *Capt.* sc. 2. a. 2. Euge pol Thalem talento non emam Milefium; nam ad sapientiam hujus nimis nugator fuit. Cic. *pro Flac.* Neque in istum nugatorem tanquam in aliquem testem invehar. Nugator homo Gell. c. 2. lib. 12. Item, Nugatorem lepidum lepidè est nactus. Plaut. *Cure.* sc. 1. a. 4.

Nūgātōrīūs, a, um, Nugalus, levis, inanis, inutilis, nullius momenti & ponderis. ¶ *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* GAL. *Plein de baverie & jaerie.* ITAL. *Pieno di Ciancio.* GERM. *Der voll vanuzes tiederliches dings ist.* HISP. *Lleno de desvarios.* ANGL. *Triffling vaine, thah triffler.* ¶ Cic. 1. de *nat. deor.* Tota res Vellei nugatoriz est. Idem *pro Cecinna.* Omnino ad probandum, utramque rem videam infirmam, nugatoriãque esse.

Nūgālīs, e, quod est nugis plenum. *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* Gell. lib. 1. c. 2. Sed theorematibus tantum nugalibus dilatantes, oburgatione iusta incessivit. Nugalibus quædam loqui, siue disserere, mittere. Idem c. 16. lib. 3. & c. 1. lib. 4. & c. 17. lib. 7.

Nūgāmētā, nuga *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* GAL. *Bourdes.* ITAL. *Ciancio.* GERM. *Eytelige vnd unnuzen ding / narrenweret oder narrenidigung.* HISP. *Desvario de vanas palabras.* ANGL. *A toys or triffling thing.* ¶ Apuleius lib. 1. A quot istorum nugamenta hæc comparasti?

Nūllūs, a, um, Ne ullus, *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* GAL. *Nul.* ITAL. *Niuno, nessuno.* GERM. *Keiner.* HISP. *Ninguno.* ANGL. *None or noman.* ¶ Compositum est ab ullus, quasi non aliquis, vel ne unus quidem. Cic. *de Amicitia.* Sic munitus est, ut nullo egeat. Horat. 1. *Epist.* 1.

Nullus addictus urare in verba magistri.
 Tibull. lib. 4.
Nulla mihi statuent sinem te fata canendi.
Et nulla incæpto perlabitur vnda liquore,

ibid. Item, Nulla nec exustas habitant animalia partes. *Ibid.* Hic patera nulla in cistula est. Plaut. *Amphir.* Ubi satur sum, nulla crepant intestina. Idem *Menach.* sc. 5. a. 5. Magna res est, Ph. Nulla est mihi. Ambiguè, de negotio & bonis. Idem *Curcul.* sc. 2. a. 5. Perij. (Mox:) nullus sum. Idem *Mostell.* sc. 1. a. 2. Quam adduxisti à Lenone; nullam adduxi. Idem *Curc.* sc. 2. a. 5. Nullus eo melius medicinam facit. Idem *Menach.* sc. 1. a. 1. Quem ego hominem nulli coloris novi. (pro nullius.) Idem *Pseud.* sc. 7. a. 4. ¶ Nullus, levis, & inanis. Cic. *de Amicitia.* Nulla hæc igitur amicitia, quum alter verum audire non vult, alter ad mentendum paratus est. Plaut. *Trin.* Nullum beneficium esse duco id, quod cui facias, non placet. ¶ Nullus pro non. Terent. *Hæcyr.* — si quæret me, ut tum dicas: si non quæret, nullus dixeris. Cic. *Attic.* lib. 12. Philotimus non modò nullus venit, sed ne per literas quidem, aut per nuntium certiorum facit me quid egerit. Ita Plaut. *Afin.* sc. 4. a. 1. In tonstrinam, ut jusseram venire, Is nullus venit. Cic. *de provinc. consul.* Nisi C. Virginus legatus vir fortis: & innocens intervenisset, unum signum Byzantij ex maximo numero nullum haberent. Terent. *And.* Liberatus sum, Dave, hodie tua opera. *DAV.* At nullus quidem. Plaut. *Trinummos.* Nullus credas: nulla est mihi vita expetenda sine te. ¶ Nulli consilii, pro nullius. Terent. *Andr.* — quandoquidem tam iners, tam nulli consilii sum. Nullis literis, id est, illiteratus. Plin. *Epistol.* 115. Video etiam multos parvo ingenio, literis nullis ut bene agerent, agendo consecutos. Homo nulli rei, pro nullius. Gell. *cap. 9. lib. 15. & c. 2. lib. 9. & lib. 13. cap. ult.* Musica abscondita nulli rei est. ¶ Nullus sum: fre-

quens apud Comicos, pro perij, vel occidi. Terent. in *Andria.* Nullus sum, *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* id est, non sum. Et plus est dicere, Nullus sum, quam perij. Nam qui perijit, corpus est reliquum: qui vero nullus est, ita est, ac si natus non sit. Cic. *de senect.* Nolite putare me, quum à vobis discessero, nusquam aut nullum fore. Plaut. *Afin.* sc. 2. a. 5. Nullus sum. A: Imò es, Ne negato, omnium nequissimus. Nullus. (i. Incertus: siue Ighotus.) Livius lib. 4. *ab Vrbe.* Patte nullo. (i. in celo ignoto.) ¶ Nulli modo, pro nullo modo. Macrobi. 1. *in somn. Scip.* nisi sit mendum. ¶ Inter nullas autem & nemo multum interest. Dicitur enim Nullus de rebus omnibus. Nemo vero tantum de hominibus. Autor est Corneli. Fronto in *lib. de diff. vocabulorum.*

Nullus, id est, nulla res. Iust. lib. 5. Alcibiades Athenis infimulatur mysteria Ceteris, minorum sacra, nullo magis, quam silentio sacra, enuntiasset. Quint. 1. 2. c. 107. Et, hercle, Deus ille princeps patens rerum, fabricatorque nullo magis hominem separavit à cæteris, &c. quam dicendi facultate.

Nullibi, significat in nullo loco. ¶ *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* GAL. *En nul lieu.* ITAL. *In nullo luogo.* GERM. *Niemen.* HISP. *En ningún lugar.* ANGL. *Nowhere.* ¶ Nullo barbarè nullum facio, muto. Gl. A. L.

Nullatio, mutatio.
 Nullatenus, nulla parte tenus, nulla ratione.
 Nullūsdēm, i. nullus in hunc diem, nullus adhuc. ¶ *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* GAL. *Nul, encore iniques à present.* ITAL. *Niuno sin hora.* GERM. *Nach bisshar bether.* HISP. *Ninguno hasta agora.* ANGL. *No man yet.* ¶

Nūm, *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* GAL. *N est, cepasim est il pas?* ITAL. *An for se.* GERM. *It eg?* HISP. *Por ventura alguno?* ANGL. *whither.* ¶ Interrogativa particula est, quæ negativam præ se fert responsionem, sicut contra Non interrogativè acceptum affirmandi vim habet. Est itaque Num, idem quod An sive Nunquid. Cic. 1. *Ac.* Quid igitur est hic? Num sophistes? Et paulò antè, Num censes Ennium dixisse? Num qui minus vestra opera utoi? (pro nunquid, vel qua in te.) Plaut. *Pf.* sc. 2. a. 2. Vel Num parclon est, Num quem alium, Non me quærites. Idem *Men.* sc. 4. a. 2. Num non vis me Interrogare te; Idem *Aulul.* sc. 3. a. 1. Num larvatus est, an territus? Idem *Men.* sc. 4. a. 5. Num confidit; (de Sycophanta.) Idem *Pf.* sc. 7. a. 4. Num mentior? *Ibid.* sc. 1. a. 4. Num an-cillæ, aut seivæ tibi seivæ? *Ibid.* sc. 2. a. 4. Num non vis me ire obviam. Idem *Mostell.* sc. 4. a. 1. Num quid causæ est, quin te in pistrinam condam? Idem *Pf.* sc. 5. a. 1. Num mea gratia pertimescit? *Ibid.* sc. 2. a. 5. Num mirum, si se, aut novum quippiam facit? Idem *Most.* sc. 4. a. 1. ¶ Numnam ejusdem significationis. Cic. 1. *de somn. Scip.* Numnam alpici quæ in templa veneris? Pro eodem etiam dicimus Annum. Cic. 2. *de Divin.* Annum imperatorum scientia nulla est.

Nūmā Pompilius, *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* Ex Curibus Sabinorum urbe ortus, secundus à Romulo Romanorum rex, justitia & pietate insignis, qui pacatis finitimum odiis, quò truces efferalesque longa militia animos ad pacis artes traduceret, ad deorum cultum animum adjecit: primūque ad infimum Argiletum Iani templum condidit, quod apertum bellum, clausum, pacem indicaret. Deinde Dialectem, Martialem, & Quirinalem Flamines creavit, Salios item duodecim Marti assignavit, virgines Vestales sacravit, Pontificem maximum primus declaravit, dies fastos, nefastosque condidit: annum in duodecim menses divisit. Quæ omnia quò majore apud imperitam plebem in veneratione essent, simulavit sibi cum Ægeria Nympha nocturnos congressus esse, ejusque se monitu, quæ acceptissima diis essent, sacra institueret. Postremò ubi maxima cum reverentia & suorum, & finitimorum crevisset, quadragintaque annis regnasset, diem suum obiit. Vide Liv. lib. 1. *ab Vrbe condita.*

Numana, oppidum est Piceni, à Siculis conditum, teste Plinio lib. 30 cap. 13.

Nūmāntiā, *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* in Stephano, quibusdam *Cesar-Augusta*: aliis verò *Soria*, Celtiberorum insignis fuit urbs, quæ quum à Romanis frustra obfessa fuisset per annos quatuordecim, tandem ab Africanis ejus Paulus pater Persea vicit, fame potius, quam viribus est deleta. Quum enim fame laborarent, nec iis daretur justici certaminis copia, omnia sua, & seiplos igni concremarunt. Florus. lib. 2.

Nūmāntiūs, a, um, *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* in Stephano, Numantia incolæ. Quod etiam cognomen Scipionis Æmiliani fuit, qui Numantiam expugnavit.

Nūmāriūs, adjectivum, Numarius, rij, Numatio, Numatus. Vide *Numus.*

Numatius Plancus, Nobilis fuit Romanus, Julij Cæsaris temporibus, qui primus Lugdunum coloniam deduxit. Adhuc extant Ciceronis aliquot epistolæ, & Horatij carmen, Sunt qui scribant Munatius.

Nūmēlla, genus vinculi lignei, ad discrucandos noxios paratum, quò & collum & pedes immittuntur, Plaut. in *Afin.* Qui adversum stimulos, laminas, crucisque compedisque, Nervos, catenas, carceres, numellas, pedicas, boias. ¶ Festus Numellam vinculi genus esse asserit, quo quadrupedes deligantur. ¶ ANGL. *A collar or leash to tie abeast in.* Varro lib. 2. *de re rustica, cap. 9.* de canibus loquens, Consecrati quoque, ut alligari primum possint levibus numellis: quas si abrodeje conantur, ne id consecrati facere, verberibus eos detentere solent, Col. lib. 6. c. 19. de bobus catenisque magnis animalibus, Ubi (inquit) possunt etiam numellæ fabricari, ut infecto capite descenduntibus per foramina tegulis cervix teneatur. Idem *de ovibus & capris* lib. 7. cap. 8. Nonnulli antequam pecus numellis inducant, viides pinneas nates in multam demittunt.

Numellatus, numellâ ligatus. Gl. A. L.

Nūmēn, inis, à nuo, propriè nutus, voluntas & potestas Dei est. ¶ *ἄγχι λοςῆς ἢ λος.* GAL. *La volonté & puissance de Dieu, divinité.* ITAL. *Divinità, volontà di Dio.* GERM. *Der Göttlich gewalt oder will.* HISP. *En voluntad y poder de Dios.* ANGL. *Goddes will and power.* ¶ à Nuois, quod veteres pro volo usurpabant. Virg. *Æneid.*

— non hæc sine numine divum
 Evenitur.
 Idem 4. *Eclóg.*
Concordes stabili fatorum numine Parca.
 Unde diversa numina, id est, diversæ potestates in uno Deo esse possunt

sunt : sicut de Iunone scribitur, quod fuerit dicta Curetis, quia uteretur curru & halta : quia parvulus praesesset, Lucina : quia praesesset nuptiis, Pronuba. Aliquando Numen sumitur, pro ipso Deo, *daivon, id est daivono.* Virg. 4. *Aeneid.*

Spero equidem mediis (si quid pia numina possunt)

Supplicia hausurum scopulis.

Numinis ira dedit mihi plus exitii. (i. Augusti ira.) Ovid. *Eleg.* 3. *lib.* 4. *Trist.*

Iuppiter ingenis praeberet sua numina vatum,

idem *ibid.* *Eleg.* 4. *lib.* 4. Numen suum intueri. (i. Caesarem. Senec. *c.* 7. *&* 12. *de consol. ad Polyb.*

Venerit in magni templum tua Numina Martis.

Ovid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Trist.* *&* *Eleg.* 1. *lib.* 2. *ibidem.* Iuro per illos manes (filii) numina doloris mei, Quintil. In legibus catachresticè pro maiestate imperatoria. Aliquando pro habitu atque ornatu, ut interpretatur Nonius. Virg. 2. *Aeneid.*

Vadimus immisti Danais, haud numine nostro,

Quem tamen locum aliter interpretatur Servius, Haud nomine nostro (inquit) id est, Aut diis contrariis, aut quia in scutis Graecorum Neptunus, in Trojanorum fuerat Minerva depicta. Divinum numen. Cicero 4. *Acad.* Quis enim potest, quum existimet se curari à Deo, non & dies & noctes divinum numen horrere? Numen Senatus translatur pro autoritate, seu potestate. Idem 6. *Philipp.* Magna vis est, magnum numen unum & idem sentientis Senatus, Numina divinum. Oracula. Virg. 2. *Aeneid.*

Qua sint ea numina divinum

Flagitat.

Servius. Conceptum numen pectore. Lucan. *lib.* 5. Manifesto numine, id est, manifesto deorum iudicio. Virg. 11. *Aeneid.*

Fatalem Aeneam manifesto numine ferri.

Numen, pro nutu. Lucret. *lib.* 2.

Terrificus caputem quantentes numine cristas.

Nūmēniūs, *νυμνιους*, Misene regionis (quae mari rubro proxima est) sub Antiocho praefectus, qui Persas eodem die navali, & equestri certamine vicit : geminamque eodem in loco Iovi & Neptuno trophaea erexit. Fuit & Numerius Platonice sectae philosophus, quem Origenes non dubitat caeteris omnibus Philosophis antepone. Hinc ferunt, quum Platonis dogmata cum Mosi mysteriis conferret, illud identidem asseruisse, Platonem sibi prorsus videri Mosem alterum, Attica eloquentia divinitatis arcana rimantem.

Numentana via. Vide *Numentana.*

Numeria, dea numeri Gloss. Isid. Ex August. *lib.* 4. *de civit. Dei.* c. 11. ubi dicit, Numeria, quae numerare doceat.

Numerius, *νυμνιος*, numero, id est, citò natus, sine parentis magna difficultate. Varro.

Nūmῆκῦς, est collectio unitatum. *ἑξῆς mispar. ἀριθμὸς. GAL. Nombre.*

ITAL. Numero. GER Ein Jahr. HISP. Cuento cogido de unida aces, numero.

ANG. A number. Itaque unitatem dicunt non esse numerum, sed principium numeri. Cicero. *de somn. Scipionis.* Hi duo numeri, quorum uterque plenus alter altera de causa habetur. Augebis ruti numerum genus ferratile. Plaut. *Mosel. sc.* 1. a. 1. Exinere se numero vivorum. Senec. *c.* 3. *de consol. ad Martiam.* Nihil sibi numero deesse sentiebat (amisso altero filio.) Idem *cap.* 4. *de consol. ad Mart.* *cap.* 16. *de consol. ad Helviam.*

Tessera quos habeat numeros distante vocato.

Ovid. *Eleg.* 1. *lib.* 2. *Trist.* In numerum stipendiorum ea veniunt. Senec. *c.* 3. *de tranq.* Peperit decimo mense post numerum cape. Plaut. *Aulul. sc.* 6. a. 4. Habui numerum sedulo. Idem *Pseud. sc.* 2. a. 4.

Asque utinam numero nos essemus in illo.

(poëtarum.) Ovid. *Eleg.* 1. *lib.* 5. *Trist.* Tot numero libri. Gell. *c.* 3. *lib.* 14. Numerum equitum falsum referre. Cæsar. 3. *de bell. civil.* Numerum frumenti cogere. Idem 2. *de bell. civil.* Numerum civitatis implere. Quint. *declam.* 3. 19. Item, Singulo numero, pro singulari. Gell. *cap.* 8. *lib.* 19. Aliquando vim & magnitudinem significat ad quantitatem relatum. Cicero *lib.* 3. *Offic.* Si exempli gratia, vir bonus Alexandria Rhodum magnum frumenti numerum advexerit. Interdum ad ordinem Virg. 3. *Aeneid.* Digerit in numerum. In ordinem redigere, vel numero eximere. Quint. Extra numerum es mihi. Plaut. *Men. sc.* 2. a. 1.

Ut careant numeris tempora prima suis.

Ovid. *Eleg.* 7. *lib.* 1. *Trist.* Et quoniam omnis concentus, & omnis harmonia numeris constat, frequenter etiam Numerus pro ratione harmonica ponitur, quam Graeco vocabulo *ῥυθμὸς* appellamus. Virg. 9. *Eclog.*

numeros nemini, si verba tenerem. (Folior cantat.)

Indocili numero cum grave mollis opus,

Ovid. *Eleg.* 1. *lib.* 4. *Trist.*

Ad numeros, antiquaque sacra reverti

Sustinet in tantis hospite Musa malis,

Idem *ibid.* (i. ad poësim)

In numerum pulsa brachia versat aqua,

Remex) (Celeuma.) Idem *ibid.* Ad numeros movere corpus. (Mox ripadiare.) Senec. *c.* 5. *de tranq.*

Sponse sua carmen numeros veniebat ad aptos.

Ovid. *Eleg.* ult. *lib.* 4. *Trist.* Numeros quos vocant palæstrici doctores, Quint. Oratorius est quidem numerus & poëticus. Cicero in *Orat.* Quidquid est, quod sub aurium mensuram aliquam cadit, etiam si abest à versu (nam id quidem orationis est vitium), Numerus vocatur : qui Graecè vocatur *ῥυθμὸς*. Aliquando etiam accipitur pro certa ratione atque ordine. Idem *lib.* 11. Hetruscique duces, equitumque exercitus omnis Compositi numero in turmas Siderum cursus numeròsque dignoscere. Quintilian. Numerus etiam dicitur ordo, status, gradus cuiusque, & locus quo est habendus, *ῥυθμὸς.* Salust. Dum hæc Romæ geruntur, C. Manlius ex suo numero legatos ad Martium regem mittit, i. ex iis qui partium suarum erant. In numero esse, id est, annumerari. Cicero ad *Sulp. famil.* 13. in primisque libertus ejus L. Collinius Anchialus homo & patrone & patrone necessarius (quo in numero ego sum) probatissimus. In numeros nomen referre. Plinius in *Epist.*

Neque enim adhuc nomen in numero relatum est, idèque liberum est nobis Sylvanum in locum tuum subdere. In numero (inquit) id est, in ordinem, Tribunorum scilicet. Milites quoque nondum in numerum relati dicuntur, quum delecti quidem sunt : nondum tamen in suos ordines pervenere. Numeri enim pro albo, in quo lecti milites conscribantur, quem Graeci *ἀριθμὸς* appellant. Numeri etiam appellabantur in re militari centuriae & cohortes legionisque militum : in qua significatione quoque *ἀριθμὸς* posuit Synesius. Sueton. in *Vespasiano.* Revocatis ad officium numeris parumper. Alij tamen *muneris* scribunt. Hoc vocabulum frequentissimum apud Marcellinum & Juvenalios. Numerus pro honore, vel exultatione Cicero. 2. *Philipp.* Itaque quem locum apud ipsum Caesarem post ejus ex Africa reditum obtinisti? quo numero fuisti? qua exultatione? quo gradu dignitatis? Numero, vel in numero aliquo haberi, vel esse. Varr. *de re rustic. lib.* 1. *cap.* 17. Quod quum ita sit, minus se putant despici atque aliquo numero haberi à domino. Cicero. 3. *de Oratore.* Sine hac summus orator esse in numero nullo potest. A numerus sit adjectivum Innumerus, a, um, *ἀριθμὸς*, quod est sine numero, hoc est, infinitum. In numerato esse pecunia dicitur, quum est in promptu : *ἀριθμὸς ἀριθμῶνα* : ut, Habeo pecuniam in numerato : hoc est, non valorem, sed pecuniam ipsam promptam paratamque. Unde de actore dicente ex tempore dictum est, teste Quintiliano *lib.* 6. *cap.* 3. Ingenium eum in numerato haberem, hoc est, semper promptum paratamque ad omnia : sicut de Pollione Asinio, senis jocis pariter accommodato, dictum est, Esse eum horarum omnium. Omnibus numeris absolutus. Plinius *Epist.* 2. 15. Legi enim librum omnibus numeris absolutum. Cicero. 2. *de Divinat.* Itane verò quicquam potest casu esse factum, quod omnes habet in se numeros veritatis? Idem 2. *de natura deorum.* perfectum expletumque omnibus suis numeris & partibus. Per omnes numeros cognoscere aliquid. Quint. In numeris, ut maximus est quisque, ita primo loco ponitur : ut, Vingtiquinque, Triginta sex, sed si copula intercedat, is numerus praepositus, qui minor est, quoties infra centum, & supra viginti loquitur : ut, Unus & viginti, Duo & viginti. Cicero. Plato uno & octogesimo anno scribens mortuus est. Iocrates quarto & septuagesimo, cum librum, qui Panegyricus inscribitur, scripsisse dicitur, vixitque quinquennium post, cujus magister Leontinus Gorgias centum & septem complevit annos. Ex quibus verbis colligitur, ante centum praepositi numerum minorem, post centum verò postpositi. Eodem modo loquitur supra viginti millia usque ad centum millia : ut, Milites nostri sex & viginti millia erant : vel, Milites nostri erant vicies & sexies mille : vel, Militum nobis erant viginti sex millia. Etenim hæc nomina, dum copula caret, composita videntur : ut, Undecim, Duodecim, Septemdecim, Vingtido, Vingtitria ; quemadmodum illa, Vndeviginti, Duodeviginti. Eodem modo Vndevigesimus, Duodevigigesimus, Vndecentesimus, Duodecentesimus, Vndemillesimus, Duodentesimus, & reliqua similiter. Numeri autem illi quibus ordinem significamus, quales sunt, Secundus, Tertius, Centesimus, & reliqui hujusmodi, significant ultimum ex eo numero : ut secundus, id est, ultimus ex duobus ; Tertius ultimus ex tribus ; Centesimus ultimus ex centum. Licet primus non significet ultimum ex uno, sed ipsum unum, in ordine tamen ad multos subsequentes. Aliquando tamen non pro ultimo ex eo numero usurpantur, sed pro uno quolibet ex toto numero ; ut, Centesimam partem bonorum patris assecutus sum, hoc est, unam ex centum. Aliquando pro bis tantum, ter tantum : ut, Hic ager centesimum fructum extulit, hoc est, centies tantum, quantum sementis acceperat. Plinius, Admisceatur huic far, ut mitiget amaritudinem ejus : & tamen sic quoque ingratisimum ventri est. Nascitur qualicumque solo cum centesimo grano : ipsamque pro latamine est, id est, cum centum granis, sive centuplo grano. Affine hisce significatum habent nomina illa numeralia, Simplus, *ἀπλῆς*, Duplus, *διπλῆς*, Decuplus, *δέκαπλῆς*, & similia : hoc est, semel tantum, bis tantum, decies tantum, & sunt praeterea, Binarius, Ternarius, Tricenarius, Centenarius, & similia, quae significant non multiplicationem : sed numerum aliarum rerum quae non nominantur, ut, Lapis centenarius, non quod centuplum sit, sed centum librarum. Homo centenarius, quod centum annos sit natus. Grex centenarius, centum capitum grex. Diximus etiam Binarium, Ternarium, Centenarium numerum, quia numerus omnia complectitur. Itaque rectè dicimus, Centenarium numerum annorum ingressus est ; non autem, Centenarium annum ; & Millenarium numerum pondo vehit navis ; non autem Millenaria pondo. Item, Singulum, Binum, Trinum, sive Ternum, Quaternum, Quinum, Senum, Septenum, Octonum, Novenum, Denum, Vndenum, Duodenum, Ternum, Quaternum, Quinquenum, Senum, Denum, Denum, vel Denum, quaternum, Denum, quinum, Denum, senum, Denum, septenum, Denum, octonum, Denum, novenum, Vicenum, Tricenum, Quadragesimum, Quinquagesimum, Sexagesimum, Septuagesimum, Octogenum, Nonagenum, Centenum : quibus oratores utroque numero utuntur, sed frequentius plurali, praesertim ubi subjectum nomen cui adduntur, tantum pluraliter declinatur : ut, Binæ literæ, Binæ nuptiæ, Bina arma, Poëta verò frequentius singulari utuntur, sed oratores ferè propriam usurpant significationem horum nominum. Binus enim, sive Bini, significat singuli duo, Ternus, sive Terni, singuli tres : ut, Creabantur olim bini, Consulibus, per singulos annos duo, & accepimus omnes à Casare bina talenta, id est, singulis data sunt à Casare duo talenta. At Poëta, alijs scriptores, pro suis ferè primitivis hæc nomina accipiunt. Virg. 1. *Aeneid.*

Bina manu lato crispans hastilia ferro.

Idem,

Gurgite septeno rapidum mare submovet annis,

id est, septem gurgitibus. Idem.

Per duodena regis mundi Sol aureus astra.

Plinius, prodigiosa sunt quae circa hoc tradit Theophrastus, autor alioqui gravis, septuagesimo coitu durare libidinem contractus ejus, id est, septuaginta coitibus. Sed in his omnibus notandum est, à triginta tricenum dici, g in chmutata, sicut pro viginti Vicenum. Tricenum verò à trecentum, quia hæc omnia supra centum quidem contrahuntur non item infra. Nam ducenti dicimus pro Ducenteni, Triceni pro Trecenti

Trecenti, Quadringeni, Quingeni, Sexcenti, Septingeni, Octingeni, Nongeni, vel Noningeni: pro Quadringenti, Quingenti, Sexcenti, Septingenti, Octingenti, Nongenti: Centeni autem & milleni, propter dictionum brevitatem non contrahuntur. ¶ Sunt item nomina numeralia, Simplex, Duplex, Triplex, Quadruplex, Centuplex, & similia: a quibus simplicitas, duplicitas, & reliqua. Et adverbia Simpliciter, Dupliciter, cum reliquis. ¶ Item adverbia numeralia, Bis, Ter, Quater, Decies, Centies, Millies. In quibus notandum, sicut superiora illa quae diximus, supra centum contrahuntur, infra centum minime: ita haec est diverso infra centum contrahi, ultra vero non: ut, Vices pro Viginis, Trices, pro Triginta, Quinquages, pro Quingies, Sexages, Septuages, Octages, Novages, Decies, Centies, Ducenties, Trecenties, Quadringentes, Quingentes, Sexcenties, Septingentes, Octingentes, Nongentes, Millies, Bis millies, Ter millies, Decies millies, Vices millies. ¶ Numeri autem apud Latinos sic notari solebant, ut usque ad quinarium per unitates, scriberentur: quinarium autem per v, denarium per x, quae est decima consonans apud Graecos. i. littera, quinquagenarium numerum representabat, c. centenarium, d. quingenarium, m. millenarium. ¶ Quod si numerus alicui transversa linea superducatur, tot significabit millenarius, quot per se valebat unitates. Ad hunc modum i, millenarium significabat: v, quinque millia; x, decem millia. ¶ Unitas duos habens a tergo apostrophos, ad hunc modum ioo, quinque denotat millia. Quod si etiam totidem a fronte ponantur apostrophos, hunc in modum, ccioo decem sicut millia; quae & aliter hoc modo notari solent, x. Quinquaginta millia sic scribi consueverunt; ioooo. Centum autem millia, sic, ccciooo, qui numerus legitur apud Cicer. lib. 2. ad Catinium. Salust. Quod (inquit) scribis ad me de drachmis ccciooo, nihil est quod cuiquam in isto genere commodare possim. Quingenta millia ita notari solent cqq. q. littera quae in voce Quingenti prima est, inter duos apostrophos interposita. Millies autem mille in hunc modum scribi consuevit cmoo. Ex Probo. ¶ Numeri pro tessellis. Nam in tali figura laterum pro numero erat, qui in tessellis adscriptus erat. Ovid. de Arte,

Sen ludet numerosque manu iactabit eburnos,
Tu bene iactato, tu bene iacta dato.

Et lib. 3.

Et modo tres iacet numeros, modo cogitet apte
Quam subeant partem callidas, quamque vocet.

Notis quibusdam veteres utebantur numeros significantibus, quas deinde ad literarum formam scribendi consuetudine, paulatim convertit librariorum inscitia, quas quidem notas, & earum significationem, e regione subijciam. Atque haec tredecim sunt totidem, quot Priscianus agnoscit: ab eo tamen quiddam est, cui dissentire cogar.

Antiqua nota.	Significatio.
I	vnus
V	quinque
X	decem
L	quinquaginta
C	centum
IO	quingenta
CIO	mille
IOO	quinque millia
CCIOO	decem millia
IOOO	quinquaginta millia
CCIOOO	centum millia
IOOOO	quingenta millia
CCCOOO	decies centena millia.

NON erat autem, inquit Plinius, apud veteres numerus ultra centum millia, itaque & hodie multiplicatur haec, ut decies centena millia, ut saepius dicatur. Atque haec nota, si figuram consideres, eadem omnes sunt, nisi quod in quinque primis deprehenditur dissimilitudo, nam cum scribitur IO, sive IOO, & inde quae subsequuntur duabus tantum utimur notis, i. & c. haec tamen observantes, ut c post i, non tantum averfa, sed quasi respiciens constituitur, sic unamquamque summam, quam volueris immensam, explicari primis quinque notis animadvertes. Haec est prima consideratio: sequitur altera, quod a prima usque ad eas, quas in extremo posui, alternis modis in quinquuplum, summa crescit, modis in duplum: quod, ipsas notas qui perfecti singulas voluerit, intelligit. Priscianus autem hanc rationem tractat imperite, primum mille sic ait notari, x, & decem millia sic, cxx. in quo repugnat vetustatis observatio. triplex n. genus est, quod antiquitate maxime testatur, lapides, libri, numi, & cum ego in singulis non ita neglexerit sim verus, nunquam tamen x pro mille comperi, nunquam cxx pro decem millibus, sed idem labat in sua sententia: infert enim paulo post: Decem millia, quod verisimilius est, notatum per M, circumscriptam ex utroque latere, & M putat mille significare, quia nominis prima sit littera. Quorum alterum concedo, ut M mille valeat: alterum, quia cum ratione pugnat, concedere non possum, ut M, idem mille significet, quod in verbo mille princeps occurrat littera: mihi enim dubium non est, quin M inde sit derivata, quod veteres pro quingentis hac utebantur figura IO: unde contra Prisciani sententiam, qui de origine D nescio quid ridicule comminiscitur, facta est D, negligentia simul & ignorantia describentium, dum antiquas notas elementa putant: ergo pro quingentis, ut dixi scribebant IO, promille OIO; unde fluxit M, errorem creante similitudine, quod IO, quandoque ita scribitur OIO, ut minimum discrepare videatur a OIO. In antiquis autem libris & alias figuras pro mille usurpatas licet animadvertere, ut x & OIO, quas peperit minus accurata librariorum festinatio, pro mille reperias; quae derivatae sunt ab OIO corruptae scilicet a corrupta. Quae tunc etiam, cur L quandoque pro I. posita reperitur, ut in hac figura OOOOIOO & similibus: huius quoque mutationis culpas sustinet librariorum inscitia; qui cum antiquam notam I, longiusculam viderent, exempli gratia sic, ccciooo, decepti similitudine consonantem L putarunt & pro ccciooo, scripserunt ccclooo. Haec de numerorum notis. Reliqua

erant nonnulla, quae quia satietati legentium placet occurrere praetermitto. hac de re paulo plenius agetur in libris de quibus per epistolam. Ex Pauli Manucij commentario in epist. ad Aristicum.

Numeri, & Numeri, adverbium, veteres pro nimium citò dicebant, autore Festo. Imò etiam pro adverbio temporis. Valer. § GAL. Bien à point, à temps. § Plaut. in Amphitruo. Numeri mihi in mentem fuit (aliis, nunc verò.) Non admodum numero ignota fuit historia Gell. lib. 10. sub finem. Plaut. Menach. n. 2. Menachme, numero huc advenis ad praedium. Idem in Misi. Haud etiam numero hoc dicis. Idem in Cas. O Apelles, o Zeuxis pictor, cur numero estis mortui. Hinc exemplum ut pingeretis? ¶ Numeri etiam est ad numerum, numerato, ordine, sine haesitatione.

Numerosus, a, um, quod magno constat numero, magnus, multus, innumeratus. § πολύς. GAL. Qui est in grand nombre. ITAL. Numeroso. GERM. Stof Anzahl. HISP. Cosa de mucho numero, o cuento. ANGL. In great numb. r. § ut, Numerosus populus, Numerosa multitudo, Numerosa cohors. Plin. lib. 7. c. 44. Numerosa varietas. Idem lib. 9. cap. 17. Numerosus partus. Idem lib. 11. c. 40. Quae numeroso secunda partus haec plures habet mammas. Numerosa verò oratio quae numeris oratoris constat ῥημικὸς λόγος. Cic. in orat. Id numerosum est in omnibus sonis, atque vocibus, quod habet quosdam impressiones, & quod metiri possumus intervallis aequalibus. Detinuit nostras numerosus Horatius aures. Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist. Paulò numerosius opus dicitur argumentosum Quintil.

Numerosè, adverbium, Sonorè & per numeros, hoc est, per mensuras, sive dimensiones musicas. § ἰσομετρία, ἰσομετρῶς. GAL. Par mesure. ITAL. Con misura. GERM. Der mensur oder dem schlag nach; in gebisset zaal. HISP. Con medida. ANGL. By dimension and measure. § Cic. 3. de Orat. Et tamen eam conjunctionem, sicuti verbum, numerosè cadere, & Quadrare, & perfici volumus. Idem 2. de nat. deor. Quid si platani fiduculas ferrent numerosè sonantes?

Numerosissimè, Apul. de Deo Socratis, Familias numerosissimè comparant. Quam numerosissimè versate scripta Quintil.

Numerositas, πολυαριθμία. Macrobi. Saturn. lib. 3. c. 20. Sed Aristophanes adiecit Gargara, ad significationem numerositatis innumeratae.

Numerale, quod ad numerum pertinet, a Grammaticis ficta vox, praclaris Latinae linguae autoribus, si Calepini iudicio standum est. Studiosi politionum literarum ab imitatione scriptorum veterum non discedunt, tanquam scopulum minus Latinum verbum sibi vitandum ducentes. § ἀριθμικός. GALL. Appartenant à nombre. ITAL. Che si appartiene à numero. GERM. Was zu der zaal gehört. HISP. Cosa perteneciente al numero. ANGL. Pertaining to a number. § unde numeralis scientia, quae tractat de numeris, Graecè Arithmetica dicitur. Et apud Grammaticos Nomina numeralia, quibus utimur in numerando: ut, Vnus, Duo, Tres. Et adverbia numeralia, ut Bis, Ter, &c.

Numerabilis, e, quod numerari potest. § ἀριθμητὸν, ἀριθμητός. GALL. Qu se peut nombrer. ITAL. Che si può annumerare. GERM. Zahlbar, oder wol zu zellen ist. HISP. Cosa que se puede cuentar. ANGL. That may be numbered. Cuius contrarium est innumerabile, quod numerari non potest. Horat. de Arte.

Quo sanè populus numerabilis, ut pote parvus
Et frugi, castis quoque, verecundisque coibat.

Numerarius, ἀριθμητής. Gl. Cyr. ite. numerator.

Numeria dea Gloss. Isid. quam parientes invocabant ut numerò, id est citò parerent, Varro apud Non. in Numeris.

Numerius, numerò, id est, citò natus sine parentis difficultate. Ibidem.

Numerio, as, Supputo, per numeros recenseo, vel colligo & metior. § ἰσθὶ σαφῆρ. ἀριθμῶ. GALL. Nombrer, conter. ITAL. Annumerare. GERM. Zehlen. HISP. Cuentar por numeros. ANGL. To number, reckon or cast à counte. § Virg. 3. Eclog. Bisque die numerant ambo pecus alter & haedos. Cic. de Amicit. Nec metiamur eam, ut quidam innoterit, verborum magnificentia, viròsque bonos eos, qui habentur numeremus, Paulus Catonius, &c. Idem 4. Verr. Numerate omnes non est necesse. Tu quae pro capite mihi iam numerando argento dies Ibid. sc. 3. a. 1. Si mihi dantur duo talenta argenti numerata in manum. Idem Aftin. sc. 3. a. 1. Hic sunt duo talenta argenti lectae & numeratae minae. Idem Pseud. sc. 7. a. 4. ¶ In numerato habere ingenium. Quintilian. ¶ Numerate pecuniam, pro praesentem pecuniam dare, solve. Cic. ad Planc. Articus, qui civitatem conservatam cuperet, pecuniam numeravit de suo. ¶ Interdum supprimitur accusativus. Plaut. in Aftin. Numerari iussit servulo Leonidae. Cic. pro Quintio. Sed Romae quotidie, simul atque hic sibi cavisset, numeraturum se dicebat. Numerare, pro habere, & censere. Idem 3. Verr. Qui collega Timarchidis prope numerabatur, id est, habebatur, & censebatur. ¶ Nullo loco numerare, id est, nihil facere. Idem 2. de fin. Idque Socratem, qui voluptatem nullo loco numerat, audio dicentem. ¶ Huius composita sunt. Annumero, Connumero, Dinumero, Enumero, Pernumero, & Renumero: quae vide suis locis.

Numeratio, verbale, ἀριθμῶσις. Col. lib. 11. cap. 1. Sed ubi aris numeratio exigitur, res pro nummis ostenditur.

Numeratim, adverbium, significat per numeros. x. ἰσθὶ σαφῆρ. Diomedes, L. 1.

Numeratim, adverbij loco positum. § GALL. Par compte. ITAL. Numeratamente. GERM. Mit zehlen gezelt. HISP. Cuentar ando por numeros. ANGL. Bireckoning. Cic. ad Attic. lib. 12. Mihi & res, & condicio placet; sed ita, ut numerato Altis, quam aestimatione, id est, malum numerari mihi quam aestimari.

Numerarcha, Chiliarcha, tribuni millenarij. Buleng.

Numerij, celeriter nati homines, quia numero facti videbantur.

Numerisiani, populi Italiae, in tractu Lucanorum, Vrsentinis, & Volsentanis proximi: quorum meminit Plin. lib. 3. c. 11.

Numerius, flavius in Latio, in quo repertum cadaver Eneae, & Annae sor. Didas sese submersisse fertur. Hic postea decrevit & in fontem redactus, qui & ipse postea exsiccatus est, sacris Vestae (cui ex hoc Flavio modo libari fas erat) una interceptis. Ovid. 3. Fast.

Corniger hanc tumidis rapuisse Nativis
Creditor.

Virg. 7. Aeneid.

Hac fontis stagna Numici.

Vbi Numici per apocopen dixit pro Numicij. Numida, qui vendit herbas, vel qui alit pecora ad vendendum. Gl. Isid. Numidia, vulgò, Il regno di Tunis, pars Africae, inter Caesariensem Mauritaniam, & Carthaginensem regionem, cujus populi à Latinis Numidæ, à Græcis Nomades, vulgò, dicuntur, quasi in pascuis inter amenta degentes: δὴ τὸ νόμος, quod est pascere. Erat enim ea gens rei pecuniarie in primis studiosa; & ob id ad lætiora pabula cum usus requiebat, magalia sua transferebat; quemadmodum & Hamaxobæ, qui plaustris domos suas circumferebant. Plin. lib. 5. c. 3. Numidæ vero, Nomades, à permutandis pabulis, mapalia sua, hoc est, domos plaustris circumferentes. Hi à Virg. lib. 4. Æneid. Infræni Numidæ appellantur, quod equos non fræno, quemadmodum nos consuevimus, sed virgula duntaxat regerent. Cursores & Numidæ in comitatu delicata um. Senec. epist. 88.

Numidicus, a um, νομίδιον, ut lapis Numidicus, qui inter generosa marmora annumeratur. A Papinio Libycus filix appellatur. Et pavimenta Punica à veteribus dicebantur, quæ ex Marmore Numidico strata erant. Numidicæ crustæ. Senec. Epist. 87. Numidicæ aves. Suet. in Calig. cap. 22. è lapide Numidico columna. Idem in Cas. c. 85. Vide supra Nomades.

Numidiāna pira, A patria nomen sortita: quorum meminit Plin. lib. 11. cap. 15.

Numitor, Filius Procæ Albanorum regis, & Amulij frater, Romuli & Remi avus maternus. Hic Rheam Sylviam filiam habuit, quam Amulius pulso Numitore fratris Vestalem virginem fecit, nequando sobolem haberet, quæ patrum ulcisceretur. Postea vero senex à Romulo & Remo nepotibus, occiso Amulio, in regnum restitutus est. Virg. lib. 6.

Et Capys & Numitor & qui te nomine reddidit Sylvius Æneas, &c.

Vide Liv. lib. 1. ab Vrbe.

Numisma, Numōsus, Numularius vide Numus.

Numus, Moneta, Numisma. ἀγορά, ἀγορά, ἀγορά. GALL. Monoye. ITAL. Danaro, moneta. GERM. Ein münz, pfennig HISP. Dinero, moneda. ANG. Money or coine. δὴ τὸ νόμος, hoc est, à lege appellationem accepit, o in u commutato: quum enim olim permutatione mercium homines uti solerent, lege usus numi introductus est. Nummum argenti invenire nequeo. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 1. Non feres hinc argenti nummum. Idem Aulul. sc. 4. a. 2. Dividere argentum in viros. Idem Aulul. sc. 2. a. 1. Inaures da mihi faciundas, pondo duum nummum. Idem Menach. sc. 1. a. 2. Numo sum conductus, plus jam medico mercede est opus. Idem Aulul. sc. 2. a. 3. Tu isto genere natus numū non habes. Idem Pseud. sc. 3. a. 1. Me nemo potest minoris numo conducere. Ibid. sc. 2. a. 5. Istāne causa tibi numum dabo? Ibid. Item, Ecce tres numi ad emendum opsonium (de aureis.) Idem Menach. sc. 1. Quanti veniunt hinc porci sacres? Ibid. sc. 2. a. 2. Siquid numo Sarciri potest, &c. Ibidem sc. 2. a. 1. Nunc eris hinc numo divitior. Idem Pseud. sc. 2. a. 5. Ne quisquam credat numum edicam omnibus. Ibid. sc. 5. a. 1. Rescribere numos Vide Rescribere. Mihi præterea unum numum ne duis. Idem Ibid. Numus Philippeus aureus, vide Philippi. Alio etiam, nomine dicitur Numisma, quod ab eodem etiam fonte creditur derivatum. Quapropter utrumque, unico m, scribendum videtur. Sunt tamen nonnulli, qui nummum geminato m, scribendum putent, eo quod videant primam ubique produci, quæ in dictione numisma corripitur, ut apud Martialem lib. 1. Cur data sunt equiti bis quinque numismata; Sed hoc in loco cæterisque omnibus, in quibus hujus nominis prima syllaba corripitur: quidam Nomisma legendum contendunt, per quartam vocalem, Utrūque scribas, illud certe constat primam in dictione Numus semper produci, quæ contra in Nomine numisma apud probatos auctores semper corripitur; quamvis nonnulli inter recentiores, nullo veterum exemplo ausi sint producere, Numus autem aliquādo generale nomē est, idem significans quod Numisma; & de qualibet pecunia, sive moneta dici potest, sive aurea sit, sive argentea, atque adeo ærea. Plaut. in Pseud. sc. 3. a. 1. Nimis sum miser, nummum nullquam reperire argenti queo. Cicero. 1. de finib. Vnde si secutus esset eorum sententiam, qui honesta & recta emolumentis omnibus & commodis anteponebant, ne numum quidem attigisset. Aliquando etiam speciale nomen est pecuniæ æræ, quæ alio nomine Sesteritius, vel conjunctim numus susteritius appellabatur: valebatque æstimatione Gallicæ pecuniæ decem denarios Turonenses & semissem, hoc est, quartam partem denarij argentei Cicero. 4. Verr. Facta est sponsio sesteritijs quinque; coegit Scædilius quinque illa millia numum dare ac numerare Aponio. Et rursus inferius, Cogit Scandilium Apronio ob singularem improbitatem atque audaciam prædicationemque nefariæ societatis, n. s. quinque millia mercedis nomine, ac præmij dare. Vbi hoc notandum est, Ciceronem Quinque sesteritia, Quinque millia sesteritiū, & quinque millia nummum pro eodem dixisse. Numus pro didrachma, sive binis drachmis. Plaut. in Trucul. De mina una deminui modò quinque numos, mihi detraxi partem herculanam. Mina autem centum fuit drachmarum, parsque herculana decima. Numus adulterinus, non legitimus, κληρονομία. Cicero. 1. 3. Offic. Quærit etiam, si sapiens a tuleritinos numos acceperit imprudens pro bonis, quam id nescierit, soluti. Usne sit eos, si cui debeat, pro bonis.

Numulus, diminutivum, Pa. vas numus. ἀγορά, ἀγορά, ἀγορά. GALL. Petite monoye. ITAL. Picciola moneta. GERM. Ein pfennig. HISP. Pequena moneda. ANG. Little or small money. Cic. ad Att. lib. 1. Si judicium est, triginta homines populi Romani, levissimos ac næquissimos, numulis acceptis jus & fas omne delere. Idem, tu si tuis blanditijs à Sicyonijs numulorum aliquid expresseris, velim me facias certio em.

Numisma, vel Nomisma, at s, ut umque enim dicimus. ἀγορά, ἀγορά, ἀγορά. GALL. Monoye. ITAL. Danari, moneta. GERM. Ein münz. HISP. El numo, ò moneda ANG. Money or coine. Græca dicitio est, idem significans quod Numus, ἀπο τὸ νόμος, hoc est, à lege, unde & Numus dicitur putatur. Nam quum ante percussum numisma homines mutuo permutacionis commercio uterentur, postea lege introductus est usus

numi. De hoc latius in Dictione Numus. Habet autem hoc nomen primam syllabam correptam quæ in dictione Numus producitur, unde Græcorum more Nomisma per o, in carmine scribendum esse plerique arbitrantur, quum alioqui sæpius per u, scribamus. Horat. 2. epist. 1. Retulit acceptos regale nomisma Philippus. Mart. lib. 1.

Cur data sunt equiti bis quinque nomismata? quare?

Numāus, qui numis abundat. ἀπολοχρηματ. GALL. Riche, pecunieux. ITAL. Danaroso. GERM. Seltsich, der vil bargelt hat. HISP. Rico de dineros. ANGL. Riche, wealthy in money. Plaut. Amph. Ut bene numatam scrivetur marsupium. Cic. de lege Agrar. Volitat enim ante oculos istorum Jubæ regis filius adolescens, non minus bene numatus, quam bene capillatus. Horat. Epist. 6.

Et genus, & formam regina pecunia donat:

Ac bene nummatum decorat Suadela, Venúsque.

Numatio, nis, Numorum abundantia & affluentia. ἀπολοχρηματ. GALL. Richeffe d'argent, abondance d'argent & deniers. ITAL. Abondanza di danari. GERM. Reichthum ab bargelt. HISP. Abondancia de dineros. ANGL. Richeffe, plentie of money. Cic. 2. Phil. Pone ante oculos lætitiā Senatus populique Romani, confer eam cum numeracione tuarū, tum intelliges quantum inter laudem & lucrum interfit.

Numariū, a um, quod ad numos pertinet. ἀπολοχρηματ. GALL. De monnoye. ITAL. Cio ch' appart ene à danari. GERM. Das zu der münz oder dem gelt gehört. HISP. Cosa perteneciente al dinero. ANGL. Pertaining to money. Ut res numaria. Cicero. 3. Offic. Ut res numaria de communi sententia constitueretur. Numarius interpretis pacis & concordie, apud eundem pro Cluent. i. mercenarius, & qui ob id pecunias accepisset. Numarium judicium, quod acceptis pecunijs corrumpitur. Idem 2. Verr. Equod judicium Romæ tam dissolutum, tam perditum, tam numarium fore putasti, quo ex judicio te ulla salus servare posset? Numarij iudices sordidi & corrupti. Idem ad Att. lib. 1. Numaria theca. Idem ad Att. lib. 4. Numaria difficultas. Suet. in Tib. c. 48.

Numariū, ij, qui numis deditus est. ἀπολοχρηματ. GALL. Addonné à l'argent, corrompu par argent. ITAL. Dato à Danari. GERM. Seltsichig, dem gelt ergeben. HISP. Corrompido con dineros. ANGL. That is given to money. Hieron ad Marcel. Volo in numarios inveni facerdotēs.

Numulariū, ius, diminutivum, Senec. contravers. 9.

Numulariū, ij, ἀγορά, ἀγορά, ἀγορά. GALL. Banquier, changeur. ITAL. Banchiere. GERM. Ein wechslr. HISP. Cambiador, banquero. ANGL. An exchanger, or banker. Numis permutandis dicitur, quem nos Campsorem vocamus, qui scilicet pecuniæ permutacionem exercet. Numularius, & Mensarius, Idem Suet. in Aug. c. 4. & in Galb. c. 9. Horum autem officium vilis erat quàm argentatorum, qui non tam pecuniarum permutacionem, quam majorem negotiationem exercebant, acceptique & expensu rationes conficiebant, quas non faciebant numularij. Dicuntur autem numularij à numulis, quod majoris pretij numis acceptis, numulos, id est, minusculam monetam per partes reddebant: aut certæ regionis acceptam pecuniam, regionis alterius pecunia permutabant. Hotomanus.

Numularia, x, herbæ nomen, centimorbia vulgò, Matheolus lunariam minorem vocat, fortè echicos altera Plinii, pulegio similis, ut Gesærus in Julio admonet. Hanc quidam falsò elatinem esse putant.

Nūnc, ἀγορά, ἀγορά, ἀγορά. GALL. Maintenant, à cet heure, à present. ITAL. Hora, adesso. GERM. Jetzt, jetund. HISP. Agora, luego. ANGL. Now. Adverbium est temporis, quod tempus præsens significat: ita dicitur à Græco νῦν, in u, commutato, & in fine addita littera c. Cor dolet, cum scio, nunc ut sum, & ut olim fui, Plaut. Mostell. sc. 2. a. 1. Nunc postquam nihili sum. Ibid. nunc dum libet, licetque pota. Idem Menach. sc. 1. a. 1. Nunc redeo, nunc tum video. (subauditur primum.) Ibid. sc. 3. a. 4. Nunc jam meus es. (GAL. Dés maintenant.) Idem Pseud. sc. 5. a. 1. Quid nunc, dolere? Ibid. sc. 5. a. 1. Quid nunc? (ellipticus) dictura es (amplius sup.) Idem Curc. Loquere nunc jam. Idem Mostell. sc. 2. a. 2. Nunc illinc venit (pro nuperrimè.) Idem Menach. sc. 4. a. 2. Hoc agite nunc jam. (i. nunc. maximè.) Idem Prolog. Aulul. & Pseud. sc. 5. a. 1. Festinate nunc jam quantum lubet. Idem Menach. sc. 3. a. 5. Abscede nunc etiam, etiam nunc, etiam Ohe nunc. Idem Aulul. sc. 1. a. 1. Nunc demum experior ob alios caliginē mihi obtigisse. Idem Milit. sc. 5. a. 2. Solvite istum nunc jam. Idem Capt. sc. 2. a. 2. Nunc ego te experiar. (i. in tanto periculo.) Idem Pseud. sc. 1. a. 1. Molestus ne sis, nunc jam ius. Idem Mostell. sc. 1. a. 1. Nunc (pro tunc) Liv. lib. 4. d. 5. Nunc animæ tenues. (i. tunc) Ovid. 2. Fast. nunc irascentis & dolentis, Liv. lib. 34. & Cicero. pro Archia, &c. Interdum ponitur pro Tandem, vel serò. Virg. 8. Eclog. nunc nunc scio quid sit amor. Interdum pro Sed accipitur, sine ulla temporis significatione. Cic. 1. de divinatione. Quæ quidem multo plura evenient, si ad quietem integri iremus: nunc onusti cibo & vino confusa & perturbata cernimus, nunc item concedendi adverb. Plaut. Truculepto, Haud mansisti ut ego darem, tute sumpstisti tibi: nunc habes ut nactus. hoc est, Age habes, vel habes sanè. nunc pro Aurem, qua in significatione frequens est apud optimos scriptores, & habet gratiam, si in loco utaris. Quint. lib. 1. c. 1. Nam bona facillè mutantur in pejus; nunc quando in bonum veteris vitia; id est, quando autem. nunc temporis, id est, hoc tempore, ut dicitur. Tunc temporis, pro illo tempore. Nunc ipsum, pro Hoc ipso momento & puncto temporis. Cicero. ad Attic. lib. 1. 2. Nunc ipsum ea lego ea scribo, ut ij, &c. Eadem, Nunc ipsum sine te esse non possum. Dicitur & nunc nuper, pro Non ita pridem. Terent. in Eunuch. Idem. Manandi phasma nunc nuper dedit. Quo in loco, teste Donato, Nunc adjectum tollendæ ambiguitatis causa. Est enim Nuper ex iis dictionibus, quas veteres propter ambiguitatem cum adjectione proferebant.

Nūnciū, ij, vel potiùs Nuntius, qui nunciat & quod nunciatur. ἀγορά, ἀγορά, ἀγορά. GALL. Messager, ou message. ITAL. Messa, messagero, nuncio. GERM. Ein bott oder borchafft. HISP. Mensajero, ò messengero. ANGL. A messenger. Nunci dicitur fortasse quia per eos nova sciuntur. Passer. Plaut. Capt. sc. 2. a. 2. Ego ad parentes hunc remittam nuntium. (i. mittam) Hinc stratioticum nuntium percutiam. Idem Pseud. sc. 2. a. 2. Virg. 2. Æneid.

Nuntius ibi Polida genitori.
Nuntio Prætoris accersitus, Cic. 6. Ver. ¶ Nuntium remittere uxori, pro repudiare uxorem, Idem ad Att. l. 1. Deinde ex Senatufconsulto Consules rogationem promulgasse: uxori Cæsarem nuntium remisisse. Nuntium remittere virtuti, virtuti valedicere, & ab ea deficere. Idem ad Cassium. Iam biennium, aut triennium est, quum virtuti nuntium remisisti. ¶ Nuntius, quod nuntiat. Plaut. in Stich. Suo nunquam equè patri nuntium lepidum attulit. Ibid. Citus præcucart, ut nuntia-rem nunquam exoptabilem. Item, Allati nuntij per dispositos equites Cæsar. lib. 3. de bell. civ. Bonis nunciis afficit homines Mercurius, Et nunciis præest, &c. ¶ A nuntius fit internuntius diærogæ, qui inter duos medius est ad aliquid tractandum. Vide suo loco.

Nuntium in neutro genere, pro re quæ nuntiat. ¶ **נבשר** besorâh. זכירה. GAL. Messager. ITAL. Messaggero. GERM. Ein bot tschaffe, verkündender. HISP. Mensajero. ANGL. A Messenger. Catull. de Berynthia, Geminas deorum ad aures nova nuntia referens.

Nuntiolum, parvum nuntium. Nuntiolus, parvum nuntium.
Nunciola, f. æm. gen. ¶ **נבשר** besorâh. זכירה. GAL. Messager. ITAL. Messaggero. GERM. Ein bot tschaffe, verkündender. HISP. Mensajero. ANGL. She that telleth tydings. Plin. lib. 15. c. 30. Romanis præcipuè lætitiæ victoriarumque nuntia additur litteris, & militum lanceis pilisque. Cic. 1. de legib.

Nuntia virgo Iovis miranda visa figura. Ovid. Epist. 6.
 Idem 1. Cur mihi sum prior, quam nuntia littera venit?
 Metam.

Nuntia Iunonia varios induta colores
 Concipit Iru agras.

Nuncio, as, vel potius nuntio per t. Monco, significo. ¶ **נבשר** bisfar. זכירה. GAL. Dire ou porter nouvelle, annoncer. ITAL. Nonciare, annunciare. GERM. Sagen / zuwissen, ahnen, anzeigen. HISP. Traher mensajero de nuevas. ANGL. To tell to reports to warne, to tell tydings or news. Terent. in Heur. At istos invidios dii perdant, qui hæc libenter nuntiant. Plaut. Capt. Nunquid aliud vis patri nuntiar? Cic. ad Brutum, Ita enim Romam erat nuntiatum, ita per sualum omnibus, cum paucis incrimibus, perterritis metu, fracto animo fugisse Antonium. Nunciare bellum, pro denunciare & indicare. Liu. lib. 6. d. 4. Epistolæ, quibus nunciavit, (i. scripsit.) Gell. c. 3. lib. 9. Nunciavit lucius tibi lugentibus Senec. cap. 2. de consol. ad Helv. Quæ ad patrem vis nuntiar? Idem Capt. f. 2. a. 2. Salutem dicito Patrono. c. Nunciabor. Idem Cure. sc. 2. a. 4. Istæc nunciabo, supra dicito. Idem Milit. sc. 2. a. 2. Qui te nuntia-ret mortem. Idem Mostell. sc. 2. a. 1. Utinam ad me pater mortuus nuntietur. Ibid. sc. 3. a. 1. ¶ Huius composita sunt Annuntio, Denuncio, Enuncio, Obnuncio, Prænuncio, Pronuncio, Renuncio: quorum significata vide suis locis.

Nunciatio, nis, Ipse denunciandi actus. ¶ **נבשר** besorâh. זכירה. GAL. Nonciation, announcement. ITAL. Ambasciada. & messo. GERM. Anzeigung, verkündigung. HISP. Obra de traer mensajero. ANGL. A declaring, a shewing, or telling of tydings or news. Cic. 2. Phil. Nos enim nunciationem solam habemus, Consules & reliqui magistratus etiam inspectionem.

Nunciator, qui rem quampiam nuntiat. Apud Iureconsultos, nunciato- res dicuntur delatores criminum, ex quo eorum indicia notoria di- cuntur. Paulus lib. 6. ad Turpil. nunciatores qui per notoria indicia produnt, notoriis suis assistere iubentur. Ex Hotomano.

Nuncoreus, Sestitidis filius, qui obeliscum, qui nunc visitur Romæ in Vaticano, curavit excidendum. Autor. Plin. lib. 6. c. 11.

Nuncubi. Adverb. expostitum ex nunquid & alicubi. Ter. Eunuch. Nun- cubi. Nunquid alicubi.

NUNCUPAS, nomino, apello, voco. ¶ **נבשר** kara à ppa nakâb. זכירה. GAL. Nommer, dire nommement & expressément. ITAL. Nominare, appellare. GERM. Nennen. HISP. Nombro por nom- bre. ANGL. To name, to call by some name. Plin. lib. 1. Quem Iulium eundem Iulia gens autorem sui nominis nuncupat. Varro in Medo, Quis tu es mulier, quæ me insueto nuncupasti nomine? Se esse phi- losophum nuncupavit. Apul. Apol. 1. Cic. 2. de natura deorum. Itaque tam illud, quod erat à deo datum, nomen ipsius dei nuncupabant: ut quum fruges Cæcerem appellamus, nuncupata vota dicuntur, quæ Consules & prætores, quando in provinciam proficiscuntur, faciunt ¶ nuncupare vota. Est alicui divorum vota polliceri & destinare. Plin. in Paneg. nuncupare vota & pro æternitate Imperij, & pro salute ci- vium solebamus. Ibid. Quo maiore fiducia iisdem illis votis, quæ ipse pro se nuncupari iubet, oro & obtestor, si bene tempus. si ex uti- litate omnium regit. Cic. 3. Philip. neglectis que sacrificiis solenni- bus, ante lucem ea vota quæ nunquam solueret, nuncupavit. nuncu- pandi voti exemplum apud Livium lib. 6. d. 4. ¶ nuncupare testa- mentum. est viva voce suprema voluntatem declarare. Plin. lib. 14. c. 22. Alij testamenta sua nuncupant; alij mortifera loquuntur, redi- turasque per iugulum voces non continent. ¶ Inde nuncupativum testamentum dicitur, quo testator viva voce, quæ post mortem agi velit declarat. ¶ Et nuncupatus hæres dicitur, qui voce testatoris hæ- res pronuntiatus est; differtque ab hærede scripto, de quo vide Iustin. Institut. de testamen. nuncupati inter hæres. Suet. in Aug. cap. 16. & plura in Calig. cap. 38. ¶ Item nuncupata pecunia, id est, ut ait Cur- tius lib. de officio Iurisconsulti, nominata, certa, nominibus propriis pronuntiata. Quum nexum faciet, municipiumque, uti lingua nuncu- passit, ita ius esto.

Nuncupatio, operis dedicatio. Plin. in præfat. operis. Sed hæc ego mihi nunc patrocina ademi nuncupatione. ¶ nuncupatio item hæredis institu- tio. Suet. in Calig. Quo metu cum iam & ab ignotis inter familiares & à parentibus inter liberos palam hæres nuncuparentur, derisores ve- cabatur, quod post nuncupationem vivere perseverarent? & mortis ve- nenatas mactas misit. nuncupatio fausta (dedicationis.) Senec. c. 13. de consol. ad Mariam.

Nundina, æ, Romanorum dea, à nono die nascentium dicta qui & Lu- stricus dicitur. Erat autem Lustricus dies, quo iafantes lustrabantur. Is autem erat in masculis nonus, in puellis verò octavus. Vide Macro- b. lib. 1. Saturn. cap. 16.

NUNDINA, arum. A nono die dictæ sunt, quasi novendina. **נבשר** biszæbonim. זכירה. GAL. Foire, marché public. ITAL. Fiera, mercato. GERM. Mess, oder sarmärkte. HISP. Feria, ó mercado. ANGL. A faire or market. ¶ Nundinae quid. ¶ Item Trinundinum spatium datum reis. Plutarch. in Coriolan. ¶ Postridie nundinas, dies inauspica- tus. Sueton. in August. c. 92. ¶ Ius nundinarum petere. Idem Sueton. in Claud. cap. 12. Insistitur autem eo consilio prohibentur, ut iustici osto legum in agis essent, & nono die repeterent urbem ad merca- tum, diebus accipiendarum causa, & ut scita atque consulta frequen- tiore populo r. ferretur, & trinundino proposita, à singulis atque uni- versis facile noticeatur. Unde etiam mos tractus, ut leges trinundi- no die **נבשר** **נבשר** **נבשר** apud Athenæum) promulgarentur. Cic. contra Rullum pro lege Agr. Ille Capuam, nundinas iusticorum, horreum Campani agri esse voluerat. Col. l. 11. c. 1. Villicus non urbem, non vllas nundinas, nisi vendeda, aut emende rei necessaria causa frequen- taverit. ¶ dicitur & nundinum, neutro genere. Liu. Postquam verò co- mitia Decemviris creandis, in trinundinum indicta sunt. Sic enim legunt nonnulli. Castigatiora tamen exemplaria habent Trinundi- num. Trinundinus autem dies, vel Trinundinum, sive Trinum nundi- num, dicebatur: dies tertiarum nundinarum, qui prædici antè solebat, ut notior esset universis.

Nundinum, idem quod Nundinae; Trinum nundinum, & trinas nundi- nas, eodem sensu dicimus.

Nundina, Romanorum dea, à nono die nascentium nuncupata; qui lu- stricus dicitur. Vide Lustricus.

Nundinalis, e, quod pertinet ad nundinas. ¶ **נבשר** biszæbonim. GAL. Foire, ITAL. Che si appartiene à mercato. GERM. Das zu der mess, oder sarmärkte gehdrt. HISP. Cosa perteneciente à feria. ANGL. Belonging to the faire or market. Plaut. in Aul. sc. 1. a. 2. Coquus ille nundinalis est, in nonum diem solet ire coctum.

Nundinalis, ad nonum diem pertinens; & nominatim ad Novendiales ferias. Plaut. Aul. sc. 1. a. 4. Cocus ille nundinalis est, in nonum diem solet ire coctum.

Nundinor, aris. Palam vendo, publico mercatu distrabo. ¶ **נבשר** sachâr. זכירה. GAL. Marchander, faire marchandise, nego- cier en foire. ITAL. Vendere in publico, vendere al mercato. GERM. Öffentlich verkaufen / feil haben als in einer mess / und sein gewin damit suchen. HISP. Negociar à vender en ferias. ANGL. To mak merchandise, to sell and bid openly in the market. Iul. Firmic. lib. 6. Marthescos, Quæ- stus libidinis causa padorem duobus fratribus nundinabit, & ad coi- tum fratrem invitabit, & filium. Suet. in Tito Vesp. Suspecta, & rapa- citas, quod constabat in concionibus patris nundinari, præmiarique solitum, deinde propalam alium neionem & opinabantur & prædica- bant. Cicero sæpius nundinari pro eare posuit, in Verrem, Ab isto pueri annorum senum septemque denum Senatorium ordinem nundinati sunt. Idem 3. Philipp. Vna in domo omnes quorum intere- rat, totum imperium populi Romani nundinabantur.

Nundinatio, nis, Ipse nundinandi actus. ¶ **נבשר** biszæbonim **נבשר** sachâr, vel sachar **נבשר** mischâr. זכירה. GAL. Vente, ou achat. ITAL. Vendita, ó compra. GERM. Feilhabung / das kauffen und verk auffen. HISP. La obra de negociar à las ferias. ANGL. Bying or selling openly. Cic. de lege Agrar. Hinc vos quas spoliationes, quas pactiones, quam de- nique in omnibus locis nundinationem iuris, ac fortunarum fore putatis? nundinatio iuris, idem Verr. 4. sæpè.

Nundinor, qui nundinas frequentat. ¶ **נבשר** biszæbonim. GAL. Marchand, qui- hantre les foires. ITAL. Mercante che va alle fiere. GERM. Ein frâmer, der die messen und sarmärkte braucht und besûcht. HISP. Aquel negociador. ANGL. A merchant that haunteth the faires. Festus, Nundinis rustici conveniebant mercandi & vendendi causa, tumque nefas erat cum populo agi, ne interpellarentur nundinatores.

Nundinarius, a, um, quod ad nundinas pertinet, vel quod nundinis depu- tatum est. ¶ **נבשר** biszæbonim. GAL. Appartenant aux foires. ITAL. Pertinente alle fiere. GERM. Das zuder mess gehdrt oder betordnet ist. HISP. Perteneciente à ferias. ANGL. Belonging to faire. Plin. l. 12. c. 17. His com- mercij Carras opidum aperire, quod est illis nundinarium. Idem lib. 8. c. 15. de subus, Quin & duces in vrbis forum nundinarium, do- mosque petere discunt.

Nundinatitium, ostentatitium caput, non velatum. Tertull.

Nundinium, nundinum, nundinarum tempus. Salmas.

NUNQUAM, nullo tempore. ¶ **נבשר** lo leholâm. זכירה. GAL. Iamais. ITAL. Mai. GERM. Nimmermehr, zu keiner zeit. HISP. En ningun tiempo, jamais. ANGL. Never. ¶ Nunquam possum referre gratiã. Plaut. Mostell. sc. 3. a. 1. Nunquam heretè aufugiet. Idem Menach. sc. 1. a. 1. Nunquam quisquam faciet, quin ea sit. Idem Milit. sc. 3. a. 2. ¶ Nunquam pro non: nunquam id argentum tam benè collocassem. Idem Most. sc. 3. a. 1. Nunquam factum est (id est, non.) Idem Amph. sc. 2. a. 2. bis. Nunquam etiam quicquam verborum prolocutus est perpe- ram. Ibid. (id est, non.) Introire in ædes, nunquam licitum est. Ibid. sc. 1. a. 2. (i. non) Item, nunquam quicquam animo meo fugir ægrius. Ibid. nunquam erit tam avarus quin te emittat manu. Idem Capt. sc. 3. a. 2. à quo nonnunquam, quod significat Aliquando. Idem in Mercat. non- nunquam ædepol quisquam illam habebit potius, quam illè, quem ego volo.

Nunquam omn. Semper, omni tempore. ¶ **נבשר** lo leholâm. זכירה. GAL. Iamais. ITAL. Mai. GERM. Nimmermehr, zu keiner zeit. HISP. En ningun tiempo, jamais. ANGL. Never. ¶ Nunquam possum referre gratiã. Plaut. Mostell. sc. 3. a. 1. Nunquam heretè aufugiet. Idem Menach. sc. 1. a. 1. Nunquam quisquam faciet, quin ea sit. Idem Milit. sc. 3. a. 2. ¶ Nunquam pro non: nunquam id argentum tam benè collocassem. Idem Most. sc. 3. a. 1. Nunquam factum est (id est, non.) Idem Amph. sc. 2. a. 2. bis. Nunquam etiam quicquam verborum prolocutus est perpe- ram. Ibid. (id est, non.) Introire in ædes, nunquam licitum est. Ibid. sc. 1. a. 2. (i. non) Item, nunquam quicquam animo meo fugir ægrius. Ibid. nunquam erit tam avarus quin te emittat manu. Idem Capt. sc. 3. a. 2. à quo nonnunquam, quod significat Aliquando. Idem in Mercat. non- nunquam ædepol quisquam illam habebit potius, quam illè, quem ego volo.

Nunquando num aliquando. Et habet accentum in antepenul- tima, sicut Aliquando. Cit. de Amic. Existit autem hoc loco quæstio subdificilis, nunquando amici novi digni amicitia, veteribus sint an- teponendi, ut equis veteris teneros anteponere solemus.

Nunquid, nunqua nunquod, vel nunquid, num aliquis. ¶ **נבשר** GAL. Ya il quelque autre chose. ITAL. Vi è pui altro. GERM. Ist jemandes oder etwas. HISP. Ay por ventura algo mas? ANGL. Whether is any? Ter. in Eun. Nunquid vis? Ibidem, Nunquid hic est? nemo est, nunquis hinc me sequitur? nemo homo est, nunquid iratus es mihi? Nihil profec- to

Et. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 5. Nunquid aliud me vis? Idem Milit. sc. 6. a. 2. & Curc. sc. 2. act. 4. & Aulul. sc. 3. act. 1. & sc. 4. a. 1. & sc. 2. a. 2. & Amphit. sc. 3. a. 1. & sc. 2. a. 1. Nunquid causae est, quin te condam in pistrinum. Idem Pseud. sc. 5. a. 1. Pro eodem etiam aliquando legimus Numquidnam, & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

Nunfio, vel nauasio, titubo, dubito. Gl. A. L.

Nuntio, as, aie, nuntius, vide Nuncio.

Nuo, nuis, cum suis compositis, vide in dictione Abnuo.

NUPER, adverbium, q. novo opere: ut semper. q. semiope: & opere. i. citò, q. toto opere. Non longo ante tempore, superioribus, sive proximis diebus. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

Nuper me in littore vidi.

Boetius, Hoc autem quod nuper diximus. Quandoque de longiore tempore dicitur, Cicero. 2. de divinat. Neque ante philosophiam patefactam, quae nuper inventa est, hac de re communis vita dubitavit. Hinc nuperime superlativum, hoc est, recentissime. Gell. cap. 4. lib. 6.

NUPERIUS, a. um, quod recens est, quod nuper fuit. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUPESIA, oppidum est ad Nilum fluvium, in tractu Syenitarum: cuius meminit Plin. lib. 6. c. 26.

NUPESIS, oppidum est Arabiae, Nomadibus proximum: de quo Plin. lib. 6. cap. 100.

NUPESIA, Nuptiae, Nuptus, vide Nubo.

Nura, cauda. Gl. g. b.

NURSIA, urbs antiqua Sabini, ex qua Qu. Sertorius, vir rei militaris, Virg. 7. Aeneid.

quos frigida misit

Nursia, & Hurtina classes, populi que Latini.

Vbi Servius, Frigida Nursia, vel quia re vera talis est, vel frigida dixit, quasi venenosam, & nocentem. Gracchi namque ubique in concionibus suis nursinos sceleratos appellaverunt. Scimus autem Virgilium amare historiae rem per transitum tangere. Haec ille. Huius oppidi incolae dicti sunt Nursini: quorum meminit Plin. l. 3. c. 12.

NURSINUS, a. um, adiectivum. Martial. lib. 13.

Nursinus poteris parcius esse pilae.

NURUS, filij uxoris. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

Excipit, & nuribus mittit gestanda Latinis.

id est, sceminis Latinis. Martial. lib. 4. Atque inter Latias gloria prima nuus.

Romanas erudiantque nurus.

Ovid. Eleg. 1. lib. 2.

Cumque bonis nuribus pro sospite Livia nato Munera dat.

Idem Eleg. 1. lib. 4. Trist.

Ansonias matresque nurus. (matronas.)

Idem Eleg. 1. lib. 2.

Nus, mens, Tertull.

NUSCUM: nosca, v. e. regni neapolitani, sub A. Salernitano.

NUSQUAM, Adverbium loci est, in nullo loco. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUSQUAMNON, ubique, nonnusquam, alicubi. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUTINATE corpus, ingenium, genitura fortè Natura. Gl. I. fid.

NUTRO, as, frequentativum est à NUO, quod proprie est frequenti capitis inclinatione aliquid significo. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUTRO, as, frequentativum est à NUO, quod proprie est frequenti capitis inclinatione aliquid significo. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

Impellens nutantibus aera pennis.

Gel. c. 2. lib. 2. Frigere & nutare à Menandro Caecilius visus. Nutantes civitates retinere. Suet. in Cas. c. 4. Nutantia nemora. Senec. c. 18. de

conf. ad Mart. & Nutantem, ambigüe positum, apud Suet. in Calig. c. 38. & Transfertur & ad animum, ut idem ferè sit quod haerere, & dubitare in quam potissimum partem te inclines. Cic. 1. de nat. deor. Democritus nutare videtur in natura deorum.

NUTATIO, verbale, Plin. lib. 11. cap. 37. A cerebro proficiscitur somnus hinc capitis nutatio, hoc est, inclinatio & declivitas capitis dum somnus surget.

NUTABUNDUS, nutanti similis. Apul. Nutabundus tamen, & tot plagarum dolore saucius.

NUTRITIO, is, ivi, vel ij, secundum Priscianum, Educo, alo. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

Hoc pinguem & placidam paci nutritor oli-vam,

id est, nutrito, vel nutrias. Col. lib. 12. c. 30. Quanto magis ætus erit, eo sapius convenit vinum nutriti, refrigerarique, & ventilari. Ibidem, nutritum vinum operimus, atque oblinimus.

NUTRITUS, us, Nutrimentum. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUTRITICO, as, Nutritio. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUTRITOR, aris, deponens, Nutritico, alo. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUTRITIO, nis, Educatio. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUTRICATUS, us, ui, Nutricatio. Varro. 1. de re rust. c. 47. Contra herba in pratis ad spem sceni fecia nata, non modò non evellenda in nutritu, sed etiam non calcanda.

NUTRICIUS, ij, qui nutrit, sive qui curam habet infantium, & adultorum, ut vivant. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUTRICIUS, a. um, & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUTRITIO, qui nutrit. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

Vertice sic Pholoes volucrum nutritor equorum Latatur, &c.

Suet. de clar. Gramm. M. Antonius Gnypho, ingenuus in Gallia natus, sed expositus, & à nutritore suo manumissus.

NUTRIX, cis, quæ nutrit. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUTRICULA, diminutivum. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

Gallia, vel potius nutricula caudicorum.

NUTRICIA, orum, gen. neutr. Merces nutricis. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NUTRIMENTUM, i, Alimentum, hoc est, ut medici definiunt, quicquid substantiam nostram augere potest. & in neutro genere, Nunquidnam, praesertim apud Comicos. Terent. in Andr. Ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

& ad res Inanimitas. Cic. in Orat. Sed quod educata huius nutrimenti eloquentia est, ipsa se postea colorat & roborat. ¶ Accipitur & pro ipsa nutritione, sive educatione. Suet. in Calig. Quantum per hanc nutrimentorum consuetudinem favore & gratia valuerit, id est, quod in castris educatus sit, ut ait Bud. ¶ Nutrimentorum locus, pro ubi quis nutritus est. Suet. in Aug. cap. 5.

Nūtrī mēn, inis, idem quod Nutrimentum. { מְנוּחָה achilāh מְנוּחָה achel מְנוּחָה maachāl. 250ph. } Ovid. 15. Metam.

Naturaque suum nutrimentum deicit edaci.

Nūtrīus, ἰσχυρὸς, & Nutro, τὰς, ἰσχυρὰ. Vide in verbo Abnuo.

Nūx, à nocendo dicta, quod satis noccat. { נֹחַץ eghōz. καρπὸς, κάρυον. GAL. Noix. ITAL. Noce. GERM. Ein nuss / oder andere frucht dergleichen / mit einer harten schalen. HISP. Nuez. ANGL. A nutte, or nutte tree, commonlie a wall nutte or wall nutte tree. } Non ego vitam tuam emam vitiosa nuce. Plaut. Mil. sc. 3. a. 2. Te amatorem inventum esse Inanem, quasi callam nucem, idem Psud. sc. 3. a. 1. Nuces Thasiæ optinæ. Gell. cap. 16. l. 7. Nuce ardentī crura suburere, ut mollior pilus surgat. Sueton. in Aug. cap. 68. Ovid.

quoniam fata ladere dicor

Cultus in extremo margine fundus habet.

Sive quod linguæ noccat. Vel quod ut nox aërem, ita nux sacco suo corpus atrum faciat. Constat nucis nucleum esse difficilem concoctū, dolorem capitis inferentem, tussientibus inimicum. Græci κάρυον vocant; à gravedine capitis, κάρυς enim caput significat. Est autem nux nomen generale omnibus, quæ duro operimento teguntur, ut sunt castaneæ, amygdalæ, & huiusmodi, τὰ κάρυονα, Virgilius.

Castanea que nucea mea quas Amaryllus amabat.

¶ Pomum verò de iis propriè dicitur, quæ mollem habent corticem: quamvis etiam pro nucibus aliquando accipiat, ut apud Plin. lib. 15. c. 2. Ab his locum amplitudine vindicarunt, quæ cessere auctoritati, nucea iuglandes. Et paulo post, solum hoc pomum natura compactili, operimento clausit: namque sunt bifidæ putaminum carinæ, nucleorumque illis quadripartita distinctio, lignea incurvante membrana. Cæteris quicquid est, solidum est, ut in avellanis & ipso nucum genere, quas antea ab illinas, patrio nomine vocabant. ¶ Malum verò non quodcunque pomi genus tenuioris, atque carnosius dicitur, sed illud tantum quod sui nominis arboribus producit: his scilicet, quas malos vocamus: quemadmodum Pyra quæ pyrus producit. Hoc modo Mala citrea, sive Medica dicimus. Mala cotonea, Mala punica, & similia. ¶ Nucea spargere. Virg. Eclog. 3.

Spargo, marite, nucea: tibi deseris Hesperus O Etam.

Ibi Servius: Varro spargendarum nucum hanc dicit esse rationem, ut Iovis omine matrimonium celebretur, ut nupta matrona sit Iuno. Nam nucea in tutela sunt Iovis; unde & iuglandes vocantur, quasi Iovis glandes. Nam illud vulgare est, ideo spargi nucea, ut è rapientibus pueris fiat strepitus, ne puellæ vox, virginatatem deponentis, possit audiri. ¶ Relinquere nucea, est omittis nugis puerilibus ad maiora negotia converti. Est enim nucum lusus soli pueritiæ conveniens grandiorisque ætati indecorus. Pers. Satyr. 1. Et nucibus facimus quæcunque relictis, Quam sapimus patruos. ¶ Nux Græca, eadem cum amygdala, quæ & Thasia dicitur. Colum. de arborib. c. 22. Quam de amygdala loquitur. Hæc arbor (inquit) an fuerit in Italia Catonis ætate dubitatur, quoniam Græcæ nominat. ¶ Nucea amaræ, κάρυα πικρὴ; i. amygdalæ amaræ, apud Cels. l. 6. c. 7. ¶ Nucea iuglandes, quæ & regiæ dictæ sunt. Plin. l. 15. c. 22. Ab his locum amplitudine vindicarunt, quæ cessere auctoritati, nucea iuglandes: de diversis nucum generibus, vide in dictione Iuglans.

Nux, mysticè, Cant. 16. 11. Ecclesia est Deo fructifera varietate bonorum operum.

Nucetum, locus ubi nucea nascuntur. Tertull.

Nūcēus, a, um, quod est ex nuce. { καρυκος. GAL. De noix. ITAL. Di noce. GERM. Nussbaum. HISP. Cosa de nuezes. ANGL. Of a nutte. } Plin. l. 16. c. 39. Vlineam, pineam, nucem, hanc atque aliam materiam omnem quam effodis, luna decrecente eximito post meridiem.

Nūcūla, æ, diminutivum, minuta nux. { καρυάειον. GAL. Petitenoix, noisille. ITAL. Nocella. GERM. Ein nusten. HISP. Pequeña nuez. ANGL. A little nutte. } Vide & Prænestinæ nucula appellatæ sunt. A nucula fit aliud diminutivum, Nucella.

Nūclēus, veteribus Nuculeus, quod tenerum in nuce includitur. { πυκνία. GAL. Noyau, cerneau de noix. ITAL. Gariglio, garrione, quel dentro della noce. GERM. Ein nustern. HISP. El meollo de la nuez, y fruta seca. ANGL. A kernell of a nutte. } Plaut. in Curc. sc. 1. a. 1. Qui è nuce nucleum esse vult. Frangit nucem: hoc est, qui commodum appetit, ne fugiat laborem. Allegoricè, vide Lanbinum in hunc locum. ¶ Inde Eucleo, as, est idem quod declarare, quasi nucleum rei alicuius eruere. ¶ Nuclei olivarum, Teste. Vlp. in l. carbonum, ff. de verb. signif. Nucleus, item Allij spica, nam multis spicis, seu nucleis compactum est allij caput. Plin. lib. 19. c. 6. ¶ Nucleus ferri, ab eodem lib. 34. c. 14. accipitur pro chalybe. Fornacum (inquit) maxima differètia est in iis quidem nucleus ferri excoquitur ad indurandum aciem aliòque modo ad densandas incudes, malleorumque rostra. ¶ In acino Nuclei dicuntur minuta illa grana, quæ vulgò Vinacea vocant. Idem lib. 23. c. 1. Vva passa, quam Aftaphida vocant, stomachum, ventrem, interanea tentaret, nisi pro remedio in ipsis acinis nuclei essent iis exemptis vesicæ utilis haberetur. ¶ Nucleum amissi, proverbium. Plaut. Capt. sc. 4. a. 3. Nucleum amissi, reliquit pignori putamina. Verba sunt Hegionis, ubi rescivisset sibi inpositum esse, & hecum amissum pro servo, servuum pro domino retentum: is enim ex quo fructus expectabatur aufugerat, eo relicto, ex quo nihil emolumenti poterat capi. Erasmus, Nucleus apud Vitruv. in pavementis quid sit, vide in verbo Statumino.

Nūcī, ānglībūm. { ANGL. A nusteracker. } ioco pro dente accipit. Plaut. Bacchid. Dentibus enim nucea confringi. Mihi cautio est, Ne nucifrangibula excusserit ex malis meis.

Nuciprunum nucifruni, Prunum inficium nuci. Plin. lib. 15. c. 13.

Nucis pinea ἰσχυρὰ. Gloss. leg. Nucis pineæ.

Calopini Pars II.

Nyctages, hæretici, a somno nuncupati, quod vigiliis noctis respuunt; superstitionem esse dicentes iura temerare divina, qui noctem ad requiem tribuit, Iud. l. 8. c. 1. Nix eis nomen dedit. Finis verò vocis suspectus est, an qui ἰσχυρὸς, ἄγνοος, i. noctem frangat.

Nyctalops, νυκταλῶψ, qui noctu cæcus est, quum, interdiu clarè videat. Hic etiam Lusciosus dicitur à Latinis. Plinius lib. 8. cap. 50. De icore caprino, Restituit vespertinam aciem his quos Nyctalopas vocant.

Nyctalopia, est passio, qua per diem visus potentibus oculis denegatur, & nocturnis ituentibus tenebris redditur: aut vice versa (ut plerique volunt) die redditur, nocte negatur. Iud. lib. 4. c. 8.

Nyctopola, herba, de qua Plin. lib. 21. c. 11.

Nyctellus, νυκτελλίς, unum est ex Bacchi cognominibus, tractum ab eo quod nocturno tempore eius sacra celebrabantur quæ Nyctelia, νυκτελλίαι, dicta sunt.

Nicte græca, quasi noctisurgium.

Nyctelia, νυκτελλία, nocturna sacra, quæ noctu celebrabantur, in honorem Bacchi.

Nyctæus, per duas syllabas, νυκτεῦς. Neptuni fuit filius ex Celene Atlantis filia; quem ex Amalthea Cretensi nymphe Antiopum & Nyctimenem suscepisse ferunt, ipsūque ab hac posteriore turpi amore adamatum, cum eadem nutricis opera ignatum concubuisse: sed scelere cognito Nyctimenem occidere voluit: illa verò fugiens, miseratione Minervæ in avem sui nominis versa est, & in ipsius tutelam suscepta est, νυκτελλίη enim Græcis noctuam sonat. Vide Ovid. l. 2. Metam.

Nyctæris, idis, νυκτερίς, vespertilionis genus tam minutis pedibus, ut eis carere videatur. Plin. lib. 1. c. 47. Qui negant volucrum illam sine pedibus esse, confirmant & apodas habere, nyctærin & drepanin.

Nyctæcō, āx, Coruus nocturnus, νυκτεκόραξ.

Nyctileia, νυκτελλίαι, sacrificia quæ Baccho fiebant, à nocturno tempore dicta. Vnde & Bacchus Nyctileus, νυκτελλίος, νυκτελλίος, vel Nyctelius dictus, quod eius sacra noctu celebrarentur.

Nyctilops, opis, herbae genus, quod alio nomine Nyctegretum appellatur, ita dictum, quod noctu è longinquo fulgeat. Eandem & Chenomychon quidam appellant, quod ad primum eius conspectum auferes statim expavescant. Vide Plin. l. 21. c. 2. Sunt qui eandem putent, quam chymistæ Lunariam appellant, noctu cum luna lucentem.

Nyctimēnē, νυκτελλίη, filia Nyctei, ex Amalthea Cretensi Nymphe, quæ nefando patris sui amore capta, opera nutricis cum illo concubuit, tandemque agnita, quum pater eam vellet occidere, fuga se subduxit: imploratōque Minervæ auxilio, transformata est in avem sui nominis, quæ à Latinis Noctua dicitur. Græci etiam γλαύκη appellant, quæ etiam nunc sceleris sui conscia, lucem fugit, nec nisi noctu volat. Ovid. 2. Metam.

An qua per totam res est notissima Lesbos, Non audita tibi est, patrium temerasse cubile Nyctimenem? arvis illa quidem sed conscia culpa Conspectum, lucemque fugit, tenebrisque pudorem Celat, & à cunctis expellitur aethere toto.

Nyctophylax, νυκτεφύλαξ, noctis custos: qui nocturno tempore aliam quem custodit.

Nyctoris, Babyloniorum regina, maximi animi mulier, & quæ ipsam Semiramidem solertia longè superavit. Vide Herodot. lib. 1. ubi tamen hæc non Nyctoris, sed Nitorix appellatur.

NYMPHE, Latine sponsa. { Νύμφη challarh. νύμφη. GAL. Nymphe, épousee. ITAL. Sposa, ninfa. GERM. Ein brant. HISP. Esposa, ninpha. ANGL. A nymphe, a faire maide or virgine. } Sed putaverunt antiqui Nympheas aquarum deas esse, quasi lympharum numina: quamvis etiam latius Nymphe nomen accipiat. Nam & montium deæ præsidēs sunt, quas Oreades vocant: quæ arboribus & sylvis putabantur præsidere, quas Dryades, & Hamadryades, & Napæas. Veteres Græci Nympheam dicebant, quam nos mutatione unius litteræ Lympham, hoc est, aquam, Invenies qui te Nympheam Atlantida dicant. Ovid. 5. Fast.

Sustulit hoc Nymphe, cinxitque decentibus herbis.

Idem 5. Fast. Nescio quid, Nymphe, &c. Ibidem, & Epist. 1. Grata ferunt Nympheæ. ¶ Nympheæ Libethides, Musæ dicuntur à Libethro Thraciæ monte Musis consecrato. 7. Eclog.

Nymphe noster amor Libethrides.

¶ Dicuntur & nympheæ apes quum primum formam cœperint habere. Plin. lib. 11. cap. 16. de apibus loquens, Gallinarum modo incubant. Id quod exclusum est, primum vermiculus videtur candidus, iacens transversus, adharènsque ita, ut parere videatur. Rex statim mellei coloris, ut electo flore ex omni copia factus, neque vermiculus, sed statim penniger. Cætera turba quum formam capere cœperit, Nympheæ vocantur: ut faci, sienes, atque cephenes. ¶ Nymphe, hymen virginatatis index, vide Hymen. ¶ Nymphe etiam à rei anatomice peritis vocatur caruncula in mulieribus pudendis bifariam prominens, quem Colliculum Latini appellant: cuius usus est, coli orificium tegere, & frigus ab eodem arcere. Hanc carunculam Ægyptij in virginibus solent excidere. Vide Galen. lib. 15. de usu partium.

Nύμφη Græcis, & alia significat. Est calix rosarum paululum se aperiens. Item cavitas in inferiore labro. Est insuper summa pars vomeris.

Nymphe in ethnica theologia sunt deæ, ita dictæ, quod nymphearum, id est, sponсарum forma apparebant, ut ludebat diabolus temporibus ignoſtantia.

Nympheum, Lavacrum, vel balneum. { λουτρον. GAL. Vn bain. ITAL. Bagno. GERM. Ein bad, wasserbad. HISP. El baño. ANGL. A bane or steve washing place. } Plin. l. 5. c. 12. Eumque servatum in nympheo donec Corinthum Mummius everteret, tradunt. Julius Capitol. Opera Gordiani Romæ nulla extant, præter quædam nympheæ, & balneæ. Iosephus scribit Herodè, apud Aſcalonem constituisse nympheam, id est lucos & balneæ. ¶ Nympheum, νυμφαίον, templum Nymphe dicuntur Plin. lib. 9. cap. 95. Sunt & in Nympheo parvæ insulæ, Saltuareæ dictæ, &c. Vide Sotionem in Eclogis, ubi de calamina. ¶ Item saxum

vel à situ loci, quod Crepidines Græci Axos vocent. Herodotus quoque lib. 4. Naxum urbem Cretæ facit, in qua Etearchus pater Phronimæ matris Batti regnavit, qui Cyrenem Libyæ urbem ædificavit.

OB

Ob, Præpositio separari & componi potest. Separata causalis conjunctionis locum tenet, & significat propter. ἵνα sal. ἀπὸ τῶν. GAL. Pour à cause de. ITAL. Per, per ragione. GERM. Von wegen, von. HISP. Por. ANGL. For. Virg. lib. 11.

Cuius ob auspiciis infausum, morésque sinistros.

Terent. in Andr. Ego pretium ob stultitiam fero. Ob hoc verbum te donabo alicui. Item, Ob istuc verbum. Plaut. Most. sc. 3. a. 1. Ob eam rem quia te servavi, me amisti liberum. Idem Men. sc. 8. a. 5. Ob temp. hoc habeo. (i. pro patria pugnando.) Idem Cure. sc. 1. a. 3. Paterna quæ mihi ob virtutem data est. Idem Amph. Ob istanc industriam amabit amplius. Idem Men. sc. 2. a. 5. Ob eam rem in carcerem compactum. Ibid. sc. 5. a. 5. Follem obstringit ob gulam (i. per, sive ad.) Idem Aul. sc. 2. a. 2. Ait se ferre ob asinos argentum Atticis Sauriæ, (paulò ante, pro asinis.) Idem Asin. sc. 2. a. 2. Ibidem, Itaque ob asinos relatum pretium Sauriæ: retium ob stultitiam, vel ob asinos, id est pretium asinorum, vel stultitiæ, ait Donatus. Veteres etiam pro Ad, vel potius contra, & adversus, vel ante usurpabant. Ennius apud Festum, Ob Romam nostru legiones ducere cepit. Cic. Papyrio, Pato, Cujus ob os Graij ora obvertebant sua. Sic dicebant Obire pro adire. Obmoveo pro admoveo. Objacent pro adjacent Plaut in Milite, Nunc demum experior ob oculos caliginem Prius mihi obtigisse. Ibidem, Qui lanam ob oculos habebat. Sic idem Mil. sc. 4. a. 2. Experior ob oculos caliginem obtigisse, Idem Ibid. sc. 2. a. 2. Glauconiam ob oculos objicimus. Composita significant contra, ἀπὸ, ut Oppugno, Objicio. Quandoque circum: ut Obambulo, Obsideo. Quandoque super, sive coram, sive obviam, ut Obvenio. Quandoque Ad: ut Obco. Dicimus enim, Iste obivit mortem, hoc est, ad mortem concessit. Componitur autem cum verbis incipientibus ab a: ut Obaudio: cum e, ut occumbo: d, ut obduco: e, ut odo: f, ut offero: g, ut oggannio: h, ut obherbesco: i, ut objicio: l, ut oblitero: m, ut obmutesco: n, ut obnoto: o, ut oborior: p, ut oppugno: q, ut obquiniscolis: r, ut obtruo: s, ut oborto: t, ut obtrineo: u, ut obubro. Sed quoties vocalibus jungitur, vel d, l, n, r, servatur b, integra. Cû e, mutatur b, in c, præterquam in obscurus, & obscœnus: in quibus duobus, b servatur & s additur post b. Cum aliis literis mutatur b, in sequentem literam: ut offero, offendo, opportunus, oppono. Excipitur omitto quod abjicit b: nam perpetuò apud poetas corripitur. Hor. de Arte, Pietaque differat, & præsens in tempus omittat. Obmutesco servat utramque compositionis partem integram. In operio, & compositis Adoperio, & cooperio abiicitur b. De r litera ante diximus. In his quæ à t incipiunt servatur b, ut obtrudo. Ob rem opponitur frustra Salust. Inguirth. c. 76. Verùm id frustra, an ob rem faciunt, in vestra manu positum est. Terent. Phorm. non pudet vanitatis? D. minime dum ob rem i. è re. mea. Sic inter præpositionem ejusque casum in deprecationibus amant ponere pronomen. Virg. Aenaid. 8.

Per ego te has lacrymas.

Terent. Andr. Per ego te deos oro. Ob vos facro, in quibusdam preceationibus est, pro, vos obsecro, ut subplaco, pro supplico. Fest. Obacero: as, autore Festo idem est quod obloquor, atque alterius sermoni obstrepo, παραίω Sumptum videtur ab acere fluenti purgamento, quod Græci vocant ἀχρῶν. Obacerbo, bis Exacerbo, παραίω Festus. Obæro, as, precio, scilicet ære conducere. Obæriatus, a, um, Ære alieno obstrictus, ære alieno oppressus. ἀχρῶν, ἀχρῶν. GAL. Endebté. ITAL. Obligato pro debito, indebitato. GERM. Mit gelschulden besaden vmd versectt. HISP. Obligado por deudas. ANGL. Indebted, oppressed with debt. Cæsar. l. 1. comment. omnes obæratos, quorum magnam numerum habebat, eodem conduxit. Varro lib. 1. de re rust. c. 1. Omnes agri coluntur hominibus servis, aut liberis aut utrisque Liberis, aut quam ipsi colunt, ut plei que pauperuli, cum sua progenie: aut mercenariis, cum conductitiis liberorum operis res majores, ut vindemias ac fœnificias, administrant ij, quos obæratos nostri vocitarunt: & etiam nunc sunt in Asia, atque Ægypto, & Illyrico complures. Item l. 6. de G. L.

Obambulo, as, Deambulo, huc illuc ambulo. ἵππη hithhalléç ἄρδ facthár. παραίω. GAL. Chemner, costoyer, aller à l'entour. ITAL. Passeggiare, andare d'intorno qua & là. GERM. Hin vnd hár gehn spácies ren. HISP. Passéar, andar en deredor. ANGL. To walk about or against. Plaut. in Capt. Item alii parasiti frustra obambulant in foro. Ovidius 2. Trist.

quum solus obambulet ipse.

Plaut. Amph. Famem expectat obambulans. Sæpe etiam idem quod circumco, circumambulo, & sic ferè accusativo jungitur παραίω ἀχρῶν. Ovid. 13. Metam.

Ille quidem totam gemebundus obambulat Æternam.

Virg. lib. 3. Georg. dativo junxit. Non lupus insidias exploravit ovilia circum, Nec gregibus nocturnus obambulat.

Ubi Servius exponit, Obambulat pro insidiatur. Liv. 6. bell. Maced. obambulare muris, ut facile nosceretur ab Ætolis, cepit. Aliquando accipitur pro unâ junctimque ambulare. Sueton. in Tib. Et secretum petenti, non nisi adhibito Druso filio, dedit, dextramque obambulantis, veluti incumbens, quoad perageretur sermo, continuit. Est item Obambulare, interprete Festo, adversus alios ambulare, & quasi ambulanti se opponere.

Obambulatio, Deambulatio, inambulatio. ἵππη halichab. περιόρησις, περιπάτησις, περιώρησις, περιώρησις. GAL. Promenement. ITAL. Passegiamento. GERM. Das hin vnd hár spácieren. HISP. Obra de passearse. ANGL. A walking about or against. Autor ad Herenn. lib. 3. Propterea quòd frequentia & obambulatio hominum conturbat, & infirmat imaginum notas.

Calepini Pars 11.

Obareni, ἀβαρῶνι, Armeniae populi, non procul à Cyro fluviò, quorum meminit Stephan.

Obaresco, Circumquaque arefco. ἵππη ἡρηαιουαυ. GAL. Se fecher à l'entour. ITAL. Seccarsi intorno. GERM. Zu rings vmb vedorren. HISP. Seccarse, enderedor. ANGL. To waxe drie on all partes.

Obamo as, are, Armis tegeo, ἀμῶ ἡρηαιουαυ ἵππη ἡρηαιουαυ. GAL. Armer. ITAL. Armare. GERM. Waffnen. HISP. Armar. ANGL. To armè or weapon. Horat. 4. Carm. Ode 4.

quibus

Mos unde deductus per omne

Tempus Amazonias securi

Dextris obarmet, quarere distuli.

Obaro, as, Circumaro, arando excolo. ἵππη ἡρηαιουαυ. GAL. Labourer antour. ITAL. Arare, arare intorno. GERM. Umbetten als wan man brachet. HISP. Arar en deredor, labrar la tierra. ANGL. To care about. Liv. 31. bell. Pun. Et quum hostes obarassent quicquid herbidi terreni extra murum erat, raporum semen iniecerunt.

Obaceri, adiectiv. quodammodo ater, & veluti subater. ἵππη ἡρηαιουαυ schecarchor. ἡρηαιουαυ. GAL. Un peu noir, noirastre. ITAL. Alquanto negro, negregiante. GERM. Schwarzlicht. HISP. Negro un poco. ANGL. Somewhat bracke. Plin. lib. 18. cap. 35. Nascens Luna si cornu superiore obatro surget.

Obaudio, is, à nonnullis usurpatur pro non odio. παραίω, cuius tamen significationis nullum idoneum ex aliquo veterum profertur testimonium Olim Obaudio idem significabat: quòd hodie Obedio: quòd & aperte docet Festus, qui obedio interpretatur pro obaudio. Nestor, non contemendus Grammaticus autor est Obedio dictum esse ab Obaudio, au, in e, commutato: Vide plura in verbo Obedio.

Obauo, auro obduco Apul.

Obba, æ, poculi genus, autore Nonio, vel ligneum, vel ex spântho, à verbo Obbibio, (ut quidam putant) appellatum: quo verbo etiam Cicero usus est, pro simplici Bibo. Vel, ut alii malunt à Græco ὄβα, quòd tribum, vel populi partem, sive turbam significat. ἵππη ἡρηαιουαυ ἡρηαιουαυ ἡρηαιουαυ ἡρηαιουαυ. ANGL. A borlie. Varro in Epistola ad Marullum. Vtrum meridie, an vesperi libentius ad obbam accedas. Pers. Satyr. 15. Veientanumque Rubellum Exhalet vapida læsum pice sellis obba.

Obbibio, is, Bibo. ἵππη ἡρηαιουαυ. GAL. Boire. ITAL. Bere. GERM. Trinken. HISP. Bever. ANGL. To drink. Cic. 1. Tuscul. Qui cum coniectus in carcerem triginta iussu Tyrannorum, venenum ut sitiens obbibisset, reliquum sic è poculo cecit, ut id resouaret.

Obbruto, es, Obstupro: quòd verbum ab adiectivo Brutus, ortum traxit, quòd olim stupidum significabat, teste Festo. ἵππη ἡρηαιουαυ. GAL. Perdre sens & raison s'obbrutir. ITAL. Perdere i sentimenti, stupirsi. GERM. Esstarren/geragen. HISP. Quedar sin sentido, y pasmado. ANGL. To lose sense and mynd, to be brutish. Atianus, non possum verbum facere, obbrutui.

Obbrutesco, is, ere, Brutum fieri, rationem amittere. ἵππη ἡρηαιουαυ ἡρηαιουαυ ἡρηαιουαυ. GAL. S'obbrutir, perdre sens & raison. ITAL. Perdere la ragione. GERM. Zu einem vnuernunftigen thier werden. HISP. Hazerse bruto bestial y sin senso. ANGL. To waxe british or stupide. Lucet. lib. 3. An contractu suis è partibus obbrutescat.

Obcantatus, ἡρηαιουαυ. Apuleius in Apologia. Dicit tu quibus verbis epistolam finieit mulier obcantata, vecors, amens, amans.

Obcæco, as, vel, ut alij scribunt, Occæco, Cæco, videndi sensum adimo. ἵππη ἡρηαιουαυ. GAL. Aveugler. ITAL. Acciecare. GERM. Dets blenden/blind machen. HISP. Cegar otro. ANGL. To blind. Colum. lib. 3. c. 7. Veluti ignorantia tenebris obcæcata, luce veritatis caruit. Cic. ad Senatum, Quòd ego negotium non stultitia obcæcatus, sed verecundia deterritus recufavi. Accipitur & pro obscurare. Autor Carminis ad Pisonem, Æther terrificis obcæcat sydera nimbis. Cic. 3. de Orat. Narratio obscura totam obcæcat orationem. Obcæcate fossas in agro, pro obtegere. Collum. l. 2. c. 7. At ubi solutior humus est, aliqua sunt patentes, quædam etiam obcæcantur, ita ut in pateates ora hiantia cæcarum competant, id est, desuper teguntur.

Obcædes, i, occisio, truculentum quid. Plaut. Stich. sc. 2. a. 4. Nolo obcædes catuli ut ludunt, nunc volo, i, aliquid delectabile, & incruentum. Palm. vult, Nolo obscœnes, i, avidius vescaris.

Obcanto, incanto incantando lædo. Bezaubern.

Obdo, is, ex Ob, & do, significat, ut inquit Festus, Oppono. ἵππη ἡρηαιουαυ. GAL. Opposer. ITAL. Opporre. GERM. Zûrthun/sûrstossen. HISP. Poner en contrario, opponer. ANGL. To opponer. Terent. in Eunuch. Pessulum ostio obdo. Aliquando est claudo. Plaut. in Cas. Forem obdo, ne senex me opprimeat. l. in. lib. 6. c. 11. Ab iis sunt portæ Caucasie magno errore à multis Caspiæ dictæ, ingens natura opus & montibus interruptæ repetitè, ubi fores obditæ ferratis trabibus, &c.

Obdormio, Dormio. ἵππη ἡρηαιουαυ ἡρηαιουαυ ἡρηαιουαυ. GAL. Dormir. ITAL. Dormire. GERM. Entschlafen. HISP. Adormirse. ANGL. To sleupe. Plaut. in Amph. Sed quid ais, num obdormivisti dum? Cic. 1. Tuscul. de Endymione, Nescio quando in Latio obdormivisti nondum opinor, expectatus est. Obdormire crapulam, dixit Plaut. in Mostell. Ubi, inquit, somnum sepelivi, omnemque obdormivi crapulam. Idem Cure. sc. 1. a. 1. Obdormivi ebrius. Idem Amph. Credo ego Nocturnum obdormivisse ebrium. Sed quid ais? Hinc Obdormisco, Cic. 1. Tuscul. Quid melius, quam in mediis vitæ laboribus obdormiscere, & ita conniventem somno consopiri sempiterno? Sueton. in Claud. Quoties post cibum obdormisceret (quòd ei ferè accidebat) oleatum ac palmularum ossibus incessabatur.

Obduco, is, Operio, tegeo. ἵππη ἡρηαιουαυ ἡρηαιουαυ. GAL. Couvrir. ITAL. Coprire. GERM. Ubed zichen/bedecken. HISP. Cubrir. ANGL. To cover, to laye before or over. Virg. in Moreto. Et cinis obductæ celabat lumina prunæ. Cic. 2. de Nat. deor. Obducuntur que libro, aut cortice trunci stirpium, quo sicut à frigidibus & calidibus tutiores. Cæsar. lib. 3. de bell. civ. Obducere fossam inter crates. Aliquando ponitur pro Detego, aperio. Lucill. Vos in-

terea lamen auferte, atque aulam obducere, id est aperite, ut interpretatur Nonius. Aliquando pro adduco, admoveo, προζάγω. Nam, ut supra docuimus, Ob, in compositione idem valet quod Ad. Plaut. in *taeud. sc. 1. a. 2* Si hos expugno, facilem ego hanc rem meis civibus tunciam. Post ad oppidum hoc vetus continuè meum exercitum Pro-nus obducam. Obducere, adversarium æmulum opponere, atque sibi jicere. Plaut. in *Mercatoris argum.* Eum putat uxor illius obduxisse tibi scortum. Sic apud Cic. *prima ad Attic. Epist.* Non esse adu-ator Cuium obducere, i. opponere aliis candidatis, & adversarium illis candidatum objicere, & contra eos ad prestandum petendumque deducere, vel adversarium æmulum adducere. Aliquando pro inducere ponitur. Plin. *lib. 12. c. 25.* Torporem autem obducit percussio lœo. Cicero 4. *A. ad.* Conatus est rebus tenebris obducere. Obducere frontem, est frontem contrahere, sive conturare. Quintil. *lib. 10. cap. 3.* Interrogavit quæ causa frontis tam obductæ. Obducere diem, dixit Cicero. *ad Attic. lib. 16.* Nono, inquit, Kalend. itur ad Siccam: tibi tanquam domi meæ scilicet: itaque odduxi posterum diem, id est, consumpsi, sive circum illa loca duxi. Obducere vulnus solatij. Senec. *cap. 12. de Consol. ad Polyb.* Obduxit vultum tristitia. Idem *cap. 1. de consol. ad Marr.* Obducta (vulnera) rescindere *Ibidem cap. 2.* En tegulas, en obductas fores. Paulo ante Opessulatas. Plaut. *Amphitr.* Obducere callum dolori, est perpetua doloris assuetudine res adversas æquiore animo pati. Cicero 2. *Tuscul.* Et ipse labor quasi callum obduxit dolori. Tracta est metaphora ab iis quorum manus, pedesque ex peipetuis laboribus callis obduruerunt. Illi enim ad ferendos labores magis sunt accommodati.

Obducto, as, si equi nar. πολὺς ἰπποζάγω. Plaut. *Mercat.* Measque in ædes sic scorta obductatier.

Obductio, Tectio, involutio. ἰσχυρὸν ἰσχυρὸν χηστὴν ἰσχυρὸν χηστὴν. περὶ ὁδῶν. GAL. *Couverturement.* ITAL. *Coprimento.* GERM. *Ubertziehung/bedeckung.* HISP. *Obra de cubrir, cubrimiento.* ANG. *A covering.* Cic. *pro C. Rab.* Canifex verò, & obductio capitis, & nomen ipsum crucis abfit, &c. Obductio capitis, id est, obvolutio, inquit Bud.

Obdulcesco, scis, Dulcesco, dulcis fio. ἰσχυρὸν μα'hab. περιγυλαίνωμαι. GAL. *Sadoucir, de venir doux.* ITAL. *Adolcire.* GERM. *Süß werden.* HISP. *Endulcar.* ANG. *To waxe sweet.*

Obduræo, es rui, à quo Obduresco, durior fio. ἰσχυρὸν κατ'hab. σκληρύνωμαι. GAL. *S'endurcir.* ITAL. *Indurarsi.* GERM. *Hart werden.* HISP. *Endurecerse.* ANG. *To waxe hard.* Cic. *Cornif.* Equidem sic jam obdurui, ut ludos Cæsaris nostri æquissimo animo viderein: quod est quasi callum obduri, & callui.

Obduræo, is, idem quod Obdureo. ἰσχυρὸν κατ'hab. σκληρύνωμαι. ANG. *To waxe hard.* Varr. 3. *de re rust. cap. 24.* Earum semen minutum, ac testa molli, diuturnitate obdurescit. Per translationem, est longa doloris assuetudine res adversas æquiore animo ferre. Cicero. *ad Attic. lib. 10.* Exanimavit omnes, qui mecum erant: nam ipse obdurui. Jungitur aliquando accusativo cum præpositione Ad, idem *ad Cæcilium l. 2.* Obduruit animus ad dolorem novum. Et cum præpositione Contra. Idem 3. *Tuscul.* Obduruisse se se contra fortunam arbitrantur. Item ablativo cum præpositione In. Idem 7. *Verr.* Jam verò quum in ejusmodi patientia turpitudinis, aliena, non sua, satietate obduruisset.

Obdūo, as, pio Durum reddo. ἰσχυρὸν ἡκίστην. παρὸν, σκληρύνω. GAL. *Endurcir.* ITAL. *Indurare.* GERM. *Verherten / hart machen.* HISP. *Endurecer à otra cosa.* ANG. *To make hard.* Horat. 2. *Serm. Satyr. 5.* Persta atque obdura, &c. Catull. *Epigramm. 8. ad seipsum.* Destinatatus obdura, &c. Plaut. *Asin. sc. 2. a. 2.* Fernegabo, obdurabo, perjurabo.

Obēdō, is, iui, itum, Obtempero, pareo, moiem gero, moriger sum. ἰσχυρὸν σχηματῶν. πείθομαι, ὑπακούω. GAL. *Obeir.* ITAL. *Vbedire.* GERM. *Schorsamen oder gehorsam sein.* HISP. *Obedecer à otro.* ANG. *To obey.* Obœdio (inquit Passler.) videtur scribendum: Certè secundam syllabam producit Aulonius in *ludicra v. 1. sapientum.* Is (Solon) me evocavit, venio, d. eto obediens. Obeditum est imperio. Velleius. Quid refert me fecisse regibus, ut mihi obedirent, si, &c. Plaut. *Cure. sc. 3. a. 4.* Cic. 3. *de legib.* Nec verò solum, ut obtemperarent obedianteque magistratibus, sed etiam ut illos colant, diligantque, præcipimus. Vsurpatur & in deteriori parte. Idem, Dum autem ipse dedecori, ac turpitudini obedit, non modò Imperator omnino habendus non erit, &c. Interdum præter dativum habet & accusativum, apposita præpositione Ad. Cic. *pro Cæcin.* Si Servulis nostris hoc concesserimus, ut ad verba nobis obediunt, non ad id quod ex verbis intelligi potest, obtemperent. Obedi-bo, in futuro pio Obediam veteres dixerunt. Afranius, Meo ut obsequar amori, obedibo tibi.

Obēdiens, entis, participium ἰσχυρὸν σχοματῶν. ὑπακούων, πείθω. GAL. *Obeissant.* ITAL. *Obediente.* GERM. *Schorsam.* HISP. *El que obedece à otro.* ANG. *Obedient. obeying.* Cic. 1. *Offic.* Appetitum rationi obediens tem præbeamus. Idem 3. *Offic.* Naturæ obediens homo, homini nocere non potest. Migrat interdum in nomen: unde Obediensior & obediensissimus. Liv. *lib. 25.* Et ut imperiis virorum nemo obediensior me uno fuerit, ita post mortem, &c. Plin. *lib. 16. c. 43.* Obediensissima quocumque in opere fraxinus.

Obēdiensia, x, Obscundatio. ἰσχυρὸν μισχμάτῶν. ὑπακούω. GAL. *Obeissantce.* ITAL. *Obedienza.* GERM. *Schorsamkeit.* HISP. *Obediencia.* ANG. *Obedience.* Cic. 1. *Offic.* Relinquunt enim & abijciunt obediensiam, nec rationi parent, cui sunt subiecti leges naturæ.

Obēdiens, Obsequenter. πειθωίως. GAL. *Avec obeissance.* ITAL. & HISP. *Obedientemente.* GERM. *Schorsamlich.* ANG. *Obedientlie.* Livius. 25. *bell. Punic.* Obediens curatum est. Idem 5. *ab Vrbe.* Collatum obediens missumque ad exercitum est, Obediensius nihil fecerunt. *lib. 8. d. 4.* Curt. 1. 9. c. 7. obediens à Barbaris factæ.

Obēdo, is, Consumo, quasi circumedo. ἰσχυρὸν ἀχάλ. περιτρέγω. GAL. *Ronger.* ITAL. *Rodere.* GERM. *Umsbrässen.* HISP. *Comer, d' roer en deredor.* ANG. *To eat about and gnaw.*

Obēsūs, a, um, ἰσχυρὸν νεχάλ. Quod propriè testibus Nonio & Gellio. *cap. 7. lib. 19.* accipitur pro gracili, & exili, & circumroso, macilentoque. Næ vius, Corpore, pectoreque undique obeso, ac mente excen-

sa, tardigerulo, senio oppressum. Aliquando tamen Obesus, teste Nonio, & Festo accipitur pro uberi & crasso. ἰσχυρὸν das hen ἰσχυρὸν bari ἰσχυρὸν schammh. πῶν, λιπαρὸς, περιλάδης. GAL. *Gras.* ITAL. *Grasso.* GERM. *Festmasti.* HISP. *Gordo.* ANG. *Porty, quarries, fatte.* ut sit Obesus, quasi ob edendum factus. Viug. *lib. 3. Georg.* Argutumque caput, brevis alvus, obesaque terga.

Obesum, gracile & exile. Obēso, as, impinguo, saturo, sagino. ἰσχυρὸν ἡβρι. πῶν. GAL. *Engraiff-r.* ITAL. *Ingrassare.* GERM. *Misten/ feistmachen.* HISP. *Engordar.* ANG. *To mak fastor porty, to cramme.* Colum. *lib. 8. c. 7.* Nonnulli tribus aquæ partibus unam boni vini miscent; madefactòque triticeo pane, obefant avon, de gallinis.

Obēsitas, atis, Pingitudo, vel ipse obeso: um status, sive habitus. ἰσχυρὸν δέσθεν. πῶν. GAL. *Grasieur.* ITAL. *Grassezza.* GERM. *Die feist, vnnnd dicte.* HISP. *Grossura, gordura.* ANG. *Fatnesse, grossenesse.* Colum. *lib. 6. c. 42.* Ne eas steriles reddat nimia corporis obesitas. Plin. *lib. 8. c. 42.* In magna obesitate. Suet. in *Dom. c. 18.* Postea calvitio quoque deformis, & obesitate ventris, & crurum gracilitate.

Obēlīx, ὄβελια. Panes erant Baccho sacri. Ita dicti, vel quod obelo Alexandriæ venirent, vel quod in veru torrentur. Vide Cæl. Rhodig. *lib. 9. cap. 16.*

Obēlūs, Veru, sive veruculum. ὄβελος. GAL. *Vne broche.* ITAL. *Spedo, schidione.* GERM. *Ein bratspiß.* HISP. *El asador.* ANG. *A spute.* A cujus similitudine virgula quædam, qua adulterina, aut etiam perpetua scripta jugulamur, & confodimus à Græcis ὄβελος, à nostris etiam veru dicitur. Hæc usi sunt sacrum literarum interpretes, quoties denotate volebant aliquid additum in translatione, quod in prototypis non haberetur. Hier. *ad Paul.* Origenis studium me provocavit, qui editioni antiquæ translationem Theodotionis admiscuit, asterisco, & obelo opus omne distinguens. Sic dictus, quod obelo, id est, vetui sit similis, vel quia tanquam veru superflua jugulat & confodit.

Obēlīcūs, sci. ὄβελισκος. GAL. *Vne aiguille.* ITAL. *Aguglia.* GERM. *Ein hoher viereckertiger stein der vnden fur breit ist/ vnd sich e lenger je meher in die hōhe bis zu oberst in ein spiz verseurt.* HISP. *Aguja, d cosa que tie-ne forma de aguja.* ANG. *A steple, a great thing of stone or other mater, brode and foure squarre beneath, vñ Wardes small and charpe.* Diminutivum ab Obelus, magis nomine quàm re: non enim est parvus obelus, sed saxum ingens, in figuram metæ cujusdam, sensum à proceritate in excelsum consurgens, paulatim gracilescens, specie quadrata, in verticem productum, angustum, manu lævigatum artificis. Visuntur, etiam hodie Romæ aliquot obelisci, ea figura, quam jam depinximus: unus ex Vaticano suburbio juxta ædem Divi Petri, qui omni ex parte adhuc integer est: alter juxta ædem Divi Rochi in Campo Martio. Sunt autem Pyramidibus longè minores, Solis numini sacri, ut ait Plinius *lib. 36. c. 8.* propter quod ad radiorum similitudinem fiebant.

Obēlīscolychniū, ὄβελισκολύχνιον. Instrumentum militare ab usu gemino, scilicet veruculi, & lucernæ dictum. Ejus meminit Aristot. *lib. 4. de partib. anim. c. 4. Politic.*

Obelo, verbum factum ex obelus, quo Latini (sed barbare) exprimentur Græcum ὄβελισκω.

Obēo, is, ij, tum, idem quod adeo. ἰσχυρὸν ἡλαχ. ἰσχυρὸν. GAL. *Aller.* ITAL. *Ire, andare.* GERM. *Daran gehn/ begehñ.* HISP. *Andar, ir.* ANG. *To go or about.* Nam Ob, pro Ad, quandoque ponitur. Vnde Obire mortem, est adire mortem. ἰσχυρὸν meth ἰσχυρὸν ghaváh ἰσχυρὸν sap'h ἰσχυρὸν nisrah. τὸ δὲ τῶν βίων. GAL. *Mourir.* ITAL. *Morire.* GERM. *Sodt gehñ/ sterben.* HISP. *Morir.* ANG. *To die.* Plaut. in *Aul. prologo.* Vbi is obiit mortem, qui mihi id aurum credidit. Obire morte, quoque dicimus Suet. in *August.* Morie obiit repentina & sine casu. Similiter Obire diem dicimus, pro eo quod est mori, quasi adire diem fati. Servius Sulpit. Cic. Nuntiarum est mihi Marcellum diem suum obiisse. Obire diem mortis. Gell. *cap. 2. lib. 17.* Et Obiit diem paulò ante mortem. Plaut. *prolog. Aul.* Pro eodem etiam dicimus Obire, absolutè. Juvenal. *Satyr. 6.* Magnus civis obit & formidatus Othoni. Obire vadimonium, est ire ad vadimonium. id est, die vadimonii se iure sistere ἀπαυλῶν πρὸς τὴν κυρίαν. Cicero. *pro Quintio.* Vadimonium mihi non obiit quidam socius & affinis meus, &c. Interdum additur præpositio. Ad. Plin. *lib. 8. Epist. 12. ad Minutianum.* An si litibus teteret, obstrictum esse me crederem obeunti ad mea vadimonia. Vnde Obitum Vadimonium. *Ibidem.* Qua tibi hora vadimonium non sit obitum, eadem te hora consilium cepisse, &c. Aliquando Diem obire, est ad statutum diem se sistere, & præsentem exhibere. Suet. in *Cæsare.* Tamisius adiciit, Crassum diem cædi destinatum non obiisse. Aliquando exequi, sive suscipere ἰσχυρὸν. ut, Obeo legationem, id est, exequor munus, sive officium legationis. Senec. *cap. 15. de consol. ad Marr.* Obire munia Imperatoria. Velleius, Obire munia ducis. Obeo provinciam, exequor, aut suscipio munus provinciale. Cic. *pro lege Agraria.* Qui rerum privatarum causa legationes liberas obeunt. Liv. 1. *ab Vrbe.* Eum iura reiditum obitu unque alia regis munia esse. Aliquando est peragere, sive perficere. Cic. *ad Attic. lib. 8.* Nec verò ex extremo quisquam iure potest reprehendere, quod mare non transierim: id enim et si erat deliberationis tamen obire non potui. Quandoque pro circumdare. Viug. 8. *Aeneid.*

quem fulva leonis Pellis obit totum. Obire locum & tempus facinoris. Cic. *pro Mil.* etiam aliquando est circuire. Virg. 6. *Aeneid.*

magnas obeuntia terras Tot maria intravi. Item obire, obviam procedere, ἰσχυρὸν τῶν: unde obitus pro occurfu. Terentius in *Hecyr.* Antiquamque adeò tuam venustatem obrines, Ve voluptati obitus sermo, adventus tuus, quocumque adveneris, Semper fiet. Donat. obitus, occurfus. ἰσχυρὸν. Obiui, passivè. Ovid. 1. *Fast.*

Hic ubi virginea campus obitur aqua. Obiūs, a, um, particip. ab Obeo, is. ἰσχυρὸν meth ἰσχυρὸν nisrah. τῶν. GAL. *Fini, acheré, mors.* ITAL. *Morire, finito.* GERM. *Dran gegangen.* HISP. *Acabado, muerzo.* ANG. *Ended, dead.* Ovidius.